

KARMØY KONTROLL- OG KVALITETSUTVALG

MØTEINNKALLING

Dato: onsdag 17. juni 2020
Tid: kl. 17.30
Sted: Karmøy Rådhus, kommunestyresalen

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf 52 75 73 50, som sms til mobil tlf. 959 86 979 eller på e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller anser seg inhabil, må gi melding om dette så tidlig som råd er. Varamedlemmer vil bli innkalt særskilt. Saker merket *Unntatt offentlighet i medhold av off.l.*, sendes bare internt. Sakskartet vil bli lagt ut på kommunens nettside og på www.kontrollutvalgene.no

Rådmannen inviteres/innkalles til å orientere i sakene 15/20 og 16/20.

SAKSLISTE:

- 14/20 Godkjenning av protokoll fra møte 13.05.20 side2
- 15/20 Orientering fra administrasjonen – kommunalsjef oppvekst og kultur s. 9
- 16/20 Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport «Ivaretagelse av oppgaver i forbindelse med samhandlingsreformen» s. 11
- 17/20 Forvaltningsrevisjonsrapport «Tidlig innsats» s. 32
- 18/20 Utkast til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2024 med risiko- og vesentlighetsvurderinger – 1. gangs behandling s. 116
- 19/20 Kommende anbudsprosess – valg av revisor fra 01.7.21 s. 175
- 20/20 Referat- og orienteringssaker 17.06.20 - s. 180

Eventuelt

Karmøy/Aksdal, 10.06.20

Tor Inge Melhus (sign.)
Utvalgsleder

Toril Hallsjø
daglig leder/utvalgssekretær

Kopi: Ordfører (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (invitert generelt, og spesielt i sakene 15/20 og 16/20)
Varamedlemmer (til orientering, unntatt S. Gjerdevik som møter for Ø. Fjellkårstad)
Presse/publikum

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	17.06.20	14/20
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 13.05.20

Sekretariatets forslag til vedtak:

Protokollen fra møtet i Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg den 13.05.20 godkjennes.

Vedlegg: Protokoll fra møtet 13.05.20

Saksorientering:

Vedlagt følger utkast til protokoll fra kontroll- og kvalitetsutvalgets møte den 13.05.20.

Protokollen er gjennomlest og godkjent av leder i etterkant av møtet og oversendt administrasjonen og kommunestyret til orientering. Det er ikke framkommet merknader til vedlagt protokoll.

Protokollen fra forrige møte godkjennes formelt i dette møtet, og utvalgsleder eller evt. møteleder vil så signere protokollen.

Aksdal, 10.06.20

Toril Hallsjø (sign.)
Daglig leder/utvalgssekretær

KARMØY KONTROLL- OG KVALITETSUTVALG

PROTOKOLL

Onsdag **13. mai 2020** ble det avholdt møte i Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg under ledelse av utvalgets leder Tor Inge Melhus.

MØTESTED:	Karmøy Rådhus, kommunestyresalen
MØTESTART/MØTESLUTT:	kl. 17.30 – kl. 20.20
MØTENDE MEDLEMMER:	Tor Inge Melhus (KL), Linn Utseth (H), Thor Otto Lohne (A) og Torunn Tvedt (KrF)
MØTENDE VARAMEDLEM:	Hans Christian Arnøy (Frp), Maria Kalstø (MDG) og Solrun Gjerdevik (V)
FORFALL:	Bjørn Hundhammer (FrP), Elisabeth Kalstø (MGD) og Ørjan Fjellkårstad (Sp)
FRA SEKRETARIATET MØTTE:	Daglig leder/utvalgssekretær Toril Hallsjø, Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS
FRA REVISJONEN MØTTE:	Revisor Roald Stakland, KPMG AS, Hgsd og forvaltningsrevisor Bjørg Rabbe Sandven, KPMG AS, Bergen
FRA ADMINISTRASJONEN:	Rådmann Vibeke Vikse Johnsen Nærings sjef Per Velde Økonomisjef Morten Sørensen Regnskapssjef Cathrine Ellingsen VAR-sjef Siv Anita Thorsen
ANDRE SOM MØTTE:	Ingen
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKSLISTE:	Sekretær opplyste at saksnumrene var feil pga. det avlyste møtet i mars. Første sak skal starte på 7/20. Sakene ble behandlet i følgende rekkefølge: sak 10, 11, 7, 8, 12 og 13.

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:

SAK 7/20 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 05.02.20

Sekretariatets innstilling:

Protokollen fra møtet i Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg den 05.02.20 godkjennes.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 13.05.20:

Utvalget hadde ingen merknader til protokollen.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 13.05.20:

Protokollen fra møtet i Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg den 05.02.20 godkjennes.

SAK 8/20 ORIENTERING FRA ADMINISTRASJONEN- RÅDMANNEN**Sekretariatets innstilling:**

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar rådmannens gjennomgang om sitt arbeids- og ansvarsområde til orientering.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 13.05.20:

Rådmannen hadde snart vært to år i kommunen, og hun syntes stillingen hadde svært varierte oppgaver. Hun viste på skjerm kommunens organisasjonskart med tre etater og rådmannens stab. Blant støttefunksjonene ble kommunikasjon, samfunnshelse og innkjøp trukket fram som nye avdelinger. Hun viste til kommunens visjon om å lykkes, men det betydde ikke at alle ville være fornøyd, som når det ble gitt avslag.

Hun viste vedtatt målkart med kommunens ambisjon, mål og delmål. For kommunens ledere er det utarbeidet lederprinsipper. Videre viste hun sammenhengen mellom de ulike planene i kommunen (planstrategi, årshjul og fireårshjul) Kommuneplanens samfunnsdel er planlagt vedtatt våren 2021. Kommunestyret har bedt om at det jobbes med FN's bærekraftsmål (17 stk.), og kommunen er nå med på to delprosjekter, som virker veldig spennende.

Hun orienterte også om kommunens beredskapsplaner, og om at ledelsen i disse tider hadde fått brukt planen og nytte av tidligere øvelser under disse koronatider. Kommunen hadde skaffet seg digitalt krisehåndteringsverktøy (DSB-CM), som fungerte bra.

Utvalget hadde spørsmål til oppfølging av interkommunale selskap, som ble besvart. Hun viste til at kommunen nå har et eget eierskapsutvalg. Utvalgsleder takket for orienteringen.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 13.05.20:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar rådmannens gjennomgang om sitt arbeids- og ansvarsområde til orientering.

SAK 9/20 ARBEIDET MED PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON OG EIERSKAPSKONTROLL 2020-2024 – INNSPILL KNYTTET TIL RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERINGER**Sekretariatets innstilling:**

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar endret prosessplan for arbeidet med ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-24 til orientering.

Utvalget avsetter min. til forvaltningsrevisor til gjennomgang av risikoområder og innspill fra medlemmer i møtet.

De innspill som framkommer, tar KPMG med seg i det videre arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingene til bruk i utkast til planer.

Utvalget tar saken opp til ny behandling i junimøtet, der de foreslåtte prosjektene skal prioriteres nærmere.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 13.05.20:

Forvaltningsrevisor ble innledningsvis gitt 30 min., men det ble brukt 50 min. til saken. Hun orienterte først om prosessen. De hadde hentet innspill fra rådmann, ledergruppen og hovedverneombud. Hun ønsket i dette møtet få innspill fra utvalget, da den planlagte workshopen 17.mars var falt vekk, pga. regjeringens pandemivedtak 13. mars.

Hun viste så på skjerm hvilke områder som de pr i dag hadde identifisert som risikoområder. Utvalget kom med noen innspill til områder som de mente kunne være aktuelle som tema i planen. Revisor noterte seg innspillene og hun ville komme tilbake til disse i neste møte i juni.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 13.05.20:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar endret prosessplan for arbeidet med ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-24 til orientering.

Utvalget avsetter 30/50 min. til forvaltningsrevisor til gjennomgang av risikoområder og innspill fra medlemmer i møtet.

De innspill som har framkommet, tar KPMG med seg i det videre arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingene til bruk i utkast til planer.

Utvalget tar saken opp til ny behandling i junimøtet, der de foreslåtte prosjektene skal prioriteres nærmere.

**SAK 10/20 KARMØY KOMMUNE - ÅRSREGNSKAP 2019 –
KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE**

Sekretariatets innstilling:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg har følgende kommentarer:

eller

/ingen spesielle kommentarer til årsregnskapet 2019 og vedtar vedlagte uttalelse til Karmøy kommunes årsregnskap for 2019 slik den foreligger (.)

eller /med disse endringene/tilleggene.....

Kontroll- og kvalitetsutvalget vil be rådmannen gi en skriftlig tilbakemelding til utvalget innen 01.09.20 på hvordan merknader fra revisor er fulgt opp.

Behandling i kontroll- og kvalitetsvalget 13.05.20:

Økonomisjefen orienterte og viste presentasjon på skjerm. Driftsomsetningen på 3,5 milliarder viser et resultat på 59 millioner i mindreforbruk. Netto driftsresultatet utgjør 4 %, og er over anbefalt nivå. Kommunen har lånegjeld på nesten 2,2 milliarder (67 %) som er under landssnittet. Stor del av lånene er tatt opp i Kommunalbanken. Det ble i fjor investert 447 millioner i ca. 100 ulike prosjekter. Den største prosjektene var Åkrahallen med 93 mill. og Vormedal b/u og Stangaland ungdomsskole.

Utbyttet fra Haugaland Kraft AS hadde vært rekordstort, med 96 mill. kr, mot 44 mill. året før. Markedsplasseringene i aksjer hadde også gått godt for kommunen.

Lønnsutgiftene utgjør nå 62,7% av utgiftene, en liten nedgang, Han viste bl.a. at det hadde vært en kraftig volumøkning innen helse og omsorg, siden 2002.

Revisor viste til at det var avgitt ren revisjonsberetning. I år inneholdt brev til ledelsen ingen spesielle merknader. Fjorårets merknader om manglende anleggskartotek var blitt rettet opp, og det var nå på plass.

Utvalget hadde spørsmål til kommunens garantiforpliktelser, som ble besvart av rådmann og næringssjef. Spørsmålsstillere var spesielt opptatt av økonomien og samfunnsansvaret til Karmsund Havn IKS.

Utvalget hadde ellers ingen merknader eller tillegg. Utvalget mente det ikke var nødvendig å be om oppfølging av revisors kommentarer i revisjonsrapport. Utvalget var enig om å stryke siste punkt i innstillingen.

I etterkant ble det delt hefte som inneholdt nøkkeltall og en kortfattet utgave av regnskapet.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 13.05.20 og uttalelse til kommunestyret:

Kontroll- og kvalitetsutvalget har ingen spesielle kommentarer til årsregnskapet 2019 og vedtar vedlagte uttalelse til Karmøy kommunes årsregnskap for 2019 slik den foreligger:

Kontroll- og kvalitetsutvalgets uttalelse:

Karmøy kommunes årsregnskap for 2019 pr 15.04.20 er gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på kr 59 045 708 (59 mill.kr).

Kontroll- og kvalitetsutvalget merker seg at årsregnskapet viser et positivt netto driftsresultat med 129 mill. kr, som utgjør 4 % av driftsinntektene. Dette er over teknisk beregningsutvalgs anbefalte resultatmargin på 1,75 % og høyere enn den i fjor, som var på 2,6 %.

Under henvisning til utvalgets egen gjennomgang av regnskapsdokumentene og revisjonsberetningen for 2019, mener kontroll- og kvalitetsutvalget at årsregnskapet for 2019 totalt sett gir et forsvarlig uttrykk for resultatet av kommunens virksomhet i 2019 og for kommunens økonomiske stilling pr. 31.12.19.

Ut over ovennevnte har kontroll- og kvalitetsutvalget ingen merknader til Karmøy kommunes årsregnskap for 2019.

SAK 11/20 KARMØY VANNVERK - ÅRSREGNSKAP 2019 – UTTALELSE

Sekretariatets forslag til uttalelse:

Kontroll- og kvalitetsutvalget har ingenting å bemerke til Karmøy vannverks årsregnskap for 2019 med henvisning til framlagt revisjonsberetning.

Regnskapet for 2019 anbefales godkjent, slik det er framlagt av regnskapssjefen.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 13.05.20:

Var-sjef viste til at fordeling av kostnader bygget på en gammel avtale mellom kommunen og Hydro. Utvalget hadde ingen merknader til regnskapet.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 13.05.20 og uttalelse til kommunestyret:

Kontrollutvalget har ingenting å bemerke til Karmøy vannverks årsregnskap for 2019 med henvisning til revisjonsberetning.

Regnskapet for 2019 anbefales godkjent, slik det er framlagt av regnskapssjefen.

SAK 12/20 REGLEMENTET FOR KONTROLL- OG KVALITETSUTVALGET – ENDRINGER ETTER NY KOMMUNELOV**Sekretariatets innstilling:**

Karmøy kommunestyre vedtar oppdatert reglement for Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg som følge av ny kommunelov.

Reglementet blir endret i samsvar med vedlagt reglement (med tillegg/endringer).

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 13.05.20:

Sekretær innledet om bakgrunnen for saken, og hun mente reglementet var et bra verktøy og til hjelp for utvalgets arbeid.

Utvalget hadde ingen tillegg eller endringer og sluttet seg til forslaget, slik det var framlagt.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 13.05.20 og innstilling til kommunestyret:

Karmøy kommunestyre vedtar oppdatert reglement for Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg som følge av ny kommunelov.

Reglementet blir endret i samsvar med vedlagt reglement.

SAK 13/20 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 13.05.20

17. Statusoversikt pr. mai 2020
18. Kommunestyresak 11.05.20, sak 30/20 – Utvalgets årsmelding 2019
19. Brev – om lukking av avvik etter tilsyn - samfunnssikkerhet og beredskap 19.12.19
20. Utsatt behandling - oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport «Samhandlingsreformen»
21. Statusmelding fra revisor om prosjektet «Tidlig innsats»
22. Henvendelse til utvalget om konkret skolesak i Karmøy kommune og foreløpig svar
23. Protokoll - Haugaland Brann og redning – representantskapsmøte 05.02.20
24. Protokoll - Haugaland Vekst IKS - representantskapsmøte 21.02.20
25. Haugaland Brann og redning IKS – representantskapsprotokoll 23.04.20
26. Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS – representantskapsprotokoll 27.04.20
27. Haugaland Kraft AS – representantskapsprotokoll 30.04.20
28. Kommunal Rapport - 22.04.20 – «Hvorfor er tilsyn og kontroll blitt så viktig?»

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 13.05.20:

Sekretær gikk igjennom sakene. Hun gjorde oppmerksom på at to deltakere var uteglemt i pkt. 26, og ny protokoll vil bli sendt ut på nytt.

Utvalget støttet sekretariatets vurdering om ta skolesaken til orientering, men at opplæringsloven 9A om trygt og godt skolemiljø kunne være et aktuelt tema for forvaltningsrevisjon i løpet av de neste fire årene.

Utvalget hadde ellers ingen spesielle merknader.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 13.05.20:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar referatsakene 17- 24/20 til orientering.

Eventuelt

Ingen saker var eller ble meldt.

Neste møte

Etter vedtatt møteplan er neste møte **onsdag 17. juni kl.17.30**.

Saker på sakslisten: orientering fra kommunalsjef oppvekst og kultur, oppfølging av tidligere rapport om «Samhandlingsreformen», ny forvaltningsrevisjonsrapport «Tidlig innsats» og utkast til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2024 sammen med analysedokumentet «Risiko- og vesentlighetsvurderinger i Karmøy kommune»

Karmøy, 13. mai 2020

Tor Inge Melhus (sign.)
leder

Toril Hallsjø (sign.)
utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	17.06.20	15/20

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

ORIENTERING FRA ADMINISTRASJONEN – KOMMUNALSJEF OPPVEKST OG KULTUR

Sekretariatets forslag til vedtak:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar kommunalsjef oppvekst og kultur sin gjennomgang om sitt arbeids- og ansvarsområde til orientering.

Saksorientering

Kontroll- og kvalitetsutvalget vedtok i møtet 05.02.20, sak 3/20 å invitere kommunale ledere til å komme å orientere om sitt arbeids- og ansvarsområde etter en plan. Vedtaket var følgende:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg vedtar følgende plan for orientering om etatene og sentraladministrasjonen i kommunen i 2020:

- 18.03.20 Kommunalsjef oppvekst og kultur (utsatt til 17.06)*
- 13.05.20 Rådmannen*
- 17.06.20 Kommunalsjef helse og omsorg (utsatt til 26.08)*
- 26.08.20 Kommunalsjef teknisk*
- 23.09.20 Kultursjef*
- 21.10.20 Ungdomsrådet v/sekretær.*
- 18.11.20 Haugaland Vekst IKS*

Tidsrammen settes til 30-40 min. inklusiv spørsmål.

Sekretariatet gis fullmakt til å invitere i en annen rekkefølge enn slik listen over kommunale ledere er satt opp dersom den som inviteres ikke har anledning til å stille i det aktuelle møtet.

Orienteringene er tenkt å gjøre utvalget bedre kjent med driften av kommunen og de utfordringer kommunen har. Planen/invitasjonen ble oversendt rådmannen 19.02.20. Det gikk fram i brevet at tidspunktene kunne endres/byttes for de inviteres. Det er til nå ikke kommet ønske om det.

Fra kommunens nettside står det blant annet om oppvekst og kultur:

Kommunen har ansvar for grunnskolen, det vil si barne- og ungdomsskoler, kulturskolen og voksenopplæringen. Totalt er det 16 barneskoler og 5 ungdomsskoler i kommunen. Det er totalt 31 barnehager, hvorav 8 er kommunale og 23 private.

Kulturlivet i Karmøy skal være tilgjengelig for alle, og ha lav terskel for deltakelse. Kommunen skal tilrettelegge og arbeide for å skape og ivareta levende arenaer for kreativitet og utfolding. Kulturaktører skal tilbys gode og tilpassa arenaer for å vise fram og utøve skaperevne og skaperglede.

Sekretariatet forslår at det blir orientert om følgende tema (kun veiledende):

Tjenesteområdene og tjenestetilbud

- Hvordan tjenesteområdene er organisert
- Hvilke tjenester som ligger til tjenesteområdene

Antall ansette på tjenesteområdene

- Fordeling på de ulike tjenestene
- Rekruttering av medarbeidere
- Eventuelle utfordringer når det gjelder rekruttering

Budsjett og regnskap

Tanker om framtiden

Det er fastsatt tidsramme med 30-40 minutt inklusiv spørsmål, men det er mulig for utvalget å utvide denne, dersom det er ønskelig.

Utvalget kan komme med innspill på emne og spørsmål i forkant av møtet, men helst så tidlig som mulig, slik at den inviterte kan forberede seg på dette.

Aksdal, 10.06.20

Toril Hallsjø (sign.)
Daglig leder/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksar
Kontroll- og kvalitetsutvalget	17.06.20	16/20
Kommunestyret	21.09.20	
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORTEN «OPPGAVER I FORBINDELSE MED SAMHANDLINGSREFORMEN»

Sekretariatet sitt forslag til vedtak og innstilling til kommunestyret:

Karmøy kommunestyre tar rådmannens tilbakemelding om oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport «Oppgaver i forbindelse med samhandlingsreformen» til orientering.

Vedlegg: Rådmannens tilbakemelding, datert 11.05.20 m/ 4 vedlegg

Saksorientering:

Karmøy kommunestyre behandlet i møtet 01.07.19, sak 77/19 forvaltningsrevisjonsrapport fra KPMG AS, der de fattet følgende enstemmige vedtak:

- 1. Karmøy kommunestyre tar forvaltningsrevisjonsrapporten «Kostnadseffektivitet innen pleie og omsorg» fra KPMG AS til orientering.*
- 2. Rapporten oversendes rådmannen for videre oppfølging av rapportens anbefalinger.*
- 3. Rådmannen gir tilbakemelding til kommunestyret via kontroll- og kvalitetsutvalget om oppfølging av rapporten innen 9 måneder etter kommunestyrets vedtak.*

KPMGs rapport var vedlagt sak til kontroll- og kvalitetsutvalget og kommunestyret, og ligger på sekretariatets nettsider www.kontrollutvalget.no under Karmøy sine rapporter.

Rådmann har i vedlagt brev med vedlegg, datert 11.05.20, oversendt tilbakemelding om oppfølging av rapportens anbefalinger.

Det gis tilbakemelding til hvert av de fem anbefalingene som revisor gav i rapporten.

Revisjonen anbefalte Karmøy kommune følgende:

- 1. Kommunen bør sikre at alle koordinatorene i kommunen får opplæring og informasjon om hvordan koordinatorrollen skal utføres.*

2. *Kommunen bør i samråd med Helse Fonna sikre at det er klarhet i sykehusets veiledningsfunksjon overfor pasienter som skal motta kommunale helse – og omsorgstjenester etter utskrivning fra sykehuset.*
3. *Kommunen bør i samarbeid med Helse Fonna sikre at sykehuset sender epikrise, annen nødvendig informasjon og legemidler til kommunen ved utskrivning av pasienter.*
4. *Kommunen bør revidere sin lokale avviksrutine slik at den spesifiserer hvem som kan registrerer av vik på brudd på samarbeidsavtalen med Helse Fonna.*
5. *Kommunen bør i samråd med Helse Fonna sikre at avvik registreres i tråd med samarbeidsavtalen.*

Anbefalingene er nærmere kommentert i vedlegget og etter hver anbefaling er det beskrevet de ulike tiltakene som er iverksatt og en vurdering av forventet effekt av tiltakene.

I tilbakemeldingen framgår det blant annet at følgende:

«Rådmannen er positiv til arbeidet som er satt i gang, og forventer at resultatet av blir forbedret samhandling og økt trygghet for pasientene.

«Det forventes færre avvik knyttet til legemidler som følge av dette.»

«Rådmannen forventer at det fortsatt må jobbes med å øke bevisstheten omkring det å melde avvik, og forventer at dette tallet vil stige i tiden fremover.»

«Endringene i avtale 3 og 5 og rutiner for å melde avvik gir økt klarhet. Det forventes færre avvik, men økt registrering av disse.»

Sekretariatets kommentarer

I følge kontrollutvalgsforskriften med merknader, tilligger det kontrollutvalget å se til at rådmannen følger opp rapporter. Dette skal sikre at kontroll og tilsyn får effekt og bidra til forbedring. Utvalget skal også gi rapport til kommunestyret hvordan merknadene er fulgt opp.

Det ligger ikke til kontrollutvalget å fastsette hvordan administrasjonen skal følge opp påviste avvik/svakheter i det konkrete tilfellet, da dette er rådmannens ansvar. Kontrollutvalget kan rapportere om tidligere saker til kommunestyret, dersom kontrollutvalget mener saker ikke er fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

Sekretariatet mener rådmannen i denne saken har gitt en utfyllende tilbakemelding og at de anbefalte tiltakene er det tatt tak i gjennom nye rutiner/prosedyrer og avtaler.

Det har vært praksis for at administrasjonen møter i utvalget og orienterer om oppfølgingen eller svarer på spørsmål, i tillegg til den skriftlige oversendelsen.

Aksdal, 10.06.20

Toril Hallsjø (sign.)

Daglig leder/utvalgssekretær

Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
Postboks 57

5575 AKSDAL

Dato: 11.05.2020
Saksbeh: Kristine Tveit
Saksnr: 19/2817-3
Løpenr: 26836/20
Arkivkode: 033
Deres ref:

SVAR - FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT "IVARETAKELSE AV OPPGAVER I FORBINDELSE MED SAMHANDLINGSREFORMEN"

Rådmannen viser til følgende kommunestyrevedtak den 01.07.19, sak 77/19:

1. *Karmøy kommunestyre tar forvaltningsrevisjonsrapporten «Ivaretagelse av oppgaver i forbindelse med samhandlingsreformen» fra KPMG AS til orientering.*
2. *Rapporten oversendes rådmannen for videre oppfølging av rapportens anbefalinger.*
3. *Rådmannen gir tilbakemelding til kommunestyret via kontroll- og kvalitetsutvalget om oppfølging av rapporten innen 9 måneder etter kommunestyrets vedtak.*

Rådmannen vil først beklage at denne tilbakemeldingen ikke har blitt gitt til kontrollutvalget innen den vedtatte tidsfristen. Nedenfor gis rådmannens kommentarer knyttet til den enkelte av anbefalingene fra revisjonen.

Revisjonen anbefalte at Karmøy kommune prioriterer følgende:

1. *Kommunen bør sikre at alle koordinatorene i kommunen får opplæring og informasjon om hvordan koordinatorrollen skal utføres.*
2. *Kommunen bør i samråd med Helse Fonna sikre at det er klarhet i sykehusets veiledningsfunksjon overfor pasienter som skal motta kommunale helse – og omsorgstjenester etter utskrivning fra sykehuset.*
3. *Kommunen bør i samarbeid med Helse Fonna sikre at sykehuset sender epikrise, annen nødvendig informasjon og legemidler til kommunen ved utskrivning av pasienter.*
4. *Kommunen bør revidere sin lokale avviksrutine slik at den spesifiserer hvem som kan registrerer avvik på brudd på samarbeidsavtalen med Helse Fonna.*
5. *Kommunen bør i samråd med Helse Fonna sikre at avvik registreres i tråd med samarbeidsavtalen.*

Anbefaling 1

Kommunen bør sikre at alle koordinatorene i kommunen får opplæring og informasjon om hvordan koordinatorrollen skal utføres.

Tiltak

Det er utarbeidet en arbeidsflyt for oppnevning og opplæring av koordinatorene i Karmøy kommune. Denne er tilgjengelig i dokumentbiblioteket Compilo, kommunens

forbedringssystem/avvikssystem. Her finnes også andre nødvendige dokumenter for koordinatorarbeid som håndbok, samtykkeskjema, fordelingsliste av koordinatorsaker og mal på individuell plan (IP).

Kort oppsummert foregår opplæringen av koordinator slik:

- Ved tildelt koordinatoroppdrag kontaktes koordinator av kontaktperson for koordinerende enhet pr telefon eller e-post. Koordinator informeres om bruker, tilgjengelige dokumenter og får en innføring i arbeidsoppgavene. Det tilbys også videre individuell veiledning på den måten koordinator føler behov for. Eksempel kan være fysiske møter, telefonsamtaler eller e-post.
- Koordinator bes om å kontakte avdelingsleder/virksomhetsleder for å avklare nødvendig ressursbruk til koordinatorrollen. Koordinator kan også søke bistand om veiledning fra kollegaer med koordinatorerfaring eller avdelingsleder/virksomhetsleder.
- Koordinator tilbys deltakelse på årlige koordinatorsamlinger i kommunen. Her gis opplæring i ulike tema for koordinatorarbeid. Koordinatorsamlingene er også ment som et forum for erfaringsutveksling.
- Det tilbys gruppeveiledning i de enkelte virksomhetene. Dette gjennomføres ca. 1 gang årlig eller ved behov.

Rutine for arbeidsflyt for oppnevning og opplæring av koordinatorene følger vedlagt.

Forventet effekt

Det forventes at opplæringen vil føre til at koordinatorene besitter grunnleggende kunnskap om koordinatorrollen og arbeid med individuell plan, samt er informert om hvor de skal kunne ta kontakt for bistand ved behov.

Anbefaling 2

Kommunen bør i samråd med Helse Fonna sikre at det er klarhet i sykehusets veiledningsfunksjon overfor pasienter som skal motta kommunale helse- og omsorgstjenester etter utskrivning fra sykehuset.

Tiltak

- *Samarbeidsutvalget for Helse Fonna har satt ned 6 forbedringsgrupper*

I vedlagte referat fra Samhandlingsutvalget 03.02.2020, sak 7 står det bl.a. følgende:

For noen områder og tema er det nødvendig å bruke mere tid for å få et godt resultat. SU støtter forslaget om å sette ned arbeidsgrupper for seks områder som alle er vesentlige for samhandlingen og som kan bidra å bedre prosessen for både innleggelse i og utskrivning fra sykehus

- Medikamentrutiner for utskrivning til pasienter med Multidose
- Utarbeide sjekklister for inn- og utskrivelse i felleskap
- Utarbeide en felles mal for hva en funksjonsbeskrivelse skal inneholde ved innleggelse/utskrivning
- Innføring av strukturert utskrivningssamtale
- Utarbeide informasjonsbrosjyre for utskrivning, felles for kommunene
- Utarbeide lett tilgjengelig informasjon til kommunene om ulike kontaktpunkter i helseforetaket

Forventet effekt

Etter planen skulle dette arbeidet blitt ferdigstilt innen utgangen av 2020. Helse Fonna opplyser at det muligens på grunn av pandemisituasjonen er behov for en noe lengre tidsfrist for noen av disse oppgavene.

Rådmannen er positiv til arbeidet som er satt i gang, og forventer at resultatet av blir forbedret samhandling og økt trygghet for pasientene.

Anbefaling 3

Kommunen bør i samarbeid med Helse Fonna sikre at sykehuset sender epikrise, annen nødvendig informasjon og legemidler til kommunen ved utskriving av pasienter.

Tiltak

- *Revisjon av samarbeidsavtale 5*

Problemstillingen er tatt opp med Helse Fonna via Samhandlingsutvalget.

Samhandlingsavtale 3 om oppgavefordeling ved innleggelse og 5 om oppgavefordeling ved opphold og utskriving ble revidert 25.02.2020.

I avtale 5 (vedlagt) kommer det nå tydeligere frem hvem som har ansvar for å sende ut epikrise (Se 8 /8.1). Det fremgår av avtalen at pasientene må ha med seg medisiner ved utskriving. Det skal sendes med **nye** medikament og nødvendig utstyr til og med første virkedag etter utskriving. Dersom det er vanskelig å få tak i medisinene skal sykehuset sende med medisiner for nødvendig periode. Sykehuset kan kreve refusjon for dette. Den forrige versjonen av avtalen hadde ikke dette med.

Det er ansatte i virksomhetene som selv melder ifra om avvik. Virksomhetslederne videresender avvikene til sykehuset. Dette er beskrevet i vedlagte prosedyre.

Forventet effekt

Endringene i avtalen gir økt klarhet, og skal forhindre unødig brudd i pasientens legemiddelbruk. Det forventes færre avvik knyttet til legemidler som følge av dette.

Anbefaling 4

Kommunen bør revidere sin lokale avviksrutine slik at den spesifiserer hvem som kan registrerer avvik på brudd på samarbeidsavtalen med Helse Fonna.

Tiltak

- *Rutine for å melde avvik er revidert*

Prosedyrer/rutine for å melde avvik er revidert. Denne gir nå informasjon om hvem, hva og hvor.

Prosedyren er tilgjengelig for alle i forbedringssystemet/avvikssystemet Compilo, og opplæring til de som skal bruke rutinen er gitt.

Prosedyren følger vedlagt.

Forventet effekt

Endringene i avtale 3 og 5 og rutiner for å melde avvik gir økt klarhet. De ansatte vet når og hvor de skal melde. Mellom 1.6.2019 og 31.4.2020 ble det meldt 96 avvik. Rådmannen forventer at det fortsatt må jobbes med å øke bevisstheten omkring det å melde avvik, og forventer at dette tallet vil stige i tiden fremover.

Anbefaling 5

Kommunen bør i samråd med Helse Fonna sikre at avvik registreres i tråd med samarbeidsavtalen.

Tiltak

- *Sikret samsvar mellom kommunens og Helse Fonna sin rutine*

Ved revisjon av kommunens prosedyre for å melde avvik på samhandlingsavtalene er det gjennom samarbeidsmøter avklart at det er samsvar mellom Helse Fonna sine rutiner. Både ansatte i kommunen og helseforetaket har økt kunnskap og bevisstheten om hvordan avvik skal registreres riktig.

Forventet effekt

Endringene i avtale 3 og 5 og rutiner for å melde avvik gir økt klarhet. Det forventes færre avvik, men økt registrering av disse.

Med vennlig hilsen

Vibeke Vikse-Johnsen
rådmann

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og krever derfor ingen signatur.

Vedlegg:

1. Rutine - Arbeidsflyt for oppnevning og opplæring av koordinatører
2. Referat fra møte i Samhandlingsutvalget 03.02.2020
3. Samarbeidsavtale 5 – Helse Fonna og Karmøy kommune
4. Prosedyre - Virksomhetenes håndtering av avvik knyttet til samhandling mellom helseforetak og kommunen

Arbeidsflyt for anskaffelse av koordinator

BK: Bestillerkontoret
 SB: Saksbehandler
 VL: Virksomhetsleder eller avd. leder om aktuelt
 KE: Kontaktperson koordinerende enhet
 KO: Koordinator

Anskaffelse av koordinator

<i>nr.</i>	<i>ansv.</i>	<i>aktivitet</i>
1-1	BK	Motta søknad (med egenerklæring)
1-2	SB	Saksutreder behov for koordinator m/u individuell plan (IP)
1-3	SB	Vedtak om koordinator og IP registreres i PROFIL. Dette sendes til bruker som brev. I vedtak står det at KE har 3 mnd. fra vedtaksdato på anskaffelse av koordinator og at bruker vil informeres av KE dersom det tar lenger tid.
1-4	SB	Iplos registrering: <ul style="list-style-type: none"> - Huker av for individuell plan: «Ja, virksom plan». Dersom bruker ikke ønsker IP, skrives dette i fanen «BRUKER» under «merknad». - Huker av for koordinator oppnevnt «Ja»
1-5	SB	Mail med løpenummer på bruker og evt. forslag til koordinator sendes til KE.
1-6	KE, VL	Med utgangspunkt i saksutredning med vedtak om koordinator og individuell plan, samt fordelingsliste avd. omsorg (se Compilo under KE) vurderer KE hvilken virksomhet som får forespørsel om å oppnevne koordinator <ul style="list-style-type: none"> - KE sender mail til aktuell virksomhet v/leder med forespørsel om koordinator. Svarfrist på henvendelse er 2 uker¹. - VL har ansvar for å informere KO om oppdrag og ordne med nødvendig tilgang til det aktuelle journalsystemet som virksomheten benytter. Oppnevnt koordinator bør være fast ansatt i Karmøy kommune - Ved tilbakemelding fra virksomheten om oppnevnt koordinator, sender KE mail til KO med håndbok, informasjonsskriv om koordinator/IP, samt beskjed om at KO skal kontakte bruker for videre samarbeid. KO tilbys individuell veiledning ved behov. - KE informerer bruker/pårørende om oppnevnt koordinator per telefon og brev (føres i postjournal), og om at KO vil ta kontakt for videre samarbeid. I samme brev sendes også informasjonsskriv til bruker om koordinator/IP (samme informasjonsskriv som til KO).
1-7	KE	Oppnevnt koordinator registreres i PROFIL <ul style="list-style-type: none"> - Under fanen BRUKER <ul style="list-style-type: none"> o Under individuell plan føres koordinators initialer opp («Ansv. koordinator int.». PPT, barnevern, helsestasjon, NAV,

¹ Dersom svarfrist overstrides (det ikke gis tilbakemelding på henvendelse) sendes avvik i Compilo av KE.

skole/barnehage som ikke har PROFIL føres under «Ansv. koordinator ekst. Eks. Per Hage, PPT.

- Som journalnotat om hvem som er oppnevnt som koordinator og hvem som er blitt kontaktet.

Oppnevnt koordinator registreres også i eget skjema på fellesområdet (W:) på sos. Oversikt på de ulike virksomhetene ligger på (W:) felles → KE → liste over koordineringssaker i de ulike virksomhetene. Kun KE skal redigere endringer på dette dokumentet.

1-8	KE	Dersom det ikke er blitt skaffet koordinator innen 3 mnd. fra vedtaksdato informeres bruker om at det er behov for mer tid i anskaffelsen av koordinator. Det sendes brev om dette via postjournal, på samme vi som tidligere. KE sender avvik om at koordinatoroppdrag ikke blir tatt innen fristen.
-----	----	---

Drift av koordinatorrollen

<i>nr.</i>	<i>ansv.</i>	<i>aktivitet</i>
2-1	VL	<p>VL har ansvar for å rekruttere nye koordinatører og motta «bestillinger» på koordinatoroppdrag fra KE. Det anbefales å tilby ansatte mulighet for å delta internt i koordinatorsaker for å få erfaring fra koordinatorarbeidet. Hospitering, fadderordning e.l. anbefales som opplæringstilbud i virksomhetene, samt at VL informerer om muligheter for opplæring fra KE.</p> <p>VL har også ansvar for å skaffe KO nødvendige tilganger til bruker i PROFIL, eller andre gjeldende journalsystemer for virksomheten.</p>
2-2	KO	<p>Ved tildelt koordinatoransvar tar KO kontakt med bruker og/eller pårørende for et 1. møte. Her vil KO bli bedre kjent med bruker, hvilken oppfølging bruker har fra ulike instanser per i dag og hvilke aktører som vil være aktuelt å kalle inn til ansvarsgruppemøte. Det bør også lages forslag til mål for IP, som blir et arbeidsdokument for å sikre fremdrift og evaluering av koordinatorarbeidet. Samtykkeskjema signeres av bruker, før det kan innhentes opplysninger fra andre virksomheter. Alle brukere som innvilges oppfølging av koordinator har rett på IP, men det er opp til bruker selv om han/hun ønsker denne. Eksempel på arbeidsoppgaver for KO er (se sjekklister i håndboken - compilo):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppstartssamtale - Innhente samtykke (se Compilo for mal). Sendes til bestillerkontoret for arkivering. - Utarbeide IP og oppdatere etter ansvarsgruppemøter. - Evaluere behov for koordinator fortløpende. - Arrangere ansvarsgruppemøter - Oppfølging av spm fra bruker og pårørende - Dokumentasjonsplikt journalsystem (profil e.l.). Se veiledning i håndbok.

2-3	KE	Ansvar for jevnlig oppdatering/veiledning av koordinatører. Årlige koordinatortreff for faglig oppdatering. Veiledning hos virksomhetene/individuellt ved behov.
-----	----	--

Bytte/overføring av koordinator eller avslutning av koordinatoroppdrag

<i>nr.</i>	<i>ansv.</i>	<i>aktivitet</i>
3-1	VL, KO	Dersom KO av ulike årsaker (eks. permisjoner, SM, pensjon m.m.) ikke lenger kan følge opp bruker, skal dette meldes til VL. KO, sammen med VL, har ansvar for at nødvendig informasjon overføres til ny koordinator. VL har ansvar for å oppnevne ny koordinator og melde dette til KE.
3-2	KE	KE registrer endring av koordinator i Profil, orienterer bruker/pårørende og gir nødvendig opplæring til ny koordinator
3-3	KE	Bruker/pårørende informeres om ny koordinator per brev og telefon.
3-4	VL, KO, KE	Etter fordelingslisten av koordinatoroppdrag (se vedlegg) kan det i noen tilfeller være aktuelt å overføre koordinatoransvaret til ny virksomhet. F.eks. dersom bruker bytter fra barnehage til barneskole, fyller 18 år e.l. KO skal, i god tid før overgangen, melde om behov til VL. VL tar videre kontakt med KE som arbeider for å finne ny koordinator fra aktuell virksomhet. KE informerer ny koordinator om hvem som har vært brukers koordinator tidligere, slik at de kan overføre nødvendig informasjon seg i mellom.
3-5	KO, KE	Dersom bruker har nådd sine mål for den individuelle planen eller man i dialog med bruker ikke ser behov for videre oppfølging av koordinator, skal dette meldes til KE. Dette gjelder også dersom det er midlertidig opphør i behov. KO journalfører opphørt behov og at han/hun har vært i kontakt med bruker/pårørende. KE avslutter koordinator i PROFIL og endrer registreringen i IPLOS
3-6	VL, KO, KE	Dersom bruker flytter til ny kommune, MORS eller behov opphører av andre grunner, <u>skal</u> dette meldes av KO til KE per mail.

Kontaktperson KE

Navn: Henrik Lindtner Mob: 90054217 Mail: hli05@karmoy.kommune.no

Referat fra møte i Samhandlingsutvalget

Tid: 3.februar 2020

Sted. Haugesund sjukehus, styrerommet 6.etg

Tilstede: Kari Ugland, Helse Fonna
 Nils Magne Kloster, brukerrepresentant
 Heidi Larsen Wåge, brukerrepresentant
 Marianne Hauge Wenersberg, FOUSAM
 Sissel Hynne, Haugesund kommune
 Anne Lise Naasen, Odda kommune
 Ingunn Toft, Sveio kommune
 Hildegunn Lindaas, Sveio kommune
 Lars Helge Sørheim, Stord kommune
 Svein Lauknes, Helse Fonna
 Reidun R. Mjør, Helse Fonna
 John Conrad Brandsø, Helse Fonna
 Kenneth Eikeset, Helse Fonna

Meldt forfall: Annbjørg Lunde, Tysvær kommune
 Georg Førland, HVL

Referent: Sølvi Torvestad

Saksnr.	Sak
01/20	<p>Godkjenning av sakliste og referat fra SU møte 05.11.19</p> <p>Sakliste og referat godkjent</p>
02/20	<p>Reforhandling av avtale om FOUSAM</p> <p>Avtalen for trepartssamarbeidet om FOUSAM ble sagt opp i juni 2019. SU oppnevnte etter det et forhandlingsutvalg med to representanter fra hver av de tre Partene (HVL, kommune og foretak) i avtalen.</p> <p>Forhandlingsutvalget i fremmet i møte forslag til en videreføring av FOUSAM som et topart -samarbeide. Det er lagt til grunn at revidert avtale ikke skal medføre økte kostnader for kommuner og helseforetak.</p> <p>Det ble i møte presisert at HVL har ønske om å delta i samarbeide videre, men da gjennom fagnettverkene og ved forskning på samhandling.</p> <p><i>Forslag til ny modell for samarbeid om FOUSAM ble sendt medlemmene av SU med møteinnkallingen.</i></p>

	<p><u>Kommentarer i møtet:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Navnet FOUSAM kan og bør videreføres • USHT sin framtidige rolle i FOUSAM bør diskuteres • Oppgaver for FOUSAM framover bør vurderes opp imot krav i revidert nasjonal Helse og Sykehusplan og avtale om etablering av Helsefellesskap • Rollen som samhandlingskoordinator for kommunene vil bli svært sentral i ny samhandlingsstruktur <p>Vedtak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SU ved leder og nestleder sender informasjon til alle kommunene og foretaket i regionen om forslaget til endringer i FOUSAM strukturen • Videre forhandlinger med HVL om nettverkssamarbeid og forskning vil bli gjort i steg to, etter at partene har gitt sin tilslutning til endret avtale om FOUSAM
03/20	<p>Presentasjon av fagnettverk Eldremedisin</p> <p>Nina Hauge, seksjonsleder på Geriatrik seksjon og leder av nettverk for eldremedisin informerte fra nettverket.</p> <p>Fagnettverket har som mål å skape et levende nettverk for kompetansebygging, spredning og implementering av eldremedisinsk- og alderspsykiatrisk fagkunnskap i praksisfeltet.</p> <p>Fokusområdene for nettverket har vært legemidler, fallforebygging, ernæring, trykksår og demens.</p> <p><i>Leder av nettverket ønsker gjerne innspill på andre fokusområder som bør vektlegges i fagnettverket.</i></p> <p>Kommuner som deltar i nettverket er Bokn, Bømlo, Etne, Haugesund, Karmøy, Odda, Sauda, Stord, Suldal, Sveio, Tysvær og Vindafjord</p> <p>Fagnettverket er del av SESAM kompetansesenter i Stavanger, et senter som forsker på eldre medisinske problemstillinger og bidrar i ulike kvalitets-forbedringsprosjekt. SESAM arrangerer en årlig konferanse som alle kommuner og foretak får invitasjon til. Kompetansesenteret er også i forkant når det gjelder brukermedvirkning, (WISE age).</p> <p>Nettverket lokalt har en arbeidsgruppe med tre medlemmer, Marit Langesæter HVL, Astrid Håland USHT/FOUSAM og Nina Hauge fra Helse Fonna HF.</p> <p>Det har vært gjennomført to samlinger i nettverket i 2019.</p> <p>Veien videre:</p> <p>Ny handlingsplan er under utarbeiding, og arbeidsgruppen ønsker innspill til denne. Ny invitasjon til kommuner som ikke deltar i nettverket bør sendes ut?</p> <p>Innspill fra SU i møtet:</p> <p>Kommunerepresentant i møte kommenterte at det var gode temamøter som ble avholdt, men ber samtidig om at representanter fra kommunene i større grad blir involvert i planlegging og gjennomføring.</p> <p>Både nye føringer for Helsefellesskap og etablering av fagnettverk for «gode pasientforløp» vi være sentrale for videre utvikling av det eldre-medisinske nettverket.</p>

04/20	<p>Helsefellesskap og oppfølging av Topplederforum</p> <p>Regjeringen og KS har inngått avtale om innføring av Helsefellesskap som skal bidra til bedre felles planlegging og utvikling av helse- og omsorgstjenester for pasienter som trenger tjenester både fra spesialisthelsetjenesten og fra kommunal helse- og omsorgstjeneste.</p> <p>En videre utvikling av samarbeidsstrukturen i Helse Fonna regionen var også tema på det årlige Topplederforumet 14.11.2020. Det ble gjort en evaluering av topplederforumet og en oppsummering av innspill fra møte som viser til at dagens organisering av samhandlingen i Helse Fonna regionen kan utvikles videre og bidra til å løse de utfordringene som er skissert i avtalen mellom KS og regjeringen og som revidert Helse- og Sykehusplan har fokus på.</p> <p>Innspill i møte: Det er behov for at det skrives referat fra formelle samhandlingsmøter på alle nivå som blir gjort tilgjengelig for samhandlingsutvalget. Organisering og innhold i Helsefellesskap må bli tema i alle aktuelle møter i samhandlingsfeltet framover.</p> <p>Vedtak: Leder og nestleder lager informasjonsskriv til alle kommuner i regionen og til foretaket med informasjon om de nye nasjonale føringene sammen med en oppsummering fra Topplederforum.</p>
05/20	<p>Evaluerings av SU</p> <p>SU diskuterte form på evalueringen og støtter forslaget om å gjennomføre denne elektronisk.</p> <p>Vedtak: Samhandlingskoordinator sender ut link til evalueringen.</p>
06/20	<p>FOUSAM Informasjon ved leder</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunikasjonsrådgiver i FOUSAM har sluttet. Hun engasjeres framover på timebasis. 2. Det er ikke ansatt ny erfaringskonsulent i FOUSAM. Midler i budsjett blir benyttet til større grad av brukermedvirkning. 3. Andel publikasjoner øker og legges fortløpende på nettsiden til FOUSAM. 4. FOUSAM har utarbeidet et praktisk prosjekt verktøy i samarbeid med HVL.

	<p>5. FOUSAM er blitt forespurt om å delta i nasjonalt nettverk med å arrangere prosjektleder kurs for ressurser som arbeider med BTI i kommunene. Det er ønske om å benytte mal for kurset i andre prosjekt.</p>
07/20	<p>Revisjon av tjenesteavtale nr.3 og nr.5</p> <p>Prosesen med revisjon av avtalene 3 og 5 har vært omfattende. Det vises her til notat med oppsummering av arbeidet som ble sendt ut med møteinnkallingen.</p> <p>Avtalene har nå vært ute på høring og det har kommet mange høringsinnspill fra både kommuner og foretak. Samhandlingskoordinatorene som har ledet arbeidet med revisjonen har sammenstilt innspillene og anbefaler at det blir arbeidet videre med sentrale utfordringer som ikke kan løses ved forhandlinger og endringer i avtaleteksten.</p> <p>AU til SU har gått igjennom sammenstillingen av høringsinnspill og støtter vurderingen av hva som allerede er ivare tatt i revisjonen, hva som bør endres og hva som kan tas i seinere revisjoner. For noen områder og tema er det nødvendig å bruke mere tid for å få et godt resultat.</p> <p>SU støtter forslaget om å sette ned arbeidsgrupper for seks områder som alle er vesentlige for samhandlingen og som kan bidra å bedre prosessen for både innleggelse i og utskrivning fra sykehus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Medikamentrutiner for utskrivning til pasienter med Multidose • Utarbeide sjekklister for inn- og utskrivelse i felleskap • Utarbeide en felles mal for hva en funksjonsbeskrivelse skal inneholde ved innleggelse/utskrivning • Innføring av strukturert utskrivningssamtale • Utarbeide informasjonsbrosjyre for utskrivning, felles for kommunene • Utarbeide lett tilgjengelig informasjon til kommunene om ulike kontaktpunkter i helseforetaket <p>Vedtak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samhandlingskoordinatorene oppdaterer avtalene og setter inn fotnote i tekst der tjenesteavtalene berører lovverket, eks. definisjon av utskrivningsklar pasient • Arbeidsgruppen må få en tilbakemelding på endringer som er hensyntatt etter høringen og om videre plan for revisjons arbeidet • SU nedsetter seks forbedringsgrupper som skal arbeide med prioriterte tema. • Leder av SU lager følgeskriv og sørger for at reviderte avtaler blir sendt til signering
Eventuelt	<ol style="list-style-type: none"> 1. SU representasjon: Svein Lauknes vil pensjonere seg fra 1.juni Håvard Breistein, seksjonsleder ved DPS/BUP Stord blir ny fast vara fra foretaket 2. Kari Ugland gjennomførte sitt siste møte som leder av SU. Hun pensjonerer seg fra 1.mars. Stillingen som samhandlingssjef er utlyst og ansettelsesprosessen er i etterkant av møte ferdigstilt. Reidun Mjør er ansatt i stillingen.

Tenesteavtale 5

Avtale mellom Karmøy kommune og Helse Fonna HF

Ansvars- og oppgåvefordeling i samband med opphald, behandling og utskriving av pasientar frå helseføretaket, som treng kommunale tenester etter utskriving.

Innhald

1	Partar	2
2	Bakgrunn og lovgrunnlag	2
2.1	Avtalen byggjer på.....	2
3	Føremål og verknadsområde	2
3.1	Føremål	2
3.2	Verknadsområde	2
4	Definisjon av utskrivingsklar pasient.....	3
5	Kommunikasjon	3
5.1	Kommunikasjon med pasient/brukar og pårørande	3
6	Retningslinjer for samhandling om innlagd pasient	4
6.1	Helseføretaket sitt ansvar.....	4
6.2	Kommunen sitt ansvar	4
7	Retningslinjer for samhandling under sjukehusopphald	4
7.1	Helseføretaket sitt ansvar.....	4
7.1.1	Poliklinikk / dagbehandling	5
7.2	Kommunen sitt ansvar	5
8	Retningslinjer for samhandling ved utskrivning	6
8.1	Helseføretaket sitt ansvar.....	6
8.2	Kommunen sitt ansvar	7
9	Handtering av avvik, evaluering, kvalitetsutvikling, usemje, tvist, misleghald, iverksetjing, revisjon og oppseiing.....	7
10	Signering	7

1 Partar

Avtalen er inngått mellom Karmøy kommune og Helse Fonna HF, heretter helseføretaket.

2 Bakgrunn og lovgrunnlag

Tenesteavtale 5 er inngått i samsvar med overordna samarbeidsavtale pkt. 5.5.

Avtalen omfattar ansvars- og oppgåvefordeling i samband med opphald, behandling og utskriving av pasientar frå helseføretaket, som treng kommunale tenester etter utskriving frå institusjon.

2.1 Avtalen byggjer på

Avtalen er heimla i helse- og omsorgstenestelova § 6-1 og § 6-2 pkt 5 og spesialisthelsetenestelova § 2-1e.

3 Føremål og verknadsområde

3.1 Føremål

Avtalen skal medverke til at pasientar og brukarar får eit heilskapleg tilbod om helse- og omsorgstenester ved å

- avklare helseføretaket og kommunen sitt ansvar, slik at pasientar og pårørande opplever ei best mogleg samanhengande helseteneste.
- sikre effektiv, korrekt og sikker informasjonsflyt mellom og innafor ulike behandlings- og omsorgsstadar.
- syte for at helsehjelp vert utført på rett stad.
- redusere risiko for uheldige hendingar.

3.2 Verknadsområde

Avtalen dekkjer alle pasientgrupper i alle aldrar.

4 Definisjon av utskrivingsklar pasient¹

Ein pasient er utskrivingsklar når lege eller psykolog i helseføretaket vurderer at det ikkje er behov for ytterlegare behandling i spesialisthelsetenesta. Avgjerda skal vere basert på ei individuell helsefagleg vurdering og bør vere tverrfagleg når pasienten har behov for samansette og koordinerte tenester.

Følgjande punkt skal vere vurderte og dokumenterte i pasientjournalen:

- Problemstillinga(ne) ved innlegging, slik desse var formulerte av innleggande lege, skal vere avklarte.
- Andre problemstillingar som er avdekte skal vere avklarte.
- Dersom ein skilde spørsmål ikkje blir avklarte skal det bli gjort greie for.
- Det skal liggje føre eit klart standpunkt til diagnose(ar) samt vidare plan for oppfølging av pasienten.
- Pasienten sitt samla funksjonsnivå, endring frå før innlegginga og forventa framtidig utvikling skal vere vurdert.

5 Kommunikasjon

For dialog mellom partane skal det i all hovudsak nyttast elektroniske meldingar. Telefon kan nyttast ved behov for rask avklaring og ved spesielle høve om ein finn det formålstenleg, dialogen skal dokumenterast i elektronisk melding.

Partane skal sikre at pasient/pårørande er involvert.

Elektroniske pleie- og omsorgsmeldingar (PLO), som ikkje er kvittert sendt, er avsendar sitt ansvar å følgje opp.

5.1 Kommunikasjon med pasient/brukar og pårørande

Helseføretaket er ansvarleg for kommunikasjonen med pasient og pårørande så lenge han/ho er innlagd i sjukehus. Spørsmål frå pasient/pårørande som gjeld innhaldet i kommunale tenester kan rettast direkte til kommunen.

¹ Forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter, §9. Vilkår for at en pasient er utskrivningsklar.

Kommunen er ansvarleg for kommunikasjonen med pasient/brukar og pårørande når han/ho oppheld seg i eigen heim eller er innlagd i kommunal institusjon.

6 Retningslinjer for samhandling om innlagd pasient

6.1 Helseføretaket sitt ansvar

- For pasientar som får kommunale tenester og for pasientar med nytt/endra funksjonsnivå skal det sendast *melding om innlagt pasient* (logistikkmelding).
- For pasientar med nytt/endra behov for kommunale tenester etter utskriving skal det sendast *tidlegmelding*. Forventa funksjonsnivå skal vurderast og sendast kommunen så tidleg som mogleg i forløpet.
- *Tidlegmelding* skal innehalda informasjon om årsak til innlegging, status, forventa forløp og forventa tidspunkt for utskriving.
- Oppdaterte *helseopplysningar* med funksjonsnivå og forventa hjelpebehov skal sendast så snart som mogleg. Det skal også sendast oppdaterte helseopplysningar dersom status og/eller framdriftsplan vert endra.
- PLO- melding skal sendast til den kommunen pasienten kjem til å opphalde seg i etter utskriving.

6.2 Kommunen sitt ansvar

- Sende *innleggelsesrapport* på pasientar som har kommunale tenester, nærare omtala i tenesteavtale 3, og svare på PLO meldingar (*forespørsel/svar på forespørsel*).

7 Retningslinjer for samhandling under sjukehusopphald

7.1 Helseføretaket sitt ansvar

- Sende PLO melding kor pasienten sitt funksjonsnivå og behov for hjelpemiddel vert skildra.
- Vurdere om det er behov for nettverksmøte. Fastlege/sjukeheimslege/tilsynslege, lege tilsett i helseføretaket og andre aktuelle faggrupper kan bli kalla inn ved behov. Møtet kan setjas i verk som eit elektronisk møte. Helseføretaket og kommunen har plikt til å

delta i nettverksmøtet. Innkallande instans har ansvar for at det blir ført referat frå møtet.

- Medverke til at planlegging av kommunale tiltak startar opp snarast mogleg, mellom anna ved å delta i nødvendige nettverksmøte, eventuelt ansvarsgruppemøte, delta i kartleggingsarbeid og utarbeiding av individuell plan.
- Svare på PLO meldingar frå kommunen (forespørsel/svar på forespørsel)
- Syte for at det blir utnemnd koordinator for pasientar med behov for langvarige og koordinerte tenester og melde behov for eventuell individuell plan (IP).
- Vurdere behov for behandlingshjelpemiddel som er eit vilkår for utskriving, og sikre at desse er klare for utlevering ved utskriving/heimreise, nærare omtala i tenesteavtale 1.
- Vurdere behov for kontakt med kreftkoordinator/ressurssjukepleiar dersom kommunen har eit slikt tilbod.

7.1.1 Poliklinikk / dagbehandling

Helseføretaket kan ta direkte kontakt med bestillerkontor for å informere om pasientar som har vore på poliklinikk eller til dagbehandling og har behov for oppfølging frå kommunen.

- Helseføretaket må skrive ut nødvendige e-reseptar og bestille nødvendig utstyr.
- Helseføretaket skal sende poliklinisk notat til fastlege og behandlande instans snarast mogleg. Ved behov for rask avklaring, skal telefon nyttast.

7.2 Kommunen sitt ansvar

Kommunen vurderer og gjer vedtak om kva tiltak pasienten/brukaren skal få og omfang av tilbodet.

Kommunen skal

- førebu og setje i verk nødvendige tiltak for å kunne ta imot utskrivingsklar pasient.
- avgjere kva tenester pasienten skal ha ut frå funksjonsnivå, avklaringar skal skje i dialog med pasienten eventuelt saman med pårørande og/eller sjukehuspersonell.
- kalle inn til nettverksmøte / ansvarsgruppemøte ved behov i vidare planleggingsarbeid.
- utpeike koordinator og leie arbeidet med å utarbeide individuell plan (IP).
- sørge for å skaffe egna bustad til pasientar som enten er utan fast bustad eller har bustad som ikkje er egna grunna endra helsetilstand. Kommunikasjon/koordinering

mellom etatar i kommunen, NAV, vedtakskontor, bustadkontor, barnevern, bufetat med fleire, er kommunen sitt ansvar.

8 Retningslinjer for samhandling ved utskriving

8.1 Helseføretaket sitt ansvar

Melding om utskrivingsklar pasient skal sendast til den kommunen pasienten kjem til å opphalde seg i etter utskriving.

Varsel om utskrivingsklar pasient kan ein gje heile døgnet alle dagar for kjende pasientar med uendra bistasbehov. Ved nytt/auka hjelpebehov skal slikt varsel så langt som råd gjevast før kl.12.00 og seinast kl.14.30, alle dagar.

Ved planlegging av utskriving skal det takast omsyn til reisetid mellom sjukehus og heim/kommunal institusjon. Pasientar med nytt og/eller vesentleg endra behov som treng oppstart av tenester same dag, bør vera i kommunen seinast kl.20:30

Informere kommunen straks ved endra utskrivingsplan, utskrivingstidspunkt, endra hjelpebehov, eller ved utskriving på eige ansvar og ved dødsfall.

Lege /psykolog i helseføretaket

- skal sende epikrise og relevante fagrapportar med pasienten.
Epikrisen skal gi opplysningar om utgreiingar, kartlegging, diagnosar, oppdatert medikamentliste og behandling, samt beskrive vidare oppfølgingsbehov.
Epikrisen skal sendast elektronisk til fastlege, tilvisar, tilsynslege eller instansen som har ansvar for oppfølging.
- skal sende e-resept på nye medikament som er starta opp under opphaldet. For pasientar med multidose skal det ikkje sendast e-resept. Det er berre multidoselegen (fastlegen) som kan endre ordineringskortet til pasienten.

Helsepersonell i helseføretaket

- skal sende med **nye medikament** og nødvendig utstyr til og med første virkedag etter utskriving.

Dersom det ikkje er mogleg å få tak i medisinar i kommunen eller frå apoteket før avreise, skal sjukepleiar sende med medisinar for nødvendig periode. Helseføretaket kan krevje refusjon for dette.

- sikre at kommunen er klar til å ta imot pasienten før utreise frå føretaket.
- kan bestille time hos fastlegen dersom pasienten treng hjelp til dette.
- skal rekvirere pasienttransport tilpassa pasienten sin situasjon.
- skal vurdere om det er nødvendig med følgje under transport.

8.2 Kommunen sitt ansvar

Ved overføring av pasient frå helseføretaket skal kommunen

- ta imot varsel om utskrivingsklar pasient heile døgnet alle dagar for kjende pasientar med uendra hjelpebehov.
- ta imot varsel om utskrivingsklar pasient ved nytt/auka hjelpebehov innan kl. 14.30 alle dagar.
- svare på varsel om utskrivingsklar pasient innan 2 timar, gjere greie for tilbodet og kva tidspunkt kommunen kan ta imot pasienten.

9 Handtering av avvik, evaluering, kvalitetsutvikling, usemje, tvist, misleghald, iverksetjing, revisjon og oppseiing

Desse tilhøva blir regulert i overordna avtale.

10 Signering

Avtalen gjeld frå signeringsdato og erstattar tidlegare utgåver av tenesteavtale 5. Avtalen skal signerast av begge partar.

Dato:

For Karmøy kommune:

.....

sign.

Dato:

For Helse Fonna HF:

.....

sign.

Ole Klausen
Administrerende direktør
Helse Fonna HF

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	17.06.20	17/20
Kommunestyret	21.09.20	
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT – «TIDLIG INNSATS»

Sekretariatets forslag til vedtak og innstilling til kommunestyret:

1. Karmøy kommunestyre tar forvaltningsrevisjonsrapporten «Tidlig innsats» fra KPMG AS til orientering.
2. Rapporten oversendes rådmannen for videre oppfølging av rapportens anbefalinger.
3. Rådmannen gir tilbakemelding til kommunestyret via kontroll- og kvalitetsutvalget om oppfølging av rapporten innen 9 måneder etter kommunestyrets vedtak.

Vedlegg: Rapport – «Tidlig innsats», utarbeidet av KPMG AS, mai 2020

Bakgrunn

Kontroll- og kvalitetsutvalget vedtok i deres første møte i høst at de ønsket å få lagt fram utkast til prosjektplan på prosjekt om tidlig innsats. Utvalget mente dette var et aktuelt tema/område, og det var satt opp blant aktuelle prosjekter i planperioden. Karmøy kommunestyre vedtok planen i møtet 19.09.16, sak 66/16.

Utvalget godkjente prosjektplanen i møtet 05.02.20, sak 2/20, hvor rammer og tidsplan for KPMG AS ble fastlagt. Rammen ble satt til 250 timer. Timetallet inkluderer presentasjon av rapporten i utvalget, men ikke forberedelse og presentasjon av rapport i kommunestyret.

Mandatet

Formålet til forvaltningsrevisjonen har vært å undersøke xxxxxxxmen.

Forvaltningsrevisjonen er forbedringsorientert, og har som formål å gi anbefalinger om tiltak der forvaltningsrevisjonen avdekker avvik eller forbedringsområder.

Problemstillinger

Forvaltningsrevisjonen gir svar på følgende problemstillinger:

1. *I hvilken grad sikrer kommunen en tidlig og helhetlig innsats rettet mot barn og unge i risikosoner?*

- 1.1 *I hvilken grad er det etablert hensiktsmessige strategier og planer for å sikre tidlig innsats?*
- 1.2 *I hvilken grad er det etablert system og rutiner for å sikre tidlig innsats?*
- 1.3 *Hvordan fungerer det tverrfaglige samarbeidet mellom de kommunale tjenestene involvert i arbeidet med tidlig innsats?*

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i samsvar med kravene i RSK001 Standard for forvaltningsrevisjon. Metoder som har vært benyttet er dokumentinnsamling, analyser, intervjuer med 6 personer. Intervjuene har vært sentral informasjonskilde, og utvalget av personer har vært basert på forventet informasjonsverdi, erfaring og formelt ansvar i forhold til forvaltningsrevisjonens formål og problemstillinger.

Til grunn for rapporten ligger også en gjennomgang og analyse av sentrale dokumenter opp mot revisjonskriteriene. Liste over mottatt dokumentasjon er tatt inn i rapportens vedlegg 1.

Vurderinger og anbefalinger

Med dette som utgangspunkt har KPMG gjennomført prosjektet. Rapporten er oversendt sekretariatet 02.06.20. Rapporten er verifisert og rådmannens tilbakemelding er tatt inn i rapportens kapittel 8. Rådmannen skriver følgende:

Rådmannen er av den oppfatning at dette er en grundig og god forvaltningsrevisjon innenfor et svært viktig område.

Revisjonen er gjennomført under Korona-krisen, men likevel er de fleste intervjuene gjennomført. Rapporten viser kompleksiteten i arbeidet med Tidlig innsats og peker på noen sentrale forbedringsområder i Karmøy kommune, som blir viktige å følge opp fremover.

Kommunen er opptatt av kontinuerlig forbedring og planstrategien for 2020-2023 inkluderer en tverretattlig og tverrfaglig plan for barn og unge innen psykisk helse.

Dette planlagte arbeidet er således i tråd med anbefalingen gitt i revisjonsrapporten.

På bakgrunn av undersøkelsene har revisjonen kommet med følgende anbefalinger: Kommunen bør:

- ✓ ***Etablere tiltak for å arbeide mer systematisk med psykisk helse blant barn og unge, herunder:***
 - ***Vurdere å etablere et tilbud til 16-17 åringer med lettere psykiske lidelser***
 - ***Prioritere arbeidet med å etablere en tverretattlig forebyggingsplan for barn og unge innen psykisk helse,***
 - ***Sørge for at samarbeidet rundt psykisk helse i større grad settes i system,***

- ✓ *Iverksette tiltak for å styre og følge opp skolene mer systematisk, herunder for å redusere uønsket variasjon mellom skolene,*
- ✓ *Utarbeide retningslinjer for hvordan skolene skal bruke skolehelsetjenesten og PPT for å sikre at denne kompetansen brukes aktivt i arbeidet med tidlig innsats;*
- ✓ *Etablere rutiner for samarbeid mellom helsestasjonstjenesten, PPT og barnevernet,*
- ✓ *Etablere rutiner for samarbeid mellom skolene og helsestasjonstjenesten/barnevern,*
- ✓ *Etablere et system for å sikre at arbeidsmetodikk og tiltak i arbeidet med tidlig innsats evalueres i større grad,*
- ✓ *Vurdere å etablere samhandlingsmodeller som et tiltak for å skape mer tverrfaglighet og integrert samhandling mellom tjenestene involvert i arbeidet med tidlig innsats*
- ✓ *Vurdere å styrke familieveiledningstilbudet.*

Sekretariatet viser til rapportens **sammendrag** som ligger fremst i rapporten og revisors vurderinger i rapportens kapitler 2 til 5. I kapittel 2 er Karmøy kommune omhandler kommunen arbeid med tidlig innsats, kapittel 3 om strategier og planer og kapittel 4 om system og rutiner. I kapittel beskrives tverrfaglig samarbeid og kapittel er det beskrevet de 3 caseene (Bygnes vitenbarnehage, Stokkastrand barneskole og Vormedal ungdomsskole).

Ut ifra sine vurderinger har revisor i kapittel 7 kommet fram til noen anbefalinger. Disse er gjengitt ovenfor. For mer detaljer vises det til selve rapporten.

I følge forskrift § 14 skal rådmannen gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som kommer fram i rapporten og «*uttalelsen skal i sin helhet fremgå i rapporten*». Uttalelsen er gjengitt ovenfor/forrige side i rapporten kap. 8.

Konklusjon

Sekretariatet har gjort en vurdering av at rapporten er av god kvalitet ihht. standardkravene til forvaltningsrevisjonsrapporter (RSK001), og at den er i samsvar med kontroll- og kvalitetsutvalgets bestilling og vedtatt prosjektplan. Valg av revisjonskriterier er relevante sett opp mot problemstillingene. Revisors vurderinger og anbefalinger er videre basert på innsamlet materiale, revisjonskriteriene og de metodiske avgrensningene.

Resultatet etter forvaltningsrevisjonen viser at kommunen har forbedringspotesiale, i og med at undersøkelsen avdekker noen forbedringsområder. Sekretariatet vil på den bakgrunn anbefale at kontroll- og kvalitetsutvalget ber kommunestyret vedta at revisjonens anbefalinger blir fulgt opp.

Sekretariatet vil anbefale at det settes en frist for rådmannen til når kommunestyret via kontrollutvalget får tilbakemelding om status for anbefalingene.

En forvaltningsrevisjonsrapport skal systematisk følges opp for å sikre at forvaltningen setter i verk tiltak for å rette opp påviste avvik/svakheter og kontrollutvalget må sørge for at kommunestyrets vedtatte merknader til rapporter følges opp av rådmannen. Det er anbefalt at slik oppfølging skjer fra 6 til 12 måneder etter at rapporten er vedtatt av kommunestyret.

Som i tidligere saker kan det være greit at det settes 9 måneder, da dette er forhold det arbeides med å forbedre, i følge rådmannen. Tilbakemelding om iverksatte og gjennomførte tiltak vil da kunne bli lagt fram som sak om oppfølging for utvalg/ kommunestyret høsten 2021.

I følge rundskriv H-02/06 skal kontrollutvalget innstille direkte til kommunestyret i forbindelse med behandling av forvaltningsrevisjonsrapport.

Aksdal, 10.06.20

Toril Hallsjø (sign.)
Daglig leder/utvalgssekretær

Tidlig innsats

Forvaltningsrevisjonsrapport
Karmøy kommune

Juni 2020

www.kpmg.no

Forord

Etter vedtak i kontrollutvalget i Karmøy kommune 05.02.2020 sak 2/20 har KPMG gjennomført en forvaltningsrevisjon rettet mot kommunens arbeid med tidlig innsats. Denne rapporten er svar på kontrollutvalget sin bestilling.

Oppbygging av rapporten

Våre konklusjoner og anbefalinger går frem av sammendraget i rapporten. Kapittel 1 har en innledning til rapporten. Her blir formål, problemstillinger, revisjonskriterier og metode presentert. Kapittel 2 gir bakgrunnsinformasjon om kommunens arbeid med tidlig innsats, og de ansattes opplevelser av sentrale risikoer for barn og unge i kommunen. I kapittel 3-5 blir revisjonskriterier konkretisert, samt at fakta og vurderinger blir presentert. I kapittel 6 fremgår casefortellingene fra Bygnes Vitenbarnehage, Stokkastrand barneskole og Vormedal ungdomsskole. Dette er et deskriptivt kapittel, som således ikke er holdt opp mot revisjonskriterier. I Kapittel 7 presenterer vi våre anbefalinger. I kapittel 8 er rådmannen sin uttalelse til rapporten tatt inn.

Vi vil takke kommunen for god hjelp i arbeidet vårt med forvaltningsrevisjonen.

Sammendrag

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å se i hvilken grad Karmøy kommune ivaretar sitt ansvar for å sikre en målrettet og helhetlig tidlig innsats rettet mot barn og unge i kommunen.

Under er våre konklusjoner og anbefalinger.

Vurderinger

Strategier og planer for tidlig innsats

Revisjonens overordnede vurdering er at Karmøy kommune i stor grad har et godt og hensiktsmessig planverk. Figur 2 i del 3.2.6 viser tilnærmet en normalfordeling blant mottatte svar i spørreundersøkelsen. Vel halvparten av respondentene opplever at kommunen i noen grad har hensiktsmessige strategier og planer for tidlig innsats. Samtidig er det flere respondenter som opplever at kommunen i stor/svært stor grad enn i liten/svært liten grad har hensiktsmessige strategier og planer. Dette indikerer at kommunens planverk oppleves som nyttig av de ansatte i deres arbeid med tidlig innsats. Samtidig er det muligheter for forbedring.

Det kommer frem av spørreundersøkelsen og understøttes av intervjuene at psykisk helse oppleves å være den mest krevende risikoen blant barn og unge å håndtere i Karmøy kommune. Innen psykisk helse oppleves det at kommunen mangler hensiktsmessige strategier og planer for å sikre tidlig innsats. Kommunen har i den anledning besluttet å utarbeide en felles tverretattlig forebyggingsplan for barn og unge innen psykisk helse. Vi vurderer at dette er positivt. Samtidig vurderer vi at det er viktig at dette arbeidet prioriteres da det etter vår oppfatning er et stort behov for en slik plan for å styre kommunens ressursinnsats på feltet.

Vi vurderer at kommunen har et potensial til å gjøre planarbeidet og planene knyttet til tidlig innsats mer tverrfaglig og tverrgående på tvers av sektorer og kommunalområder. Et slikt eksempel er sektor skole som i arbeid med ny strategiplan for skolene ønsker å inkludere sektorene barnehage og kultur. Vi vurderer at dette vil være positivt med tanke på å skape et mer helhetlig planverk og et mer helhetlig samarbeid rundt barn og unge. Samtidig kan man i en slik prosess prioritere at roller og ansvar blir klargjort, noe som enkelte respondenter opplever som noe uklart i dagens planverk.

System og rutiner for tidlig innsats

Revisjonens overordnede vurdering er at system og rutiner i stor grad er dekkende og godt beskrevet. Funn fra spørreundersøkelsen viser at 66,4 % av de ansatte opplever at egen tjeneste i stor/svært grad vektlegger tidlig innsats. En rekke system, arbeidsmetodikker og tiltak fremstår som velbegrunnede og hensiktsmessige for å sikre en tidlig innsats rettet mot barn og unge i risikosoner. Av spørreundersøkelsen fremgår det at halvparten av respondentene opplever at system og rutiner i noen grad er hensiktsmessig mens 25,8 % har svart at systemet i stor/svært stor grad er hensiktsmessig. 15,6 % opplever at system og rutiner i liten/svært liten grad er hensiktsmessig.

Samtidig vurderer vi at systematikken i evalueringen av disse systemene, arbeidsmetodikkene og tiltakene kunne vært bedre. Det kommer frem av intervjudata at dette gjøres i varierende grad i tjenestetilbudet til barn og unge. Mer systematisk evaluering av tjenestetilbudet ville vært nyttig for å sikre tidlig innsats rettet mot barn og unge i risikosoner.

Vi vurderer at kommunens system for psykisk helse skaper utfordringer for å sikre en tidlig innsats. Systemet er etter vår vurdering i liten grad systematisk, samtidig som det er et manglende tilbud til 16-17 åringer med lettere psykiske lidelser.

Revisjonen vurderer at kommunens familieveiledningstilbud er en svakhet knyttet til å sikre tidlig innsats rettet mot barn og unge i risikosoner. Kommunen har per i dag et tilbud til utvalgte foreldre i helsestasjonstjenesten og et tilbud i barnevernets familiesenter. Tilbudet i helsestasjonstjenesten er lite tilgjengelig for foreldre, mens tilbudet i barnevernet oppleves som stigmatiserende å ta imot. Det kommer frem av intervjudata at det oppleves å være et stort behov for et familieveiledningstilbud tilgjengelig for alle foreldre. Kommunen bør jobbe videre med planene om å etablere universelle foreldreveiledningstiltak i helsestasjonstjenesten.

Vi vurderer at PPT i stor grad fungerer godt opp mot relevante tjenester. Vi vurderer at PPT i tråd med intensjonen i stortingsmeldingen «Tett på tidlig innsats og inkluderende felleskap i barnehage, skole og SFO» er mer tilgjengelig for og har kommet tettere på skolene gjennom etableringen av kontaktpersoner med regelmessig opphold på skolene. Dette opplever både skolene og PPT som positivt og nyttig. Samtidig vurderer vi at det er rom for å få PPT tettere på og mer involvert i barnehagene. Dette vurderer vi vil være hensiktsmessig med tanke på å legge til rette for å komme så tidlig som mulig inn i situasjoner hvor barn og unge har utfordringer.

Revisjonen vurderer at skolene bør styres og følges opp mer systematisk. *Stortingsmelding 6 2019-2020 tett på* vektlegger at det er for store kvalitetsforskjeller mellom skolene, og at mange får hjelp for sent. Det kommer frem av intervjudata at det er store forskjeller og ulike praksiser mellom skolene. Skolene kan i stor grad bestemme selv hvordan de vil arbeide med tidlig innsats. Dette kommer for eksempel til syne gjennom at revisjonen observerer store forskjeller i hvordan skolene bruker skolehelsetjenesten og PPT. Det er opp til skolene selv hvordan de vil bruke disse støttetjenestene. Vi vurderer at dette er bekymringsverdig, og at skolehelsetjenesten og PPT besitter viktig kompetanse som skolene selv ikke har tilgang til i egen stab. Denne kompetansen bør brukes aktivt i arbeidet med tidlig innsats. Det bør etableres tydeligere rammer for hvordan skolene skal drives, inkludert retningslinjer med informasjon om hvordan skolehelsetjenesten og PPT skal brukes for å sikre at det blir mer en mer ensartet praksis innad i kommunen.

Tverrfaglig samarbeid

Revisjonens generelle vurdering er at det er mye godt samarbeid i kommunen. Samtidig er det tverrfaglige samarbeidet etter vår vurdering satt for lite i system. Respondenter trekker blant annet frem samarbeids- og koordineringsrutiner samt systemer for informasjonsflyt og kartlegging/oppfølging av barn og unge på tvers av tjenestene som sentrale mangler i kommunens samarbeid om denne innbyggergruppen. Her vurderer vi det hadde vært hensiktsmessig med samarbeidsrutiner for samarbeidet mellom helsestasjon, PPT og barnevern.

Vi vurderer at det er positivt at barnehagene, barnevernet og helsestasjonstjenesten har etablert og implementert system og rutiner for samhandling på tvers. Disse oppleves å fungere godt i hverdagen. Samtidig opplever vi at det er behov for rutiner som kan regulere samarbeidet mellom skolene og fagtjenestene. Dette viser seg i at det er store forskjeller i hvordan skolene bruker fagtjenestene de har tilgjengelig. Dette er etter vår vurdering uheldig da disse besitter viktig fagkompetanse skolene selv ikke besitter og som er nyttig i skolens arbeid med tidlig innsats.

Videre vurderer vi at samarbeidet rundt psykisk helse blant barn og unge i for liten grad er satt i system. Samhandling og samarbeid oppleves å ikke fungere godt nok, samtidig som roller og ansvar er uklare. Dette medfører blant annet at noen barn og unge henvises frem og tilbake mellom PPT og helsestasjonstjenesten. Dette er svært uheldig for disse barna – som typisk har et sterkt behov for kontinuitet og stabilitet i tjenestetilbudet. I forbindelse med arbeidet ved å etablere en plan for psykisk helse blant barn og unge bør kommunen sette samarbeid, samhandling, roller og ansvar på dagsordenen, og tydeliggjøre retningslinjer for dette i planen.

Revisjonen vurderer at det er bekymringsverdig at skolehelsetjenesten benyttes i svært liten grad på enkelte skoler. Skolehelsetjenesten er en viktig aktør i kommunens tilbud innen psykisk helse, og tjenesten har kompetanse som det er viktig at skolen nyttiggjør seg av. Vi vurderer at det her er en stor risiko for at elever med behov for hjelp og oppfølging knyttet til psykisk helse ikke får den hjelpen de trenger eller rett hjelp til rett tid. Revisjonen vurderer at kommunen bør sette tydeligere rutiner og

retningslinjer for hvordan skolehelsetjenesten skal brukes på skolene. Videre bør kommunen følge opp og sikre at skolehelsetjenesten brukes som tiltenkt.

Vi vurderer at kommunen bør vurdere å implementere samhandlingsmodeller. Dette kan etter vår vurdering bidra til å skape mer tverrfaglighet og integrert samhandling mellom ulike tjenester. Dette er, slik vi ser det, et tydelig forbedringspotensial for kommunen relatert til tverrfaglig samarbeid.

Anbefalinger

Kommunen bør;

- ✓ Etablere tiltak for å arbeide mer systematisk med psykisk helse blant barn og unge, herunder:
 - Vurdere å etablere et tilbud til 16-17 åringer med lettere psykiske lidelser
 - Prioritere arbeidet med å etablere en tverretattlig forebyggingsplan for barn og unge innen psykisk helse
 - Sørge for at samarbeidet rundt psykisk helse i større grad settes i system
- ✓ Iverksette tiltak for å styre og følge opp skolene mer systematisk, herunder for å redusere uønsket variasjon mellom skolene
- ✓ Utarbeide retningslinjer for hvordan skolene skal bruke skolehelsetjenesten og PPT for å sikre at denne kompetansen brukes aktivt i arbeidet med tidlig innsats
- ✓ Etablere rutiner for samarbeid mellom helsestasjonstjenesten, PPT og barnevernet
- ✓ Etablere rutiner for samarbeid mellom skolene og helsestasjonstjenesten/barnevern
- ✓ Etablere et system for å sikre at arbeidsmetodikk og tiltak i arbeidet med tidlig innsats evalueres i større grad
- ✓ Vurdere å etablere samhandlingsmodeller som et tiltak for å skape mer tverrfaglighet og integrert samhandling mellom tjenestene involvert i arbeidet med tidlig innsats
- ✓ Vurdere å styrke familieveiledningstilbudet

Innhold

1. Innledning	1
1.1 Bakgrunn og formål	1
1.2 Problemstillinger	1
1.3 Revisjonskriterier	1
1.4 Metode	2
2. Karmøy kommunes arbeid med tidlig innsats	4
2.1 Organisering av tidlig innsats i Karmøy kommune	4
2.2 De ansattes opplevelser av arbeidet med tidlig innsats	5
3. Strategier og planer for tidlig innsats	8
3.1 Revisjonskriterier	8
3.2 Fakta	8
3.3 Vurderinger	13
4. System og rutiner for tidlig innsats	14
4.1 Revisjonskriterier	14
4.2 Fakta	14
4.3 Vurderinger	34
5. Tverrfaglig samarbeid	36
5.1 Revisjonskriterier	36
5.2 Fakta	36
5.3 Vurderinger	42
6. Case	44
6.1 Bygnes Vitenbarnehage	44
6.2 Stokkastrand Barneskole	47
6.3 Vormedal Ungdomsskole	50
7. Anbefalinger	54
8. Uttalelse fra rådmannen	55
Vedlegg 1 Dokumentliste	56
Vedlegg 2 Revisjonskriterer	61

1. Innledning

1.1 Bakgrunn og formål

Kontrollutvalget vedtok i møte 05.02.2020 sak 2/20 å bestille en forvaltningsrevisjon om tema tidlig innsats fra KPMG.

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å se i hvilken grad Karmøy kommune ivaretar sitt ansvar for å sikre en målrettet og helhetlig tidlig innsats rettet mot barn og unge i kommunen.

Undersøkelsen er forbedringsorientert, og har som formål å gi anbefalinger om tiltak hvor det er avvik eller mulige forbedringsområder.

1.2 Problemstillinger

1. I hvilken grad sikrer kommunen en tidlig og helhetlig innsats rettet mot barn og unge i risikosoner?

- 1.1 I hvilken grad er det etablert hensiktsmessige strategier og planer for å sikre tidlig innsats?
- 1.2 I hvilken grad er det etablert system og rutiner for å sikre tidlig innsats?
- 1.3 Hvordan fungerer det tverrfaglige samarbeidet mellom de kommunale tjenestene involvert i arbeidet med tidlig innsats?

1.3 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er de krav og normer som tilstand og/eller praksis i kommunen måles mot. Revisjonskriterier må være aktuelle, relevante og gyldige for kommunen. Kilder for å utlede revisjonskriterier har vært:

- ✓ Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- ✓ Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)
- ✓ Lov om barneverntjenester (barnevernloven)
- ✓ Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
- ✓ Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- ✓ Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (Forvaltningsloven)
- ✓ Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten
- ✓ Forskrift til opplæringslova
- ✓ St. meld. Nr. 16 (2006-2007) ... og ingen sto igjen tidlig innsats for livslang læring
- ✓ St.meld. Nr. 6 (2019-2020) Tett på tidlig innsats og inkluderende felleskap i barnehage, skole og SFO
- ✓ Meld. St. 18 (2010-2011) Læring og fellesskap
- ✓ Meld. St. 21 (2016-2017) Tidlig innsats og kvalitet i skolen
- ✓ Rundskriv Q-16/2013 Forebyggende innsats for barn og unge

1.4 Metode

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i samsvar med krav i RSK001 Standard for forvaltningsrevisjon¹. For å svare ut problemstillingene er følgende teknikker brukt for å samle inn data:

- ✓ Dokumentinnsamling og analyse
- ✓ Intervju
- ✓ Spørreundersøkelse
- ✓ Statistikk

Til grunn for rapporten ligger en gjennomgang og analyse av sentrale dokument opp mot revisjonskriteriene. Liste over mottatt og gjennomgått dokumentasjon er tatt inn i vedlegg 1.

Det er gjennomført intervju med 6 personer:

- ✓ Helsesjef
- ✓ Leder PPT
- ✓ Leder Helsestasjon
- ✓ Leder Barnevern
- ✓ Kommunepsykolog
- ✓ Styret Bygnes Vitenbarnehage

Intervju har vært en sentral informasjonskilde, og utvalget av personer er basert på forventet informasjonsverdi, personene sin erfaring og formelt ansvar i forhold til forvaltningsrevisjonen sitt formål og problemstillinger. Formålet med intervjuene har vært å få utfyllende og supplerende informasjon til dokumentasjonen vi har mottatt fra kommunen. Data fra intervjuene er verifisert av respondentene, dvs. at respondentene har fått mulighet til å lese gjennom referatene og gjøre eventuelle korrigeringer.

Det er videre gjennomført 4 fokusgrupper med representanter for:

- ✓ Sektor skole, inkludert skolesjef
- ✓ Sektor barnehage, inkludert barnehagesjef
- ✓ Stokkastrand skole, inkludert rektor
- ✓ Vormedal ungdomsskole, inkludert rektor

Formålet med fokusgruppene var å få innsikt i skolene samt barnehagemyndighetens og skoleeiers arbeid med tidlig innsats. Deltagerne fikk ikke referat fra fokusgruppen til deres gjennomsyn, men de fikk mulighet til å gi tilbakemelding på faktagrunnlaget i rapporten.

Vi har sendt ut en spørreundersøkelse via spørreskjemaverktøyet questback til ansatte som er involvert i kommunens arbeid med tidlig innsats, herunder ansatte i barnehagene, skolene, PPT, helsestasjonstjenesten og barnevernet. Formålet med spørreundersøkelsen var å få innblikk i hvordan de ansatte opplever kommunens arbeid med tidlig innsats. Undersøkelsen ble sendt ut til 465 ansatte. 256 av disse svarte på undersøkelsen, noe som gir en svarprosent på 55 %.

Statistikk fra KOSTRA og Skoleporten er benyttet for å hente informasjon om kommunens, Stokkastrand skole og Vormedal ungdomsskole arbeid med tidlig innsats.

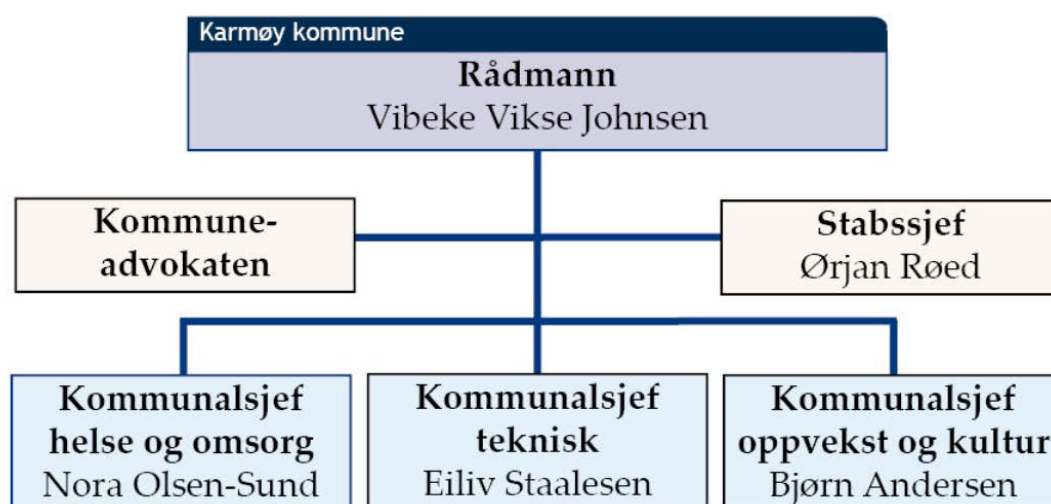
¹ Utgitt av Norges Kommunerevisorforbund

Datainnsamlingen ble avsluttet 19.03.2020. Rapport er sendt rådmannen til uttale den 18.05.2020, med endelig høringsfrist den 29.05.2020.

2. Karmøy kommunes arbeid med tidlig innsats

2.1 Organisering av tidlig innsats i Karmøy kommune

Karmøy kommune er delt inn i tre kommunalområder, underlagt en kommunalsjef:

Figur 1. Organisasjonskart Karmøy kommune.

Kommunale tjenester relatert til arbeid med tidlig innsats rettet mot barn og unge, er organisert på tvers av sektorer og kommunalområder. Sektorene skole, barnehage, PPT og kultur er organisert under kommunalområdet oppvekst og kultur. Sektor helse er organisert under kommunalområdet helse og omsorg. I sektor helse tilbyr særlig helsestasjonstjenesten, barnevernet, legetjenesten og fysio- og ergoterapitjenesten tjenester innen tidlig innsats. Her er litt nærmere informasjon om tjenestetilbudet til noen av disse tjenestene:

- ✓ Læring er kjernen i skolens virksomhet. Det kommer frem av kommunens hjemmeside at målet for Karmøyskolen er at den enkelte elev skal oppleve et mulighetsrom for skaping, utforsking, medvirkning, mening og tilhørighet, både faglig og sosialt. Sektor skole består av 17 barneskoler, 6 ungdomsskoler og en skolesjef med stab.
- ✓ Sektor barnehage består av 8 kommunale barnehager og barnehagesjef med stab. I tillegg er det 23 private barnehager i kommunen, hvor kommunen er tilsynsmyndighet. I barnehagesjefens stab er det et eget spesialpedagogisk team som utfører spesialpedagogisk hjelp etter barnehageloven §19a basert på en sakkyndig vurdering. Teamet består av en avdelingsleder og 8 ambulerende spesialpedagoger som utfører spesialpedagogisk hjelp. Teamet kan samtidig veilede og rådggi barnehagene om tidlig innsats, med mål om å unngå oppmelding til PPT. Barnehager/foreldre kan søke om hjelp til tidlig innsats ved å fylle ut en kort rapport som sendes til det spesialpedagogiske teamet.

- ✓ Sektor PPT er kommunens rådgivende og sakkyndige instans for barn, ungdom og voksne med særlige tilretteleggingsbehov. Det må sendes en henvisning for å komme i kontakt med PPT. Henvisningsgrunner kan være utfordringer knyttet til for eksempel utvikling og læring i skole og barnehage, samspill eller språk. PPT skal utarbeide sakkyndige vurderinger der loven krever det. Samtidig driver PPT individrettet arbeid og utviklingsarbeid. Dette innebærer blant annet observasjon og utredning av barn og kurs og veiledning av ansatte i kommunen. Det kommer frem av kommunens hjemmesider at PPT sammen med helsestasjonstjenesten og barnevernstjenesten er ansvarlig for kommunens tjenestetilbud innen psykisk helse for barn og unge under 18 år.
- ✓ Sektor kultur består av blant annet av kulturskolen og ungdoms- og fritidsklubber. Karmøy kulturskole tilbyr undervisning i kulturlek, dans, visuelle kunstfag, musikk, nysirkus, teater og musikal. Det er 8 ungdoms- og fritidsklubber i kommunen, lokalisert i Kopervik, Norheim, Skudenes, Torvestad og Åkra. Klubbene er tilpasset ulike aldre og har ulike aktiviteter. Samtidig har kommunen flere tilskuddsordninger for barn og unge under 18 år i lavinntektsfamilier. Målet er å gi alle barn og unge muligheten til å delta i kultur- og fritidstilbud.
- ✓ Sektor helse består av helsestasjons- og skolehelsetjenesten, barneverntjenesten, rus og psykisk helsetjeneste, fysio- og ergoterapitjenesten, legevakt og legetjenesten. Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er et gratis lavterskeltilbud for barn, unge og gravide i kommunen. Tilbudet består av svangerskapskonsultasjoner, barnekonsultasjoner 0-5 år, skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom, foreldreveiledning, helsetjenester for innvandrere og flyktninger og smittevern. Tilbud til psykisk helse og rus til personer over 18 år er samlet i enheten rus- og psykisk helsetjeneste. Barneverntjenesten har som hovedoppgave å bidra til at det enkelte barn får nødvendig hjelp og omsorg når barnet har særlig behov for det. Barnevernet mottar bekymringsmeldinger og setter inn i hjelpetiltak når barn har særlig behov for det. Barnevernet fatter videre vedtak om omsorgsovertakelse når det er nødvendig. Barnevernet har et familiesenter som jobber med familieveiledning. Barneverntjenesten har akuttberedskap, hvor interkommunal barnevernvakt er åpent kveld, natt og helg. Helsestasjons- og skolehelsetjenesten, PPT og barneverntjenesten tilbyr et samlet psykisk helsetjenestetilbud til barn og unge i kommunen.

2.2 De ansattes opplevelser av arbeidet med tidlig innsats

I spørreundersøkelsen har vi spurt de ansatte som arbeider med tidlig innsats om deres opplevelser omkring risikoer i kommunen og kommunens tjenestetilbud til ulike barnegrupper.

Tabellen under viser de fem risikoene som de ansatte som arbeider med tidlig innsats opplever er særlig relevante/utfordrende/betydelige i sitt eget arbeid. I tabellen er de to kategoriene i stor grad og i svært stor grad slått sammen, og viser antallet av respondentene som har svart at den enkelte risiko i stor grad eller i svært stor grad er relevant, utfordrende og betydelig.

Risiko	I Stor grad/svært stor grad relevant/utfordrende/betydelig risiko
Psykisk helse	61,8 %
Barn med spesialpedagogisk hjelp	56,3 %
Lærevansker	51,8 %
Sosiale utfordringer	51,1 %
Psykososialt skolemiljø	41,7 %

Tabell 1. Relevante/utfordrende/betydelige risikoer. n=254.

Det kommer også frem av intervjudata at psykisk helse er en særlig sentral risiko. Dette opplever både barnehagene, skolene og fagtjenestene som svært utfordrende å håndtere.

I tillegg har vi bedt de ansatte om å vurdere kommunens tjenestetilbud til følgende barnegrupper:

- ✓ Barn med behov for spesialpedagogisk hjelp
- ✓ Barn med faglige vansker
- ✓ Barn med språklige vansker
- ✓ Minoritetsspråklige barn
- ✓ Barn med psykiske utfordringer
- ✓ Barn med sosiale utfordringer
- ✓ Barn med vold/utfordringer i nære relasjoner
- ✓ Barn i familier med dårlig økonomi
- ✓ Barn med rusrelaterte utfordringer

Tabellen under viser de tre av de overnevnte barnegruppene hvor de ansatte opplever at tjenestetilbudet fungerer best. I tabellen er de to kategoriene i stor grad og i svært stor grad slått sammen, og viser antallet av respondentene som har svart at tjenestetilbudet i stor grad og i svært stor grad er godt.

Barnegruppe	I stor grad/svært stor grad godt tjenestetilbud
Barn med behov for spesialpedagogisk hjelp	40 %
Barn med faglige vansker	33,1 %
Barn med språklige vansker	28,4 %

Tabell 2. Kommunens tjenestetilbud til utvalgte barnegrupper. n=252.

Tabellen under viser de tre av de overnevnte barnegruppene hvor de ansatte opplever at tjenestetilbudet fungerer dårligst. I tabellen er de to kategoriene i liten grad og i svært liten grad slått

sammen, og viser antallet av respondentene som har svart at tjenestetilbudet i liten grad og i svært stor liten er godt.

Barnegruppe	I liten grad/svært liten grad godt tjenestetilbud
Barn med psykiske utfordringer	25,2 %
Barn med sosiale utfordringer	24,6 %
Barn med vold/utfordringer i nære relasjoner	18,3 %

Tabell 3. Kommunens tjenestetilbud til utvalgte barnegrupper. n=252.

Det kommer også frem av intervjudata at psykiske og sosiale utfordringer oppleves som særlige problemområder hvor kommunen har utfordringer med å gi barn og unge et godt tjenestetilbud.

3. Strategier og planer for tidlig innsats

3.1 Revisjonskriterier

I kapittel 3 svarer vi på problemstilling 1.1: «I hvilken grad er det etablert hensiktsmessige strategier og planer for å sikre tidlig innsats?»

Revisjonskriterier er utledet fra:

- ✓ Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- ✓ Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)
- ✓ Lov om barneverntjenester (barnevernloven)
- ✓ Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
- ✓ Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- ✓ Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (Forvaltningsloven)
- ✓ Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten
- ✓ Forskrift til opplæringslova
- ✓ St. meld. Nr. 16 (2006-2007) ... og ingen sto igjen tidlig innsats for livslang læring
- ✓ St.meld. Nr. 6 (2019-2020) Tett på tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO
- ✓ Meld. St. 18 (2010-2011) Læring og fellesskap
- ✓ Meld. St. 21 (2016-2017) Tidlig innsats og kvalitet i skolen
- ✓ Rundskriv Q-16/2013 Forebyggende innsats for barn og unge

For utdyping av revisjonskriterier viser vi til vedlegg 2.

3.2 Fakta

3.2.1 Forebyggende arbeid i kommunens overordnede planer

Kommunen utarbeider en oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer i befolkningen hvert fjerde år. Dette ble sist utarbeidet i 2016. Oversikten danner grunnlag for planstrategi og øvrige kommunale planer. Oversikten baseres på opplysninger fra stat og fylkeskommune, kunnskap fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene og kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn. Dokumentet fremhever utfordringer og ressurser i kommunen, samt konsekvenser og årsaksforhold.

Folkehelseoversikten fra 2016 identifiserer indikatorer hvor kommunen har avvikende verdier. Innen feltet tidlig innsats blant barn og unge gjelder det særlig følgende punkter slik revisjonen vurderer det:

- ✓ Trivsel på skole og mobbing på skolen 10. klasse

✓ Laveste mestringsnivå lesing og regning 5. klasse

Kommunen opplyser om at de holder på med å utarbeide en ny oversikt over helsetilstanden. Samtidig er arbeidet med å ha oversikt over helsetilstanden til befolkningen et kontinuerlig arbeid i kommunen.

Kommuneplanen er kommunens overordnede plan for kommunens samfunnsutvikling. Planen gir overordnede mål innenfor enkelttema som for eksempel folkehelse, barn og unge og oppvekst og utdanning. Planen gir en oversikt over helsetilstanden samt strategier og utfordringer innenfor disse temaene. Tidlig innsats er en viktig tematikk innenfor folkehelsearbeidet. Kommuneplanen vektlegger at tidlig innsats i stor grad handler om å organisere samfunnet slik at folk ikke blir syke.

Kommunen hadde en kommunal planstrategi for perioden 2016-2019 som var gjeldende på tidspunktet for bestillingen av forvaltningsrevisjonen. Planstrategien inneholdt 12 tema knyttet til kommunen som samfunn og organisasjon. Eksempel på slike tema var skole og barnehage, demografi og folkehelse. Planstrategien gir en oversikt over utviklingstrekk, utfordringer og planbehov innenfor disse temaene. Ny kommunal planstrategi for perioden 2020-2023 ble vedtatt i februar 2020.

Kommunen har en handlingsplan for Samordning av Lokale Kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT) /folkehelse rettet mot barn og unge fra 2018. Planen inneholder tiltak og innsatsområder innenfor folkehelsearbeidet, frivillighet og SLT i Karmøy kommune. Målet er at alle skal bo og leve i helsefremmende lokalsamfunn – med et særlig fokus på barn og unges oppvekstvilkår.

3.2.2 Sektor Barnehage

Karmøy kommune har en barnehageplan for perioden 2014-2025. Planen gir retningslinjer for moment ved vurdering av barnehagetilbudet i kommunen. Slike moment er for eksempel barnehagestørrelse og pedagogiske vurderinger. Det pedagogiske tilbudet skal bygge på et helhetlig læringssyn hvor omsorg, lek og læring er sentrale deler. Hver barnehage skal ha sin egen årsplan som viser aktiviteter og hvordan barnehagen praktiserer barnehagelovens og rammeplanens bestemmelser.

Karmøybarnehagene har en utviklingsplan for perioden 2017-2020. Planen gir en overordnet retning for pedagogisk utviklingsarbeid. Planen definerer utviklingsområder og kjernekomponenter i barnehagene, som for eksempel tidlig innsats og spesialpedagogisk hjelp. Planen beskriver god kvalitet på praksis og relevante tiltak innenfor hvert utviklingsområde. Innenfor utviklingsområdet tidlig innsats og spesialpedagogisk hjelp defineres følgende kjernekomponenter:

- ✓ Inkludering av alle barn i lek og aktiviteter
- ✓ Tilrettelegging av omgivelser til beste for barnet
- ✓ Drøfte holdninger i synet på barn
- ✓ Tidlig innsats som forebygging og tidlig hjelp når vansker oppstår

Kommunen har en fremdriftsplan for å iverksette tiltak tilknyttet utviklingsplanen. Planen består av en oversikt over kjernekomponentene, tiltakene innenfor disse, når tiltakene skal gjennomføres og ansvaret for å gjøre dette. Det kommer frem av fremdriftsplanen at utviklingsplanen er forlenget ut barnehageåret 2021/2022.

Kommunen opplyser at de legger vekt på å jobbe etter prinsippene om en lærende organisasjon, og har fokus på å legge til rette for kompetanseheving og samarbeid på tvers av barnehagene. Det er videre tilrettelagt for at barnehagene lager sine egne utviklingsplaner der kompetansehevingstiltakene tilpasses den enkelte barnehage. Kommunen har utviklet en mal for dette.

Kommunen har utviklet en strategiplan for satsing på språk og kommunikasjon. Denne er knyttet til utviklingsplanen, hvor språk er en av kjernekomponentene. Planen gir et felles utgangspunkt som barnehagene tilpasser etter lokale behov. Formålet er å heve kompetansen om barns språkutvikling og sikre høy kvalitet på språkarbeidet i barnehagene. Det er valgt ut to hovedområder; språklig mangfold og personalet som språkmodeller. Dette er valgt ut basert på felles refleksjon og analyse av barnehagenes ståstedanalyser.

Kommunen har en plan for å forebygge og håndtere mobbing i Karmøybarnehagene. Kommunen har en nullvisjon mot mobbing. Planen gir en oversikt over forebyggende tiltak. Planen gir retningslinjer for hvordan barnehagene skal håndtere mobbing.

Kommunen har videre en plan for profesjonsveiledning av nytilsatte, nyutdannede barnehagelærere.

Barnehageregion Nord Rogaland (NordR) har utviklet en plan for barnehagebasert kompetanseutvikling basert på regionens behov. NordR er et forpliktende samarbeid mellom kommunene på Haugalandet, barnehagene og Høyskolen på Vestlandet (HVL). Planen prioriterer følgende område for kompetanseutvikling:

1. Ledelse og pedagogisk ledelse
2. Kollektive refleksjons- og læringsprosesser knyttet til barnehagebasert kompetanseutvikling
3. Planlegging, analyse og vurdering

Målene for barnehagene gjennom denne kompetanseutviklingen er å:

- ✓ Sikre god ledelse, kvalitet og utvikling i barnehagene
- ✓ Sikre organisasjonsutvikling gjennom kollektive læringsprosesser i lærende nettverk
- ✓ Styrke barnehagens pedagogiske praksis gjennom pedagogisk analyse, vurdering og prioriterte utviklingsområder

3.2.3 Sektor skole

Kommunen har en skolebruksplan for perioden 2015-2030. Planen gir elevtallsprognoser, arealanalyser med kapasitets- og funksjonsvurderinger og areal- og utbyggingsnormer for planperioden. Det kommer frem av planen at kommunen har fokus på læring, trygghet og trivsel i skolen. Det er videre et mål å tilby mest mulig like tjenester på tvers av skoler.

Videre er det en plan for trygt og godt skolemiljø gjeldende for perioden 2018-2023. Skolene tar utgangspunkt i denne planen når de etablerer egne rutiner for trygt og godt skolemiljø. Planen viser til lovgrunnlaget i opplæringsloven § 9A, og spesifiserer nærmere hvordan skolene skal arbeide med og håndtere saker omkring psykososialt skolemiljø. Planen inneholder også malverk til for eksempel aktivitetsplan som skolene kan bruke. Planen framhever videre viktigheten av foreldre- og elevmedvirkning samt samarbeidet mellom skole og hjem.

Kommunen har videre utarbeidet en tiltaksplan for motivasjon og mestring for ungdomstrinnet. Motivasjon vektlegges her som en viktig forutsetning for læring. Tiltaksplanen er utarbeidet for å sikre rett prioritering i pågående satsninger. Planen tar utgangspunkt i eksisterende satsninger i Karmøyskolen. Det er gjennomført spørreundersøkelser og dybdeintervjuer på alle ungdomsskolene i kommunen.

Tiltakene er delt inn i tre kategorier:

- ✓ Systemnivå
- ✓ Arbeid med motivasjon og mestring i lys av satsningen dybdelæring
- ✓ Arbeid med motivasjon og mestring i lys av satsningen trygge skolemiljø

Planen ble rullert i februar 2020. Den rullerte planen evaluerer tiltaksplanen, og presenterer veien videre. Det kommer frem av den rullerte planen at sektor skole er godt i gang med tiltakene i planen. Videre har skolene motivasjon og mestring høyt på agendaen i sitt utviklingsarbeid.

3.2.4 Sektor Helse

Styrende retningslinjer for Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er Helsedirektoratets nasjonale faglige retningslinjer for helsestasjons- og skolehelsetjenesten, svangerskapsomsorgen og barselomsorgen. Det er ikke laget en kommunal plan for tjenesten. Jordmortjenesten følger retningslinjene for svangerskapsomsorg og barselomsorg. Helsestasjonene følger retningslinjene for kontakter, samtaler, undersøkelser og vaksiner for barn 0-5 år. Skolehelsetjenesten følger retningslinjene for tilgjengelighet og kontaktpunkter for samtaler, undersøkelser og vaksiner i grunnskole og videregående skole.

Hovedtyngden av tidlig innsats i tjenesten foregår i de anbefalte konsultasjoner og kontakter med gravide, barn 0-5 år, barn i grunnskole, videregående skole og helsestasjon for ungdom. Ut fra tilgjengelighet og faste kontaktpunkter er målet å tidlig oppdage og følge opp utsatte barn og ungdom med ekstra tilbud eller henvisning til andre tjenestetilbud. Tjenesten følger opp familier og barn, unge med ekstra konsultasjoner og tilbud.

De er ikke laget en overordnet plan for tidlig innsats eller psykisk helse blant barn og unge i kommunen. Kommunen utarbeidet i 2017 en tverretattlig rapport for individrettet psykisk helsearbeid for barn og unge. Formålet var å beskrive status for arbeidet innen psykisk helsearbeid for barn og unge i kommunen samt gi anbefalinger til prioriteringsområder og organisering for individrettet psykisk helsearbeid fremover. Rapporten gir også en oversikt over lovverk og sentrale føringer og grensesnittet til andre tjenester i kommunen. Rapporten er utarbeidet av en tverrfaglig arbeidsgruppe.

Det sees behov for en tverretattlig plan for barn og unge innen psykisk helse og dette er tatt med i kommunens planstrategi.

3.2.5 Andre planer og strategier

Kommunen har en kommunedelplan for kultur 2016-2025, som gir en oversikt over og status på kultursektoren i kommunen. Videre gir planen satsningsområder for planperioden..

Karmøy kommune har en temaplan for Frivillighet 2018-2022. Planen beskriver det eksisterende samarbeidet mellom kommunen og frivilligheten. Planen er et første steg i arbeidet med å forsterke og systematisere samhandlingen mellom kommunen og frivillige organisasjoner. Planen skal støtte opp om mangfoldet og omfanget av aktiviteter som frivilligheten representerer i kommunen. Det er satt opp fire overordnede mål for samarbeidet med frivilligheten:

- ✓ Forenkle kommunikasjonen mellom partene
- ✓ Samordne og systematisere arbeid rettet mot frivillige organisasjoner
- ✓ Skape forutsigbarhet for kommunen og frivillige organisasjoner
- ✓ Legge til rette for økt frivillighet i kommunen

Karmøy kommune har utviklet en ny rusmiddelpolitisk handlingsplan for perioden 2020-2024. Denne er ikke politisk behandlet ennå. Planen definerer ansvarsforhold knyttet til rus, og presenterer nasjonale og kommunale føringer for rusfeltet. Planen beskriver videre rusmiddelsituasjonen i kommunen. Det overordnede målet med planen er å forebygge og redusere negative konsekvenser av alkohol og andre rusmidler for enkeltmennesker, pårørende og samfunnet. Planen har tre fokusområder:

- ✓ Universelle befolkningsrettede tiltak (Folkehelse)
- ✓ Tidlig intervensjon for barn og unge i risiko
- ✓ Tjenester til rusavhengige

Planen består av tiltak knyttet til disse fokusområdene. Innenfor tidlig intervensjon har planen fokus på tidlig intervensjon i forhold til ufødte barn med fare for å bli eksponert for rusmidler, barn og unge i familier med rusproblemer og ungdom som er i ferd med å utvikle rusproblematikk. Det kommer frem

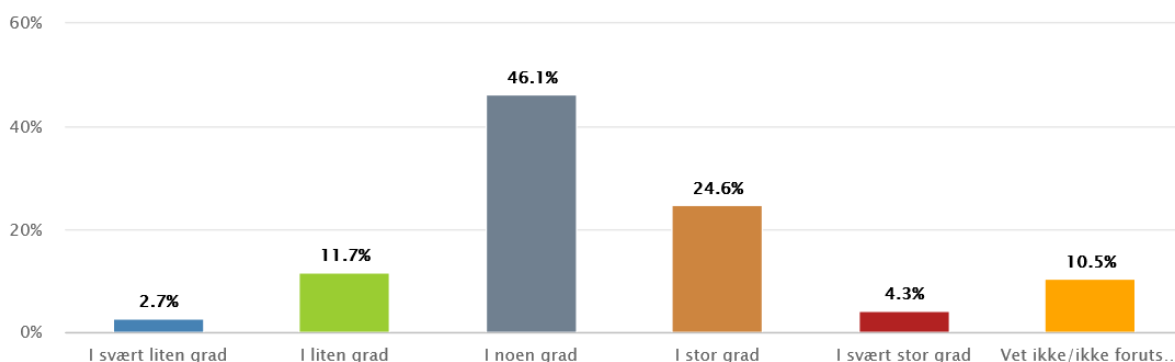
av planen at skolene, barnehagene og helsestasjonstjenesten har prosedyrer for å fange opp barn som bekymrer.

Karmøy kommune har i samarbeid med nærliggende kommuner utviklet en handlingsplan for vold i nære relasjoner gjeldende for perioden 2016-2019. Handlingsplanen har som formål å øke kunnskapen og samhandlingen mellom tjenestene involvert i arbeidet med vold i nære relasjoner. Planen inneholder mål og tiltak for planperioden, med ansvar og tidsfrist for å gjennomføre dette. Planen gir også en ressursliste over instanser som kan være til hjelp ved mistanke eller etter avdekking av vold. Planen beskriver også hva ansatte skal gjøre ved mistanke om seksuelle overgrep eller vold mot barn. Kommunen opplyser at de er i gang med å revidere tiltakene for Karmøy kommune, og at de har tatt kontakt med de andre kommunene for å høre om handlingsplanen skal revideres interkommunalt.

3.2.6 Oppfatninger om strategier og planer for tidlig innsats

I de forrige delene av kapitlet har vi presentert kommunens styrende dokumenter for tidlig innsats. I denne delen vil vi presentere ansattes oppfatninger om disse styrende dokumentene.

I spørreundersøkelsen stilte vi respondentene spørsmål om i hvilken grad ansatte som jobber med tidlig innsats opplever at kommunen har hensiktsmessige strategier og planer. Figuren under viser fordelingen av ansattes svar på spørsmålet:

Figur 2. Strategier og planer for tidlig innsats. n=256.

Figuren viser at nær halvparten av respondentene opplever at kommunen i noen grad har hensiktsmessige strategier og planer. En fjerdedel opplever at kommunen i stor grad har hensiktsmessige strategier og planer. Totalt 14,4 % mener at kommunen i liten eller svært liten grad har hensiktsmessige strategier og planer.

Det kommer frem av intervjudata og spørreundersøkelsen at psykisk helse blant barn og unge er et sentralt utfordringsbilde i kommunen. Her opplever flere respondenter at kommunen mangler hensiktsmessige strategier og planer på et overordnet nivå. Dette identifiseres som et tydelig forbedringspotensial. Man har i den anledning fått inn i kommunens planstrategi at det skal utarbeides en felles tverretattlig forebyggingsplan for barn og unge innen psykisk helse. Her er det særlig helse og omsorg, PPT, skole og barnehage som er aktuelle tjenesteytere. Det kommer videre frem av intervjudata at psykisk helse med fordel kan få mer fokus i det overordnede planarbeidet, blant annet for å kunne redusere risikoen for psykiske utfordringer i kommunens folkehelsearbeid.

Sektor skole skal i løpe av de neste to årene lage en ny strategiplan for skole. Her ønsker man å få med sektor barnehage og kultur, blant annet for å få en mer helhetlig plan og et mer helhetlig samarbeid rundt barna og ungene.

I spørreundersøkelsen har vi lagt inn et åpent spørsmål om forbedringsområder relatert til arbeidet med tidlig innsats i kommunen. Her har det kommet noen svar på at tydelige og godt kjente planer og strategier oppleves å være et forbedringspunkt. Det kommer videre frem at det i planene oppleves

som noe uklart hvem som skal ha ansvaret. Dette fører til at det kan bli tilfeldig hvem som tar styringen. Videre blir ikke rett tjeneste nødvendigvis koblet på.

3.3 Vurderinger

Revisjonens overordnede vurdering er at Karmøy kommune i stor grad har et godt og hensiktsmessig planverk. Figur 2 i del 3.2.6 viser tilnærmet en normalfordeling blant mottatte svar der vel halvparten av respondentene opplever at kommunen i noen grad har hensiktsmessige strategier og planer for tidlig innsats. Samtidig er det flere respondenter som opplever at kommunen i stor/svært stor grad enn i liten/svært liten grad har hensiktsmessige strategier og planer. Dette indikerer at kommunens planverk oppleves som nyttig av de ansatte i deres arbeid med tidlig innsats. Samtidig er det muligheter for forbedring.

Det kommer frem av spørreundersøkelsen og understøttes av intervjuene at psykisk helse oppleves å være den mest krevende risikoen blant barn og unge å håndtere i Karmøy kommune. Innen psykisk helse oppleves det at kommunen mangler hensiktsmessige strategier og planer for å sikre tidlig innsats. Kommunen har i den anledning besluttet å utarbeide en felles tverretattlig forebyggingsplan for barn og unge innen psykisk helse. Vi vurderer at dette er positivt. Samtidig vurderer vi at det er viktig at dette arbeidet prioriteres, da det etter vår oppfatning er et stort behov for en slik plan for å styre kommunens ressursinnsats på feltet.

Vi vurderer at kommunen har et potensial til å gjøre planarbeidet og planene mer tverrfaglig og tverrgående på tvers av sektorer og kommunalområder. Et slikt eksempel er sektor skole som i arbeid med ny strategiplan for skolene ønsker å inkludere sektorene barnehage og kultur. Vi vurderer at dette vil være positivt med tanke på å skape et mer helhetlig planverk og et mer helhetlig samarbeid rundt barn og unge. Samtidig kan man i en slik prosess prioritere at roller og ansvar blir klargjort, noe som enkelte respondenter opplever som noe uklart i dagens planverk.

4. System og rutiner for tidlig innsats

4.1 Revisjonskriterier

I kapittel 4 svarer vi på problemstilling 1.2: «I hvilken grad er det etablert system og rutiner for å sikre tidlig innsats»?

Revisjonskriterier er utledet fra:

- ✓ Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- ✓ Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)
- ✓ Lov om barneverntjenester (barnevernloven)
- ✓ Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
- ✓ Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- ✓ Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (Forvaltningsloven)
- ✓ Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten
- ✓ Forskrift til opplæringslova
- ✓ St. meld. Nr. 16 (2006-2007) ... og ingen sto igjen tidlig innsats for livslang læring
- ✓ St.meld. Nr. 6 (2019-2020) Tett på tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO
- ✓ Meld. St. 18 (2010-2011) Læring og fellesskap
- ✓ Meld. St. 21 (2016-2017) Tidlig innsats og kvalitet i skolen
- ✓ Rundskriv Q-16/2013 Forebyggende innsats for barn og unge

For utdyping av revisjonskriterier viser vi til vedlegg 2.

4.2 Fakta

4.2.1 Rutiner for tidlig innsats

Overgangsrutiner

Kommunen har utarbeidet felles overgangsrutiner for overgangen barnehage – skole. Skolene må sørge for at barn som ikke går i barnehage ivaretas ved at barn og foreldre inviteres til besøk, førskoledager og foreldremøter. Rutinen inneholder et årshjul med ulike tiltak som skal gjennomføres. Den enkelte barnehage og skole kan lage egne avtaler om de ønsker et utvidet samarbeid utover det rutinen beskriver.

Kommunen har revidert rutinen, som vil behandles i hovedutvalget oppvekst- og kultur til sommeren. Denne vil, om den blir vedtatt, gjelde fra neste skoleår. Rutinen er oppdatert i tråd med gjeldende lovverk, og skal bidra til å styrke samarbeidet mellom barnehage, skole og foreldre.

Det kommer frem av den reviderte rutinen at kommunen har en mal for å innhente samtykke for utveksling av personopplysninger. Videre kommer det frem av intervjudata at det er et miniprojekt på gang der sektor barnehage og sektor skole ser på rutineene for overføring av informasjon ved overgangen barnehage - skole. Et formål med dette er å legge til rette for at skolene får nødvendig informasjon om barn og unge for å tilrettelegge opplæringstilbudet best mulig.

Kommunen har en plan for overgangen mellom barneskole og ungdomsskole. Planen inneholder aktiviteter knyttet til overgangen som skal gjennomføres i løpet av skoleåret for elevene i 7. trinn.

Videre er det etablert et årshjul for samarbeid mellom ungdomsskolene og de videregående skolene i Karmøy kommune. Ungdomsskole og videregående skole har en overgangsdiallog med elever på 10. trinn med behov for tett oppfølging knyttet til overgangen.

Veileder

Kommunen har utarbeidet en veileder for hvordan forebygge og håndtere hatkriminalitet og voldelig ekstremisme blant unge. Veilederen er tiltenkt personer som arbeider med ungdom. Veilederen gir rutiner for hvordan slike bekymringer skal håndteres. Veilederen gir også tips om mulige bekymringstegn, risiko- og beskyttelsesfaktorer og mulige tiltak.

Sektor Barnehage

Kommunen har retningslinjer for barnehageopptak i kommunen. For kommunale barnehager er barn bosatt i kommunen opptakskretsen. Det er nedfelt fem opptakskriterier for kommunale barnehager:

- ✓ Barn med særlig behov for oppfølging og støtte etter faglig anbefaling
- ✓ Barn til enslige forsørgere under utdanning og i arbeid
- ✓ Barn fra hjem der en av foreldrene er syke
- ✓ Søskene av barn i barnehagen
- ✓ Overføringer fra andre barnehager

Private barnehageeiere kan vedtektsfeste egne kriterier.

Kommunen har utviklet oppstartsrutiner som barnehagen skal følge når nye barn og foreldre får tildelt plass i kommunale barnehager. Rutinen beskriver hva barnehagen skal gjøre før og ved oppstart. For eksempel skal hvert barn tildeles en primærkontakt som skal følge opp barn og foreldre i oppstarten.

Barnehagene har en oppstartssamtale med nye foreldre rett før eller kort tid etter at barnet starter i barnehagen. Målet med samtalen er å bli godt kjent med barnet og familien for å tilrettelegge for en god start. Samtalen skal også gi viktig informasjon som kan påvirke barnets trivsel og utvikling. Kommunen har et informasjonsskriv til barnehagen som gir informasjon om gjennomføringen av denne til pedagog og styrer. Skrivet gir også kontaktinformasjon til ulike tverrfaglige hjelpemottak som PPT og helsestasjon.

Kommunen har videre utviklet et skriv til foreldre om barnehagens samarbeid med foreldre om barnets utvikling og trivsel. Skrivet gir informasjon om hvordan barnehagen jobber og hvilken informasjon om barnet og familien barnehagen kan ha behov for.

Kommunen har også et skriv angående tilrettelegging av barnehagen for barn 0-2 år. Skrivet angir tiltak som kan være med å bidra til god kvalitet for barna i barnehagen.

Kommunen har utviklet ulike skriv til barnehagene som gir informasjon om samtaler med barn om kropp, følelser og grenser. Skrivet gir informasjon om hvordan barnehagene skal jobbe med dette temaet. Sektor barnehage tilbyr i samarbeid med barnevernet barnehagene opplæring og øvelser om hvordan barnehagene kan jobbe med temaene kropp, følelser og grenser.

Samtidig har kommunen et skriv om undersøkende samtale med barn ved bekymring. Slik bekymring kan for eksempel være basert på barnets trivsel eller atferd. Denne samtalen utføres individuelt med barn dersom pedagog vurderer det som nødvendig. Skrivet gir rutiner for hvordan slike samtaler skal utføres.

Kommunen har rutiner for hvordan ansatte i barnehagene skal håndtere bekymringer omkring barn man er bekymret for. Alle skal notere dette ned i en notisblokk, og pedagogisk leder skal informeres. Om bekymringen skal tas videre diskuteres i et gruppemøte. Kommunen har en mal for handlingsplan som kan brukes i slike situasjoner.

Ved bekymring rundt barn kan barnehagene søke bistand fra spesialpedagogisk team. Teamet kan veilede og rådgive barnehagen om tidlig innsats. Målet er at man ved hjelp av forebyggende tiltak skal kunne unngå oppmelding til PPT. Kommunen opplyser at denne veiledningen ofte går ut på å få til en mer hensiktsmessig organisering av avdelingen, råd om hvordan barnehagen kan støtte opp om barnet på en god måte og forslag til spesialpedagogiske tiltak og materiell.

Kommunen følger veilederen spesialpedagogisk hjelp fra Utdanningsdirektoratet, og har igangsatt et arbeid for å lage rutiner for de ulike fasene ved bekymring.

Kommunen har ellers rutiner knyttet til minoritetsspråklige barn i barnehagen. Kommunen har en veileder med tips til hvordan man skal jobbe med språkutvikling. Kommunen har videre retningslinjer for og tips til bruk av tolk i barnehage og skole. Samtidig har kommunen utviklet et velkomstskriv til foreldre som er oversatt til flere språk.

Sektor Skole

Karmøy kommune har en forskrift om ordensreglement for de offentlige grunnskolene i kommunen. Ordensreglementet skal fremme likhet blant skolene hva angår regler, reaksjonsformer og saksbehandling. Reglementet beskriver regler for orden og oppførsel, sanksjoner ved brudd på reglementet og framgangsmåte når slike saker behandles. Mulige sanksjoner kan være advarsel, kontakt med hjemmet, bortvisning, bytte av klasse og bytte av skole.

Kommunen har videre en forskrift om inntaksområde for skolene. Forskriften regulerer barneskolene og ungdomsskolene sitt inntaksområde. Samtidig kan det gis dispensasjon for valg av annen skole enn nærskolene. Dette kan skje i tilfeller hvor elever søker om dette. Videre kan elever flyttes til en annen skole enn nærskolene når hensynet til andre elever tilsier det.

Kommunen har retningslinjer for hvordan skolene skal organisere elever i klasser.

Kommunen har en veileder for oppfølging av uønsket fravær som definerer alvorlig skolefravær slik:

- ✓ Ugyldig fravær: 1 enkelttime eller mer
- ✓ Høyt gyldig fravær: 10 dager i semesteret
- ✓ Eleven har kommet for sent 3 ganger på en måned
- ✓ Eleven møter opp, men forlater skolen igjen

Veilederen vektlegger at det er viktig å sette inn tiltak tidlig i fraværsløpet. Veilederen gir informasjon om hvordan skolen kan forebygge uønsket fravær og hvilke tiltak som kan settes inn. Veilederen inneholder en mal for kartleggingssamtale ved bekymring for fravær.

Kommunen har videre implementert felles rutiner i ungdomsskolen for oppfølging av fravær. Denne rutinen består av 6 steg, og starter ved at kontaktlærer ringer hjemmet ved ugyldig fravær. Siste steg

er at skolen evaluerer iverksette tiltak rettet mot fraværet, og tar kontakt med PPT ved fortsatt høyt fravær. Rutinen definerer arbeidsoppgavene til ulike aktører i skolen og PPTs fraværsteam. Ved høyt fravær kan det underskrives en samarbeidsavtale mellom skole, elev, foreldre og eventuelle andre involverte med en tiltaksplan.

Kommunen har en sjekklister i forhold til opplæringsloven. Sjekklister viser til ulike tema i opplæringsloven. Sjekklister består av sjekkpunkter i temaene kommunen skal gå gjennom, ansvarlig for å gjøre dette og et signaturfelt hvor det bekreftes at dette er gjort. Det vises også lovhjemmel i opplæringsloven, eventuell nærmere informasjon i forskrifter og interne dokument/skriftlige rutiner for temaet.

Sektor Helse

Karmøy kommune følger nasjonale faglige retningslinjer for helsestasjons- og skolehelsetjenesten hvor tidlig innsats er sentralt.

Det kommer frem av retningslinjene for helsestasjonstjenestens foreldreveiledningstilbud at tjenestetilbudene skal følge opp samfunns målet i kommuneplanens samfunnsdel om at innbyggerne i kommunen skal bo og leve i helsefremmende lokalsamfunn som har et særlig fokus på barn og unges oppvekstvilkår. Videre knyttes det opp mot Helsestasjons- og skolehelsetjenestens formål om helsefremmende og forebyggende arbeid for barn og unge.

Tilbudet om foreldreveiledning gjelder foreldre med barn i alderen 0-5 år som opplever usikkerhet i foreldrerollen og/eller samspillet med barnet. Foreldre benytter et søknadskjema og det vurderes om de er innenfor målgruppen til tilbudet. Risiko- og beskyttelsesfaktorer i familien er en del av vurderingen for hvorvidt COS-p er en passende metode eller om det benyttes individuell veiledning. Situasjoner hvor barn har akutte og særlige behov faller utenfor målgruppen for tilbudet. Her kan det være grunnlag for intervensjon på høyere nivå, eksempelvis barnevernet og tjenesten har et ansvar for å henvise eller melde videre behov.

Det kommer videre frem av retningslinjene for helsestasjonstjenestens foreldreveiledningstilbud at de ansatte i helsestasjonstjenesten har ansvar for å fortelle om tilbudet til foreldre og samarbeidspartnere. Videre har de et ansvar for å bruke tilbudet for de som kan hjelpes innen rammene.

Helsestasjonstjenesten har videre en mal for samtaler med barn og unge som ønsker å delta på tilbudet mestringskurs for ungdom. Her blir de informert om tilbudet og det vurderes om den enkelte har behov for å delta på kurset.

Psykolog ved helsestasjonen for ungdom har et eget rutineskriv for hvordan man kan oppdage selvmordstanker og selvmordsplaner hos ungdom. Helsestasjonen for ungdom har videre et samtykkeskjema med info om samtykke og videreformidling av informasjon/ samarbeid med andre instanser og foreldre.

Rutiner for samhandling med barnevern og PPT

Kommunen har et skjema for å sende bekymringsmeldinger til barnevernet. Skjemaet viser til det offentlige meldeplikt og lovverket som regulerer dette. Samtidig består skjemaet av avkryssingsbokser hvor melder blant annet skal fortelle om sin kjennskap til barnet og familien, hvilke bekymringer/observasjoner melder har og hvilke tiltak som har vært forsøkt. Meldingen kan være anonym. I tillegg kan det meldes muntlig.

Kommunen har en prosedyre før eventuell tilmelding til PPT som skal følges når skole og foreldre er bekymret for en elevs læring og utvikling. Prosedyren består av fire steg:

- ✓ Kartlegging/observasjon

- ✓ Drøftingsmøte på skolen
- ✓ Drøftingsmøte skole og PPT
- ✓ Evalueringsmøte på skolen

I etterkant av drøftingsmøtene vil en analysere situasjonen, vurdere å iverksette tiltak og prøve ut nye tiltak. Etter evalueringsmøtet kan skolen, med samtykke fra foreldrene, be PPT om sakkyndig vurdering.

I tillegg bruker skolene Utdanningsdirektoratet sin veileder før eventuell tilmelding til PPT². Veilederen beskriver hva skolen må gjøre før man kan henvise eleven til PPT.

Kommunen har et skjema for å henvise barn til PPT. Her skal det informeres om blant annet bakgrunnen for og hva henvisningen gjelder, henvisningsgrunn og hva man ønsker hjelp til fra PPT.

Kommunen har retningslinjer for saksbehandling vedrørende spesialundervisning for skolene. Retningslinjene består av følgende tiltak:

- ✓ Førstegangs tilmelding til PPT
- ✓ Gjentatt tilmelding til PPT
- ✓ Enkeltvedtak om spesialundervisning
- ✓ Klagebehandling
- ✓ Utarbeidelse av IOP
- ✓ Rapport
- ✓ Dialogmøte om spesialundervisning

Retningslinjene definerer hvilke oppgaver skolen skal gjennomføre innenfor de ulike tiltakene, hvem som har ansvaret for dette og når oppgavene skal gjennomføres.

Søknadsskjema og støtteordninger

Kommunen har søknadsskjema for redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid i barnehage. Søker må i søknad oppgi informasjon om foreldrenes skattepliktige inntekt. Gratis kjernetid handler om at alle barn 2-5 år og barn med utsatt skolestart, som bor i husholdninger med lav inntekt (samlet inntekt under 548 500 kroner per år), har rett til 20 timer gratis opphold i barnehage i uken. Redusert foreldrebetaling handler om at ingen skal betale mer enn 6 % av inntekten sin til barnehagen³.

NAV har søknadsskjema om sosialstønad, hvor det skal opplyses om blant annet barn under 18 år, arbeidsforhold og boligforhold.

Kommunen har flere støtteordninger for barn og unge under 18 år fra lavinntektsfamilier. Aktivitetskortet gir barn og unge 0-18 år gratis adgang til kultur- og fritidsaktiviteter som kino og bading. Dette inkluderer aktiviteter i Tysvær kommune. Det stilles krav til inntektsnivå hos forsørger for å få aktivitetskort. Samtidig kan barn og unge under 18 år fra familier med lav inntekt søke kommunen om dekning av medlemskap i en frivillig organisasjon i kommunen. Dette gjelder også lisens, treningsavgift og forsikring. Det er en grense på 2000 kroner per barn. Kommunen kan videre dekke egenandelen for undervisning i kulturskolen. Det må søkes for å få tildelt disse støtteordningene.

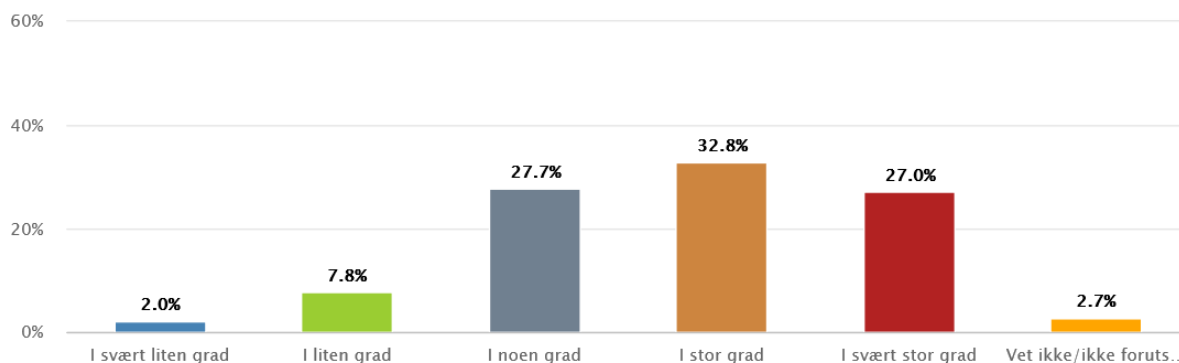
Kommunen gir også støtte til nærmiljøanlegg, festivaler og lag og organisasjoner. Kommunen har retningslinjer for tilskudd til frivillige organisasjoner.

² Utdanningsdirektoratet – Veilederen spesialundervisning: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/sarskilte-behov/spesialundervisning/Spesialundervisning/>

³ Utdanningsdirektoratet foreldrebetaling: <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/barnehage/foreldrebetaling/>

4.2.2 Oppfatninger om rutiner for tidlig innsats

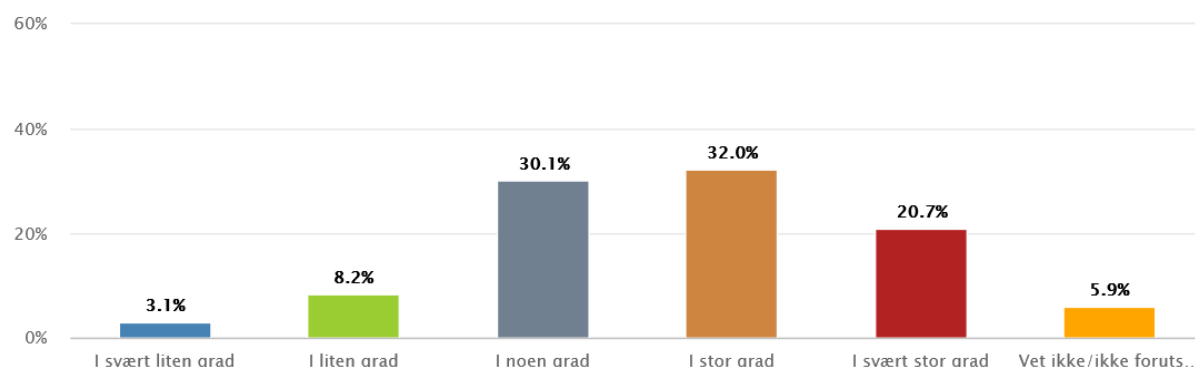
I spørreundersøkelsen har vi spurt ansatte i kommunen som arbeider med tidlig innsats følgende spørsmål: *I hvilken grad er du kjent med at eget tjenestestedet du arbeider i har skriftlige rutiner for tidlig innsats?* Resultatene er illustrert i figuren nedenfor:

Figur 3. Kjennskap til skriftlige rutiner for tidlig innsats. n=256.

Som figuren viser har de aller fleste ansatte som har besvart spørreundersøkelsen kjennskap til at tjenestestedet har skriftlige rutiner for tidlig innsats. Over halvparten svarer at de i stor/svært stor grad har kjennskap til dette. 9,8 % svarer at de i liten eller svært liten grad har kjennskap til at tjenestestedet har skriftlige rutiner for tidlig innsats.

Vi har også spurt respondentene om i hvilken grad de opplever at tjenesten de arbeider i har dekkende og oppdaterte skriftlige rutiner for tidlig innsats:

Figur 4. Dekkende og oppdaterte skriftlige rutiner for tidlig innsats. n=256.

Figuren viser i stor grad de samme resultatene som figur 3. Litt over halvparten av respondentene mener at eget tjenestestedet i stor/svært stor grad har dekkende og oppdaterte rutiner for tidlig innsats. Vel 1/3 mener at tjenestestedet i noen grad har dekkende og oppdaterte rutiner. 11,3 % svarer at tjenestestedet sitt i liten grad har dekkende og oppdaterte rutiner for tidlig innsats.

Det fremkommer av intervjudata at en respondent opplever at kommunen har gode strukturer og rutiner i hver tjeneste som arbeider med tidlig innsats. Respondenten opplever også at rutinene er godt implementert i organisasjonen. Samtidig hender det at det kan være usikkerhet med tanke på tilbud i andre tjenester som enkelte ikke kjenner til. Her trekkes særlig psykisk helse frem som et område hvor det er viktig å få en bedre oversikt.

I spørreundersøkelsen har vi lagt inn et åpent spørsmål om forbedringsområder relatert til arbeidet med tidlig innsats i kommunen. Her kommer det frem at en respondent opplever at det mangler rutiner for tilbakemelding fra BUP og barnevernet til skolen om elever skolen har meldt opp eller fått

tilbakeført. Det kommer frem at vedkommende noen ganger har opplevd at disse instansene har hatt viktig informasjon om barna som også skolen burde fått vite om.

4.2.3 System for tidlig innsats

System for folkehelse

Det fremgår av oversikten over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer fra 2016 at kommunen har et system for å ha løpende oversikt over helsetilstanden i kommunen. Systemet består av et årshjul med aktiviteter, en oversikt over faktorer/forhold kommunen skal følge særlig med på og ansvarsområdene til etatene.

Det kommer frem av den rusmiddelpolitiske handlingsplanen at planavdelingen har fokus på at samfunnsplanleggingen skal utformes i et folkehelseperspektiv.

Organisering av folkehelsearbeidet

Handlingsplanen for SLT⁴/folkehelse 2018 definerer organiseringen av folkehelsearbeidet i kommunen. Rådmannen har ansvaret, og rådmannens ledergruppe er styrende organ for arbeidet. SLT-/folkehelsekoordinator koordinerer arbeidet. Folkehelseforumet⁵ har ansvar for strategisk folkehelsearbeid og å forankre folkehelse i organisasjonen. Statistikkgruppen⁶ har ansvar for å fremskaffe statistikk og bidra i å utarbeide det fireårige oversiktsdokumentet over helsetilstanden.

SLT-arbeidet i kommunen er organisert på tre nivå:

- ✓ Politiråd/styringsgruppe for SLT
- ✓ SLT-arbeidsgruppe/ koordineringsnivå
- ✓ Utførernivå

Politirådet forestår den overordnede styringen av SLT-arbeidet. Rådet består av politisk og administrativ ledelse i kommunen samt lensmann. Koordineringsnivået består av sektorsjefer og enhetsledere med ansvar for å koordinere rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid i kommunen. Utførernivået er de som utfører konkret arbeid ute i tjenestene, eksempelvis skolehelsetjenesten og barnevernet. SLT-koordinator har ansvar for at kunnskap og informasjon fra alle tre nivå samles og systematiseres og når frem til de rette personene.

Retningslinjer og mandat for SLT-arbeidet

Kommunen har utviklet følgende retningslinjer for SLT-arbeidet:

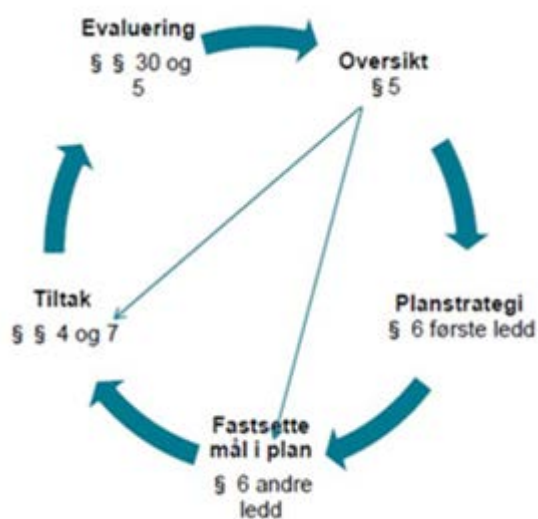
- ✓ Barn og unge samt deres foreldre er SLT sin viktigste målgruppe. SLT skal arbeide for gode målrettede og samkjørte systemer hvor barn og unge med særskilte behov fanges opp tidligst mulig.
- ✓ SLT skal gjennom tverretattlig samarbeid, samordning og konkrete tiltak bidra til å forebygge at barn og unge blir kriminelle
- ✓ SLT-systemet innebærer både primær, sekundær og tertiær forebygging

⁴ Samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak

⁵ Folkehelseforumet består av sektorsjef samferdsel og utemiljø, frivillighetskoordinator, rådgiver helse og omsorg, rådgiver idrett, samfunnsplanlegger, kommuneoverlege og SLT-/Folkehelsekoordinator

⁶ Statistikkgruppen består av samfunnsplanlegger, sektorsjef helse, rådgiver oppvekst og kultur, representant NAV, kommuneoverlege og SL-/folkehelsekoordinator

Det er utviklet et mandat for SLT-arbeidet i kommunen. Mandatet definerer forskjellen mellom SLT og folkehelse. Folkehelse er på et overordnet nivå for hele befolkningen, mens SLT retter seg mot forebyggende arbeid blant barn og unge. Samtidig illustrerer folkehelsehjulet fremgangsmåten for et systematisk arbeid både i SLT og folkehelsearbeidet:

Figur 4. Folkehelsehjulet.

Mandatet definerer videre ulike former for forebygging. Primær forebygging er holdningsskapende arbeid rettet mot hele befolkningen. Sekundær forebygging retter seg mot utvalgte grupper. Tertiær forebygging retter seg mot de som allerede har problemer. Byggende tiltak nevnes som en særlig viktig del av forebyggingen på systemnivå. Dette handler om å skape gode livsvilkår for barn og unge.

Tidlig innsats er en viktig strategi i kommunens forebyggende arbeid. Det er i den forbindelse viktig å gi barn og unge gode oppvekstvilkår. Derfor er barnehager og skoler viktige arenaer innen folkehelse og SLT-arbeid. Samtidig må kommunen ha tiltak rettet mot sårbare grupper med behov for oppfølging. Dette kan være barn og unge knyttet til utfordringer som rus, kriminalitet, atferdsproblemer og høyt skolefravær.

Mandatet definerer også ansvarsoppgavene til de ulike arbeidsgruppene knyttet til SLT-arbeidet og SLT-koordinatoren sin rolle. SLT-koordinator skal identifisere problemområder, innhente og formidle kunnskap, initiere tiltak og sikre aktiv samordning i SLT-arbeidet.

Rapporter, undersøkelser og kartlegginger av barn og unges levevilkår

Kommunen, sektorene og enhetene lager og får inn ulike rapporter, undersøkelser og kartlegginger. Disse brukes blant annet for å lage folkehelseoversikter. De brukes også i planstrategiene.

UngData og Brukerplan

UngData gir informasjon om hvordan det går med barn og ungdom i kommunen. UngData er et standardisert spørreskjema som sendes til alle unge i kommunen fra 8. klasse til VG2. Undersøkelsen håndteres av Velferdsforskningsinstituttet NOVA. Resultatene fra denne blir gått gjennom strukturert tverretattlig på systemnivå i SLT-arbeidet. Kommunen har en lignende voksenkartlegging innen psykisk helse og rus – Brukerplan. Her rapporterer tjenesteutførerne Barnevern, NAV og rus og psykisk helse om hvor mange som har tjenester hos dem. Denne indikerer hvordan det var før blant

ungdom som nå har blitt voksne. Data viser at antall ungdommer med rusutfordringer har sunket over lang tid, mens det er flere med psykiske utfordringer.

Barnehage

Styrer har i barnehagene det overordnede ansvaret for barnehagens arbeid med tidlig innsats. Barnehagene deltar i lærende nettverk sammen med sektor barnehage. Barnehagemyndigheten opplever å ha et godt overblikk over barnehagene, og har jevnlig ansatte ute i barnehagene, blant annet ambulerende spesialpedagoger. Barnehagemyndigheten opplever at de fanger opp mye i barnehagene og slik har oversikt over hvilke barnehager som trenger ekstra oppfølging. Sektor barnehage har systemer for å følge opp barnehagene, og er tilgjengelig for råd og veiledning når barnehagene ønsker dette.

Barnehagene har satt inn ulike forebyggende tiltak/tidlig innsats rettet mot barn man er bekymret for. Disse rapporteres til sektor barnehage, som har en oversikt over tiltakene i barnehagene. Revisjonen har fått tilsendt en liste med informasjon om antall barn med slike tiltak barnehageåret 2019-2020 fordelt på kategoriene atferd, emosjonell, språk og flerspråklig. Totalt er det satt inn tiltak rettet mot 62 barn, fordelt på 23 barnehager. Sektor barnehage har også oversikt over antall bekymringsmeldinger fra barnehagene til barnevernet.

Skole

Hver skole har et innsatsteam som skal sørge for at skolen arbeider aktivt og systematisk med skolemiljøet. Teamet ledes av rektor. Kommunen har utarbeidet et sett med maler for å støtte skolen i arbeidet med trygt og godt skolemiljø. Skolene har ansvaret for å kartlegge elever i risikosoner og arbeide aktivt med skolemiljøet. Det kommer frem av intervjudata at skolene har stor frihet i hvordan de organiserer arbeidet med tidlig innsats.

Når skolen undersøker om elever har det trygt og godt kan de bruke metoder som undersøkende samtale, systematisk observasjon og elevsamtaler. Skolene setter inn aktivitetsplaner når de setter inn tiltak i enkeltsaker hvor elever ikke har det trygt og godt. Skolene har aktiv skolering av de ansatte knyttet til blant annet aktivitetsplikten i opplæringsloven § 9A og inkludering i fellesskapet.

Sektor skole har oppfølgingsrutiner for skolene og følger dem tett opp. Det avholdes jevnlig skoleledersamlinger, og tidlig innsats er ofte et tema her. Skolene rapporterer jevnlig til skoleeier. Blant annet rapporterer skolene inn 9a saker, aktivitetsplaner og saker hvor det er høyt skolefravær. Skoleeier får automatisk varsel ved mistanke om tilfeller hvor ansatte på skolen krenker en elev. Skolene gjennomfører ulike kartleggingsprøver som gir data om læring og skolemiljø. Resultatene fra disse rapporteres til skoleeier.

Skoleeier kobles automatisk på i saker skolene ikke klarer å løse selv og i tunge elevsaker. Skoleeier opplever at skolene har lav terskel for å ta kontakt når de har behov for bistand. Skoleeier opplever at man har god oversikt og er tett på skolene.

Rektor informerer skolesjefen om skolens praksis med det psykososiale skolemiljøet i utviklingssamtalene. Skoleeier og PPT har årlige dialogmøter med skolene der skolens praksis med tidlig innsats er tema.

Helsetasjons- og skolehelsetjenesten

Helsetasjons- og skolehelsetjenesten består av

- Jordmortjenesten, som gir tilbud om svangerskapsomsorg, tidlig hjemmebesøk etter fødsel og barselomsorg

- Helsestasjon 0-5 år
- Skolehelsetjeneste grunnskole
- Skolehelsetjeneste videregående skole
- Helsestasjon for ungdom
- Helsekontor for flyktninger, asylsøkere og innvandrere

Bemanningen består av helsesykepleiere, jordmødre, psykolog, sekretærer og leger. Mange har tilleggsutdanning, blant annet innen psykisk helsearbeid. De ansatte er tilknyttet de ulike tjenesteområdene. Enkelte ansatte er tilknyttet flere tjenesteområder, eksempelvis skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom.

Helsestasjonene har tilbud til barn 0-5 år om rutinemessige kontakter ut fra Helsedirektoratets nasjonalfaglige retningslinjer. Dette omfatter hjemmebesøk, kontakter og undersøkelser ut fra oppsatt program, gruppetilbud, veiledning og vaksinasjon. Det kommer frem av intervjudata at helsestasjonene har god kapasitet og tett oppfølging av barna frem til de er 4 år. Helsestasjonene har ikke fast oppfølging eller rutinemessige konsultasjoner med barn 4-6 år. Samtidig er det tilbud om "åpen helsestasjon" ukentlig ved alle helsestasjoner, der foreldre kan komme uten avtaler. Dersom det er bekymring vedrørende barn eller familier følges disse opp med ekstra kontakter også mellom 4-6 år. Dersom foreldrene ikke ønsker oppfølging i denne perioden kan dette være en risiko. Skolehelsetjenesten følger så barna opp fra de går i 1. klasse (6 år). Flere respondenter har pekt på den begrensede kontakten mellom helsestasjonstjenesten og familiene med barn i aldersgruppen 4-6 år som et risikoområde.

Skolehelsetjenesten er tilgjengelig ved alle grunnskolene i kommunen. Dette er et «åpen dør» tilbud som barn og unge kan benytte seg av. Det gjennomføres elevsamtaler og samtaler/veiledning av foreldre. Helsesykepleierne samarbeider med skolens personale om tilbudet. Omfanget varierer fra skole til skole. Det kommer frem av intervjudata at skolene nyttiggjør seg av helsesykepleierne i ulik grad, og at det er opp til den enkelte skole hvordan de vil bruke dem. Videre oppleves det å være vanskelig for enkelte helsesykepleier å få være med på foreldremøter og for skolehelsetjenesten på rektorsamlinger for å presentere eget tilbud. Å få anledning til å bruke helsesykepleierne mer oppleves å være et forbedringspotensial.

Videre kommer det frem av intervjudata at skolehelsetjenesten har lav kapasitet og ligger under normtall. Alle rutinemessige kontakter gjennomføres ut fra retningslinjen. Det er imidlertid begrenset kapasitet til å følge opp elevene, noe det oppleves å være et stort behov for ut fra henvendelser fra elever og foreldre. Dette henger mellom annet sammen med at det er vanskelig å rekruttere helsesykepleiere. I tillegg har revisjonen i intervjuer blitt kjent med at flere helsesykepleiere den senere tiden har sluttet og fått seg jobb i nabokommuner⁷. Det fremkommer av spørreundersøkelsen at dette delvis skyldes frustrasjon over tjenestens utforming. Blant annet oppleves veiledningen internt i liten grad å være systematisert.

Helsesykepleierne vurderer i de rutinemessige konsultasjonene om det er behov for utvidede tilbud fra foreldreveiledningsteamet. Tilbudet er indikativ, frivillig og er et lavterskeltilbud uten henvisning og tilgjengelig for alle i målgruppen. Kommunen opplyser om at det hittil er gitt tilbud til alle som vurderes å være i målgruppen.

Det kommer frem av Helsestasjonstjenestens familieveilederteam (HFT) sin halvårsrapport desember 2019 at teamet har fått 24 henvendelser i perioden juni-desember 2019. Av disse henvendelsene er 17 fra helsestasjon, 6 fra foreldrepar som hat tatt kontakt på egen hånd og 1 fra barnehage på vegne av foreldre. Teamet har videre mottatt 16 søknader om deltakelse i COS-p programmet. Dette har resultert i oppstart av 15 veiledningsforløp. 9 veiledningsforløp pågår, 5 er gjennomført og 1 er ikke fullført. Teamet har utviklet et screeningskjema som benyttes for å vurdere om tilbudet passer til foreldrenes behov. Foreldre som mottar tilbudet selvrapporterer på tilbudet sitt. Det fremkommer av rapporten at tilbudet oppleves å være godt kjent både blant fagpersonale i helsestasjonstjenesten og blant foreldre i målgruppen for tilbudet. Stort sett har foreldre med tjenestetilbud i HFT barn i 4-års alderen. Videre er det flest foreldre med jenter som bruker tilbudet. Teamet ser i rapporten et behov for å fremme tilbudet overfor foreldre med yngre barn og foreldre til gutter.

⁷ Tjenesten har 34,7 årsverk. I 2019 sluttet det tre personer, hvorav 1 gikk av med pensjon, dette gir en turnover på 8,6 %. I 2020 har det per 29. mai sluttet to personer, noe som gir en turnover på 5,8 %.

Det kommer frem av intervjudata at Mestringskurs for ungdom (DU) benytter selvrapporering for å evaluere tilbudet. Det kommer frem av intervjudata at utover dette er det lite systematisk evaluering av individuelle samtaler med barn og ungdom. Dette identifiseres som et forbedringsområde. Samtidig oppleves kvalitetssikring av tjenestetilbud til barn i barneskolealder som et litt oversett område.

Kursene Cos-p og DU skal være en del av kommunens samlede innsats for å forebygge psykiske helseproblemer og bidra til å styrke lavterskel psykiske helsetjenester til befolkningen.

Det fremgår av rapporten om individrettet psykisk helsearbeid fra 2017 en oversikt over antall barn i skolehelsetjenesten som har tatt kontakt, hatt samtaler og antall konsultasjoner i perioden januar til mars 2017. Kartleggingen viser at barn og unge henvender seg i stor grad for problemer innen angst, engstelse og bekymring. Samtidig får man i liten grad henvendelser for rusproblematikk. utfordringer når det gjelder rusproblematikk og behov for behandling oppdages ofte av ulike instanser som skole, politi, skolehelsetjeneste, barnevern, PPT. Tjenestene har plikt til å melde fra til barneverntjenesten som er inngangsporten for rusbehandling for personer under 18 år. Bufetat har ansvar for å tilby rusbehandling i institusjon og til å drifte institusjoner for rusbehandling. Det finnes videre ingen særskilte tilbud i kommunen for barn som har foreldre med psykiske lidelser eller mindreårige flyktningbarn. Det anbefales å opprette selektive forebyggende tilbud til slike høyrisikogrupper.

Oppfølgingen i alder 4-6 år og i skolehelsetjenesten oppleves å være særlige forbedringsområder i kommunens system knyttet til helsestasjonstjenesten.

PPT

PPT jobber både med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling samt bidrar i individuelle saker i barnehagene og skolene. PPT bistår også helsestasjonen innen språkfeltet. PPT har etablert en ordning med kontaktperson tilgjengelig på skolen regelmessig. Kontaktpersonen er tilgjengelig på skolene en halv til en dag i uken. Tidligere hadde skolene og PPT kontaktmøter hver fjerde til sjette uke. Formålet med denne endringen er at PPT i tråd med nasjonale føringer skal komme tettere på skolene. Kontaktpersonen kan eksempelvis være med å drøfte kartleggingsresultat, vurdere tiltak og veilede skole og elever. Det kommer frem av intervjudata at skolene nyttiggjør seg av PPT-rådgiverne i ulik grad, og at det er opp til den enkelte skole hvordan de vil bruke dem. Dette oppleves å være et forbedringspotensial.

PPT har videre et barnehageteam på 5-6 personer som dekker alle barnehagene. Dette oppleves å være krevende for teamet å dekke. Det kommer frem av spørreundersøkelsen at flere ansatte fra barnehagene ønsker PPT tettere på og ute i barnehagene slik at barnehagene i større grad kan bruke og nyttiggjøre seg PPT sin kompetanse.

PPT har også et veiledningsteam bestående av to veiledere som bistår skolene og barnehagene med veiledning. Teamet jobber særlig med atferdsutfordringer og klasse miljø saker. Formålet er å komme tidlig inn, herunder også tiltaksveiledning. Tidligere har det vært et lavterskeltilbud, men grunnet GDPR har man måttet tatt i bruk henvisninger for barna som tar del i tilbudet.

Det kommer frem av en rapport om individrettet psykisk helsearbeid fra 2017 at siden januar 2017 har PPT sendt 21 henvisninger til BUP, hvor ingen har blitt avvist. PPT erfarer i rapporten at de fleste henvisninger kommer fra fastleger/barnevern med beskjed om at saken må innom PPT for utredning først. PPT opplever videre stor pågang etter hjelp til emosjonelle vansker. PPT har siden januar 2016 hatt 220 saker av emosjonell karakter. Dette er 14,7 % av totalt 1499 saker i perioden. De to psykologene i PPT bistår per 2017 86 barn, med lik kjønnsfordeling. Det oppleves å være stor pågang, noe som gjør at det ikke er mulighet for å gi like tett oppfølging i alle saker hvor det er behov for psykisk helsehjelp.

Barnevernet

Barneverntjenesten jobber med mange barn som har ulike behov for hjelp.

Når barnevernet får en bekymringsmelding om et barn, vurderes det om meldingen skal gå til undersøkelse eller ikke. Undersøkelse innebærer å finne ut hvordan barnet har det hjemme og hva slags hjelp barnet eventuelt har behov for. Det praktiseres å snakke med barnet/ungdommen om deres syn på situasjonen før hjelpen tilbys.

Barneverntjenesten kan iverksette mange ulike hjelpetiltak, som for eksempel råd og veiledning, familieveiledning, økonomisk bistand, besøkshjem og støttekontakt m.m. Barnevernets veiledning og hjelpetiltak skal gi mulighet til å kunne forebygge situasjoner som ellers ville gjøre det nødvendig med mer alvorlig inngripen for å beskytte barn og unge. De fleste barn får hjelp hjemme hos familien sin, mens noen barn får det bedre ved å flytte i fosterhjem eller på institusjon.

Forebyggende tiltak for utsatte barn i samarbeid med hjemmet er et tillegg til foreldres omsorgsansvar. Ved plassering utenfor hjemmet overtar det offentlige ansvaret.

Barnevernet har et tett samarbeid med barnehage og skole rundt barn med særlige utfordringer. Kommunen opplyser om at det skal gis informasjon til alle barnehager om samarbeid vedrørende når det er aktuelt å melde fra til barneverntjenesten. Barnevernet har en plan for hvordan barnehage og skole skal følges opp.

I bekymringsaker utfører barnevernet trekantsamtaler med foreldre og barnehage/skole.

Barnevernet har videre et familiesenter som består av en tiltaksavdeling med familieveiledning, en stilling i forhold til ungdom og rus og en LOS-funksjon i forhold til barnevernsbarn og skole. LOS-stillingen ble opprettet med bakgrunn i utfordringer med at barnevernsbarn ikke fullfører skolen. Formålet var å følge barnevernsbarna bedre opp. Senteret har også koordinering og administrasjonsansvar for om lag 80 ansatte i besøkshjem. Et av målene med familiesenteret var å redusere bruken av omsorgsovertakelser, noe som man har lykket godt med.

Barneverntjenesten har akuttberedskap, hvor interkommunal barnevernvakt er åpent kveld, natt og helg. Det fremkommer av intervjudata at statistikk fra KS Konsulent viser at barnevernet mottar et stort antall bekymringsmeldinger. Tall fra KOSTRA viser videre at barnevernet i 96 % av sakene saksbehandler undersøkelser med frist på 3 måneder innen fristen.

Kommunen beskriver barneverntjenesten som inngangsporten til å få rusbehandling for personer under 18 år. Ungdom med rusproblematikk søkes inn til rusbehandling, frivillig eller ved tvangsvedtak. Bufetat har ansvaret for å gi tilbud om rusbehandling og drifte institusjoner som gir rusbehandling. Barneverntjenesten i Karmøy har erfaringsmessig til enhver tid ungdom som får rusbehandling.

Ruskonsulenten skal ifølge kommunen følge opp ungdommer med deres foreldre med rusproblematikk og rusbehandling, Ruskonsulenten trekkes også inn i familier der det er mistanke om rusmiddelproblematikk.

Arbeidsmetodikk

Arbeidsmetodikk i barnehage

Utdanningsdirektoratet gjennomførte høsten 2018 en ståstedsanalyse i barnehagene i Karmøy. Slike analyser hjelper barnehagen i å gjøre en kvalitetsvurdering for å frem til mål og tiltak som skal prioriteres i det videre pedagogiske arbeidet⁸. Denne viste behov for kompetanseheving innen språk og kommunikasjon. Høsten 2019 startet et langsiktig arbeid for å heve kompetansen om barns språkutvikling. Målet er at personalet opparbeider seg høy kunnskap om barns språkutvikling, språkvansker og viktigheten av tidlig innsats. Språkløyper benyttes i dette arbeidet. Dette er en

⁸ Utdanningsdirektoratet Ståstedsanalysen for barnehage: [https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/statedsanalyse/statedsanalysen-for-barnehage/](https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/stastedsanalyse/statedsanalysen-for-barnehage/)

nasjonal strategi med tiltak skal styrke barnas språk, leseferdigheter og skriveferdigheter. Det viktigste i tiltakene er at barn som trenger ekstra hjelp får dette så tidlig som mulig⁹.

Barnehagene bruker Utdanningsdirektoratet sitt kartleggingsverktøy Språkkompetanse i grunnleggende norsk for å kartlegge norskkunnskapene til minoritetsspråklige barn.

Barnehagene har ulike kartleggingsverktøy tilgjengelig for tidlig innsats og avdekking av risiko. Dette er materiell som kan brukes før barn meldes opp til PPT. Materiellet er knyttet til tidlig utvikling, lekutvikling, språkutvikling og matematikkutvikling. Verktøyene er tilpasset ulike aldersgrupper. Samtidig bruker barnehagene ulike typer observasjoner på individ- og systemnivå.

Barnehagemyndigheten i Sektor barnehage gjennomfører foreldreundersøkelsen i alle barnehagene årlig.

Arbeidsmetodikk i skole

Skolene gjennomfører kartleggingsprøver i perioden mars – april hvert år i lesing, regning, engelsk og digitale ferdigheter på 1-4 trinn. Prøvene er laget for å finne elever med behov for ekstra oppfølging. Prøvene er videre viktige for å gi elever med behov for dette tilrettelegging tidlig. Kommunen har valgt at disse prøvene skal være obligatoriske. Skoleleder og lærerne analyserer prøvene. Skoleeier følger opp skolens oppfølging av resultatene fra prøvene. Elever med enkeltvedtak om rett til spesialundervisning eller særskilt språkopplæring for språklige minoriteter kan få fritak fra prøvene.

Nasjonale prøver gjennomføres i lesing, regning og engelsk for 5., 8. og 9. trinn. Nasjonale prøver gir skolene kunnskap om elevene sine ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Det er obligatorisk for skolene å gjennomføre elevundersøkelsen for elever på 7. og 10. trinn.

De fleste skolene gjennomfører elevundersøkelsen på alle trinn. Elevundersøkelsen er anonym og kartlegger læring og trivsel i skolen. Skolene gjennomfører også den ikke-anonyme Spekterundersøkelsen i arbeidet med godt og trygt skolemiljø. Skolene bruker videre trivselsprogrammet i arbeidet med skolemiljøet. Dette er et program for aktivitet og inkludering i skolen, hvor det utnevnes trivselsledere blant elevene som skal bidra til å bedre samholdet og skolemiljøet på skolen gjennom organiserte aktiviteter i friminuttene¹⁰.

Det kommer frem av plan for trygt og godt skolemiljø at skolene i kommunen er type 2 skoler. Dette gir retning for hvordan skoler skal løse komplekse saker og de ulike fasene i en mobbesak. Å være en slik skole innebærer at skolen aktivt følger med slik at det er skolen selv som i størst mulig grad avdekker hvis elever ikke har det trygt og godt på skolen. Videre innebærer dette at skolen skal ta imot bekymringer med omsorg og respekt, og bygge tiltak og handlinger på egne undersøkelser basert på faglige metoder.

Arbeidsmetodikk i PPT

PPT utarbeider sakkyndige vurderinger og driver individrettet arbeid og utviklingsarbeid. Dette innebærer blant annet observasjon og utredning av barn og kurs og veiledning av ansatte i kommunen. PPT utreder og gir behandling for lettere og milde psykiske lidelser for barn 0-16 år. Moderate og alvorlige psykiske lidelser henvises videre til spesialisthelsetjenesten. Videre kartlegger og utreder PPT sosial, emosjonell og atferdsmessig utvikling hos barn. Dette innebærer også veiledning på tiltak for foreldre og barnehage/skole.

⁹ Lesesenteret Universitetet i Stavanger: <https://lesesenteret.uis.no/category.php?categoryID=16682>

¹⁰ Trivselsprogrammet: https://trivselsleder.no/sites/default/files/informasjonskriv_tl_per_jan_2018.pdf

Arbeidsmetodikk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Innen helsestasjons- og skolehelsetjenesten gjennomfører jordmor svangerskapskonsultasjoner og tidlig hjemmebesøk 1-4 dager etter hjemkomst fra fødeavdelingen. Helsestasjon for barn 0-5 år gjennomfører barnekonsultasjoner for barn 0-5 år. Det gjennomføres hyppige konsultasjoner i alderen 0-18 måneder, og videre faste konsultasjoner ved 2 og 4 år. Helsestasjonene gir videre tilbud om hjemmebesøk til nyfødte, ammeveiledning, EPDS-screening for barseldepresjon og foreldreveiledningsprogram (COS-p). Helsestasjonen har også søvngruppe som tilbyr kortvarig oppfølging for foreldre til barn med søvnvansker.

Målgruppen for COS-p er foreldre som opplever usikkerhet i foreldrerollen og/eller strever i samspillet med barnet. Programmet fokuserer på å gjøre foreldrene i stand til å handle mer hensiktsmessig på barnets utviklingsbehov og få mer ut av det hensiktsmessige samspillet mellom foreldre og barn. Programmet består av 8 tema som går over 8 ganger. Programmene tilbys som et supplement til individuelle konsultasjoner. Foreldre melder seg på selv, eller blir anbefalt tilbudet av helsesykepleier eller andre ut fra behov. Tilbudet har begrenset kapasitet og er foreløpig ikke kommuneomfattende. Kommunen viser til at det fremgår av helsestasjonsveilederen en anbefaling om å tilby universelle foreldreveiledningsprogram som kurs.

Helsestasjonstjenesten benytter videre motiverende intervju (MI), samspillmetoden ADBB (Alarm distress baby born) og NBO (Newborn Behavior Observation Scale) ved behov.

Skolehelsetjenesten gjennomfører skolestartundersøkelse i 1. klasse, veiing og måling i 3. og 8. klasse og helsesamtale 8. klasse. Videre er skolehelsetjenesten involvert i helseopplysning og undervisning, og er tilgjengelig for samtaler med elever og foreldre med behov. Det er undervisning rettet mot psykisk helse på noen skoler, men ikke alle. Det tilbys også individuelle samtaler, da brukes psykologisk førstehjelp. Det benyttes også motiverende intervju som metode.

Helsestasjon for ungdom (HFU) tilbyr drop-in med informasjon, råd og veiledning om psykisk helse fra psykolog, helsesykepleier eller lege. Psykolog gir tilbud om 3-4 samtaler/rådgivning, vurdering og evt henvisning videre.

Helsekontor for flyktninger, asylsøkere og innvandrere gjennomfører helsekartlegging av bosatte flyktninger.

Arbeidsmetodikk i barnevernet

Barnevernet mottar og undersøker bekymringsmeldinger og setter inn i hjelpetiltak når barn har særlig behov for det ut fra lov om barneverntjenester. Barnevernet fatter videre vedtak om omsorgsovertakelse når det er nødvendig.

Barneverntjenesten har etablert et familiesenter som består av en tiltaksavdeling med familieveiledning som gjennomfører forebyggende tiltak i familier med oppfølging fra barneverntjenesten. Familiesenteret tilbyr familieveiledning i form av samtaler. Familiesenteret benytter Cos-p. I tillegg benyttes Cos-i (individuell oppfølging) som er en mer omfattende oppfølging av foreldrene.

Det benyttes miljøterapi i hjemmet i alvorlige saker med små barn.

Arbeidsmetodikk i politiet

Politiet gjennomfører bekymringsamtaler som benyttes mye i arbeidet med unge lovbrytere. Dette brukes også for å forebygge ekstremisme. Samtidig brukes mentorer, meglings og forsonings, individuell handlingsplan og dialog som metoder for å forebygge ekstremisme og kriminalitet. Ungdomsoppfølging og ungdomsstraff er andre alternative metoder.

Tiltak

Tiltak i barnehage

Det kommer frem av utviklingsplan for Karmøybarnehagene at det skal iverksettes et prosjekt om tidlig innsats og inkludering. Felles kommunale rutiner for barn som bekymrer, evaluering av samhandling, kompetansebehov og gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp vil stå i fokus i dette prosjektet.

Temaet tidlig innsats var tema på styrersamling i forbindelse med arbeidet i utviklingsplan for Karmøybarnehagene i 2018. Blant annet ble kommunale føringer for arbeidet tidlig innsats og spesialpedagogisk hjelp tatt opp.

De utrolige årene (DUÅ) er et universalforebyggende program som retter seg mot barn i alderen 3-8 år. Her deltar hele personalgruppen på opplæring gjennom 6 workshops. Målet er å forbedre personalets relasjonskompetanse og gruppeledelse gjennom refleksjon og bevisstgjøring av egen praksis. Etter deltakelse i opplæring plikter barnehagene å delta i lærende nettverk i minst to påfølgende år. Kommunen tilbyr lærende nettverk to ganger i semesteret. Her deltar barnehagens implementeringsteam som består av styrer og pedagoger. Implementeringsteamet har ansvar for å videreformidle tematikken på samlingene til resten av personalet i barnehagen. De lærende nettverkene baseres på Dialogmodellen utviklet av Torbjørn Lund. Nettverkene brukes til å dele erfaringer og praksiseksempler fra arbeidet med DUÅ. Det lærende nettverket følger et toårig årshjul og går gjennom alle komponentene i DUÅ-programmet.

Barnehagene får utdelt en perm med veiledningsmateriale som kan brukes i det pedagogiske arbeidet. Mellom annet består permen om informasjon om forebygging av mobbing.

Samtidig tilbyr kommunen foreldre deltakelse i DUÅ foreldreprogram som er et universalforebyggende program om positivt samspill og grensesetting for barnets beste. Målgruppen er foreldre om ønsker hjelp til dette samt hjelp til å bli tryggere i foreldrerollen og løse dagligdagse utfordringer. Programmet kan også kjøres på foreldremøter i barnehagene.

Dinosauruskolen er et annet universalforebyggende program for barnegruppen 3-5 år som barnehagene kan bruke når det har implementert DUÅ. Målet er å styrke emosjonelle og sosiale ferdigheter.

Barnehagene har videre ulike ressurser som kan brukes til barnesamtaler om kropp, følelser og grenser. For eksempel er *snakk med barn* og *æ e mæ* tilgjengelige verktøy for å snakke om kropp og følelser og forebygge vold og overgrep.

Barnehagene har videre fokus på tilvenning for nye barn, og praktiserer en policy på at en av foreldrene skal være til stede sammen med barnet de fem første dagene. Godt foreldresamarbeid og tidlig innsats er fokusområder i denne policyen. Barnet får en primærkontakt i barnehagen med ansvar for følge opp barnet og foreldrene. Personalet tar gradvis over ansvaret for barnet, og tilvenningsperioden styres etter barnets behov. Det er utviklet en rutine for programmet disse fem dagene, som tilpasses underveis.

Barnehagene har deltatt/deltar i ulike utviklingsprosjekt. I 2017-2019 var det fokus på et inkluderende og inspirerende lekemiljø, hvor særlig vennskap og inkludering i fellesskapet sto i fokus. Ledelsen i barnehagene fikk høsten 2018 tilbud om å delta i et toårig utviklingsprosjekt. Målet var å styrke ledelsens kompetanse i endringsledelse, samtidig som man fikk innsikt i LearnLabs digitale læringsplattform hvor personalgruppen kan skape og utvikle ting sammen. Barnehagene vil høsten 2020 få tilbud om å delta i en satsning på pedagogisk ledelse i regi av regional ordning for kompetanseutvikling (REKOMP). Her vil det gjennomføres samlinger hvor ledelsen i barnehager i regionen møtes. Nyutdannede og nyansatte barnehagelærere og styrere tilbys ekstern veiledning.

Barnehagene har fått tilbud om å få kurs om positiv grensesetting og å forebygge og håndtere mobbing på foreldremøte.

Tiltak i skole

Avaldsnes historiske leirskole blir drevet av kommunen, og er et 4-dagers opplegg hver høst for elever i 6. klasse. Fokuset er lagt på jernalder og vikingtiden.

Skolene har psykososiale team som skal hjelpe til med å forebygge psykososiale vansker hos skolebarn. Ungdomsskolene har videre ca. en halv stilling hver til sosiallærerfunksjonen. Dette fremheves i den rusmiddelpolitiske handlingsplanen som viktig for å styrke elevkontakten og det forebyggende arbeidet. Skolene har videre helsesykepleiere som mellom annet kan være en samtalepartner for elevene og foreta helseundersøkelser.

Kommunen har kjørt et prosjekt om skolevegring. Et mål med dette har vært å øke kompetansen om fraværspromatikk. Ungdomsskolene har deltatt på flere kurs mens alle sosiallærere, flere i skoleledelsen og ansatte i PPT har fått opplæring i bruk av motiverende intervju. Dette er samtalemetodikk med formål å endre atferd, som kan være nyttig i tilfeller av skolevegring. Videre har kommunen i forbindelse med prosjektet implementert felles rutiner i ungdomsskolen for oppfølging av fravær og en kommunal veileder for oppfølging av uønsket fravær.

Videre har innsatsteamene i skolene fått økt kompetanse i å forebygge, avdekke og håndtere krenkelser i skolen.

En ungdomsskole og tre barneskoler deltar i den nasjonale satsningen inkluderende barnehage- og skolemiljø. Fokusområdet i satsningen er trygt og godt skolemiljø.

De fleste skolene har rusforebyggende arbeid på 8. trinn med tilhørende foreldremøter om tematikken.

Tiltak i skolehelsetjenesten

Skolehelsetjenesten tilbyr mestringskurs for ungdom (DU) 14-17 år med depressive plager. Formålet er å forebygge behov for behandlingsskrevende depresjon. Tilbudet består av ukentlige samtaler i 8 uker, med to oppfølgingsamlinger med ca. en måneds mellomrom. Kurset består av undervisning, diskusjon og oppgaver.

Videre tilbys det dropp-in samtale med psykolog på helsestasjonen for ungdom. Tilbudet gjelder for ungdom i alderen 13-20 år.

Tiltak i PPT

PPT tilbyr ulike spesialpedagogiske tiltak. I mange tilfeller er det allmenn pedagogiske tiltak. Snakkepakken, dialogisk lesing og grep om begreper anbefales ofte for barn som trenger språkstimulerende tiltak. Element fra Karlstad-modellen og Alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) er et ofte brukt hjelpemiddel for barn med særskilte behov og forsinket språkutviklet. TEACCH-metodikken brukes ofte når barn trenger oversikt og struktur. KLARE brukes mye overfor barn med autismevansker. PEACHE-grupper tilbys for foreldre med barn som strever med angst. PPT har videre et eget fraværsteam som bistår i fraværssaker. Elever trenger ikke henvisning for bistand fra PPT knyttet til dette.

SLT

SLT-ordningen har ansvar for gjennomføringen av forskjellige tiltak. SLT gjennomfører rusforebyggende tiltak rettet mot ungdomsskolene og ungdomsundersøkelsen UNG-data. Denne gir informasjon om barn og unges levekår, noe som er nyttig informasjon for kommunens folkehelsearbeid. SLT tilbyr i samarbeid med politi og saksbehandler for skjenkebevilling i kommunen årlig forebyggingsprogrammet Ansvarlig Vertskap. Formålet med programmet er å bidra til en tryggere

alkoholomsetning gjennom skoling av ansatte på skjenkesteder. SLT gjennomfører videre og koordinerer barnas kommunestyre.

SLT har også ansvar for flere prosjekter rettet mot barn og unge. Et eksempel er Leiren «ett steg opp» som er et tverretatlig samarbeid med politi og frivilligheten for å trygge overgangen mellom barne- og ungdomsskolen. Dette består av ulike teambuildingsaktiviteter hvor elevene blir kjent med sine nye klassekamerater og lærere. Personal fra skolehelsetjenesten, PPT og barneverntjenesten deltar på leiren og presenterer tjenesten.

Karmøy lensmannskontor har to ansatte som jobber med forebyggende arbeid. Disse har tett dialog med skolene og kommunen via SLT-ordningen.

Barnevern

Barnevernet setter inn i hjelpetiltak når barn har særlig behov for det. Familiesenteret i barnevernet tilbyr familieveiledning, og følger opp barnevernsbarn i skole. Familiesenteret jobber også opp mot ungdom med rusproblematikk.

Kulturtiltak

Kommunen har tilbud om ulike kulturaktiviteter for barn, eksempelvis aktivitetssopplegg og kulturelle forestillinger. Kulturhusene har ulike tilbud til barn og unge. Kommunen har 8 ungdoms- og fritidsklubber med ulike aktiviteter og målgrupper.

Den kulturelle skolesekken (DKS) er en nasjonal satsning på kunst og kultur i skolen. DKS Karmøy arrangerer aktiviteter og forestillinger i barnehager, grunnskoler og videregående skoler i kommunen. Videre tilbyr biblioteket, kulturskolen, ulike festivaler og Karmøy kino kulturaktivitetstilbud til barn og unge.

Samtidig har kommunen 4 parker, nesten 500 lekeplasser og tilgang til store mengder tur- og friområder. Videre tilbyr idretten mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet. Frivilligheten står for et stort mangfold av aktivitetstilbud. Kommunen har en bred frivillig sektor bestående av mange ulike organisasjoner og interesser. Aktiv Karmøy¹¹ inneholder en oversikt over aktiviteter, arrangement og organisasjoner i frivilligheten. Det kommer frem av kommunens plan for frivillighet at rundt 60% av alle kulturtilbud er styrt og drevet av frivillige organisasjoner. Kommunen har ulike tilskuddsordninger slik at barn og unge fra lavinntektsfamilier kan delta i kultur- og fritidstilbud.

Det kommer frem av den rusmiddelpolitiske handlingsplanen at det gis økonomisk støtte slik at kulturhusene på Åkra og i Skudeneshavn er helgeåpne. Samtidig viser ungdomsundersøkelsen at 65 % av ungdomsskoleelevene og 50 % av elevene i videregående skole er med i en fritidsorganisasjon. Frivillighetskoordinator i kommunen har igangsatt nye fritidstilbud for ungdom. Samtidig opplyser kommunen at det er satt i verk en del tiltak sammen med frivilligheten. Her handler det om å lage gode systemer for å skape trygge og glade ungdommer og forebygge kriminalitet sammen med frivilligheten.

Andre tiltak

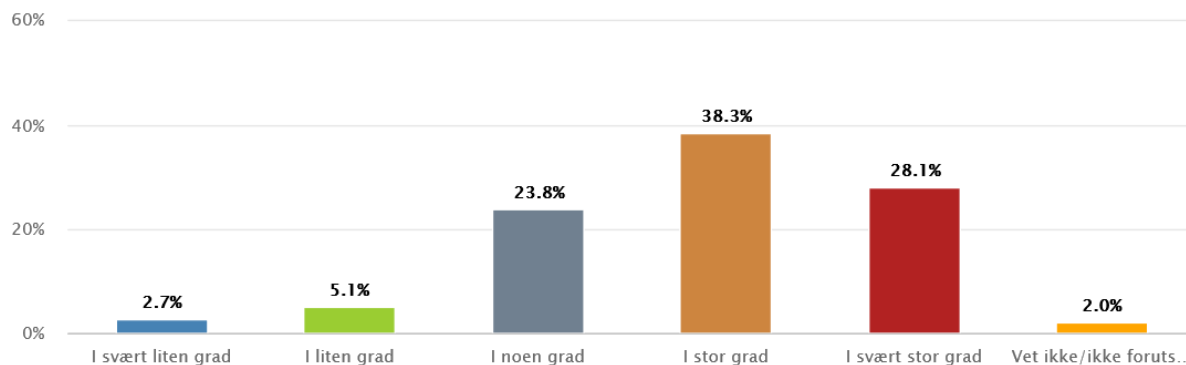
Det kommer frem av handlingsplanen for rus at MO-senteret (Mottaks og oppfølgings-senteret) har tilbud til unge med rusutfordringer fra fylte 18 år. Samtidig tilbyr spesialisthelsetjenesten rusbehandling. Det kommer frem av rapporten om individrettet psykisk helsearbeid for barn og unge i kommunen fra 2017 at kommunen ikke har tilbud om rusbehandling for barn og unge under 18 år.

¹¹ <https://aktivikarmoy.no/>

Møteplassen er et lavterskeltilbud som gir individuell oppfølging av ungdom. Møteplanen har også et tilbud for ungdom i utenforskap fra lavinntektsfamilier.

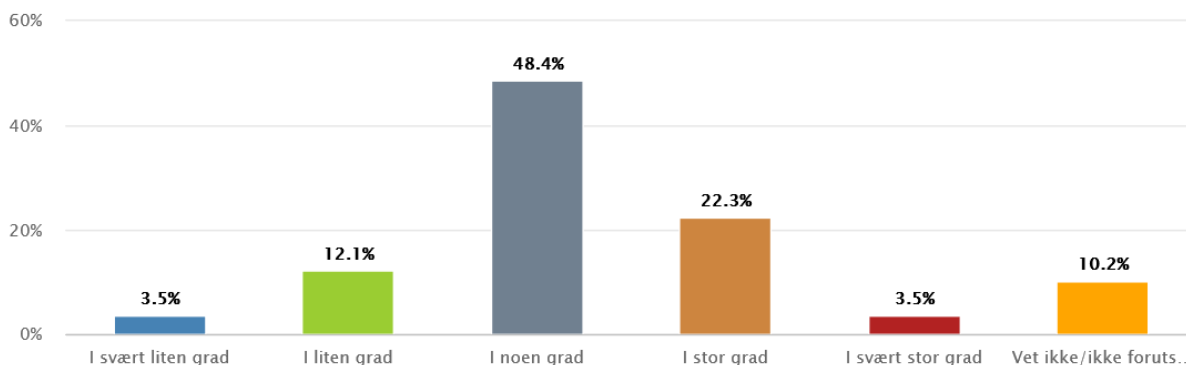
4.2.4 Oppfatninger om system for tidlig innsats

I spørreundersøkelsen har vi spurt de ansatte som arbeider med tidlig innsats i hvilken grad de opplever at tjenesten vektlegger tidlig innsats:

Figur 5. Vektlegging av tidlig innsats. n=256

Som figuren opplever et klart flertall av respondentene at tjenestene vektlegger tidlig innsats i stor eller svært stor grad. Videre har vi spurt respondentene et spørsmål om i hvilken grad de opplever at kommunen har hensiktsmessige system og rutiner for å sikre tidlig innsats:

Figur 6. Hensiktsmessige system og rutiner. n=256

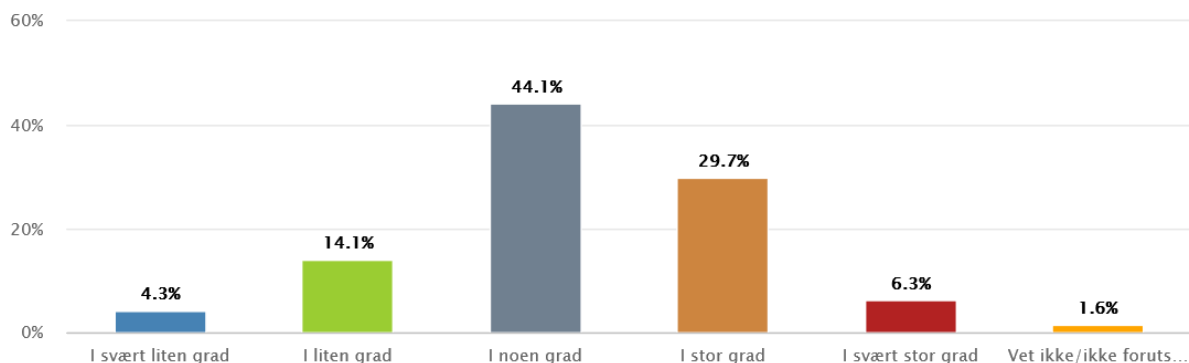
Som figuren viser opplever vel halvparten av respondentene at kommunen i noen grad har hensiktsmessige system og rutiner. Vel en fjerdedel opplever at kommunen har dette i stor eller svært stor grad. 15,6 % opplever at kommunen i liten eller svært liten grad har hensiktsmessige system og rutiner.

Det kommer frem av intervjudata at det oppleves å være forbedringsområder i kommunens system for tidlig innsats.

En respondent opplever at kommunen har et forbedringspotensial knyttet til å systematisere evalueringen av tjenestene, arbeidsmetodikken og tiltakene som settes i verk. Dette oppleves å bli gjort i liten grad per dags dato i tjenestetilbudet til barn og unge. Familieveilederteamet, DU Mestringskurs og DUÅs foreldreveiledningsprogram er noen av de få tiltakene som evalueres systematisk.

Flere respondenter opplever at tiltak og ressurser settes i gang sent. Samtidig mangler man systemer for å komme raskt i gang med tiltak som krever tværfaglig samarbeid. Her brukes det ifølge en respondent lang tid på henvisninger og kartlegginger før tiltak settes inn. I slike tilfeller vurderer ofte dem som melder barna videre at det er et klart behov for å sette i gang tiltak raskt. Flere respondenter innen barnehagesektoren opplever at det ville vært nyttig om man kunne søkt om og fått ekstra ressurser for en kort periode for å tidlig styrke tjenestetilbudet i de tilfellene der det er nødvendig for å hindre skjevutvikling. Det kommer frem av intervjudata at sektor barnehage har fokus på og jobber aktivt med å vri ressursene slik at tiltak settes i gang tidligere enn det gjøres per dags dato.

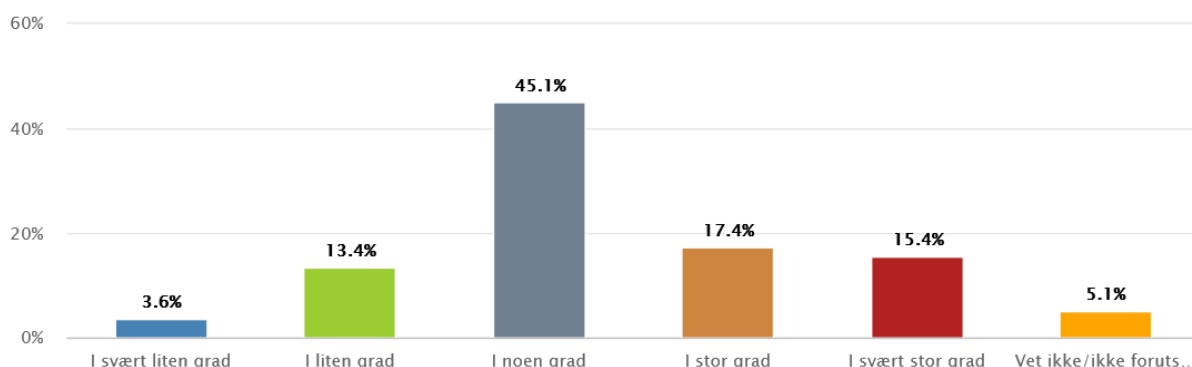
I spørreundersøkelsen spurte vi respondentene følgende spørsmål: *I hvilken grad opplever du at det iverksettes tiltak rettet mot barn med behov for hjelp på et tidlig tidspunkt?* Resultatene er illustrert i figuren nedenfor:

Figur 7. Iverksetting av tiltak. n=256

Som figuren viser mener litt under halvparten av respondentene at tiltak i noen grad settes inn på et tidlig tidspunkt. Litt under 1/3 opplever at tiltak i stor grad og 14 % i liten grad settes inn på et tidlig tidspunkt.

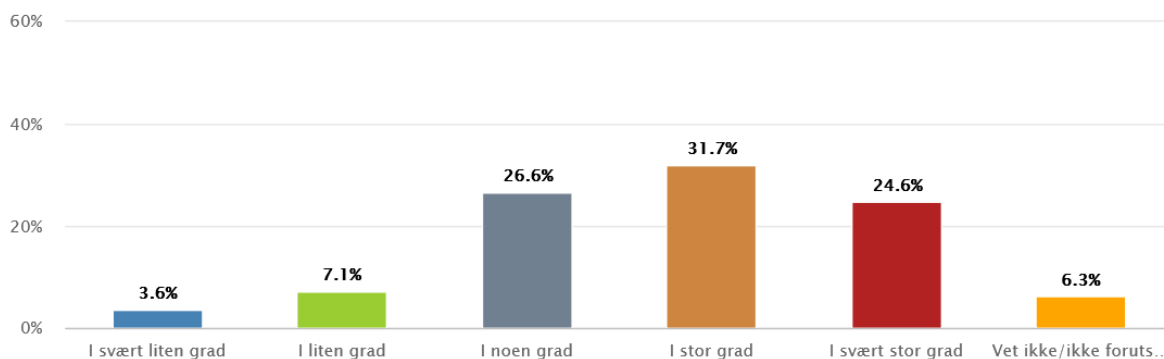
Samtidig har vi spurt de ansatte som arbeider med tidlig innsats i hvilken grad de opplever at tiltak som settes inn for sent er et hinder for tidlig innsats:

Figur 8. Tiltak settes inn for sent. n=253

Som figuren viser mener 32,8 % at tiltak settes inn for sent i stor eller svært stor grad er et hinder for tidlig innsats. 45,1 % mener at dette i noen grad er et hinder for tidlig innsats.

Lav grunnbemanning opplever å være hinderet som er mest krevende i forhold til tidlig innsats:

Figur 9. Grunnbemanning. n=252.

Figuren viser at 56,3 % av respondentene opplever at lav grunnbemanning i stor eller svært stor grad er et hinder for tidlig innsats. 26,6 % av respondentene opplever at det i noen grad er et hinder for tidlig innsats. Også ressursituasjonen oppleves å være et sentralt hinder for tidlig innsats.

Fra flere skoler kommer det frem at skolene har lave administrasjonsressurser, noe som gjør det vanskelig for ledelsen å tilrettelegge systemer som gjør at skolen fanger opp elever som sliter og følger opp tiltakene som er satt i verk på en god måte. Det påpekes at det krever tid fra ledelsen for å lage gode systemer for dette.

En respondent opplever at sektor skole må arbeide med å forbedre kvalitetssystemet i skolesektoren. Kommunen har innført Visma Flyt Skole og Compilo. Kommunen har rutiner og god praksis, men man har en jobb med å samle dette i kvalitetssystemet. Dette er en skole enig, som ønsker at rutiner og praksis samles i et kommunalt system. Per nå må skolene lage sine egne system for å samle dette, noe som varierer mellom skolene. Noen av skolene bruker OneNote, men det påpekes av en respondent at bare skoleledelsen kan ta tilgang grunnet sikkerhetshensyn. Det beskrives som nyttig om man hadde fått på plass et lignende brukervennlig og sikkert kommunalt system hvor alle ansatte kunne hatt tilgang til informasjonen de bør/kan ha tilgang til.

Skoleeier har ifølge en respondent en god del å gå på i forhold til å følge opp § 1-4¹² i opplæringsloven. Denne mener skoleeier ikke har et godt nok system for å fange opp, følge opp og dokumentere. Respondenten opplever at Visma Flyt Skole kan gi gode effekter med tanke på å systematisere dette. En annen respondent opplever at §1-4 ikke er godt nok kjent på skolene.

Flere respondenter påpeker at det er ulik praksis og store forskjeller mellom skolene. Det er overlatt til den enkelte skole hvordan de vil arbeide. Det kommer frem av rapporten om individrettet psykisk helsearbeid for barn og unge at det systematiske arbeidet med psykisk helse på den enkelte skole varierer stort mellom skolene. På enkelte skoler oppleves det å være lite systematisk arbeid med dette. Rapporten anbefaler at undervisning i psykisk helse bør forankres på systemnivå for å sikre at alle elever får kunnskap om psykisk helse. Videre kommer det frem av intervjudata at det er ulik praksis knyttet til bruken av helsesykepleiere og PPT. Noen skoler bruker disse i liten grad. Flere respondenter opplever at det er behov for mer systematisk oppfølging fra skoleeiers side, samt at det bør etableres klare og tydelige rammer for skolene. Flere respondenter opplever at det ligger et forbedringspotensial i å bruke skolehelsetjenesten og PPT mer aktivt.

En respondent opplever at det er rom for å arbeide mer systematisk med psykisk helse. Respondenten opplever at kommunen kan gjøre mer i folkehelsearbeidet knyttet til psykisk helse for barn og unge for å styrke livs- og livsmestring tidlig slik at de kan stå imot når livet blir vanskelig. Samtidig opplever flere at det er et manglende kommunalt psykisk helsetilbud til 16-17 åringer med lettere psykiske lidelser i kommunen. En respondent opplever at PPT på videregående skole tilbyr lite samtaleoppfølging. Dette kombinert med det manglende kommunale tilbudet gjør at respondenter tror det er fare for at ungdom på videregående skole kan falle mellom to stoler. Kommunen viser imidlertid

¹² § 1-4 i opplæringsloven omhandler intensiv opplæring i lesing, skriving og regning for elever 1-4. trinn som står i fare for å henge etter i opplæringen.

til at 16-17 åringer har tilgjengelig helsesykepleier på videregående skole, samt mulighet til å bruke helsestasjon for ungdom, der det er psykolog tilknyttet.

Samtidig kommer det frem av intervjudata at det oppleves å mangle retningslinjer for forebyggende samtaler med barn og unge innen psykisk helsehjelp. Videre oppleves det til tider å være utfordrende å benytte systematiske prinsipper for vurdering og tiltakstildeling. Dette oppleves å være sentrale forbedringspunkt relatert til psykisk helse.

En god del respondenter, både i intervju og spørreundersøkelse, trekker frem familieveiledningstilbudet som en sentral svakhet i kommunens system for tidlig innsats. Det oppleves å være et stort behov for et universelt lavterskel familieveiledningstilbud for foreldre som strever og har utfordringer i foreldrerollen.

Tidligere hadde kommunen et lavterskeltilbud som foreldre brukte i varierende grad. Helsestasjons- og skolehelsetjenesten har nå et integrert familieveilederteam. I tillegg er det et familiesenter i barnevernet som veileder foreldre. Familieveiledningsteamets tilbud er selektivt, noe som vil si at tilbudet blir gitt til noen foreldre. Det kommer frem av intervjudata at kommunen har opplevd positive erfaringer med tilbudet. COS-p metodikken er opprinnelig utviklet som et universelt gruppetilbud for foreldre som har behov for litt ekstra hjelp uten at barnevernet er involvert. Det kommer videre frem av intervjudata at det er utfordrende å få foreldre til å ta imot tilbudet i familiesenteret da mange foreldre opplever det som stigmatiserende å ta imot tilbud fra barnevernet.

Flere respondenter opplever at mange foreldre er utrygge på foreldrerollen, noe som får konsekvenser for barna i kommunen. Universelle foreldreveiledningstiltak som trykker foreldrene trekkes frem som viktig for å unngå vansker hos barna senere i livet. Et eksempel som trekkes frem er psykiske problemer, hvor det er viktig for barna å kunne regulere og håndtere følelser. Her spiller foreldrene en avgjørende rolle. Det fremheves som viktig at foreldre gjennom foreldreveiledningstiltak lærer seg nye strategier for foreldrerollen, og blir mer trygg på seg selv til å sette grenser for barna.

Det kommer frem av intervjudata at kommunen vil søke om midler til å etablere universelle foreldreveiledningstiltak i helsestasjonstjenesten.

4.3 Vurderinger

Revisjonens overordnede vurdering er at system og rutiner i stor grad er dekkende og godt beskrevet. Funn fra spørreundersøkelsen viser at 66,4 % av de ansatte opplever at egen tjeneste i stor/svært grad vektlegger tidlig innsats. En rekke system, arbeidsmetodikker og tiltak fremstår som velbegrunnede og hensiktsmessige for å sikre en tidlig innsats rettet mot barn og unge i risikosoner. Av spørreundersøkelsen fremgår det at halvparten av respondentene opplever at system og rutiner i noen grad er hensiktsmessig, mens 25,8 har svart at systemet i stor/svært stor grad er hensiktsmessig. 15,6 % opplever at system og rutiner i liten/svært liten grad er hensiktsmessig.

Samtidig vurderer vi at systematikken i evalueringen av disse systemene, arbeidsmetodikkene og tiltakene kunne vært bedre. Det kommer frem av intervjudata at dette gjøres i varierende grad i tjenestetilbudet til barn og unge. Mer systematisk evaluering av tjenestetilbudet ville vært nyttig for å sikre tidlig innsats rettet mot barn og unge i risikosoner.

Vi vurderer at kommunens system for psykisk helse skaper utfordringer for å sikre en tidlig innsats. Systemet er etter vår vurdering i liten grad systematisk, samtidig som det er et manglende tilbud til 16-17 åringer med lettere psykiske lidelser.

Revisjonen vurderer at kommunens familieveiledningstilbud er en svakhet knyttet til å sikre tidlig innsats rettet mot barn og unge i risikosoner. Kommunen har per i dag et tilbud til utvalgte foreldre i helsestasjonstjenesten og et tilbud i barnevernets familiesenter. Tilbudet i helsestasjonstjenesten er lite tilgjengelig for foreldre, mens tilbudet i barnevernet oppleves som stigmatiserende å ta imot. Familieveiledning er viktig for å forebygge og håndtere risiko hos barn og unge. Kommunen burde således hatt et bredere lavterskeltilbud i helsestasjonstjenesten til foreldre med behov for støtte og hjelp i foreldrerollen. Det kommer frem av intervjudata at det oppleves å være et stort behov for dette.

Kommunen bør jobbe videre med planene om å etablere universelle foreldreveiledningstiltak i helsestasjonstjenesten.

Vi vurderer at PPT i stor grad fungerer godt opp mot relevante tjenester. Vi vurderer at PPT i tråd med intensjonen i stortingsmeldingen «Tett på tidlig innsats og inkluderende felleskap i barnehage, skole og SFO» er mer tilgjengelig for og har kommet tettere på skolene gjennom etableringen av kontaktpersoner med regelmessig opphold på skolene. Dette opplever både skolene og PPT som positivt og nyttig. Samtidig vurderer vi at det er rom for å få PPT tettere på og mer involvert i barnehagene. Dette vurderer vi vil være hensiktsmessig med tanke på å legge til rette for å komme så tidlig som mulig inn i situasjoner hvor barn og unge har utfordringer.

Revisjonen vurderer at skolene bør styres og følges opp mer systematisk. *Stortingsmelding 6 2019-2020 tett på* vektlegger at det er for store kvalitetsforskjeller mellom skolene, og at mange får hjelp for sent. Det kommer frem av intervjudata at det er store forskjeller og ulike praksiser mellom skolene. Skolene kan i stor grad bestemme selv hvordan de vil arbeide med tidlig innsats. Dette kommer for eksempel til syne gjennom at revisjonen observerer store forskjeller i hvordan skolene bruker skolehelsetjenesten og PPT. Det er opp til skolene selv hvordan de vil bruke disse støttetjenestene. Vi vurderer at dette er bekymringsverdig, og at skolehelsetjenesten og PPT besitter viktig kompetanse som skolene selv ikke har tilgang til i egen stab. Denne kompetansen bør brukes aktivt i arbeidet med tidlig innsats. Det bør etableres tydeligere rammer for hvordan skolene skal drives, inkludert retningslinjer med informasjon om hvordan skolehelsetjenesten og PPT skal brukes for å sikre at det blir mer ensartet praksis innad i kommunen.

5. Tverrfaglig samarbeid

5.1 Revisjonskriterier

I kapittel 5 svarer vi på problemstilling 1.3 «Hvordan fungerer det tverrfaglige samarbeidet mellom de kommunale tjenestene involvert i arbeidet med tidlig innsats?»

Revisjonskriterier er utledet fra:

- ✓ Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- ✓ Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)
- ✓ Lov om barneverntjenester (barnevernloven)
- ✓ Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
- ✓ Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- ✓ Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (Forvaltningsloven)
- ✓ Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten
- ✓ Forskrift til opplæringslova
- ✓ St. meld. Nr. 16 (2006-2007) ... og ingen sto igjen tidlig innsats for livslang læring
- ✓ St.meld. Nr. 6 (2019-2020) Tett på tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO
- ✓ Meld. St. 18 (2010-2011) Læring og fellesskap
- ✓ Meld. St. 21 (2016-2017) Tidlig innsats og kvalitet i skolen
- ✓ Rundskriv Q-16/2013 Forebyggende innsats for barn og unge

For utdyping av revisjonskriterier viser vi til vedlegg 2.

5.2 Fakta

5.2.1 Planer, rutiner og samarbeidsavtaler

Samarbeid på overordnet nivå

Planverket knyttet til SLT og folkehelse definerer roller og ansvar i dette arbeidet. SLT-arbeidet er organisert i de tre nivåene politiråd (styringsgruppe SLT), koordineringsnivå (arbeidsgruppe) og utførernivå. Politirådet har ansvar for overordnet styring, koordineringsnivået for praktisk koordinering og utføringsnivå konkret arbeid. Planverket definerer videre eksisterende samhandlingsarenaer i arbeidet med tidlig innsats.

SLT-koordinatoren har en koordinerende rolle i dette arbeidet. SLT-koordinator og koordineringsgruppen i SLT-arbeidet har et særskilt ansvar for å sikre at de som jobber med barn og unge får bedre kjennskap til hverandre, arbeidsmetoder og innsatsfelt. SLT-koordinator har videre et ansvar for å skape et godt samarbeidsklima. SLT-koordinatorens rolle handler i hovedsak om følgende:

- ✓ Identifisere problemområder
- ✓ Innhente og formidle kunnskap

- ✓ Initiere tiltak – gi ansvar
- ✓ Aktiv samordning

Karmøy kommune har en koordinerende enhet (KE) med ansvar for å bidra til tverrfaglig og tverretattlig samarbeid. KE består av tre nivåer. Nivå 1 er bestillerkontoret som mottar søknader/henvendelser om helhetlige tjenester. Bestillerkontoret mottar saker som trenger tverrfaglig samarbeid for å løses. Nivå 2 er en koordinator i KE. Denne skal ved behov utpeke virksomhet med koordinatoransvar. Videre skal koordinatoren bidra til tverrfaglig og tverretattlig samarbeid. Nivå 3 er et felles tverretattlig mottak for saker som må løses i et tverrfaglig og tverretattlig forum. Gruppen har faste medlemmer fra ulike sektorer i kommunen. I tillegg kan andre personer innkalles ved behov. Gruppen skal være et senter for erfaringsutveksling i komplekse saker og melde videre til sektorlederne om udekkede behov. For personer med behov for koordinering av tjenester utarbeides det individuelle planer. Koordinatoren i KE er ansvarlig for å utarbeide dette.

Karmøy kommune har en plan for frivillighet som skal bidra til økt tilrettelegging og samarbeid med frivillig sektor. Planen inneholder en oversikt over de kommunale etatenes samarbeid med frivilligheten. Oppvekst- og kulturetaten administrerer de fleste tilskuddsordningene rettet mot frivillige lag og foreninger. Sentraladministrasjonen, helse- og omsorgsetaten og teknisk etat administrerer en tilskuddsordning hver. Det kommer frem av planen at kommunen hovedsakelig har tre virkemidler for å samarbeid med frivilligheten:

- ✓ Invitere frivillige organisasjoner inn i beslutningsprosesser
- ✓ Støtte frivilligheten med finansielle bidrag
- ✓ Samarbeide om enkeltprosjekter av kortere eller lengre varighet

Kommunen har fire overordnede mål for å samarbeidet med frivillig sektor:

- ✓ Forenkle kommunikasjonen mellom frivillige organisasjoner og kommunen
- ✓ Samordne og systematisere arbeidet rettet mot frivillige organisasjoner
- ✓ Skape forutsigbarhet for kommune og frivillige organisasjoner
- ✓ Legge til rette for økt frivillighet i kommunen

I planen er det inkludert et forslag til samhandlingsavtale mellom kommunale etater og frivillige organisasjoner omkring frivillig innsats.

Barnehage

Aktørene i barnehagesektoren skal samarbeide om kompetanseutvikling på lokalt nivå gjennom et forpliktende partnerskap. Kommunene på Haugalandet, barnehagene og Høyskolen på Vestlandet (HVL) har inngått et forpliktende partnerskap gjennom barnehageregion Nord Rogaland (NordR). Arbeidsutvalget i NordR har utformet en plan for barnehagebasert kompetanseutvikling basert på regionens behov. Arbeidsgruppen består av representanter fra kommuner, private barnehagers landsforbund, fagorganisasjoner og representanter fra HVL. Styringsgruppen i NordR skal godkjenne planen, og velger satsningsområder, kompetanseutviklingstiltak og strategier. Dette velges mellom annet ut fra evaluering av gjennomførte kompetanseutviklingstiltak og kartlegging av læringsmiljø og behov i barnehagene. Planen definerer også aktørene sin rolle og ansvar for kompetanseutvikling.

NordR har utviklet en plan for pilotering for kompetanseutvikling i barnehageregion Nettverk nord 2019-2023. Planen har som hensikt å beskrive interaksjoner og samarbeidstiltak mellom barnehagene, universitets- og høyskolesektoren og kommunene som skal bidra til å nå mål for valgt satsning om pedagogisk ledelse. Hensikten med piloteringen er å prøve ut en ny ordning med barnehagebasert kompetanseutvikling. Det er valgt ut tre pilotbarnehager som skal arbeide i lærende nettverk. Flere barnehager kan etter hvert koble seg på som klyngebarnehager som deltar i disse nettverkene. Det er utarbeidet en tidsplan for gjennomføringen av piloteringen. Det stilles videre kriterier til barnehager som vil bli pilot- og klynge barnehager.

Barnehagene, både de kommunale og private, har felles styrersamlinger. Et mål er å sikre et likeverdig tilbud til barn og familie gjennom at alle barnehagene får viktig informasjon. Samtidig får styrerne siste nytt om sentrale og kommunale føringer. Samlingene er en arena for informasjonsutveksling mellom barnehagene og mellom barnehager og barnehageenheten. Videre er det lærende nettverk for barnehagene. Kommunen opplyser om at reflektering og vurdering av egen praksis sammen med andre vektlegges både i styrersamlinger og lærende nettverk. Det kommer frem av strategiplan for språk og kommunikasjon at kommunen erfarer at dette har skapt en god delingskultur mellom barnehagene.

Det er utviklet rutiner for barnehagenes samarbeid med helsestasjon og barnevern. Sektor barnehage er ansvarlig for det generelle tverrfaglige samarbeidet med helsestasjon og barnevern. Samtidig har pedagogisk leder sammen med barnevern og helsestasjon ansvar for samarbeidet på individnivå i barnehagene. Styrer har videre ansvaret for samarbeid på systemnivå. Helsestasjon og barnevernet deltar blant annet på felles styrersamling hver høst. Samtidig skal styrer invitere helsestasjon og barnevern regelmessig inn til personalmøter i barnehagene. Et mål med samarbeidet er å sikre tidlig intervensjon. Rutinen angir videre et årshjul for samarbeidet.

Sektor barnehage har videre i samarbeid med barnevern, PPT og helsestasjon opprettet tidlig tiltaksteam (TID TIL). Teamet tilbyr konsultasjon når barnehagen har begynnende bekymring for barns oppvekstvilkår. I tillegg skal det styrke barnehagenes handlingskompetanse ved alvorlig bekymring for barn. Saker drøftes anonymt, og er et supplerende tiltak for å få et tverrfaglig perspektiv på barnehagens bekymring.

I forbindelse med barnehagenes språksatsning er det opprettet en lokal ressursgruppe hvor biblioteket, spesialpedagogisk team, PPT, helsestasjonen og skolesektoren er involvert. Disse aktørene har et definert ansvarsområde inn mot satsningen. Videre er det satt ned et arbeidsutvalg med representanter for sektor barnehage samt private og kommunale barnehager. I tillegg er Lesesenteret ved Universitetet i Stavanger involvert, mens LearnLab har vært involvert på et tidligere tidspunkt.

Skole

Skolene har psykososiale team med formål å forebygge psykososiale vansker hos skolebarn. Her deltar skoleadministrasjon, sosiallærer, helsesøster, PPT, barneverntjenesten, politi og eventuelt SLT-koordinator. Kommunen har en rutinebeskrivelse for dette teamet, som beskriver hvordan teamet skal samarbeide i slike vansker. Administrasjonen/sosiallærer har ansvar for å kalle inn til møte etter oppsatt plan (ca. hver 6 uke). Møtet skal deles i to, hvor del 1 tar opp generelle tema og del 2 navngitte elever med foreldre tilstede. Rutinen inneholder videre en mal til samtykkeerklæring for at teamet kan drøfte og samarbeide omkring det enkelte barn og en mal for møtereferat for møter i teamet.

Skolene har lærende nettverk 3-4 ganger i semesteret, og er en del av den skolebaserte kompetanseutviklingen. Nettverkene fokuserer på faktorer som forskning framhever som motivasjonsfremmende, som dybdeløring og tverrfaglighet.

5.2.2 Rapport om psykisk helse

Det kommer frem av rapporten om individrettet psykisk helsearbeid for barn og unge i kommunen fra 2017 at det innen flere områder av psykisk helse i liten grad er definert hva PPT, barnevernet og helse- og omsorgstjenesten har ansvar for. Mange barn henvises med sammensatt problematikk, og tiltak her vil kreve tydelig ansvarsfordeling og godt tverrfaglig samarbeid.

Organiseringen av tjenestene oppleves å ha et særlig forbedringspotensial. PPT har utfordringer knyttet til å fastholde stabile utrednings- og behandlingstilbud på våren når sakkyndige vurderinger skal utformes. Skolehelsetjenesten sitt tilbud påvirkes av stabiliteten i de andre tjenestene, samt oppgaver i tjenesten som skolestartsamtaler og undervisning. Rapporter anbefaler å organisere

psykiske helsetilbud annerledes slik at stabiliteten i tilbudene ivaretas bedre. Rapporten identifiserer tre mulige organiseringsmodeller av psykisk helsehjelp for barn og unge:

✓ Tverretattlig samordningsmodell

Ansvaret for individrettet oppfølging kan være delt på behandlingsnivå og eventuelt på indikativt nivå i forhold til gruppetilbud. Et nedsatt tverrfaglig team kan ha ansvar for lavterskel behandling for lengervarende plager og lette-moderate psykiske lidelser.

✓ Ansvar i en tjeneste

En av tjenestene i kommunen får hovedansvar for å utvikle og tilby individrettet psykisk helsehjelp til kommunens barn og unge både på primærforebyggende nivå og på behandling/ sekundærforebyggende nivå.

✓ Delt ansvar etter alvorlighetsgrad

Ansvaret for individuell oppfølging er delt på ulike etater eller tjenester alt etter tilstandsbildets alvorlighetsgrad. Denne benyttes av kommunen i dag. Helse- og omsorgsetaten og helsestasjonstjenesten har ansvar for å drifte primærforebyggende psykisk helse tilbud. Drift av behandlingstilbud ligger hos PPT.

Det kommer frem av rapporten at samarbeidet rundt psykisk helse i kommunen ikke oppleves å fungere godt nok. Systemene snakker ikke godt nok sammen og samarbeidet er i liten grad systematisert. Videre oppleves samhandlingen mellom tjenestene som utfordrende. Grensesnittet mellom følgende områder oppleves som særlig utfordrende:

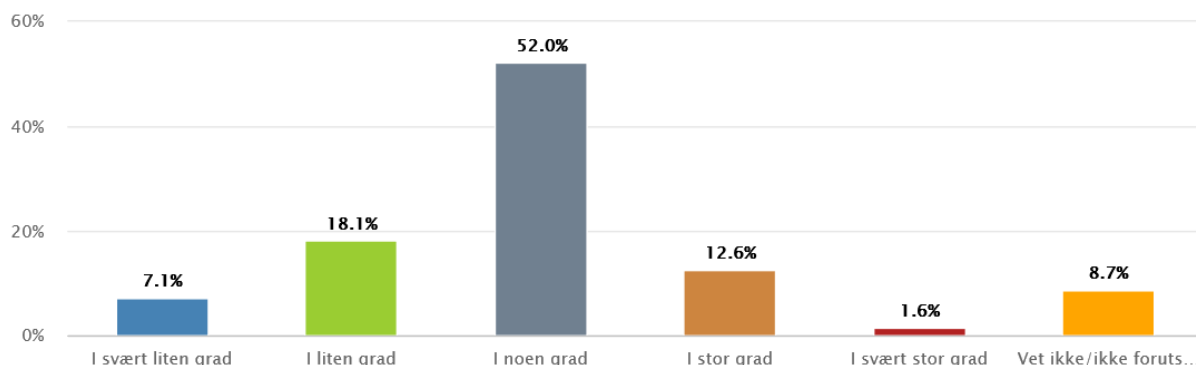
- ✓ Kommunale psykiskhelse tjenester og spesialisthelsetjenesten
- ✓ PPT og skolehelsetjenesten
- ✓ Fastleger og psykisk helsetjenester
- ✓ Psykisk helsetjenester og barnevernstjenesten
- ✓ PPT/barnevern/skolehelsetjenesten og tilgrensende kommunale tjenester

Det kommer frem av rapporten at det er mye å hente på å utvikle og systematisere samarbeidet. Rapporten anbefaler at det skapes bedre rutiner for samarbeid mellom helsestasjonstjenesten, PPT og barnevernet, samt mellom disse og NAV. Videre bør kommunen jobbe videre med å skape tydelige samarbeidsarenaer og samarbeidsrutiner mellom tjenestene i kommunen.

5.2.3 Psykisk helse

Det kommer frem av intervjudata at det i etterkant av rapporten om psykisk helse ble etablert et tverretattlig team for psykisk helse. Teamet har som mandat å avklare hvordan kommunen skal håndtere saker hvor barn og unge har behov for psykisk helsehjelp. Det er ulike meninger om hvordan psykisk helse blant barn og unge skal organiseres i kommunen, og teamet er et ledd for å få enighet om dette. Kommunen skal leie inn en konsulent som skal se på hvordan teamet skal arbeide videre og hvordan tjenestetilbudet innen psykisk helsehjelp for barn og unge bør organiseres.

I spørreundersøkelsen har vi spurt de ansatte som arbeider med tidlig innsats i hvilken grad de opplever at kommunen samlet sett gir barn med psykiske utfordringer et godt tjenestetilbud:

Figur 10. Kommunens tjenestetilbud innen psykisk helse. n=254.

Som figuren viser opplever 25,2 % av respondentene at kommunen i liten eller svært liten grad gir barn med psykiske utfordringer et godt tjenestetilbud. 52 % av respondentene mener tjenestene i noen grad og 14,2 % i stor eller svært stor grad gir barn med psykiske utfordringer et godt tjenestetilbud.

Flere respondenter oppgir i spørreundersøkelsen at de opplever at samarbeidet rundt barn med psykiske utfordringer er utfordrende, og særlig for barn i skolealder.

Det kommer frem av intervjudata at det fremdeles oppleves å være utfordringer i forhold til ansvarsdeling mellom kommunens tjenester som jobber med psykisk helsearbeid for barn og unge. Det er ikke klart nok hvem som har ansvar for hva, og linjene mellom tjenestene er uklare. Området oppleves å være fragmentert i kommunens organisatoriske struktur. Det oppfattes også at det ikke er tydelige og gode nok samhandlingsflater på feltet.

Særlig er det utfordringer knyttet til målgruppen barn og unge med midle/kortvarige psykiske lidelser og til dels moderate psykiske lidelser som ikke har krav på hjelp i psykisk helsevern eller som er ferdigbehandlet i spesialisthelsetjenesten. Samtidig faller barn og unge med milde tilfeller mellom to stoler (Helsestasjonstjenesten og PPT). Kommunale saker fordeles mellom disse to tjenestene. Grovt sett har PPT ansvar for behandling og helsestasjonstjenesten for forebygging, men det er noen uklare grenseoppganger mellom tjenestene. Det er ikke klart nok hvem som har ansvar for hva. Dette medfører blant annet at noen barn og unge henvises frem og tilbake mellom PPT og helsestasjonstjenesten, noe som beskrives som uheldig.

I tillegg oppleves det å være utfordringer knyttet til de som sliter særlig mye med psykisk helse. Her har barnevernet en betydelig operativ oppfølging av barna, noe som det ikke oppleves å være nok kjent og forstått i Karmøy kommune.

Det kommer frem av intervjudata at kommunen har fått overført mer ansvar fra spesialisthelsetjenesten innen psykisk helse. Her er det uklart hvem som har ansvaret for de behandlingsrettende oppgavene kommunen har fått tilført fra BUP. Dette gjør det ekstra viktig å se på nåværende organisering av tilbudet innen psykisk helse med nye briller.

Flere respondenter opplever at andre tjenesteyteres rolle, ansvar og tjenestetilbud innen psykisk helse blant barn og unge er uklart. Mellom annet oppleves det som utfordrende på systemnivå å få oversikt over tjenesteyternes tilbud, som for eksempel hvilken målgruppe de har og hvilken metodikk som benyttes.

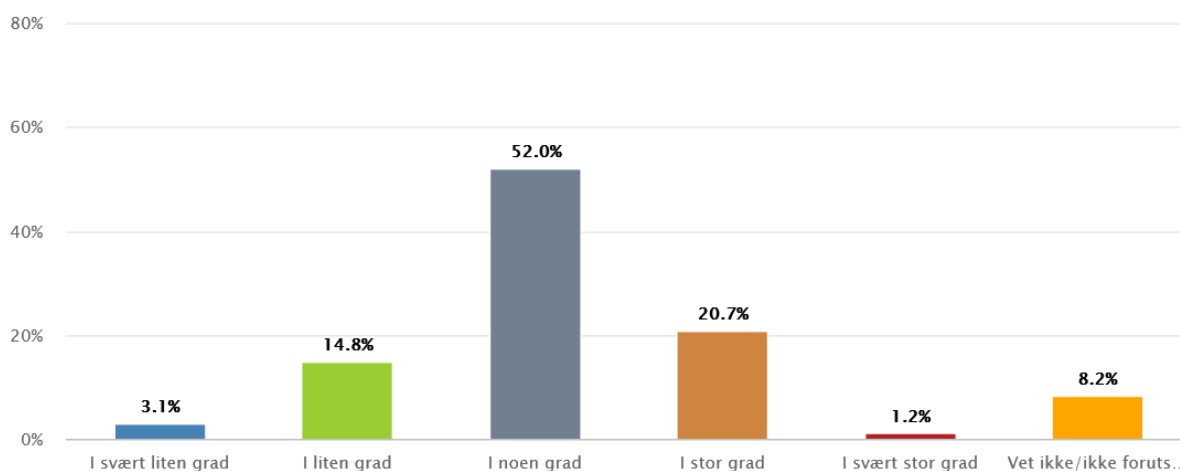
Flere respondenter opplever at ansvarsfordeling bør avklares på overordnet nivå og defineres i en plan. Det kommer frem av intervjudata at det er vedtatt i kommunens planstrategi at det skal utarbeides en felles tverretattlig forebyggingsplan for barn og unge innen psykisk helse.

5.2.4 Opplevelser av samarbeidet

I spørreundersøkelsen og intervjuene har vi spurt ansatte som arbeider med tidlig innsats hvordan de opplever at samarbeidet internt i tjenesten og samarbeidet med andre kommunale tjenester involvert i arbeidet med tidlig innsats fungerer. Mange opplever at samarbeidet internt i egen tjeneste fungerer godt. Samtidig er det ulike meninger om samarbeidet med andre tjenester. Noen mener at samarbeidet fungerer dårlig, mens andre mener det fungerer godt. Det er også flere som mener at samarbeidet med andre tjenester har et forbedringspotensial. Det poengteres at samarbeid er personavhengig, og forskjellig fra sak til sak.

Det kommer frem av intervjudata at det oppleves å være områder med godt samarbeid i kommunen i arbeidet med tidlig innsats. De tverrfaglige gruppene «Tid til» i barnehagene og psykososialt team på ungdomsskolene oppleves å fungere godt som tverrfaglige drøftings- og diskusjonsarenaer. Samtidig oppleves det fra skolehold som nyttig å få PPT tettere på gjennom kontaktpersonen som er jevnlig ute på skolen. Videre oppleves de nye samarbeidsrutinene for barnehagenes samarbeid med barnevern og helsestasjonstjenesten som nyttige. Ansvar oppleves stort sett, med unntak av innenfor psykisk helse for barn og unge, som rimelig klart.

I spørreundersøkelsen har vi spurt de ansatte som arbeider med tidlig innsats i hvilken grad de opplever at de kommunale tjenestene samarbeider for å kunne yte tidlig innsats:

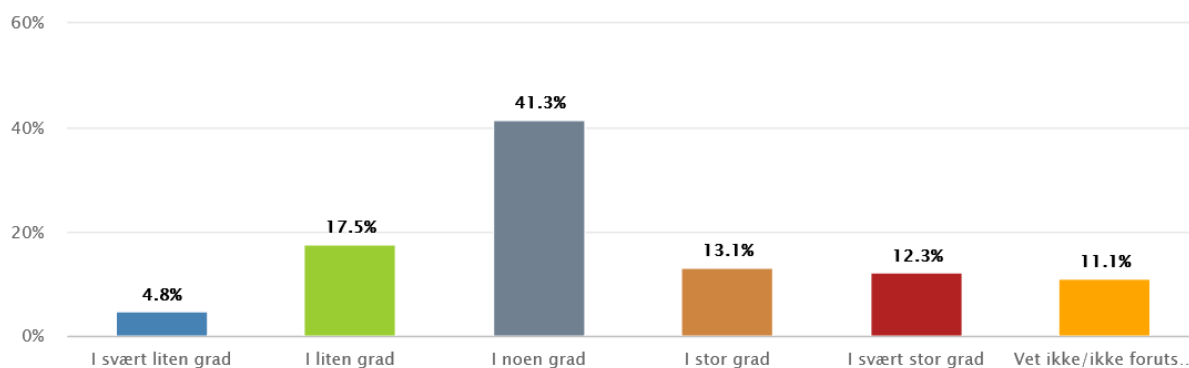
Figur 11. Samarbeid mellom kommunale tjenester. n=256.

Som figuren viser opplever 21,9 % at de kommunale tjenestene i stor eller svært stor grad samarbeider for å kunne yte tidlig innsats. 52 % mener tjenestene samarbeider i noen grad, og 17,1 % at tjenestene i liten eller svært liten grad samarbeider for å kunne yte tidlig innsats.

Samtidig kommer det frem av intervjudata at det oppleves å være konkrete forbedringsområder relatert til samarbeid.

Flere respondenter opplever at det er et forbedringspotensial knyttet til å utvikle en felles forståelse av hva tidlig innsats er og hva dette innebærer. Det oppleves at begrepet forstås på ulike måter i kommunens tjenester og de ulike fagprofesjonene. Samtidig opplever flere at det er uklare forventninger og for lite kunnskap om hverandres roller. De ulike tjenestenes rolle og ansvar i brukerkjeden bør tydeliggjøres opplever enkelte.

I spørreundersøkelsen har vi spurt de ansatte som arbeider med tidlig innsats i hvilken grad de opplever at manglende samarbeid er et hinder for tidlig innsats:

Figur 12. Manglende samarbeid. n=252.

Som figuren viser mener mer ¼ at manglende samarbeid i stor eller svært stor grad er et sentralt hinder for tidlig innsats. 41,3 % mener at manglende samarbeid i noen grad er et sentralt hinder for tidlig innsats.

På systemnivå samarbeider lederne i tjenestene innen helse, barnevern, oppvekst og kultur og folkehelse i SLT-samarbeidet. Her samarbeider man om aktuelle utfordringer i kommunen og hvordan disse skal løses. En respondent opplever at dette forumet blir litt smalt, og at det hadde vært nyttig med et samhandlingsforum for barn og unge på systemnivå organisert litt annerledes. Flere tjenesteutførere påpeker at det ikke er noen felles treffpunkt for disse på tvers av tjenestene, noe som beskrives som uheldig for samarbeidet.

Flere respondenter opplever at samarbeid på tvers av tjenester i liten grad er satt i system. Det er i liten grad skriftlige samarbeidsrutiner og rutiner for koordinering av tjenester. Samtidig oppleves det at man i liten grad har oversikt over de andre tjenestenes pågående saker, noe som gjør at flere tjenester kan være involvert i samme sak uten å vite om det. Dette oppleves uprofesjonelt og uheldig i møtet med barn, unge og deres foreldre. Her savnes det felles system for informasjonsflyt mellom tjenestene. Det savnes også et system for samarbeid med Rus og Psykisk helse (ROP) for å sikre at barn og unge med foreldre som strever med rus og psykisk helse sikres en god oppfølging.

I tillegg opplever flere respondenter at man mangler system for tverrfaglig samarbeid. En respondent mener man mangler system for å komme raskt i gang med tiltak som krever tverrfaglig samarbeid. Samtidig mangler kommunen et felles digitalt kartleggingsverktøy for oppfølging av barn og unge på tvers av tjenestene.

Videre opplever flere respondenter at kommunen kan bli bedre på samhandlingsstrukturene. Strukturerte samhandlingspunkter kan skape mer tverrfaglighet og integrert samhandling. Her opplever respondentene at det kunne vært nyttig å implementere samarbeidsmodeller som legger mer fokus på kommunens samlede tjenesteportefølje enn de forskjellige virksomhetenes tjeneste. Her nevnes BTI og Familiens hus som eksempler på slike samarbeidsmodeller. Karmøy kommune har ikke slike modeller per dags dato.

Samarbeidet mellom skolehelsetjenesten og skolene oppleves å ha et forbedringspotensial. Flere opplever at det er et skille mellom helse/skole og skoleansatte/helsesykepleier, og man i liten grad tenker helhetlig på barnas situasjon på tvers av dette skillet. Samtidig, som nevnt i del 4.2.3, nyttiggjør skolene seg av helsesykepleierne i ulik grad, og det er opp til den enkelte skole hvordan de vil bruke dem.

5.3 Vurderinger

Revisjonens generelle vurdering er at det er mye godt samarbeid i kommunen. Samtidig er det tverrfaglige samarbeidet etter vår vurdering satt for lite i system. Respondenter trekker blant annet frem samarbeids- og koordineringsrutiner samt systemer for informasjonsflyt og kartlegging/oppfølging av barn og unge på tvers av tjenestene som sentrale mangler i kommunens system for samarbeid.

Her vurderer vi det hadde vært hensiktsmessig med samarbeidsrutiner mellom helsestasjon, PPT og barnevern.

Vi vurderer at det er positivt at barnehagene, barnevernet og helsestasjonstjenesten har etablert og implementert system og rutiner for samhandling på tvers. Dette ble anbefalt i forvaltningsrevisjonsrapporten Kvalitet i barnehager fra 2018. Disse oppleves å fungere godt i hverdagen. Samtidig opplever vi at det er behov for rutiner som kan regulere samarbeidet mellom skolene og fagtjenestene. Dette viser seg i at det er store forskjeller i hvordan skolene bruker fagtjenestene de har tilgjengelig. Dette er etter vår vurdering uheldig da disse besitter viktig fagkompetanse skolene selv ikke besitter og som er nyttig i skolens arbeid med tidlig innsats.

Videre vurderer vi at samarbeidet rundt psykisk helse blant barn og unge i for liten grad er satt i system. Samhandling og samarbeid oppleves å ikke fungere godt nok, samtidig som roller og ansvar er uklare. Dette medfører blant annet at noen barn og unge henvises frem og tilbake mellom PPT og helsestasjonstjenesten. Dette er svært uheldig for disse barna som typisk har et sterkt behov for kontinuitet og stabilitet i tjenestetilbudet. I forbindelse med arbeidet ved å etablere en plan for psykisk helse blant barn og unge bør kommunen sette samarbeid, samhandling, roller og ansvar på dagsordenen, og tydeliggjøre retningslinjer for dette i planen.

Revisjonen vurderer at det er bekymringsverdig at skolehelsetjenesten benyttes i svært liten grad på enkelte skoler. Skolehelsetjenesten er en viktig aktør i kommunens tilbud innen psykisk helse, og tjenesten har kompetanse som det er viktig at skolen nyttiggjør seg av. Vi vurderer at det her er en stor risiko for at elever med behov for hjelp og oppfølging knyttet til psykisk helse ikke får den hjelpen de trenger eller rett hjelp til rett tid. Revisjonen vurderer at kommunen bør sette tydeligere rutiner og retningslinjer for hvordan skolehelsetjenesten skal brukes på skolene. Videre bør kommunen følge opp og sikre at skolehelsetjenesten brukes som tiltenkt.

Vi vurderer at kommunen bør vurdere å implementere samhandlingsmodeller. Dette kan etter vår vurdering bidra til å skape mer tverrfaglighet og integrert samhandling mellom ulike tjenester. Dette er slik vi ser det et tydelig forbedringspotensial for kommunen relatert til tverrfaglig samarbeid.

6. Case

Formålet med dette kapittelet er å se nærmere på hvordan tre utvalgte case; en barnehage, barneskole og ungdomsskole, arbeider med tidlig innsats. Målet er å gi dybdeinnsikt og nærmere innblikk i praksis ved enkelte enheter for å belyse hvordan barnehager og skoler arbeider med tidlig innsats. Følgelig er dette et deskriptivt kapittel, som ikke er holdt opp mot revisjonskriterier. Dette fordi case-tilnærmingen ikke gir grunnlag for å konkludere om praksis i kommunens enheter generelt.

6.1 Bygnes Vitenbarnehage

6.1.1 Overordnet struktur

Bygnes Vitenbarnehage er en kommunal barnehage lokalisert i sone Kopervik. Barnehagen er 10 år gammel, og er med 87 barn og 32 ansatte, fordelt på vikariater og faste stillinger, en av de største i kommunen. Barnehagens administrasjon består av styrer i 100% og assisterende styrer i 50 % stilling. Styrer har det overordnede ansvaret for barnehagen, og har som rolle å være en pådriver for å drive frem kompetanse og opprettholde det rammeplanen og kommunen som barnehageeier setter føringer for.

Barnehagen er organisert i aldersinndelte grupper fordelt på to etasjer. Småbarnsgruppene er samlet i en etasje og de eldste barna i en etasje. Som vitenbarnehage vektlegger barnehage å jobbe ut fra barns viten og nysgjerrighet. I det pedagogiske arbeidet legges det vekt på utforskning, teknikk, miljø og undring sammen med barna. Rommene i barnehagen er bygd opp for å gi barna bedre mulighet til læring gjennom lek. Samtidig brukes naturen i stor grad.

6.1.2 Strategier og planer for tidlig innsats

Bygnes vitenbarnehage har en årsplan for barnehageåret 2019/2020, hvor barnehagens ambisjon fremkommer: *Bygnes Vitenbarnehage små og store forskere*. Barnehagen har som underliggende mål å skape rom for forskning i den frie leken. Samtidig skal barn og voksne sammen utforske fenomener knyttet til natur, miljø, helse og teknologi gjennom egen aktivitet og i samarbeid med andre.

Barnehagens målsetning er at barnehagen skal være et trygt sted å være, både fysisk og psykisk. Gjennom samspill med omsorgspersoner og lekekamerater skal barnet stimuleres til å utvikle seg som et helt menneske med et positivt selvbylde. Barnehagen har på bakgrunn av dette valgt å sette på fokus på livsmestring og helse. Her har barnehagen som mål at personalet skal ha kunnskap og ferdigheter slik at barnas psykiske helse fremmes i barnehagen.

Barnehagen har i årsplanen ulike årshjul med aktiviteter og tema relatert til tidlig innsats som barna skal lære om gjennom barnehageåret. Dette omhandler mellom annet regler og følelser.

Barnehagen har trygghetsplaner for uteområdene og avdelingene inne.

Barnehagen har en pågående utviklingsplan for perioden 2019-2021 innenfor utviklingsområdet livsmestring. Kjernekomponenten i utviklingsplanen er å forebygge, håndtere og stoppe krenkelsers og mobbing. Målet er at personalet vet hva de skal gjøre i forhold til dette. Utviklingsplanen består av tiltak for å styrke personalets kompetanse knyttet til dette.

Barnehagen har også en pågående utviklingsplan for perioden 2019-2020 innen kjernekomponenten lekemiljø. Planen definerer mål og tiltak.

Barnehagen har en prosjektplan for prosjektet språkløyper. Kommunen har valgt ut to felles innsatsområder: Språklig mangfold og voksne som språkmodeller. Prosjektplanen definerer hvordan barnehagen skal jobbe med disse innsatsområdene samt mål og tiltak i prosjektet.

Barnehagen har en handlingsplan mot mobbing, som beskriver rutiner i barnehagens arbeid med å forebygge mobbing. Handlingsplanen består av de tre kategoriene forebyggende handlinger, konsekvenstrapp med forekomst av mobbing og samtaler med foreldre til barn som mobber. Barnehagen har egne rutiner for gjennomføring av foreldesamtale i forbindelse med mobbing. I tillegg har Karmøy kommune en felles plan for å forebygge og håndtere mobbing i Karmøybarnehagene. Se kapittel 3.2 for mer informasjon om denne planen.

6.1.3 Rutiner for tidlig innsats

Barnehagen har et årshjul med sjekklister i forhold til livsmestring og helse fordelt på alder (1-2, 3, 4 og 5 år) og måned. Årshjulet lister opp aktiviteter som skal gjennomføres i barnehagen gjennom barnehageåret. Avdelingene skal månedlig levere styrer et forhåndsdefinert evalueringsskjema som vurderer barnas livsglede, mestring, egenverd og trivsel.

Barnehagen har rutiner for oppstart i barnehagen og tilvenningsperioden. Målet er å gjøre barn og voksne så trygge på barnehagen at barnet opplever det som greit å skilles. Barna får utdelt en primærkontakt som er den nærmeste tilknytningspersonen i barnehagen. Primærkontaktens oppgave er å bli kjent med barnet. Barnehagen har en foreldreaktiv oppstart, noe som innebærer at foreldene har hovedansvar for barnet sitt i lek, stell og måltid i oppstarten. Barnehagen vil gradvis ta over ansvaret for dette.

Barnehagen har videre rutiner for hvordan de ansatte skal håndtere magesfølelser og bekymringer rundt barna. Hver gruppe har i den anledning en notisblokk som ligger tilgjengelig, men bortgjemt. De ansatte skal skrive ned slike bekymringer i denne notisblokken. Pedagogisk leder med ansvar for barnet skal informeres. Notisblokken tas med på gruppemøtene hvor disse diskuteres, og om det er grunn til videre forløp eller handlingsplan. Rutinen inneholder også en mal for handlingsplan som barnehagen bruker når det er behov for å sette inn handlingsplan. Denne inneholder mellom annet hvilke tjenester det er behov for støtte fra samt en fristdato for evaluering av iverksatte tiltak.

Barnehagen har videre en observasjonsliste med moment om barna som personalet skal vurdere, blant annet venner og tilhørighet og om barnet er bekymret og nervøs.

Barnehagen har også en opplysningslogg vedrørende barn som bekymrer som sendes til barnevernet når det er grunnlag for å sende bekymringsmelding.

Barnehagen har rutiner for hvordan barnehagen skal arbeide med å endre et barns negative rykte. Denne inneholder også hindringer som står i veien for å bygge positive relasjoner, og måter å passere disse hindringene på.

6.1.4 Arbeid med tidlig innsats

Det kommer frem av intervjudata at barnehagen de siste 5-6 årene har jobbet strategisk med tematikken, og gjennomført mange prosjekter om tidlig innsats. Barnehagen opplever selv at arbeidet med tidlig innsats handler mye om opplæring og å påse at barnehagen arbeider i tråd med føringene fra stat og kommune. Barnehagen har tidlig innsats jevnlig oppe på agenda i personalmøtene, som vanligvis avholdes en gang i måneden. I tillegg tas det opp i ukentlige gruppemøter. Barnehagen har også mye digital kommunikasjon rundt tidlig innsats.

Barnehagen opplever at de har opparbeidet seg god kompetanse omkring tidlig innsats. Man har jobbet mye med tematikken, personalet jobber godt sammen og det har vært lite gjennomtrekk.

Barnehagen har sterkt fokus på at den enkelte ansatte skal ha det enkelte barn i fokus og gå bevisst gjennom hvordan barnehagen kan legge bedre til rette for barnets utvikling. Det er også fokus på at de

ansatte og barnehagen skal ha lik praksis. Systemet med å skrive ned bekymringer i notisblokken som nevnt i del 6.1.3 ble opprettet på bakgrunn av utfordringer med at informasjon kom fram til rett pedagog.

Barnehagen har gjennomført en ståstedsanalyse av barnehagens virksomhet. Denne er brukt for å velge utviklingsområder som presentert i del 6.1.2.

Barnehagen har systemer for å oppdage mobbing. Tilsendt dokumentasjon viser at observasjoner, voksne som fordeler seg, gruppemøter, vennebarometer, notere i notisboken og sosiogram brukes for å oppdage mobbing. Når barnehagen har oppdaget mobbing iverksettes systematiske tiltak som handlingsplan, konsekvenstrapp og veiledning. Samtidig arbeider barnehagen med å endre barns dårlig rykte når dette oppstår. Barnehagen jobber aktivt med å skape et inkluderende miljø for barna for å forebygge mobbing.

Noen barn har spesialpedagogisk hjelp. Barnehagen har system for oppmelding til PPT for sakkyndig vurdering. Barnehagen skal alltid prøve veiledning før man melder barna opp med mindre det er en åpenbar oppmelding. Her gjennomfører barnehagen gruppemøte hvor de ansatte som jobber tettest på barnet og styrer er involvert. Her lages det en utviklingsplan for barnet, som justeres fortløpende og utvikles i samråd med foreldre. PPT er som oftest innom og veileder eller gir modellering til personalet før det er aktuelt å gjennomføre sakkyndig vurdering. Barnehagen opplever at samarbeidet med PPT fungerer godt, samtidig som det av og til kan ta alt for lang tid før sakkyndig vurdering foreligger og barnehagen får ressurser gjennom vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Dette gjør at disse barnene etter barnehagens mening ikke får hjelpen de trenger. Tidslengden varierer mellom tid på året, med et gjennomsnitt på fire-fem måneder.

En pedagog og en fagarbeider med videreutdanning innen psykisk helse har ansvar for gjennomføringen av spesialpedagogisk hjelp. Disse arbeider bare i barnehagen og andre oppgaver i barnehagen ved siden av spesialpedagogisk hjelp.

Barnehagen opplever at de har de system og rutinger de trenger for å fange opp barnas behov. Tidligere har barnehagen gått direkte til foreldre og spurt foreldrene om deres utfordringer knyttet mellom annet til rus og psykisk helse. Dette opplevdes å fungere godt da det gav barnehagen nødvendig informasjon for å tilrette barnehagen for det enkelte barn. Dette systemet har barnehagen måtte endret på grunnet personvern. Nå oppfordrer barnehagen foreldrene til å gi barnehagene tilbakemeldinger på det de mener er viktig for barnets hverdag i barnehagen.

Barnehagen opplever å få god støtte fra sektor barnehage, særlig til å utvikle system og gjennomføring av kompetansehevende tiltak. DUÅ oppleves å være et særlig nyttig verktøy. Samtidig kan det til tider være litt vel mange fokusområder samtidig, noe som er utfordrende for barnehagen å arbeide med.

Barnehagen opplever at manglende ressurser er et hinder mot tidlig innsats. Dette gjør at barnehagen ikke klarer å være tidlig nok på og hjelpe barna når de er 2-3 år. Tidligere kunne barnehagene søke om ekstra midler for 3 måneder til ulike grupper for å styrke tjenestetilbudet deres i en periode. Dette opplevdes å være et godt tiltak. Nå må barnehagen ha sakkyndig vurdering for å få midler til å styrke tjenestetilbudet til barna som trenger ekstra hjelp, noe som opplevdes å være en bakdel i forhold til arbeid med tidlig innsats. Mer fleksibilitet i bruk av ressurser der man kunne fått ekstra ressurser for en avgrenset periode der det er særlig behov for dette opplevdes å være et forbedringspunkt i arbeidet med tidlig innsats. Dette vil kunne gjøre at man kan sette inn tiltak tidligere, og at behovet for denne hjelpen ville vært av et mer kortvarig omfang.

Barnehagen opplever at samarbeidet med skolene i sonen omkring overgang til barneskole fungerer greit. Det er etablert overgangsrutiner, som nå er i ferd med å revideres. Barnehagen har tett dialog med rektorene i skolene omkring blant annet enkeltbarn sine ressursbehov og overføring av informasjon til skolen. Barnehagen besøker skolene. Barnehagen får tilbakemeldinger fra skolen om hvordan det går med barna i skolen.

Barnehagen samarbeider med helsestasjon, barnevern og PPT, og har kontaktpersoner i disse tjenestene som kan komme ut og hjelpe til ved behov. Disse kan kontaktes omkring barn som bekymrer. Det opplevdes som nyttig å kunne drøfte bekymringer anonymt med barnevern. Samtidig

kan det til tider være utfordrende at barnevernet ikke etterspør rett person når de tar kontakt med barnehagen, noe som kan skape usikkerhet blant personalet. Barnehagen opplever at barnehagen og helsestasjonen kunne hatt et tettere samarbeid, og at det ville vært nyttig om kontaktpersonen kunne vært regelmessig i barnehagen. Samtidig er barna i barnehagen i sitt rette element, og barnehagen opplever slik at det ville vært nyttig for helsestasjonen å se barna i sin naturlige setting i barnehagen.

Psykisk helse oppleves å være en særlig vanskelig risikosone for barnehagen å håndtere.

Barnehagen opplever at de ser resultater av arbeidet med tidlig innsats. Barnehagen har færre henvendelser til PPT enn før, noe de mener har sammenheng med at opplæringen av personalet i tidlig innsats fungerer. Samtidig opplever barnehagen at det er mer fokus på tidlig innsats i kommunen enn det var før, og at man i større grad har fått innblikk i hvordan andre aktører arbeider med tidlig innsats. Det savnes på samme tid et felles overordnet mål for alle barn og unge i Karmøy kommune som alle tjenestene arbeider etter.

6.2 Stokkastrand Barneskole

6.2.1 Overordnet struktur

Stokkastrand barneskole er en barneskole 1-7. trinn lokalisert i sone Kopervik. Skolen har ca. 150 elever og 28 ansatte. Skolens administrasjon består av rektor og inspektør, som har det overordnede ansvaret for tidlig innsats på skolen.

6.2.2 Strategier og planer for tidlig innsats

Skolen har en plan for tidlig innsats og tilpasset opplæring. Alle klassene får 2 timer i uken med 2 lærere til lese- og regneutvikling. Timene kan brukes til elever som trenger ekstra støtte eller til å dele klassen i grupper. Videre har skolen egne ressurser for tidlig innsats på 1-4. trinn, med flest timer i 1. klasse. Timene skal brukes til å heve lese- og regnekompetanse hos elevene. Det skal være fokus på elever med lav måloppnåing. Kartlegginger skal ligge til grunn for elever som får ekstra støtte. 3-7. trinn får ressurser til lese- og regneartkurs. Lærerne melder inn behov til ressurslærer, som sammen med koordinator spesialundervisning prioriterer. Prioritering er basert på kartlegginger av elevene.

Skolen har videre en plan for å overvåke læring og sosial utvikling. Planen spesifiserer aktiviteter som gjennomføres i dette arbeidet. Skolen har samtidig et system for å overvåke resultatene til enkeltelever og grupper.

Skolen har en plan for gjennomføring av elevsamtaler. Målet er at hver elev skal ha 5 elevsamtaler per skoleår. Samtalen skal alltid starte med det sosiale, og videre ta ulike fagemner. Skolen har et system for å dokumentere gjennomførte foreldresamtaler og elevsamtaler.

6.2.3 Rutiner for tidlig innsats

Skolen har rutiner for gjennomføring av foreldremøte. Dette skal gjennomføres senest 3 uker etter skolestart. Rutiner inneholder informasjon om tematikk som skal tas opp på foreldremøtet, som klasse miljøundersøkelser, mobbing og fravær. Rutinen beskriver også hvem i tillegg til kontaktlærer som skal delta på foreldremøtene på det ulike trinnene.

Skolen har videre rutiner for høyt elevfravær. Skolen fører fravær i Visma, og kontaktlærer ringer hjem om elev har vært vekk mer en tre dager uten melding fra foreldre. Med fravær på 10 skoledager uten lengre sammenhengende sykdom kontakter kontaktlærer rektor. Om skolen ikke løser fraværet på egenhånd kan PPT og barnevernet involveres. Skolen har et system for å overvåke elever med mer enn 10 dager fravær.

Skolen har rutiner for overgang barnehage – skole og barneskole – ungdomsskole. Rutinen inneholder aktiviteter og når disse skal gjennomføres, eksempelvis besøksdag og utveksling av informasjon om elever med spesielle behov.

Skolen har rutiner for når ansatte er bekymret for en elev. De ansatte skal føre logg, og ta stilling til om barnevernet bør kontaktes. Rutinen inneholder en sjekklister om forhold ved barnet som kan bekymre, eksempelvis fravær og psykososiale forhold. Sjekklister inneholder også informasjon om hvordan den ansatte har samarbeidet med andre instanser som PPT og foreldrene. Rektor skal kobles på så tidlig som mulig.

6.2.4 Arbeid med tidlig innsats

Skolen har et sterkt fokus på å fremme et godt læringsmiljø. Det gjennomføres fellessamlinger som skal binde skolen sammen. Det gjennomføres treffpunkter hvor klassene blir bedre kjent med hverandre. Utgangspunktet for dette er at skolen tror på at det er en mindre sannsynlighet for å oppføre seg ufint mot personer man kjenner. Skolen gjennomfører samtidig kampanjer som klassene skal arbeide med. Formålet med dette er å holde fokus på arbeidet med å skape et trygt og godt miljø i skolen. Samtidig er livsmestring for unge et fokusområde i det faglige innholdet i skolen.

Skolen har en sosiallærer som er en viktig ressurs i det forebyggende arbeidet. Denne gjennomfører samtaler med elevene – og særlig med barn som sliter. Rektor og inspektør har et særlig ansvar for saker som går på orden og oppførsel. Sosiallærer har satt av 5 timer i uken til samtaler, mens rektor har satt av 2 timer. Skolen tar opp sårbare elever på fellesmøtene og er særlig obs på disse.

Skolen har et innsatsteam hvor PPT og barnevern deltar. Fra skolen deltar skolens ledelse og sosiallærer. Teamet kan diskutere enkeltsaker rundt barn som sliter. Helsepsykiatere fra skolehelsetjenesten deltar ikke i dette teamet. Det kommer frem av intervjudata at samhandling mellom skole og helsestasjon har vært utfordrende, blant annet grunnet mye utskifting blant helsepsykiatere på skolen. Skolehelsetjenesten blir i liten grad brukt av skolen per dags dato.

PPT har et veiledningsteam som kan komme inn på kort varsel og ha samtaler med elevene. Man kan også diskutere enkeltelever anonymt med teamet. Dette beskrives som et svært nyttig tilbud, og det understrekes at det er veldig bra at man har et slikt lavterskeltilbud i skolen i Karmøy kommune.

Barnevernet kan kontaktes for veiledning i enkeltsaker. Barnevernet har videre utarbeidet veiledningsmateriale til skolen.

Skolen opplever å ha et godt samarbeid med PPT og barnevernet.

Samtidig oppleves det å være et utfordrende tilbud knytt til familieveiledning. Det oppleves å være et stort behov for dette blant foreldrene på skolen. Tidligere hadde man et populært lavterskeltilbud som foreldrene brukte i stor grad. Nå som dette er nedlagt er alternativet tilbudet i barnevernet, noe som oppleves å være utfordrende å få foreldrene til å godta. Det er nå ca. 6-7 foreldre som godtar og tar imot dette tilbudet.

Skolen har en elevrådslærer som følger opp elevrådet. Elevrådet er aktive og arrangerer aktiviteter som quiz på skolen. Sosiallærer og elevrådslærer har sammen ansvar for trivselslederprogrammet. Av programmets hjemmesider kommer det frem at programmet brukes av mer enn 1400 skoler i Skandinavia. Programmet har som mål å øke trivsel, bygge vennskap og forebygge konflikter og mobbing. Elever velges til å være trivselsledere, og skal bidra til økt aktivitet, bedre samhold og et tryggere skolemiljø. Trivselsledere må være mobbefrie, vennlige og respektfulle og får opplæring i regi av Trivselsprogrammet.¹³ Trivselslederne på skolen arrangerer aktiviteter to ganger i uken, tilrettelagt for henholdsvis 1-4. og 5.-7. trinn.

Skolen gjennomfører ulike aktiviteter i overvåkingen av sosial utvikling og elevenes læring. Innenfor den sosiale utviklingen gjennomføres det elevsamtaler, observasjoner og inspeksjoner i friminutt.

¹³ <https://trivselsleder.no/informasjon-om-trivselsprogrammet>

Skolen har også tett dialog med foreldre gjennom Visma fri flyt skole. Videre gjennomfører skolene læringsmiljøundersøkelsene spekter hvert halvår og elevundersøkelsen en gang i året. Elevundersøkelsen gjennomføres for 5-7. trinn. Spekter brukes i tillegg i saker hvor elever ikke har det trygt og godt på skolen. Elevundersøkelsen er anonym, mens spekter ikke er anonym. Etter gjennomført spekterundersøkelse gjennomføres det samtaler med elever som melder fra om at de ikke har det trygt og godt på skolen. Resultatene fra disse læringsmiljøundersøkelsene analyseres i etterkant, og brukes i skolens forbedringsarbeid. I tillegg diskuteres elever man er bekymret for i personalmøter.

Innenfor læring gjennomføres det kartleggingsprøver 1-3 trinn. I norsk, matematikk og engelsk. Videre gjennomføres det nasjonale prøver på 5. trinn i de samme fagene. Resultat analyseres i etterkant på elevnivå, og brukes i den videre oppfølgingen av den enkelte elev.

Skolen opplever at det har nyttige system og rutiner for tidlig innsats som er oversiktlig og ryddig. De opplever å være godt tilgjengelig hvor de ansatte, samtidig som de ansatte har god kjennskap til dem. Det poengteres at det brukes mye tid på å repetere og snakke om de viktige rutinene.

Samtidig opplever skolen å få god støtte fra sektor skole. De har god kompetanse på blant annet skolemiljø, og bidrar om skolen trenger hjelp og oppfølging.

Skolen kunne tenkt seg mer kurs for personalet, og særlig innen livsmestring og psykisk helse hvor det opplever å være ting å tak i personalets kompetanse.

Skolen har et tett samarbeid med de to barneskolene og barnehagene i sonen om overgangen fra barnehage til barneskole. Skolene samarbeider om å sikre at alle foreldre og unger i sonen får tilbud om å komme på besøk høsten før skolestart i 1. klasse. Skolen opplever at man har fanget opp alle barna i sonen de siste årene gjennom dette initiativet. Det gjennomføres i tillegg et foreldremøte og førskoledag på skolen på våren, slik at barna får totalt to dagsbesøk til skolen før oppstart. Skolen har også tett dialog med barnehagene om barn med spesialpedagogisk hjelp og minoritetsspråklige med behov for særskilt norsk. Skolen opplever at samarbeidet rundt og selve overgangen fungerer bra.

Vanligvis melder ikke skolen opp barn til PPT i første klasse. Det settes inn ekstra ressurser i første klasse, og man prøver å inkludere barna mest mulig i klassen. Vanligvis meldes elever opptil PPT for første gang i andre klasse.

Skolen samarbeider også tett med ungdomsskolen i sonen, som sokner til tre barneskoler. Det arrangeres besøksmøter for elevene, samtidig som skolene har møter for å overlevere viktig informasjon om elevene. Ungdomsskolen presenterer også valgfagene og språkfagene de kan velge mellom på ungdomsskolen. I tillegg arrangeres det leirskole for alle 7. klassinger hvor barna blir plassert i sine nye klasser og møter sin nye kontaktlærer. Dette beskrives som nyttig for å trygge ungene for overgangen. Hver elev får ønske seg 3 gutter og 3 jenter som de vil gå i klasse med på ungdomsskolen, og hver elev får alltid noen av disse ønskene. Formålet med dette er at overgangen skal være trygg og god.

Skolen har merkede ressurser til tidlig innsats, men skolen bruker mer enn disse midlene til arbeidet med tidlig innsats. Det er ventet store kutt i skolen, noe som vil påvirke arbeidet med tidlig innsats i stor grad.

Skolen opplever at de ser resultat av arbeidet med tidlig innsats. Tidligere hadde skolen få elever på nivå 1 og 3 i nasjonale prøver.¹⁴ Skolen har jobbet målrettet med å få flere elever opp på nivå 3. Et tiltak som er satt inn er innføring av faggrupper i norsk og matte med to pedagoger per fag på hvert trinn. Pedagogene underviser bare i disse fagene. Pedagogene har vært godt fornøyd med dette tiltaket. Videre har skolen satt inn 2 ressurstimer i uken for matte og regning 5.-7. trinn. Resultatene på nasjonale prøver de siste årene viser en god utvikling, noe som indikerer at tiltakene har hatt effekt.

Skolen har lave mobbetall og få mobbesaker. Samtidig viser denne statistikken at skolen burde meldt fra om og fanget opp flere slike saker.

Statistikk fra elevundersøkelsen for skoleåret 2019-2020 viser at skolen jevnt over skårer godt. Skolen skårer særlig godt på støtte fra lærerne, trivsel og felles regler.

¹⁴ Resultat i nasjonale prøver deles inn etter antall poeng uti fra en forhåndsdefinert skala med 3 nivå, hvor 1 er det laveste og 3 det høyeste.

6.3 Vormedal Ungdomsskole

6.3.1 Overordnet struktur

Vormedal ungdomsskole er en ungdomsskole 8-10. trinn lokalisert i sone Norheim på Karmøys fastlandsside. Skolen har 370 elever og sokner til barneskolene Norheim, Mykje og Kolnes. Skolen er under rehabilitering, som er ventet fullført sommeren 2020. Skolens administrasjon/ledelse består av rektor og to inspektører som har 50 % administrasjon 50 % undervisning. Ledelsen har det overordnede ansvaret for tidlig innsats på skolen.

6.3.2 Strategier og planer for tidlig innsats

Det kommer frem av tilsendt dokumentasjon at Vormedal ungdomsskole er opptatt av mestring, og har valgt «Mester i Mestring» som skolens motto. Vennlighet, høflighet og ansvarlighet for mennesker og miljøet rundt er viktige verdier for skolen. Samtidig vektlegges evner som å ta selvstendige valg, kritisk tenkning og gode holdninger, noe som er viktig å for å mestre sitt eget liv. Skolen har tett fokus på å fange opp og identifisere elever som har utfordringer, og har tiltak for å forebygge og følge opp slike hendelser i kvalitetssystemet, strategiene og rutineene til skolene.

Skolen har en utviklingsplan for perioden 2016-2019 som særlig prioriterte lesing og skolemiljø. Det ble i forbindelse med utarbeiding av planen gjennomført en ståstedsanalyse samt kartlegging av skolens resultater, inkludert elevundersøkelsen. Planen er delt i tre hovedtema: Dannelse og livsmestring, læringsstøtte og elevvurdering og økt læring – bedre progresjon i lesing og realfag. Det er definert mål og tiltak til hvert tema. Samtidig er det definert kjennetegn på måloppnåelse. Skolen har valgt å forlenge planen til 2021 grunnet innføring av fagfornyelsen.

Skolen har en strategi for dannelse og livsmestring, sist revidert desember 2017. Strategien beskriver skolens verdier, elevens rettssikkerhet, skolens samarbeidspartnere, skolens tiltak for forebygging og skolens plan for oppfølging av tiltak. Strategien inneholder mellom annet informasjon om skolens forebyggende aktiviteter, overgangsrutiner, rutiner for høyt skolefravær, informasjon om samarbeid med hjemmet, PPT og skolehelsetjenesten og verktøy for å avdekke og håndtere mobbing. Sistnevnte inkluderer et årshjul med oppfølgingsaktiviteter i skolens forebyggende arbeid gjennom skoleåret.

I strategien for dannelse og livsmestring er det inkludert en tiltaksplan for hvert trinn per semester. Tiltaksplanen består av aktiviteter elevene skal gjennom, hvem som er ansvarlig og når det skal gjennomføres.

Skolen har en mal for aktivitetsplan når elever ikke har det trygt og godt på skolen. Malen inneholder tiltak, beskrivelse av saken, skolens undersøkelser og evalueringsdato.

6.3.3 Rutiner for tidlig innsats

I strategien for dannelse og livsmestring er flere av skolens rutiner relatert til tidlig innsats inkludert.

Karmøy kommune har en plan for overgangen ungdomsskole/videregående skole som viser aktivitetene i samarbeidet omkring overgangen. I tillegg til dette har Vormedal ungdomsskole utarbeidet et årshjul som beskriver forberedelsene for elevene i 10. klasse. Årshjulet viser veiledningen elevene får samt prosess og samarbeid med de videregående skolene. Skolens yrkes- og utdanningsrådgiver tilbyr elevene veiledning og oppfølging i overgangen.

Vormedal ungdomsskole har rutiner for overgangen barneskole/ungdomsskole. Rutinen består av aktiviteter i overgangen, når disse skal gjennomføres og hvem som er ansvarlig. Eksempel på aktiviteter overføringsmøter rundt elever med særskilte behov, skolebesøk og foreldremøte.

Skolen har rutiner for høyt skolefravær. Rutinen består av 6 steg som beskriver skolens håndtering av fravær. I steg 1 meldes fravær over 5 dager den siste måneden, mens i steg 6 henviser skolen eleven til PPT for utredning ved fortsatt høyt fravær.

Skolen har rutiner for å melde og avdekke mobbing. Alle ansatte har jamfør opplæringsloven § 9 A plikt til å følge med og handle ved kunnskap eller mistanke om at en elev er blitt utsatt for krenkelser. Rutinen beskriver hvordan de ansatte skal handle når det får kunnskap eller mistanke om at en elev blir utsatt for krenkelser. Rutinen består av 5 steg, som starter med at den ansatte skal undersøke saken og om nødvendig gripe inn. Siste steg er at innsatsteamet utarbeider tiltaksplan i samråd med foreldre og elev og tiltak iverksettes for å stoppe krenkelsene. Det er egne rutiner for tilfeller hvor det er mistanke om ansatte har krenket elever. Dette skal varsles til rektor som skal varsle skoleeier. Ved mistanke om at ansatte i skoleledelsen har krenket en elev skal skoleeier varsles direkte.

Skolen har et varslingskjema vedrørende elevenes skolemiljø som de ansatte skal fylle ut og levere til rektor når de oppdager krenkende atferd. Varslingskjemaet inneholder også rutiner for varsling.

Skolen har også rutiner for hvordan tiltaksplan skal følges opp. Mellom annet skal innsatsteamet og lærer følge opp eleven og tiltakene samt loggføre denne oppfølgingen. Videre skal de evaluere elevens skolemiljø i samarbeid med elev og foreldre. Videre behov for tiltak vurderes frem til saken kan avsluttes.

I tillegg til kommunens ordensreglement har skolen valgt å legge til noen punkter. Samtidig har den enkelte klasse utarbeidet sine egne klasseregler.

Skolen har utviklet et kvalitetsårshjul som fungerer som et stillas i arbeidet med oppfølging av skolens data og elevenes læring. Årshjulet består av to kategorier data:

✓ Skolens data

Skolen har ulike kartleggingsprøver som gir data om læring og skolemiljø. Leseforståelse og skolemiljø kartlegges hvert semester gjennom henholdsvis Carlsten og Spekterundersøkelsen. 10. klassingene gjennomfører elevundersøkelsen. Elevene på 8. og 9. trinn gjennomfører nasjonale prøver.

✓ Prosess og oppfølging av elevenes læring

Skolen har her fokus på undervisningsvurdering og tilpasset undervisning. For elever som ikke har forventet læringsprogresjon tilbyr skolen elevkurs i lesing, regning og engelsk.

Årshjulet gir informasjon om når de disse dataene blir samlet inn og hvordan resultatene skal følges opp. Det kommer frem av intervjudata at årshjulet er veldig sentralt for hvordan ledelsen følger opp arbeidet med tidlig innsats, læringsmiljø og fag. Tillitsvalgt, trinnlederne og PPT har sammen med skolens ledelse vært involvert i utarbeidelsen av årshjulet.

Skolen har videre rutiner for lesekurs. Hensikten er å etablere funksjonell fonologisk avkoding, gode lesestrategier og øke motivasjon for videreutvikling av leseferdigheter. Kurset går over en kort og intensiv treningsperiode med ca. 4 t i uken i ca. 6-8 uker. Eleven skal testen med bruk av Carlsten testen før og etter kurset for å måle fremgang.

6.3.4 Arbeid med tidlig innsats

Skoleledelsen er opptatt av å være tett på og ha en aktiv rolle i utviklingen av et profesjonsfaglig fellesskap. Ledelsen er representert i alle settinger i skolen som eksempelvis strategimøter, møter med PPT og planleggingsmøter. I utviklingen av det profesjonsfaglige fellesskapet har ledelsen hatt fokus på å tilrettelegge for deling av god praksis og erfaringer. I tillegg har man hatt fokus på å skape gode system for lærersamarbeid og utviklingsøktene. Innen lærersamarbeid gjennomføres det eksempelvis observasjon av lærerkolleger i klasserommet og planlegging av undervisning sammen. Det lages en plan for utviklingsøktene hvor tillitsvalgte og trinnlederne deltar. Planene tar

utgangspunkt i nasjonale satsinger og lokale behov. Man er også opptatt av at lærerne skal være tett på den pedagogiske praksisen.

Skolen har fokus på å fremme et godt læringsmiljø på skolen. Skolen bruker mye tid på å ta dette opp for å opprettholde fokuset. Før hvert skoleår tar man opp § 9 A i opplæringsloven om godt og trygt skolemiljø. I tillegg tas dette jevnlig opp på planleggingsmøter. Skoleledelsen minner også de ansatte jevnlig på skolens definisjon av mobbing. Både ledelsen og trinnleder etter spør jevnlig om det har vært hendelser. Trinnene har jevnlig trinnmøter, mens ledelsen har et ukentlig morgenmøte på mandager hvor alle ansatte deltar. Det føres referater fra disse møtene som arkiveres. Samtidig bruker skolen Teams for dialog med de ansatte. Skolens arbeid læringsmiljøet og skolens refleksjoner rundt mobbing følger læringsmiljøsenderets anbefalinger.

Læringsmiljøundersøkelsene Spekter og elevundersøkelsen er en viktig del av skolens forebyggende arbeid. Resultatene fra disse analyseres i etterkant. Spekter beskrives som særlig viktig da den ikke er anonym. I tillegg blir elevene spurt om medelever blir mobbet. Spekterundersøkelsen følges opp av elevsamtaler der de blir spurt om hva de har observert.

I tillegg til læringsmiljøundersøkelsene er systematisk observasjon et viktig verktøy for å fange opp elever som ikke har det trygt og godt. Man bruker også sosiogram som gir en oversikt over relasjonene mellom elevene i klassen. God klasseledelse og relasjonsbygging vektlegges som viktig for å avdekke slike tilfeller, og tillit som avgjørende for at elever tør å fortelle at de ikke har det trygt og godt. De ansatte har tilsynsordninger i friminuttene for at skolen skal være trygg. Det legges til rette for fokusvakt og høyere voksentetthet for elever med spesielle utfordringer.

Skolen arrangerer også ulike aktiviteter og turer som er et viktig ledd i det forebyggende arbeidet. Skolen har et årshjul for dette. 8. klasse har oppstartsleir, mens alle trinn har ulike turer. Det er også fokus på nettvett, psykisk helse og rus i undervisningen. Det gjennomføres kurs i psykologisk førstehjelp på 8. trinn. Dette er et selvhjelpsverktøy for mestring av egne følelser. Sosiallærer har ansvar for trivselslederprogrammet. Elever blir valgt ut til å være trivselsledere, og har ansvar for å arrangere aktiviteter i storefri. Det er et krav om trivselslederne må gå foran som et godt eksempel.

Skolen har et innsatsteam bestående av skolens ledelse, sosiallærer, barnevernspedagog og yrkes- og utdanningsrådgiver. Teamet griper tak i saker hvor elever ikke har det trygt og godt. De ansatte skal varsle teamet om slike saker gjennom et skriftlig varslings skjema. Teamet undersøker saker, og sett ved behov inn aktivitetsplan og tiltak. I stor grad handler teamet saker vedrørende mobbing og psykososiale vansker. Skolen har verktøy som aktivitetsplaner, stoppsamtaler med elever som krenker, samarbeid med hjemmet og andre instanser, oppfølgingssamtaler og støttegrupper for å håndtere tilfeller hvor elever ikke har det trygt og godt. Det er etablert et psykososialt team bestående av skoleledelsen, sosiallærer, rådgiver, helsesøster, barnevern, forebyggende gruppe i politiet, PPT og SLT-koordinator. Teamet møtes to ganger i halvåret, og møtene er delt i to hovedtema. Del 1 settes av til drøfting av ulike tema. Del 2 omhandler konkrete elevsaker hvor også andre aktører kan inviteres. Teamet jobber for å skape gode løsninger for elevene.

Ledelsen har en egen mappe i OneNote som brukes som system for å følge med og planlegge skolens virksomhet. Her er all nødvendig dokumentasjon samlet, også om enkelte elever man må følge ekstra nøye med på. Ledelsen og innsatsteamet har oversikt over sårbare elever på skolen. Skolen har per dags dato 75-80 elever som trenger spesiell oppfølging. Ledelsen, trinnlederne og innsatsteamet har egne mandagsmøter hvor man går gjennom oppgaver som skal gjennomføres og hvem som har ansvar for dette. Man krysser av når disse oppgavene er gjennomført. Ledelsen opplever at dette er et godt system som sikrer informasjonsflyt. Innsatsteamet har tilgang til all dokumentasjonen i mappen og kan skrive saker og finne informasjon fra tidligere saker raskt og effektivt. Dette har vært gull verdt da man kan sette i gang med saken raskt uten å være avhengig av de som hadde ansvaret for eventuelle tidligere saker relatert til denne eleven. Dette er noe man har manglet tidligere. De ansatte blir informert om viktig informasjon i ulike kanaler.

Dette systemet er utviklet selv, og det er delt med de andre skolene. Flere skoler bruker dette systemet. Systemet er utviklet på bakgrunn av opplæring fra læringsmiljøsenderet som vektla dokumentasjonsplikten. Skolen er veldig forsiktig med hva de skriver i systemet og bruker initialer. Lærerne har av sikkerhetshensyn ikke tilgang til dette systemet. Når elevene går ut av skolene slettes informasjon om dem i OneNote og det legges i elevmappen.

Skolen opplever at involvering av ansatte, elever, foreldre og andre instanser er en viktig del av skolens kvalitetssystem. Ledelsen møtes ukentlig, og det er innsatsteam- og trinnledermøter ukentlig. Rektor gjennomfører medarbeidersamtaler årlig. Elevenes læringsresultat og skolemiljø er tema på skole-hjem samtaler. Elevrådet blir aktivt involvert i skolens arbeid. Det gjennomføres utviklingssamtaler med elevene hvert semester, hvor blant annet skolemiljø og læringsresultat er tematikk. Skolens oppfølging av elevene drøftes årlig i dialogmøter med PPT og rådgiver i kommunen. Elevundersøkelsen blir gått gjennom i personalet, elevrådet, samarbeidsutvalget og skolemiljøutvalget¹⁵ og i samtaler mellom skole og PPT. Det gjennomføres en evalueringsprosess ved slutten av hvert skoleår hvor de samme aktørene er involvert.

Ledelsen på skolen opplever at tidlig innsats handler om å være på ballen, ha system og rutiner og handle tidlig. De opplever at skolen har system som legger til rette for dette.

Skolen opplever at det tverrfaglige samarbeidet med andre instanser fungerer godt. Man opplever et godt samarbeid med særlig helsesykepleier (50%) og PPT. Man kunne godt tenke seg å helsesykepleier mer tilgjengelig. Det oppleves som krevende å få tilgang til politiets forebyggende enhet. Tidligere lå skolen under Haugesund politidistrikt, mens en nå er underlagt Karmøy politidistrikt. Man opplever nå at det tar lenger tid å få hjelp enn før når man var underlagt Haugesund.

For ledelsen er det viktig å være tett på den pedagogiske praksisen. Å være mer inne i klasserommet enn de er per dags dato opplever ledelsen er et forbedringspunkt for skolen. Det samme gjelder oppfølgingen av spesialundervisningen på skolen. Dette har sammenheng med at det er lite tid til systemutvikling og ledelse i skolen. Begge inspektørene har 50 % undervisning.

Psykisk helse trekkes frem som en særlig sentral risikosone som er vanskelig for skolen å håndtere. Videre er utagerende elever som kan komme med trusler og utøve vold en utfordring. Et problemområde her er elever som kommer tilflyttet i fosterhjem midt i skoleåret. Disse elevene er ikke skolen godt nok rustet på å ta imot. Blant annet strever man med å finne egnede ressurser til å følge de opp.

Skolen opplever at ressurser er en utfordring i arbeidet med tidlig innsats. Skolen har mange elever med spesielle behov, og mener man har nådd en smertegrense i forhold til hva som er nødvendig for å yte tidlig innsats.

Skolen opplever at de ser resultat av arbeidet med tidlig innsats. Skolen har hatt en positiv progresjon i leseferdigheter de siste årene samtidig som elevene ved skolen har hatt forventet progresjon i regning over tid. Resultat fra skolens lesekurs viser at elevene som har deltatt har hatt en positiv utvikling i leseferdigheter. Skolen har også hatt en positiv utvikling i resultatene fra nasjonale prøver, samtidig som det er noe måleusikkerhet knyttet til disse resultatene.

Statistikk fra elevundersøkelsen og spekter viser at få elever oppgir å bli mobbet daglig/ukentlig. Samtidig påpeker skolen at det uansett tall er bekymringsverdig. Skolen har opplevd en markant økning i avviksmeldinger knyttet til vold og trusler mot ansatte. Avvikene er koblet til 1 % av elevene. Skolen er i gang med en ny handlingsplan for forebygging og håndtering av vold og trusler. Skolen har også i samarbeid med PPT planlagt en intern kursrekke for å heve de ansattes kompetanse i forhold til traumer og sårbare barn.

¹⁵ Samarbeidsutvalget består av representanter for ansatte på skolen, foreldre, elever, og kommunen (inkludert rektor). Skolemiljøutvalget består av elever, foreldrerådet, ansatte, skoleledelsen og kommunen.

7. Anbefalinger

Kommunen bør;

- ✓ Etablere tiltak for å arbeide mer systematisk med psykisk helse blant barn og unge, herunder:
 - Vurdere å etablere et tilbud til 16-17 åringer med lettere psykiske lidelser
 - Prioritere arbeidet med å etablere en tverretattlig forebyggingsplan for barn og unge innen psykisk helse
 - Sørge for at samarbeidet rundt psykisk helse i større grad settes i system
- ✓ Iverksette tiltak for å styre og følge opp skolene mer systematisk, herunder for å redusere uønsket variasjon mellom skolene
- ✓ Utarbeide retningslinjer for hvordan skolene skal bruke skolehelsetjenesten og PPT for å sikre at denne kompetansen brukes aktivt i arbeidet med tidlig innsats
- ✓ Etablere rutiner for samarbeid mellom helsestasjonstjenesten, PPT og barnevernet
- ✓ Etablere rutiner for samarbeid mellom skolene og helsestasjonstjenesten/barnevern
- ✓ Etablere et system for å sikre at arbeidsmetodikk og tiltak i arbeidet med tidlig innsats evalueres i større grad
- ✓ Vurdere å etablere samhandlingsmodeller som et tiltak for å skape mer tverrfaglighet og integrert samhandling mellom tjenestene involvert i arbeidet med tidlig innsats
- ✓ Vurdere å styrke familieveiledningstilbudet

8. Uttalelse fra rådmannen

Rådmannen er av den oppfatning at dette er en grundig og god forvaltningsrevisjon innenfor et svært viktig område. Revisjonen er gjennomført under Korona-krisen, men likevel er de fleste intervjuene gjennomført. Rapporten viser kompleksiteten i arbeidet med Tidlig innsats og peker på noen sentrale forbedringsområder i Karmøy kommune, som blir viktige å følge opp fremover. Kommunen er opptatt av kontinuerlig forbedring og planstrategien for 2020 - 2023 inkluderer en tverretattlig og tverrfaglig plan for barn og unge innen psykisk helse. Dette planlagte arbeidet er således i tråd med anbefalingene gitt i revisjonsrapporten.

KARMOY
KOMMUNE

Med vennlig hilsen
Vibeke Vikse Johnsen
Rådmann
Tlf +47 91663974
E-Mail: vijo@karmoy.kommune.no
Rådhuset, postboks 167, 4291 Kopervik | <https://www.karmoy.kommune.no>

Vedlegg 1 Dokumentliste

Sektor Barnehage

- ✓ Oversikt over vedlegg sektor barnehage
- ✓ Utviklingsplan for Karmøybarnehagene 2017-2020
- ✓ Barnehagens utviklingsplan
- ✓ Kjernekomponenter i Karmøybarnehagene 2017-2020
- ✓ Fremdriftsplan barnehage 2019-2022
- ✓ Plan for Regionalt samarbeid for kompetanseutvikling i barnehage Barnehageregion NordR 2019-2023
- ✓ Plan for pilotering for kompetanseutvikling i barnehageregion Nettverk nord 2019-2023
- ✓ Tilrettelegging av barnehagen for 0-2 åringen
- ✓ Oppfølging og implementering
- ✓ Brosjyre DUÅ vår 2019
- ✓ Carolyn Webster-Stratton; DUÅs skole- og barnehageprogram 03/2011: Å hjelpe din skole med å bli kvitt mobbing
- ✓ Plan for å forebygge og håndtere mobbing i Karmøybarnehagene
- ✓ Foreldreaktiv tilvenning
- ✓ Oppstartssamtale 2020
- ✓ Samarbeid med foresatte om barnets utvikling og trivsel i barnehagen
- ✓ Informasjon til barnehagen om samtaler med barn om kropp, følelser og grenser
- ✓ Informasjon til styrer om samtaler med barn om kropp, følelser og grenser
- ✓ Informasjon til personalet om forebyggende gruppesamtaler med barn om kropp, følelser og grenser
- ✓ Informasjon til styrer og pedagoger om undersøkende samtale med barn ved bekymring
- ✓ Invitasjon til opplæring i barnesamtaler om kropp, følelser og grenser
- ✓ Plan for profesjonsveiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere 2019-2020
- ✓ Overgang barnehage – skole, reviderte rutiner
- ✓ Rutiner for oppstart av nytt barnehageår
- ✓ Bekymring i forhold til magefølelser/bekymring
- ✓ Tidlig innsats og spesialpedagogisk hjelp
- ✓ Forslag til kartleggingsmateriell som barnehagene kan bruke før tilmelding til PP-tjenesten
- ✓ Strategiplan for satsing på språk og kommunikasjon
- ✓ Forebyggende tiltak – tidlig innsats
- ✓ Innhold i veilederen spesialpedagogisk hjelp
- ✓ Samarbeidspartnere språksatsing
- ✓ TID TIL
- ✓ Rutiner for samarbeid mellom barnehage, helsestasjon og barnevern
- ✓ Barnehageplan 2014-2025
- ✓ Retningslinjer for barnehageopptak

- ✓ Minoritetsspråklige barn i barnehagen
- ✓ Oversikt minoritetsspråklige barn fra barnehage til skole
- ✓ Satsing på språk og kommunikasjon i Karmøybarnehagene – Velkommen til lærende nettverk
- ✓ Velkommen til lærende nettverk

Sektor Skole

- ✓ Årshjul
- ✓ Prosjekt uønsket skolefravær i Karmøy kommune
- ✓ Sjekkliste i forhold til opplæringsloven
- ✓ Plan for overgang mellom barneskole – ungdomsskole
- ✓ Modell for koordinerende enhet for helhetlige tjenester, Karmøy kommune
- ✓ Praksis knyttet til tidlig innsats
- ✓ Rutiner ved høyt skolefravær i Karmøy kommune
- ✓ Overgang barnehage – skole, revidert rutine
- ✓ Kartleggingsprøver
- ✓ Plan for trygt og godt skolemiljø 2018-2023
- ✓ Prosedyre før eventuell tilmelding til PPT
- ✓ Retningslinjer for saksbehandling vedrørende spesialundervisning for skolene i Karmøy
- ✓ Motivasjon og mestring tiltaksplan Karmøy kommune – Ungdomstrinnet
- ✓ Rullering av plan – motivasjon og mestring tiltaksplan Karmøy kommune – Ungdomstrinnet
- ✓ Skolebruksplan 2015-2030
- ✓ Forskrift om inntaksområder for skolene i Karmøy kommune
- ✓ Forskrift om ordensreglement for de offentlige grunnskolene i Karmøy kommune

Sektor Helse

- ✓ Helsestasjonstjenestenes foreldreveiledningstilbud
- ✓ Plaktat COS-P 2019 – Hvordan være en trygg og god voksen med tydelig ledelse?
- ✓ Individuell foreldreveiledning med COS-P metoden
- ✓ Halvårsrapport Helsestasjonstjenestens familieveilederteam (HFT)
- ✓ Implementeringsplan for COS-P Trygghetssirkelen universelt tilbud
- ✓ Rapport 2017 Individrettet psykisk helsearbeid for barn og unge i Karmøy kommune
- ✓ Referat HFU-møtet 11. februar 2020
- ✓ Planleggings- og implementeringsplan Mestringskurs for ungdom Skolehelsetjenesten
- ✓ Forsamtale DU mestringskurs
- ✓ DU Mestringskurs Brosjyre
- ✓ Meldeplikt til barneverntjenesten
- ✓ Dropp-in samtale m. psykolog på HFU
- ✓ Oppdage Selvmordstanker og -planer hos ungdom
- ✓ Samtykke og info om samtykke

SLT og folkehelse

- ✓ Oversikt over vedlegg tverretatlige dokumenter
- ✓ Handlingsplan SLT og folkehelse 2018
- ✓ Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2020-2024
- ✓ Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2016
- ✓ Veileder ved bekymring Hvordan forebygge og håndtere hatkriminalitet og voldelig ekstremisme blant unge
- ✓ Mandat for SLT arbeidet i Karmøy kommune
- ✓ Rutinebeskrivelse Psykososiale team skole
- ✓ Diverse tverretatlige tiltak

Henvisning og søknadsskjema

- ✓ Henvisning PPT
- ✓ Søknad om sosialstønad
- ✓ Søknad om redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid Karmøybarnehagene
- ✓ Retningslinjer for tilskudd til frivillige organisasjoner, stipend og priser innen kulturfeltet i Karmøy kommune

Andre kommunale planer og strategier

- ✓ Kommuneplanen
- ✓ Kommunal planstrategi 2016-2019
- ✓ Kommunedelplan for kultur 2016-2025
- ✓ Temaplan for Frivillighet 2018-2022
- ✓ Boligsosial handlingsplan
- ✓ Handlingsplan for vold i nære relasjoner 2016-2019

Bygnes Vitenbarnehage

- ✓ Årsplan 2019-2020
- ✓ Sjekkliste i forhold til livsmestring
- ✓ Årshjul livsmestring og helse
- ✓ Trygg start i Bygnes Vitenbarnehage – Tilvenningsperioden
- ✓ Dokument i forhold til magesfølelser/bekymring
- ✓ Observasjonsmomenter
- ✓ Opplysningslogg barn som bekymrer
- ✓ Trygghetsplan uteområdet
- ✓ Trygghetsplan hav
- ✓ Trygghetsplan himmell
- ✓ Barnehagens utviklingsplan Livmestring
- ✓ Prosjektplan Språkløyper for Bygnes Vitenbarnehage
- ✓ Barnehagens utviklingsplan Lek og livsmestring
- ✓ Handlingsplan mobbing for Bygnes Vitenbarnehage

- ✓ System for å oppdage mobbing/når en har oppdaget mobbing
- ✓ Plan for å forebygge og håndtere mobbing i Karmøybarnehagene
- ✓ Endre et barns negative rykte
- ✓ Foreldresamtale i forbindelse med mobbing

Stokkastrand skole

- ✓ Døme på rapportering etter mottatt tpo tidleg innsats
- ✓ Plan for tidleg innsats og tilpassa opplæring ved Stokkastrand skole
- ✓ Plan for å overvåke læring og sosial utvikling
- ✓ Rutinar for foreldremøte ved nytt skoleår
- ✓ Rutinar ved høgt elevfråver
- ✓ Plan for elevsamtalar gjennom skoleåret
- ✓ Rutine for overgang barnehage – barneskole – ungdomsskole
- ✓ Viss du er bekymra for ein elev
- ✓ Obligatoriske prøvar Stokkastrand skole
- ✓ Utvikling nasjonale prøver 2015-2019
- ✓ Døme på overvåking av enkeltelevar og grupper

Vormedal ungdomsskole

- ✓ Revisjon 2020
- ✓ Eksempel aktivitetsplan
- ✓ Utviklingsplan VOR
- ✓ Rutiner overgang ungdomsskole – videregående skole
- ✓ Fremgangsmåte ved mistanke om eller brudd på § 9A
- ✓ Varslings skjema til internt bruk av på skolen
- ✓ Kvalitetsårshjul
- ✓ Utdrag referater infomøter mandager
- ✓ Utdrag sakslister trinnmøter
- ✓ Forberedelse utviklingssamtaler klassevis vår 2020
- ✓ Lekseplan VOR
- ✓ Utdrag sakslister nettverk skole-PPT
- ✓ Elevkurs 2019/2020
- ✓ Utviklingsøker vår 2020
- ✓ Samtaleark for ungdomstrinnet
- ✓ Rutiner Lese kurs
- ✓ Tilbakemelding lese kurs til foresatte
- ✓ Bedriftsbesøk
- ✓ Arbeidskontrakt jobb-dager 10. trinn
- ✓ Strategi for dannelselse og livsmestring

Nettsider

- ✓ Aktiv Karmøy <https://aktivikarmoy.no/>
- ✓ Karmøy kommune
- ✓ Kanvas Snakk med barn: <https://www.kanvas.no/snakk-med-barn-et-metodisk-verktoy-for-barns-seksuelle-helse-og-forebygging-av-vold-og-overgrep/>
- ✓ Lesesenteret Universitetet i Stavanger: <https://lesesenteret.uis.no/category.php?categoryID=16682>
- ✓ Skoleporten – informasjon om Elevundersøkelsen og Nasjonale prøver
- ✓ Trivselsprogrammet: https://trivselsleder.no/sites/default/files/informasjonskriv_tl_per_jan_2018.pdf
- ✓ UngData Karmøy: <http://www.ungdata.no/Fylker-og-kommuner/Rogaland/Karmoey>
- ✓ Utdanningsdirektoratet: <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/barnehage/foreldrebetaling/>
- ✓ Utdanningsdirektoratet Ståstedsanalysen for barnehage: <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/stastedsanalyse/statedsanalysen-for-barnehage/>
- ✓ Utdanningsdirektoratet Veilederen Spesialundervisning: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/sarskilte-behov/spesialundervisning/Spesialundervisning/Fase-1/>
- ✓ Æemæ: <https://aemae.no/>

Vedlegg 2 Revisjonskriterer

Kommunal- og moderniseringsdepartementet 2020: Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

Kravet om internkontroll følger av *kommuneloven* § 23, andre ledd:

- "(...) Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll".

Kunnskapsdepartementet 2018: Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)

Opplæringslova er etter § 1-2 gjeldende for alle grunnskoleopplæring i offentlige skoler. Loven gjelder også grunnskoleopplæring i private grunnskoler som ikke får statstilskudd etter *friskolelova*, og for privat hjemmeopplæring i grunnskolen.

Skulane skal etter § 1-4 sørge for at elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning raskt får egnet intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd.

Elever som ikke har eller ikke kan få tilfredsstillende utbytte av opplæringen har rett til spesialundervisning etter § 5-1. Hver kommune skal etter § 5-6 ha en pedagogisk-psykologisk tjeneste som skal utarbeide sakkunnig vurdering og hjelpe skolen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling. Sakkunnig vurdering skal foreligge før kommunen gjør vedtak om spesialundervisning.

§ 9-1 stadfester at rektor skal lede opplæringen i skolen, og holde seg fortrolig med den daglige virksomheten i skolene. Rektor skal også arbeide for å videreutvikle virksomheten. Hver skole skal ha en forsvarlig, pedagogisk og administrativ ledelse. § 9-2 gir elevene rett til nødvendig rådgiving om utdanning, yrkestilbud, yrkesvalg og om sosiale spørsmål.

§ 9-A handler om elevene sitt skolemiljø. Kapittel 9 A gjelder etter § 9 A-1 for elever i grunnskolen og vidaregåande skole. Kapitlet gjelder også elever som deltar i leksehjelpordninger og skolefritidsordninger, med unntak av §§ 9 A-10 og 9 A-11.

§ 9 A-2 gir alle elever rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Etter § 9 A-3 skal skolen ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Samtidig skal skolen arbeide kontinuerlig og systematisk for å fremme elevene sin helse, miljø og trygghet slik at kravene i eller i medhold av kapitlet blir oppfylt. Dette er rektor sitt ansvar.

§ 9 A-4 gir skolen aktivitetsplikt, som skal sikre at elevene har et trygt og godt psykososialt skolemiljø. Aktivitetspliktens *første ledd* gir alle som arbeider på skolen en plikt til å følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø. Om mulig skal de ansatte gripe inn mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

§ 9 A-8 *første ledd* gir elevene rett til å delta i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø. *Andre ledd* stadfester at elevrådet kan oppnevne representanter til å ivareta elevene sine interesser overfor skolen og styremaktene i skolemiljø saker. Om det finnes et arbeidsmiljøutvalg eller liknende ved skolen kan elevene møte med opptil to representanter når utvalget behandler saker som gjelder skolemiljøet. Representantene skal kalles inn til møtene med

talerett og rett til å få meningen sin protokollert. Representantene skal ikke være til stede når utvalget behandler saker som inneholder taushetsbelagte opplysninger.

§ 9 A-9 gir skolen informasjonsplikt og elevene og foreldre rett til å uttale seg. Etter første ledd skal skolen informere elevene og foreldre om deres retter etter kapittel 9 A. Skolene skal også informere om aktivitetsplikten etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 og om muligheten til å melde saken til Fylkesmannen etter § 9 A-6. *Andre ledd* gir skolen plikt til å varsle elever og foreldre snarest mulig om noe ved skolemiljøet kan skade elevene sin helse. Etter *tredje ledd* skal samarbeidsutvalget, skoleutvalget, skolemiljøutvalget, elevrådet og foreldre holdes informert om alt som er viktig for skolemiljøet, og så tidlig som mulig tas med i arbeidet med skolemiljøtiltak. De har rett til innsyn i all dokumentasjon som gjeld det systematiske arbeidet for et godt og trygt skolemiljø. De har også rett til å uttale seg og komme med framlegg i alle saker relevante for skolemiljøet.

§ 9 A-10 omhandler ordensreglement. Kommunen skal etter *første ledd* gi forskrift om ordensreglement for den enkelte grunnskole. Etter *andre ledd* skal dette reglementet gi regler om retter og plikter til elevene så langt de ikke er fastsette i lov eller på annen måte. Reglementet skal inneholde regler om orden og oppførsel, om tiltakene som kan nyttes mot elever som bryter reglementet og om hvordan slike saker skal behandles. *Tredje ledd* spesifiserer at skolen bare kan benytte seg av tiltak som er fastsatt i ordensreglementet. Tiltak skal ikke innebære fysisk refsing eller annen krenkende behandling. Før det blir tatt avgjørelse om tiltak har eleven rett til å forklare seg muntlig for den som skal ta avgjørelsen. Etter *fjerde ledd* skal ordensreglementet gjøres kjent for elever og foreldre.

Etter § 11-1 skal det være et samarbeidsutvalg med to representanter for undervisningspersonalet, en for andre ansatte, to for foreldrerådet, to for elevene og to for kommunen. En av kommunens representanter skal være rektor ved skolen. Utvalget har rett til å uttale seg i alle saker som gjeld skolen. Videre skal skolen etter ha et skolemiljøutvalg, hvor elever, foreldrerådet, ansatte, skoleledelsen og kommunen skal være representert. Representanter for elevene og foreldre skal til sammen være i flertall. Samarbeidsutvalget kan selv være skolemiljøutvalg. Skolemiljøutvalget skal medvirke til at skolen, de ansatte, elevene og foreldre tar aktivt del i arbeidet med å skape gode skolemiljø. Utvalget har rett til å uttale seg i alle saker som gjeld skolemiljøet.

Etter § 11-2 skal det være elevråd for årstrinnene 5-7 og 8-10 med representanter for elevene. Elevrådet skal ha en elevrådskontakt blant undervisningspersonalet som skal hjelpe elevrådet. Elevrådet skal fremme fellesinteressene til elevene og arbeide for et godt lærings- og skolemiljø. Rådet kan uttale seg i saker som gjeld elevene sitt nærmiljø.

§ 11-4 fastsetter at det skal være et foreldreråd med foreldre som medlemmer. Rådet skal fremme foreldrene sine fellesinteresser og medvirke til at elever og foreldre aktivt tek del i arbeidet for å skape gode skolemiljø.

§ 13-3d gir kommunen plikt til å sørge for samarbeid med foreldre.

Barne- og familiedepartementet 2018: Lov om barneverntjenester (barnevernsloven)

Etter § 1-1 skal loven sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår.

Kommunen er etter § 2-1 ansvarlig for de oppgaver som ikke er lagt til et statlig organ. Kommunens barnevernstjeneste skal:

- ✓ Gi råd og veiledning
- ✓ Treffe vedtak
- ✓ Forberede saker for behandling i fylkesnemnda
- ✓ Iverksette og følge opp tiltak

Kommunen skal ha internkontroll for å sikre at kommunen utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov. Kommunen har ansvaret for nødvendig opplæring av barneverntjenestens personell.

§ 3-1 gir kommunens barnevernstjeneste en plikt til å arbeide forebyggende. Kommunen skal følge nøye med i de forhold som barn lever under. Kommunen har videre ansvar for å finne tiltak for å forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer. Barnevernstjenesten har et særlig ansvar for å søke avdekket omsorgssvikt, atferds-, sosiale- og emosjonelle problemer så tidlig at varige problemer kan unngå, og sette inn tiltak i forhold til dette.

Barneverntjenesten har videre etter § 3-2 plikt til å samarbeide med andre deler av forvaltningen når dette kan bidra til å løse oppgaver den er pålagt etter loven. Som ledd i dette skal barneverntjenesten gi uttalelser og råd, og delta i kommunal planleggingsvirksomhet og samarbeidsorganer som blir opprettet. Barneverntjenesten skal videre medvirke til at barns interesser ivaretas også av andre offentlige organer.

Barneverntjenesten har videre plikt til å utarbeide individuell plan og å samarbeide med frivillige organisasjoner som arbeider mot barn og unge.

Barneverntjenesten skal etter § 4-4 bidra til å gi det enkelte barn gode oppvekstvilkår og utviklingsmuligheter ved råd, veiledning og hjelpetiltak. Hjelpetiltak skal ha som formål å bidra til positiv endring hos barnet eller i familien. Barneverntjenesten skal sette i gang hjelpetiltak for barnet og familien når barnet på grunn av forholdene i hjemmet eller andre grunner har særlig behov for det. Hjelpetiltak kan opprettholdes inntil ett år fra vedtakstidspunkt.

Helse- og omsorgsdepartementet 2019: Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (Helse- og omsorgstjenesteloven)

Et av formålene med loven er etter § 1-1 å forebygge, behandle og tilrettelegge for mestring av sykdom, skade lidelse og nedsatt funksjonsevne. Samtidig skal man fremme sosial trygghet, bedre levevilkårene for vanskeligstilte, bidra til likeverd og forebygge sosiale problemer.

Kommunen skal etter § 3-1 sørge for at personer som oppholder seg i kommunen tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Ansvaret omfatter pasientgrupper. Ansvaret innebærer en plikt til å planlegge, gjennomføre, evaluere og korrigere virksomheten slik at tjenestenes omfang og innhold er i samsvar med krav fastsatt i lov eller forskrift.

For å oppfylle dette ansvaret skal kommunen blant annet tilby:

- ✓ Helsefremmende og forebyggende tjenester, herunder helsetjeneste i skoler og helsestasjonstjeneste
- ✓ Svangerskaps- og barselomsorgstjenester
- ✓ Hjelp ved ulykker og andre akutte situasjoner, herunder legevakt, heldøgns medisinsk akuttberedskap, medisinsk nødmeldetjeneste og psykososial beredskap og oppfølging
- ✓ Utredning, diagnostisering og behandling, herunder fastlegeordning
- ✓ Sosial, psykososial og medisinsk habilitering og rehabilitering
- ✓ Andre helse- og omsorgstjenester, herunder helsetjenester i hjemmet, personlig assistanse og plass i institusjon

§ 3-3 gir kommunen ansvar for å fremme helse og søke etter å forebygge sykdom, skade og sosiale problemer. Dette skal blant annet skje ved opplysning, råd og veiledning. Helse og omsorgstjenestene skal bidra i kommunenes folkehelsearbeid, herunder til oversikten over helsetilstand og

påvirkningsfaktorer etter folkehelseloven § 5. Kommunen skal ha et særlig fokus på å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep.

§ 3-4 gir kommunen plikt til samhandling og samarbeid.

Helse- og omsorgsdepartementet 2017: Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven)

Formålet med loven er etter § 1-1 å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale forskjeller. Loven skal legge til rette for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid.

Kommunens folkehelsearbeid skal jmfør § 4 fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade og lidelse. Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting.

Etter § 5 skal kommunen ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal blant annet baseres på opplysninger fra statlige helsemyndigheter og fylkeskommunen, kunnskap fra kommunale helse og omsorgstjenester og kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som innvirker på befolkningens helse. Oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold.

Oversikten skal jmfør § 6 inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. Kommunen bør i kommuneplaner sette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet.

Kommunen skal etter § 7 sette i gang nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer. Dette kan omfatte tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold og utdanning. Kommunen skal gi informasjon, råd og veiledning om hva den enkelte selv og befolkningen kan gjøre for å fremme helse og forebygge sykdom.

Justis- og beredskapsdepartementet 2018: Lov om behandlingmåten i forvaltningssaker (Forvaltningsloven)

Forvaltningsorganet som behandler en sak skal etter forvaltningsloven § 11 a forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold.

Helse- og omsorgsdepartementet 2018: Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Forskriften skal etter § 1 bidra til å fremme psykisk og fysisk helse, gode sosiale og miljømessige forhold, forebygge sykdom og skader, utjevne sosiale helseforskjeller og forebygge, avdekke og avverge vold, overgrep og omsorgssvikt. Forskriften gjelder helse- og omsorgstjenestens helsefremmende og forebyggende arbeid i kommunens helsestasjonstjeneste og helsetjeneste i grunnskoler og videregående skoler.

Kommunen skal etter § 3 tilby helsestasjons- og skolehelsetjenesten til barn og ungdom 0-20 år. Tjenesten skal ha et tverrfaglig tilbud. Den som har det overordnede ansvaret for virksomheten skal sørge for at det etableres og gjennomføres systematisk styring av virksomhetens aktiviteter.

§ 4 stadfester at tjenestene skal ha rutiner for og legge til rette for samarbeid med pasienter og brukere, relevante kommunale tjenester og spesialisthelsetjenester, tannhelsetjenesten, relevante fylkeskommunale tjenester og relevante statlige tjenester.

Jamfør § 5 skal helsestasjonstjenesten blant annet inneholde:

- ✓ Helsefremmende og forebyggende psykososialt arbeid
- ✓ Kartlegging for å avdekke risiko for fysiske og psykiske vansker/problemer og skjevutvikling, herunder ha særlig oppmerksomhet på å forebygge, avdekke og avverge vold, overgrep og omsorgssvikt og sørge for tilbud om nødvendig oppfølging og hjelp
- ✓ Oppsøkende virksomhet til barn og familier med behov for ekstra oppfølging
- ✓ Styrking av unges autonomi og ferdigheter i å mestre sin hverdag og forhold knyttet til deres fysiske, psykiske og seksuelle helse
- ✓ Opplysningsvirksomhet, råd og veiledning

Jamfør § 6 skal helsetjenesten i skolen blant annet inneholde:

- ✓ Helsefremmende og forebyggende psykososialt arbeid
- ✓ Kartlegging for å avdekke risiko for fysiske og psykiske vansker/problemer og skjevutvikling, herunder ha særlig oppmerksomhet på å forebygge, avdekke og avverge vold, overgrep og omsorgssvikt og sørge for tilbud om nødvendig oppfølging og hjelp
- ✓ Oppsøkende virksomhet ved behov
- ✓ Samarbeid med skole om tiltak som fremmer godt psykososialt lærings- og arbeidsmiljø
- ✓ Styrking av unges autonomi og ferdigheter i å mestre sin hverdag og forhold knyttet til deres fysiske, psykiske og seksuelle helse
- ✓ Opplysningsvirksomhet, råd og veiledning

Kunnskapsdepartementet: Forskrift til opplæringslova

Etter kapittel 2 skal skoleeier medvirke til å etablere administrative system og innhente opplysninger som trengs for å vurdere tilstanden og utviklingen innenfor opplæringen. Skoleeier skal sørge for at nasjonale undersøkelser om motivasjon, trivsel, elevmedvirkning, elevdemokrati og fysisk miljø blir gjennomført og fulgt opp lokalt.

Elevene har rett til to former for rådgiving etter kapittel 22 i forskriften: Sosialpedagogisk rådgiving og utdannings- og yrkesrådgiving. Formålet med den sosialpedagogiske rådgivning er å medvirke til at elevene finner seg til rette i opplæringen og hjelpe eleven med personlige, sosiale og emosjonelle vansker som kan ha noe å si for opplæringen og eleven sine sosiale forhold på skolen. Utdannings- og yrkesrådgivingen har som formål å bevisstgjøre og støtte eleven i valg av utdanning og yrke.

Tilbudet skal være kjent for elever og foreldre, og være tilgjengelig for elevene ved den enkelte skole. Rådgivingen skal medvirke til å utjevne sosiale forskjeller, forebygge frafall og integrere etniske minoriteter. For at rådgivingen skal bli best mulig for eleven skal skolen ha et helskaplig perspektiv på eleven og se den sosialpedagogiske rådgivingen og utdannings- og yrkesrådgivingen i sammenheng.

St. meld. Nr. 16 (2006-2007) ... og ingen sto igjen tidlig innsats for livslang læring

Det kommer frem av stortingsmeldingen at tidlig innsats må forstås både som innsats på et tidlig tidspunkt i barns lov, og tidlig inngripen når problemer oppstår eller avdekkes i førskolealder, i løpet av grunnopplæringen eller i voksen alder. Det legges vekt på at tiltak er mer virkningsfulle og mindre ressurskrevende jo tidligere de settes inn. For å realisere tidlig innsats legges det vekt på å identifisere barn og unge som ikke har tilfredsstillende læringsutvikling. Dette innebærer både å vurdere barnas utvikling og kompetanse og å kunne anvende profesjonelt skjønn for å avgjøre hvilke oppfølgingstiltak som skal settes i gang. Departementet mener at vurdering, tilbakemelding og målrettet oppfølging av elevenes læringsutbytte må prioriteres høyere i hele grunnopplæringen.

Det er viktig å avdekke elevenes særskilte utfordringer tidlig i læringsløpet. Generelt er det etter departementet sin vurdering behov for en styrking av læringsstøttende tiltak tidlig i grunnskolen. Disse tiltakene må samtidig settes i gang raskt uansett når i opplæringsløpet en elev har behov for det.

Det legges vekt på at forskning viser at for å forbedre læringsmiljøet i skolene må enn i tillegg til å utvikle lærernes faglige og metodiske kompetanse videreutvikle lærernes kompetanse i å lede klasser, strukturere undervisning og etablere gode relasjoner med elever og foreldre. Skolene bør sette søkelyst mot å utvikle skolens evne til å støtte opp om et systematisk og helhetlig arbeid med læringsmiljøet. Dette vil kunne bidra til å skape gode læringsmiljø og forebygge uro og problematferd.

Stortingsmeldingen vektlegger at det er utfordringer knyttet til tverretattlig samarbeid. En helhetlig innsats overfor barn med behov for sammensatte og koordinerte tiltak fremmes av klare og realistiske mål, klare roller og ansvarsområder, forpliktelse og involvering fra personalgruppene og sterkt lederskap. En utfordring av manglende tverretattlig samarbeid som nevnes er at lærer og skole bruker uforholdsmessig mye tid på å løse problemer uten å besitte nødvendig kompetanse eller verktøy.

Meld. St. 18 (2010-2011) Læring og fellesskap

Tidlig innsats nevnes sammen en god start, høg lærer- og skolelederkompetanse, gode systemer for vurdering og tilbakemelding og variasjon i opplæringen som viktige forutsetning for sosial utjevning. Meldingen omfatter tre strategier:

- ✓ Strategi 1: Barnehagen og skolen skal bli flinkere til å fange opp og følge opp de som trenger hjelp og støtte. Tidlig innsats skal sikre størst mulig læringsutbytte.
- ✓ Strategi 2: Mer spesialisert og målrettet kompetanse i utdanningssystemet
- ✓ Strategi 3: Bedre samarbeid og samordning rundt tjenestetilbudet til det enkelte barn

Meld. St. 21 (2016-2017) Tidlig innsats og kvalitet i skolen

Meldingen setter strengere krav til tidlig innsats i skolen. Det settes en plikt til tidlig innsats, elever som henger etter skal få tilbud om intensiv opplæring i lesing, skrivning og regning 1-4 trinn. Skolen skal videre samarbeide med velferdstjenester utenfor skolen slik at elever med personlige, sosiale og emosjonelle vansker knyttet til opplæringen får en helhetlig oppfølging. Bevilgningen til økt lærertetthet 1-4 trinn er styrket for å styrke arbeidet med tidlig innsats i skolen.

Meldingen beskriver endringer i kompetanseutviklingen, som gir kommunene større handlingsrom. Statlige midler kanaliseres til kommunene, og kommunene definerer og prioriterer selv hva de trenger.

Tidlig innsats må ligge til grunn for skolens arbeid på alle områder. Det henvises til at det ordinære opplæringstilbudet i skolen bidrar til tidlig innsats gjennom å virke forebyggende for elever som har ulike former for risiko – enten det er knyttet til selve undervisningen eller forhold utenfor undervisningen.

En del elever vil samtidig møte på utfordringer som krever ekstra tiltak som kan håndteres innenfor den ordinære opplæringen. Effekten av slike tiltak er klart størst dersom de iverksettes tidlig. Samtidig tyder forskning på at tiltak rettet mot sosiale og emosjonelle ferdigheter har større effekter enn tiltak rettet mot skolefaglige ferdigheter. Skolen må være i stand til å tilby ekstra tiltak for elever som henger etter eller står i fare for å bli hengende etter i den ordinære undervisningen. Et tiltak som har vist seg å ha god effekt for elever med svake ferdigheter er undervisning i små grupper for en periode. Skole må også være i stand til å støtte elever med personlige, sosiale eller emosjonelle vansker. Skolen skal gi sosialpedagogisk rådgivning og ha gode rutiner for samarbeid med hjelpeapparatet utenfor skolen.

Noen elever har behov for særskilte tiltak utenfor ordinær opplæring, for eksempel gjennom spesialundervisning. Prinsippet om inkludering i klassen bør så langt som mulig ligge til grunn for all spesialundervisning.

Meld. St. 6 (2019-2020) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO

Stortingsmeldingen vektlegger at barn og unge skal oppleve å lære, leke, utvikle seg og mestre. Her er trygge rammer viktig. Barnehagene og skolene skal løfte alle barn uavhengig av bakgrunn.

Ansatte med god kompetanse og nære relasjoner til barna og elevene regnes som avgjørende for at vi får et inkluderende og godt utdanningsløp for alle. Barnehager og skoler skal sammen med det lokale støttesystemet være rustet til å møte mangfoldet blant barn og elever. Støttesystemet kan eksempelvis være PPT og helsestasjonstjenesten. Barnehage, skole og støttesystemet skal samarbeide om å yte tjenester til barn og unge med ulike behov.

Det fremkommer av meldingen at tidlig innsats, inkludering og et godt tilpasset pedagogisk tilbud er bærende prinsipper for regjeringens arbeid med å forbedre utdanningssystemet. Ny rammeplan for barnehagen tydeliggjør barnehagens forpliktelser, ansvar og roller. Ny bemanningsnorm stiller minimumskrav til bemanning; 1 voksen per tre barn under 3 år og en voksen per barn over 3 år. Skjerpet pedagognorm medfører krav til en pedagogisk leder per 7 barn og en pedagogisk leder per fjorten barn over 3 år. Moderasjonsordninger og ordninger med gratis kjernetid skal gi flere mulighet til å sende barna i barnehagen. Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagen og desentralisert ordning for kompetanseutvikling i skolen skal styrke det lokale arbeidet med kvalitetsutvikling. Lærernormen fastsetter at det maksimalt skal være 15 elever per lærer 1-4. trinn og maksimalt 20 elever per lærer 5-10. trinn.

Ikke alle barn får hjelpen de trenger. Mange får hjelp for sent og møtes med for lave forventninger. Det betyr at mange barn og elever har en hverdag der de ikke blir sett og forstått, og at de utvikler seg og lærer mindre enn de kunne gjort med et bedre tilrettelagt pedagogisk tilbud.

Nordahlrapporten peker på at for mange barn med behov for særskilt tilrettelegging ikke får den hjelpen de trenger. De blir for ofte tatt ut av barnegruppen og klassefellesskapet. Nordahl-rapporten fremhever også at barn og elever med vedtak om spesialpedagogiske tiltak for ofte opplever at de møter voksne uten relevant kompetanse. PPT bruker for lite tid sammen med barna og elevene.

Stoltenbergutvalgets rapport viser at det er tydelige forskjeller mellom hvordan jenter og gutter presterer på alle nivåer i utdanningsystemet. Gutter er overrepresentert i statistikken over spesialpedagogiske tiltak. Videre har de i gjennomsnitt færre grunnskolepoeng enn jenter. Stoltenbergutvalget foreslår tiltak som skal forbedre tilbudet til alle, både gutter og jenter. De mener tiltak som rettes mot hele elevgruppen, vil gi bedre tilrettelegging for alle elevene.

Det vektlegges videre at for mange elever har et for høyt fravær fra grunnskolen. Noen utvikler også skolevegring. Høyt fravær kan få store konsekvenser for elevene det gjelder, blant annet kan det bli vanskelig å fullføre videregående opplæring.

I meldingen presenterer regjeringen konkrete tiltak for å bedre utdanningsystemet. Nøkkelord er kvalitet, kultur, kunnskap, kompetanse og kapasitet. Det er avgjørende at alle barnehager og skoler har en kultur for inkludering og tidlig innsats. Inkludering handler om at barna opplever at de har en naturlig plass i fellesskapet. De skal også få medvirke i utformingen av sitt eget tilbud. Samtidig vil det i tilfeller være nødvendig med et tilbud utenfor fellesskapet. Inkludering krever god ledelse. Det vektlegges videre at barnehage, skole og SFO er viktige fellesarenaer for barn. Deling av praksis og erfaringer pekes på som et viktig ledd for å gi gode tilbud til alle barn og unge. Samtidig er kompetanse avgjørende. Det trengs et kompetanseløft for å sikre et bedre tilpasset og mer inkluderende pedagogisk tilbud til alle barn. Samtidig kan man øke kapasiteten ved å organisere arbeidet bedre og bruke kompetansen der den gir størst nytte.

Barn og unge er forskjellige. Noen barn og unge har utfordringer som gjør at de trenger ekstra hjelp. Andre har spesielle evner eller høyt læringspotensial. Barnehager og skoler må tilpasse tilbudet slik at de ivaretar barna ulike forutsetninger.

Meldingen definerer tidlig innsats slik: «*Tidlig innsats betyr et godt pedagogisk tilbud fra tidlig småbarnsalder, at barnehager og skoler arbeider for å forebygge utfordringer, og at tiltak settes inn umiddelbart når utfordringer avdekkes. Tiltak kan være å tilrettelegge innenfor det ordinære tilbudet og/eller ved å sette inn særskilte tiltak*».

Meldingen vektlegger at grunnlaget for utvikling og læring blir lagt i barnas første leveår. God utvikling i disse årene øker sannsynligheten for en god utvikling videre. Det er i den anledning viktig at alle barn får tilgang til et godt tilpasset pedagogisk tilbud tidlig i livet. Videre skal derfor barn få rask hjelp og tilrettelegging når det oppstår nye behov underveis i utdanningsløpet for å unngå at utfordringer vokser seg større.

Det kommer frem av meldingen at det er et vanlig anslag at det til enhver tid er 15– 25 prosent av barna som trenger særskilt tilrettelegging. Tidsperioden for dette kan variere, fra en kort periode, til over lengre tid, eller varig. Behov for tilrettelegging er dermed helt vanlig. Lokaler og uteområder som er fysisk tilrettelagt for alle, er også en forutsetning for inkludering. Inkludering krever at barnehagene og skolene setter av nok ressurser til å tilpasse tilbudet slik at alle blir ivaretatt.

Å lytte til barna og ta dem med på råd vektlegges som viktig for å lykkes med å legge tilbudet godt til rette. Samtidig er god dialog med foreldre viktig. Videre trengs det ansatte med høy kompetanse slik at de raskt kan fange opp behov og tilrettelegge tilbudet på en god måte. Barnehager og skoler må videre ha tilgang til fagpersoner med ulik kompetanse. Aktørene må samarbeide for å gi barna et helhetlig tilbud.

Det framheves at barnehage og skole barna eller elevene går i har betydning for tilbudet de får. Regjeringen forventer at barnehager, skoler og kommuner arbeider målrettet med tidlig innsats for at alle barn kan delta i fellesskapet og utvikle seg, mestre og lære ut fra egne forutsetninger. Barn skal få oppleve en god overgang fra barnehagen til skolen og gode overganger videre i utdanningsløpet.

Videre påpekes det at et problem er at ikke alle barn får den hjelpen de trenger, tidlig nok eller ikke i det hele. Dette tyder på at systemene ikke fungerer godt nok alle steder.

Meldingen beskriver PPT sin rolle slik: «PP-tjenesten er både en sakkyndig instans og en samarbeidspart for barnehager og skoler i arbeidet med å forebygge utfordringer og i arbeidet med å oppdage og følge opp barn og elever som trenger særskilt tilrettelegging. Disse oppgavene utgjør et helhetlig mandat for PP-tjenestens arbeid og må ses i sammenheng». Regjeringen vil styrke PPT sin evne til å arbeide forebyggende og bidra til at barnehager og skoler følger opp barn og elever med behov for særskilt tilrettelegging.

Det fremkommer av meldingen at regjeringen vil tydeliggjøre og stramme inn regelverket for bruk av assistenter som gir spesialpedagogisk hjelp i barnehagen og spesialundervisning i skolen.

Meldingen framhever følgende: «Skal vi lykkes med å nå målet om en god utdanning og like muligheter for alle, må vi starte tidlig. I de tre første årene i et barns liv er hjernen på sitt mest formbare, og disse årene er avgjørende for videre utvikling og læring». Meldingen framhever viktig at de første årene er viktige for språkutviklingen og barnas selvregulering. Kommunikasjon, relasjon og samspill med omsorgspersoner rundt seg er avgjørende for hvordan de utvikler seg videre. Samtidig må barnehager og skoler ha nok kvalifiserte ansatte som kan se dem, gi omsorg og stimulere lærelyst. Gode lærere er viktig, men det trengs også annen kompetanse.

Gode ledere og eiere i barnehage og skole er nødvendig for å utvikle et godt tilbud til barn og elever. Det finnes ulike verktøy og metoder en kan benytte for å ivareta og videreutvikle kvalitet. Eksempelvis rammeverk for styrer- og rektorutdanning, verktøy for ekstern vurdering i barnehage og skole og ståstedsanalyser.

Det framheves at barna må gjennom mange overganger. Den første overgangen opplever barna når de starter i barnehagen. Deretter er overgangen til storbarnsavdeling i barnehagen, videre overgang fra barnehage til skole og SFO og siden overgangene til mellomtrinnet, ungdomsskolen og videregående opplæring. Noen barn strever ekstra i overganger. Stoltenberg-utvalget peker på at overgangene kan være ekstra vanskelige for en del gutter. I overgangene mellom utdanningsnivåene går andelen elever som får spesialundervisning, ned. Meldingen påpeker at dette kan tyde på en for

dårlig sammenheng i det spesialpedagogiske tilbudet mellom de ulike nivåene. Barnehage, skole og SFO fikk i 2018 en lovfestet plikt til å samarbeide for å sikre en best mulig overgang fra barnehage til skole. Det skal utarbeides en plan for overgangen. Det er viktig med god planlegging, ledelse, informasjonsoverføring og samarbeid mellom ulike nivå og fag knyttet til overganger. En må være særskilt oppmerksom på at barn med behov for særskilt tilrettelegging skal få gode overganger.

Det er videre viktig at barnehagene vurderer og følger opp barnas språkutvikling og støtter og fremmer minoritetsspråklige barns morsmål og norskkunnskaper. Det er videre viktig å vurdere barnas norskkunnskaper før skolestart.

Meldingen fremhever følgende om gode barnehager: «Barnehager med høy kvalitet har høy voksenbarn-tetthet og godt kvalifiserte ansatte. I disse barnehagene blir barnas språk- og tallforståelse stimulert og barna lærer å vente på tur. Barna får støtte til å regulere vanskelige følelser, og de utvikler evne til utholdenhet og problemløsning. Det er også viktig at barna opplever gode relasjoner og en trygg tilknytning til de ansatte. Et godt fundament påvirker evnen til å takle senere vansker og stress. Kunst- og kulturaktiviteter, som dans, musikk og kreativ utfoldelse, kan bidra til å redusere barnas stress og styrke evnen til å regulere følelser».

Meldingen fremhever følgende om gode skoler: «Gode skoler vektlegger et godt læringsmiljø. Det er arbeidsro i klasserommet, og elevene har gode relasjoner til lærerne. Lærerne tilpasser opplæringen til ulike elever og situasjoner og har positive forventninger til alle elevenes utvikling, både faglig og sosialt. Kollegaene mestrer utfordringer sammen, evaluerer egen praksis og videreutvikler virksomheten på grunnlag av aktuell forskning.» Videre fremheves god klasseledelse og organisering av undervisningen som viktig. Videre må skolen kartlegge norskerfdighetene for å kunne gi eleven tilpasset opplæring og sikre rettigheter til særskilt språkopplæring.

En utfordring som trekkes frem er at elever med behov for særskilt tilrettelegging blir fulgt opp av assistenter uten relevant fagkompetanse. Nasjonalt tilsyn 2014-2017 viser at ca. 40 % av skolene ikke hadde en tilfredsstillende fremgangsmåte for å sikre at lærerne vurderer om elevene får tilfredsstillende utbytte av opplæringen gjennom tilpasset opplæring. Samarbeid mellom hjelpetjenester fungerer videre heller ikke alltid som det bør.

80 prosent av arbeidstiden til de ansatte i PPT kan gå med til å utarbeide sakkyndige vurderinger, samtidig som det ofte er lang saksbehandlingstid. Nordahlutvalget mener denne tiden går på bekostning av tid de ansatte kunne hatt til å arbeide forebyggende i barnehager og skoler. Mye tyder på at PPT har avgrenset kapasitet til å være til stede i barnehager og skoler. Det kommer frem av meldingen at regjeringen ønsker at PPT skal være mer til stede i barnehage og skole.

Det fremheves at det på sikt bør være et mål om at alle lærere som underviser i særskilt norsk skal ha formell kompetanse i norsk som andrespråk. På kort sikt er det viktig å sikre tilstrekkelig tilgang for barnehagene og skolene til kompetanse i norsk som andrespråk.

Meldingen definerer godt tverrfaglig samarbeid som at ulike fagmiljøer arbeider sammen og ser tilbudene til barn og unge i sammenheng. De ansatte i tjenestene må snakke godt sammen. Barnas behov må være utgangspunktet for samarbeidet. Kommuneledelsen har her en sentral rolle for skape en kultur for samarbeid. Det framheves samtidig at det er godt dokumentert at tverrfaglig samarbeid ofte fungerer for dårlig. Det kan være uklart hvem som skal koordinere oppfølgingen av tiltak for barn og unge som mottar tjenester fra flere instanser.

Rundskriv Q-16/2013 Forebyggende innsats for barn og unge

Rundskrivet beskriver at forebygging rettet mot barn og unge først og fremst handler om å legge til rette for et godt oppvekstmiljø for alle. Dette handler både om informasjons- og holdningsarbeid, samt konkret arbeid for å skape gode og trygge lokalsamfunn.

Rundskrivet viser til nyere forskning og metoder som skiller mellom tre nivå av forebyggende arbeid; universell, selektiv og indisert. Universell forebygging er innsats rettet mot hele befolkningsgrupper uten at man identifiserer individ eller grupper med forhøyet risiko. Selektiv forebygging er tiltak rettet

mot grupper med kjent og/eller forhøyet risiko. Slike tiltak skal motvirke negativ utvikling hos barn og unge og/eller deres foreldre. Indisert forebygging er tiltak rettet mot individ med høy risiko eller klare tegn på problemer.

Rundskrivnet beskriver noen forutsetninger for godt forebyggende arbeid

- ✓ Barn og ungdoms medvirkning
- ✓ Helhetlige planer og tydelig ledelse
- ✓ Samarbeid på tvers
- ✓ Lokal mobilisering og frivillig innsats
- ✓ Kompetanse

Rundskrivnet beskriver videre ulike tjenesters ansvar for forebyggende innsats:

"Barnehagene skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller ifølge barnehageloven. Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnets behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Skolene skal sørge for at elever og lærlinger utvikler kunnskap, kompetanse og holdninger for å kunne mestre livet og delta i arbeid og fellesskap i samfunnet ifølge opplæringsloven. Elevene skal ha et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring. Opplæringen skal tilpasses den enkeltes evner og forutsetninger.

Den pedagogisk-psykologiske tjenesten (PPT) skal hjelpe skolen med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling slik at opplæringen kan legges bedre til rette for elever med særskilte behov. PPT skal utarbeide sakkyndige vurderinger der loven krever det.

Den fylkeskommunale oppfølgingstjenesten har et ansvar for å følge opp og gi tilbud til ungdom som har rett til opplæring, men som ikke er i opplæring eller arbeid. Dette er ifølge opplæringsloven.

Arbeids- og velferdsforvaltningen skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Lov om sosiale tjenester gir NAV-kontoret i kommunen et ansvar for å gjøre seg kjent med innbyggernes levekår, ha oppmerksomhet ved trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale problemer, og sette inn tiltak som forebygger sosiale problemer i befolkningen. Tidlig innsats er vesentlig ved forebygging av sosiale problemer. Dette gjelder særlig overfor barn og unge som vokser opp i sosialt og økonomisk vanskeligstilte familier.

Kommunens helse- og omsorgstjenester skal fremme helse og søke å forebygge sykdom, skade og sosiale problemer. Dette skal blant annet skje ved opplysning, råd og veiledning. Helse- og omsorgstjenestene skal bidra i kommunens folkehelsearbeid, og de skal arbeide for at det blir satt i verk velferds- og aktivitetstiltak for barn og unge.

Etter helse- og omsorgstjenesteloven skal kommunen blant annet tilby følgende:

1. helsefremmende og forebyggende tjenester, herunder:
 - a. helsetjeneste i skoler og
 - b. helsestasjonstjeneste
2. svangerskaps- og barselomsorgstjenester

Den kommunale barneverntjenesten har et ansvar for å avdekke omsorgssvikt, atferdsproblemer, sosiale og emosjonelle problemer så tidlig som mulig. Tiltak skal settes inn for å unngå varige problemer. Barnevernloven gir altså kommunen et ansvar. Alle offentlige ansatte skal av eget tiltak, uten hinder av taushetsplikt, gi opplysninger til kommunens barneverntjeneste når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt. Opplysningsplikten inntreffer også når et barn har vist alvorlige atferdsvansker. Opplysningsplikten er pålagt den enkelte som utfører arbeid eller tjeneste for det offentlige. Opplysningsplikten gjelder for alle instanser og tjenester samt organisasjoner og private som utfører oppgaver for stat kommune eller fylkeskommune. Særlig aktuelle instanser og tjenester er helsestasjoner, legekantor, sykehus, barnehager, skoler, politiet og sosialkontor.

Statlig barnevern (Bufetat) består av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og fem regionale barnevernmyndigheter. Bufetat skal bistå barneverntjenesten i kommunene med plassering av barn utenfor hjemmet, og bistå kommunene med å rekruttere og formidle fosterhjem. Bufetat har ansvar for å:

- Lære opp og veilede fosterhjemmene
- Etablere, drifte og godkjenne barneverninstitusjoner

Det statlige familievern har et ansvar for tilbud om behandling og rådgivning der det foreligger vansker, konflikter eller kriser i familien ifølge lov om familievernkontor.

Den *fylkeskommunale tannhelsetjenesten* skal fremme tannhelsen i befolkningen og ved sin tannhelsetjeneste sørge for nødvendig forebygging og behandling. Den skal gi regelmessig og oppfølgende tilbud til blant annet barn og ungdom.

Etter *spesialisthelsetjenesteloven* skal det regionale helseforetaket sørge for at helseinstitusjoner som de eier, eller som mottar tilskudd fra de regionale helseforetakene til sin virksomhet, bidrar til å fremme folkehelsen og forebygge sykdom og skade.

Politiet skal drive forebyggende, håndhevende og hjelpende virksomhet som et ledd i samfunnets samlede innsats for å fremme og befeste borgernes rettsikkerhet, trygghet og alminnelig velferd for øvrig. Dette er ifølge politiloven. Politiets hovedoppgave er å forebygge og motvirke straffbare handlinger. Politiet skal også organisere og drive forebyggende virksomhet for å påvirke og hvis mulig endre forhold som utløser ulovlige handlinger eller tilstander. Politiet er forpliktet til å ta initiativ til opprettelse av politiråd med den enkelte kommune for å bidra til kriminalitetsforebygging og trygghet i lokalsamfunnet.

Utdanningsdirektoratet 2017 Veilederen Spesialundervisning

Forvaltningsloven sine saksbehandlingsregler om enkeltvedtak utfyller opplæringsloven, jf. opplæringsloven § 15-1. Også ikke-lovfestede forvaltningsrettslige prinsipp er viktige i behandlingen av saker knyttet til spesialundervisning. For eksempel skal saksbehandlingen være forsvarlig.

Opplæringsloven setter ingen tidsfrister for PPT sin behandling av saker om spesialundervisning, men veilederen legger til grunn at det skal skje i løpet av rimelig tid.

Kontakt oss

Harald Sylta

Partner

T +47 40 63 96 66

E harald.sylta@kpmg.no

Mathias W. Johannessen

Manager

T +47 91 84 74 43

E Mathias.johannessen@kpmg.no

kpmg.no

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	17.06.20	18/20

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

UTKAST TIL PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON OG EIERSKAPSKONTROLL 2020-2024 MED RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERINGER – 1. GANGSBEHANDLING

Sekretariatets forslag til vedtak:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar KPMGs risiko- og vesentlighetsvurderinger til bruk i ny plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll for 2020-2024 til orientering.

(Utvalget har følgende innspill :/disse endringene/tillegg til utkast til planene.)

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg er enig om å prioritere/rangere følgende tema innen forvaltningsrevisjon de neste fire år:

1.
2.
3. osv

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg er enig om å prioritere/rangere følgende tema/selskap for eierskapskontroll:

1.
2.
3. osv

Utvalget tar saken opp til ny behandling i augustmøtet der de foreslåtte prosjektene er innarbeidet i planen.

Vedlegg:

1. Risiko- og vesentlegvurderinger for Karmøy kommune, utarbeidet av KPMG AS
2. Utkast til Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024, juni 2020
3. Utkast til Plan for eierskapskontroll 2020-2024, juni 2020.

Saksorientering:

Kontrollutvalgene i Norge skal i tråd med ny kommunelov § 23.2 annet ledd «*minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner*» og etter kommunelov § 23-4 «*utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.*»

Ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er det kommunestyret selv etter innstilling fra kontrollutvalget som skal vedta. Planen «*baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper*».

Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

KPMG AS ble engasjert av Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg i møtet 03.12.19, sak 45/19 til å lede arbeidet med å utarbeide risiko- og vesentlighetvurderinger av kommunen og å komme med utkast til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2024. Mandatet ble beskrevet i egen prosjektplan.

Det ble planlagt å behandle ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll på følgende måte:

- marsmøtet: – diskutere og vurdere risikoer innenfor kommunen sine ansvarsområder og knyttet til driften i selskaper der kommunen har eierinteresser, og å gjøre en første vurdering av aktuelle prosjekter gjennom en workshop i etterkant av møtet.
- maimøtet: - kontrollutvalget gjør endelig prioritering av de enkelte prosjektene på grunnlag av innspill. Som grunnlag for diskusjonen i møtet skulle analyse-dokumentene være ferdiggjort. I dokumentene vil alle data som er samlet inn bli presentert i en risikovurdering, inkludert det som ble samlet inn fra workshop
- september: Utkast til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll blir lagt fram for utvalget for endelig godkjenning og videresendelse til kommunestyret, eller til ny behandling i neste møte.
- oktober: Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020 – 2024 er vedtatt eller på ny til behandling av kontrollutvalget og så videresendes kommunestyret for sluttbehandling.

Workshopen, som det var invitert til 18.03.20, ble avlyst pga de igangsatte koronatiltakene fra regjeringen pga Covid19-viruset. Det samme gjaldt møtet mellom revisor og rådmann i samme uke. Workshopen og samtalen var en viktig del av prosessen for å komme med innspill til ny analyse og plan. Det innebar at analysedokumentet ikke ble ferdigstilt pr mai og prosessplanen ble forsinket.

Til maimøtet ble utvalget gitt anledning til å komme med sine meninger knyttet til å identifisere risiko og komme en vektlegging av disse.

Utvalget gjorde vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 13.05.20:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar endret prosessplan for arbeidet med ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-24 til orientering.

Utvalget avsetter 30/50 min. til forvaltningsrevisor til gjennomgang av risikoområder og innspill fra medlemmer i møtet.

De innspill som har framkommet, tar KPMG med seg i det videre arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingene til bruk i utkast til planer.

Utvalget tar saken opp til ny behandling i junimøtet, der de foreslåtte prosjektene skal prioriteres nærmere.

Risiko- og vesentlighetsvurderingene er vedlagt saksdokumentene som vedlegg 1.

Dette analysedokumentet er et verktøy – som sammen med kontrollutvalgets egne vurderinger skal legges til grunn for prioritering av aktuelle prosjekter i planen. Det er utvalget som prioriterer og vurderer de ulike risikoområdene og avgjøre hvilke område som skal bli gjenstand for forvaltningsrevisjon.

Utkast til Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 og utkast til Plan for eierskapskontroll 2020-2024, juni 2020 følger som vedlegg 2 og 3.

Plan 2012-2016

I perioden 2012-2016 gjennomførte kontrollutvalget forvaltningsrevisjoner innen følgende områder:

- Internkontroll (*rappor 2013*)
- Økonomistyring (*rappor2013*)
- Vedtaksoppfølging og andre politiske oversendelser (*rappor 2013/14*)
- Saksbehandling innen helse og omsorg, herunder pasient- og brukerrettigheter (*2014*)
- PPT (*rappor 2015*)
- Barnevern (*rappor 2015/2016*)
- Rekruttering, bemanning og kompetanse innen helse og omsorg (*orientering i møte*)
- IKT og informasjonssikkerhet (*orientering i møte*)

Plan 2016-2020

I perioden 2016-2020 inneholdt vedtatt plan for forvaltningsrevisjon følgende tema:

1. Håndtering av varslingsaker (*rappor 2017*)
2. Kommunens organisering av tilbudet for flyktninger (*orientering 2019*)
3. Kostnadseffektivitet i pleie- og omsorgssektoren (*rappor 2018*)
4. Offentlige innkjøp – etterlevelse av regelverk, rutiner og kompetanse (*orientering*)

De øvrige prosjektene var uprioriterte:

- Effektivitet/kvalitet i rus- og psykisk helsetjeneste
- Kvalitet i barnehage (*rappor 2028/2019*)

- Effektivitet og regelverksetterlevelse innenfor sosiale tjenester
- Etterlevelse av lovkrav i barneverntjenesten
- Styring og kontroll av IKT i kommunen
- Ivaretagelse av nye oppgaver etter samhandlingsreformen (*rapport 2019*)
- Økonomistyring
- Strategisk kompetansestyring
- Kommunens omstillingsevne

Utvalget bestilte også rapport i en konkret varslersak (*rapport 2017/18*) og om personvern og GDPR (*rapport 2019*). Selskapet som ble valgt ut for selskapskontroll, sammen med de andre eierkommunene, var Karmsund Havn IKS (*rapport 2018*).

Plan 2020-2024

I forslag til ny plan har revisor, etter innspill fra administrasjon og utvalg, i del 2 i utkast til plan foreslått følgende tema blir valgt ut for forvaltningsrevisjon i perioden 2020-2024 (i uprioritert rekkefølge):

Strategisk risiko

- **Kompetanse og rekruttering**
- **Mangelfull måloppnåelse knyttet til miljø og klima**
- **Næringsutvikling**

Operativ risiko

- **Mangelfullt systematisk vedlikehold og tilhørende vedlikeholdsetterslep**
- **Økonomisk bærekraft**
- **Utnyttelse av IKT-system**
- **Oppfølging av investeringsprosjekt**
- **Samspill mellom politikk og administrasjon**
- **Rus og psykisk helse**
- **Samhandling mellom tjenestene**

Regulatorisk risiko

- **Personvern og informasjonssikkerhet**
- **Internkontrollsystemet i kommunen**
- **Arbeidsmiljø og ytringsklima**
- **Helse, miljø og sikkerhet**

Forvaltningsrevisjon i selskap

- **Haugaland brann og redning IKS**
- **Haugaland næringspark AS**
- **Solstein AS**

Nærmere begrunnelse for valgene finner en under hvert av temaene i planen.

Planen bør inneholde minimum 8 prosjekter, da årlige budsjettmidler tilsier at det blir gjennomført ca. to prosjekter pr år.

Sekretariatet vil gjøre oppmerksom på at kommunestyret i møte 11.05.20, i sak 30/20 fattet følgende enstemmige vedtak :

«Kommunestyret ber om at Kontroll- og kvalitetsutvalget gjennomfører forvaltningsrevisjon vedrørende kunnskap om, opplæring i og bruken av kommunens kvalitets- og journalsystem ved våre sykehjem.»

Vedtaket kom som tilleggsforslag fra rpresentanten Medhaug (H). Saksprotokoller tatt inn under ferratsakene til dette møtet.

I utkast til plan for eierskapskontroll under del 2.2, har revisor foreslått følgende tema og selskaper blir valgt ut for revisjon i perioden 2020-2024 (i uprioritert rekkefølge):

- **Generell eierskapskontroll**
- **Haugaland Kraft AS**
- **Haugaland Vekst IKS**
- **Karmøy Næringsfond AS**

Også her må utvalget signalisere hvilket prosjekt de mener er mest aktuelt i kommende periode.

Videre saksgang

Når kontrollutvalget ser seg ferdig med prioriteringene i planen vil den være klar for oversending til kommunestyret for sluttbehandling. Fristen er ifølge loven *senest innen utgangen av året*, dvs 31.12.20. Dette blir tolket slik at kommunestyret kan om nødvendig behandle saken på nyåret, så lenge utvalget har gjort sitt vedtak innen fristen. Slik prosessen er lagt opp til nå, vil planen bli sendt til kommunestyrets første møte i høst og da god tid før fristen.

Planen skal vedtas av kommunestyret, men det kan delegeres til kontroll- og kvalitetsutvalget å foreta endringer i planperioden. I tidligere planer er dette anbefalt og slik fullmakt er blitt gitt. Slik hjemmel er gitt i kommuneloven § 23-3 siste setning. I løpet av fire år har det vist seg at det kan være nyttig med omprioritering av prosjektene.

Planperioden går ett år ut over kommunestyreperioden, da ny plan ikke vil blir vedtatt av kommunestyret før til høsten etter valget.

Bestilling av forvaltningsrevisjoner skal skje med utgangspunkt i den plan som kommunestyret vedtar, og den budsjetttrammen kontroll- og kvalitetsutvalget har til rådighet. Det betyr at utvalget kan bestille ca. to prosjekter pr år.

Aksdal, 10.06.20

Toril Hallsjø (sign.)
Daglig leder/utvalgssekretær

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Vedlegg til Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024
Karmøy kommune

Juni 2020

www.kpmg.no

UTKAST

Innhold

1. Bakgrunn og formål	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Formål	1
1.3 Framgangsmåte og involvering	1
2. Oppsummerende risikovurdering	2
3. Kommunen sitt eierskap	7
3.1 Selskap som er omfattet av kommuneloven § 23-6, første ledd	7
3.2 Samarbeidsorgan og stiftelser	15
3.3 Andre selskap hvor kommunen har eierinteresser	16
4. Risiko- og vesentlighetsvurdering - av kommunen sin virksomhet	17
4.1 Strategisk risiko	17
4.2 Operativ risiko	18
4.3 Regulatorisk risiko	21
4.4 Forvaltningsrevisjon i selskap	22
5. Risiko- og vesentlighetsvurdering – av kommunen sitt eierskap	24
5.1 Generell eierstyring	24
5.2 Selskap identifisert for eierskapskontroll	24
Vedlegg 1 Framgangsmåte og involvering	26
Teoretisk fundament	26
Prosess	27

1. Bakgrunn og formål

1.1 Bakgrunn

Etter kommuneloven § 23-3, andre ledd, skal kontrollutvalget minst en gang i valgperioden utarbeide en plan som viser hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner innenfor. Videre går det fram av kommuneloven § 23-4, andre ledd, at kontrollutvalget også i løpet av valgperioden skal utarbeide en plan som viser hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planene skal utarbeides senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert og skal baseres på risiko- og vesentligvurderinger av kommunen sin virksomhet, kommunen sine selskap og kommunen sitt eierskap.

Kontrollutvalget i Karmøy kommune bestilte i møtet 3.12.2019, sak 45/19, en risiko- og vesentlighetsvurdering fra KPMG som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, som skal gjelde i perioden 2020-2024.

1.2 Formål

Formålet med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å identifisere hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i fireårsperioden 2020-2024.

KPMG har gjennomført en analyse av risiko og vesentlighet i Karmøy kommune. Denne analysen vil presentere identifiserte områder i den kommunale virksomheten og i selskap som er knyttet til kommunen, hvor det er risiko for vesentlige avvik og hvor alvorlige konsekvensene av disse avvikene vil være. Analysen danner grunnlag for kontrollutvalget sin prioritering av områder som kan være gjenstand for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i planperioden og kontrollutvalget sin innstilling til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Planene blir vedtatt i kommunestyret.

Basert på planene vil kontrollutvalget få gjennomført enkeltstående forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Det er ved bestilling av enkeltstående revisjoner at tema spisses og operasjonaliserast når det gjelder hvordan revisjonen skal innrettes. Risiko- og vesentlighetsvurderingen identifiserer først og fremst områder for forvaltningsrevisjon, i planene for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll går det fram tema som *kan være* aktuelle tema innenfor de identifiserte områdene. Det er ved bestilling av enkeltstående prosjekt at en endelig spisser og operasjonaliserer hvilke temaer som skal være gjenstand for revisjon og hvilke problemstillinger revisjonen skal svare på.

1.3 Framgangsmåte og involvering

Vi har gjennomført en prosess som har inkludert samspillet med ulike deler av kommunen; administrasjon, hovedverneombud og politikere fra kontrollutvalg og kommunestyre.

Arbeidet har vært delt i tre hovedbolker:

1. Kartlegge og forstå kommunen
2. Arbeidsmøte med kommunen for å etablere og verifisere mulige område for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
3. Dokumentere analysen

For en mer detaljer beskrivelse av framgangsmåten, se vedlegg 1.

2. Oppsummerende risikovurdering

I den følgende tabellen oppsummerer vi de identifiserte områdene som kan være aktuelle for forvaltningsrevisjon og/eller eierskapskontroll¹, med tilhørende vurdert risiko. I tabellen presenterer vi område/hendelse, aktuell enhet og gir en oppsummerende beskrivelse av område/identifisert hendelse. I kapittel 4 og 5 er det gjort en mer detaljert beskrivelse av område/hendelse og tilhørende risiko.

I den ytterste kolonene er det gjort en vurdering av risikoen, som et produkt av sannsynlighet og konsekvens – i samsvar med figur 2, vedlegg 1. Grøn indikerer relativt lav risiko. Det er ingen område/hendelser som er vurdert til å være grønn. Gul indikerer middels risiko. Risikoene som er definert som høye er markert røde.

Område/hendelse	Aktuell enhet	Oppsummerende beskrivelse	Risiko
Strategisk risiko			
Kompetanse og rekruttering	Hele kommunen	Tjenestebehov og ivaretagelse av behovet endrer krav til både kompetanse og sammensettingen av denne. Karmøy kommune opplever det som utfordrende å sikre seg riktig kompetanse innenfor enkelte tjenesteområder. Dette utgjør en risiko for mangelfulle tjenester.	Rød
Mangelfull måloppnåelse knyttet til miljø og klima	Hele kommunen	I samfunnet er det et tiltakende fokus på miljø og bærekraftig virksomhet. Mangelfullt fokus på klima og miljø, kan innebære en omdømmerisiko for kommunen. Kommunen har et tiltakende fokus på dette området.	Gul
Næringsutvikling	Hele kommunen	Karmøy kommune har en utflatende utvikling i folketall og negativ vekst i enkelte deler av kommunen. Verdiskapingen i kommunen har vært lavere enn gjennomsnittet i det nærliggende området. Manglende vekst i arbeidsplasser og verdiskaping kan være en risiko for reduksjon i kommunens skatteinnteg, noe som igjen kan svekke inntektgrunnlaget og kommunens tjenestetilbud.	Gul
Operativ risiko			
Mangelfullt systematisk vedlikehold og tilhørende vedlikeholdsetterslep	Teknisk	Kommunen har et vedlikeholdsetterslep. Det er en risiko for at planleggingen og prioriteringen av vedlikehold er mangelfull, dette kan utgjøre en risiko for at standarden på kommunen sine formålsbygg ikke er i samsvar med gjeldende regelverk. Videre kan det utgjøre en økonomisk	Gul

¹ Eit selskap kan vere aktuelt både for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll.

Område/hendelse	Aktuell enhet	Oppsummerende beskrivelse	Risiko
Økonomisk bærekraft		risiko ettersom manglende vedlikehold kan føre til forringelse av bygningsmassen.	
	Hele kommunen	Karmøy kommune har lavere skatteinntekter enn gjennomsnittet for resten av landet. Ressursbruken til tjenesteproduksjon har vært lavere enn landsgjennomsnittet de siste årene, samtidig som kommunen har en høyere ressursbruk enn det inntektsnivået isolert sett skulle tilsi. Vår vurdering er at Karmøy kommune har en sårbar økonomi. Samtidig går det frem at dette er et fokusområde i kommunen, og det er iverksatt flere tiltak. Dermed er nettorisikoen vurdert til å være middels.	
Utnyttelse av IKT-system	Hele kommunen	Historisk har kommunen kjøpt inn IKT-system for den enkelte sektor, uten å tenke gjennom behovet til kommunen som helhet. Det er pekt på at det er en risiko for at systemene ikke blir godt nok utnyttet og at kommunen har system som ikke blir bruk. Videre er det komnt innspill på at opplæringen i sentrale systemer innenfor helse og omsorg ikke er tilstrekkelig. Mangelfull opplæring vil utgjøre en risiko for at utnyttelsen av systemene vil være mangelfull, noe som igjen kan gi sårbare tjenester. Ettersom kommunen blir mer digitalisert, vil kommunen også være mer sårbar for svikt i IKT systemene.	
Oppfølging av investeringsprosjekter	Teknisk/hele kommunen	Kommunen skal gjennomføre flere store investeringsprosjekter i perioden. Ettersom det er store og komplekse prosjekt som kan være krevende å styre, er det en iboende risiko for at prosjektene ikke blir levert til avtal tid, kostnad og kvalitet. Merforbruk i investeringsprosjekt vil også føre til økte driftskostnader for kommunen. Forsinkelser kan føre til at innteksstrømmen fra investeringen blir forsinket. Dette samt kvalitetsutfordringer kan også gi negative følger for øvrig virksomhet.	
Samspill mellom politikk og administrasjon	Hele kommunen	Administrasjonen og de folkevalgte har ulike roller og ansvar i en kommune og det foreligger en risiko for at en ikke alltid etterlever de ulike rollene og ansvaret. Det er kommet innspill på at de politiske beslutningsprosessene i kommunen oppleves som byråkratiske. Uklar rolleforståelse mellom administrasjon og folkevalgte og utilstrekkelig utredelse av saker kan redusere kvaliteten i beslutningsprosessene og utgjøre en risiko for at beslutninger blir tatt på mangelfulle grunnlag.	
Rus og psykisk helse	Helse og omsorg	Både kontrollutvalget og administrasjonen spilte inn rus og psykisk helse som områder med særlig risiko, knyttet til at dette er områder som går på	

Område/hendelse	Aktuell enhet	Oppsummerende beskrivelse	Risiko
Samhandling mellom tjenestene	Oppvekst og kultur	tvers av sektorer. Herunder psykisk helse i forhold til barn og unge og krysningspunktet mellom rus og psykisk helse. Manglende koordinering og helhet i tjenestetilbudet kan utgjøre en risiko for at personer med utfordringer knyttet til rus og/eller psykisk helse ikke får et tilstrekkelig tjenestetilbud.	
	Hele kommunen	Forvaltningsrevisjonen gjennomført innenfor tidlig innsats i 2020 viste at det tverrfaglige samarbeidet innenfor området i for liten grad var satt i system. Det er videre gitt innspill på at kommunen sin organisering gir en risiko for manglende helhetlig styring og utnyttelse av kompetanse. Mangelfull koordinering og samhandling i kommunen kan utgjøre en risiko for at kommunens resurser ikke blir utnyttet effektivt, og kan videre påvirke tjenestekvaliteten.	
Regulatorisk risiko			
Informasjonssikkerhet og personvern	Hele kommunen	I kommunal virksomhet har personvern en høy, iboende risiko, da kommunen håndterer en rekke sensitive personopplysninger om innbyggere og ansatte. En forvaltningsrevisjon om personvern i Karmøy kommune i 2019 pekte på flere forbedringsområder i forhold til kommunens internkontrollsystem for personvern. Det er i prosessen med risiko- og vesentlighetsvurderingen kom innspill på at det ikke er gode nok system for å ivareta informasjonssikkerheten innenfor enkelte sektorer i kommunen, og at det er en risiko for at sensitiv informasjon ikke blir ivaretatt.	
	Internkontrollsystemet i kommunen	Hele kommunen	
Arbeidsmiljø og ytringsklima	Hele kommunen	Ytringsklimaet i kommunen er blitt spilt inn som et risikoområde, som følge av at kommunalt ansatte har fått forbud mot å uttale seg i media/sosiale medier. Videre er det pekt på at kommunen ikke er god nok til å ivareta det psykososiale arbeidsmiljøet ved omstillinger, og at en ikke er tett nok på de som blir berørte i gjennomføringsfasen. Et arbeidsmiljø som ikke legger opp til et godt ytringsklima utgjør en omdømmerisiko for kommunen, det kan også svekke arbeidsmiljøet og føre til sykefravær og rekrutteringsutfordringer.	

Område/hendelse	Aktuell enhet	Oppsummerende beskrivelse	Risiko
Helse, miljø og sikkerhet	Hele kommunen	Det er gitt innspill på at HMS-arbeidet i kommunen kan være et forbedringspunkt. Herunder hvordan HMS-arbeidet fungerer, HMS-oppfølgningen av kommunen sine leverandører og videre hvordan oppfølgningen av HMS-handlingsplanen er i praksis.	
Forvaltningsrevisjon i selskap			
Haugaland Brann IKS	Selskap	Selskapet utfører en viktig oppgave på vegne av kommunen.	
Haugaland næringspark AS	Selskap	Selskapet skal bidra til å sikre eksisterende og etablere nye arbeidsplasser, og har således en viktig samfunnsfunksjon.	
Solstein AS	Selskap	Selskapet har en viktig samfunnsfunksjon.	
Eierskapskontroll			
Generell eierstyring	Eierstyring	Karmøy kommune har eierskap i over 20 selskaper, og det er stilt spørsmål ved om kommunen sin kapasitet til eierstyring er tilstrekkelig. Samtidig blir det pekt på at det er gjort forbedringer i eierstyringen de senere årene. I flere av selskapene hvor kommunen har eierskap er utvikling av næringsvirksomhet og arbeidsplasser et viktig formål. Mangelfull oppfølging av kommunen sin eierstyring kan utgjøre en risiko for at kommunen har eierskap som ikke gir avkastning i samsvar med intensjon.	
Haugaland Kraft AS	Selskap	Haugaland Kraft AS har historisk gitt Karmøy kommune høyt utbytte på investert kapital. Formålet bak eierskapet og selskapets vesentlighet tilsier at kommunen bør ha en løpende oppfølging av eierskapet.	
Haugaland Vekst IKS	Selskap	Selskapet har en viktig samfunnsfunksjon med å drive felles nærings- og regionalutviklingsarbeid for eierkommunene. Manglende oppfølging av eierinteressene i selskapet kan potensielt påvirke hvordan kommunen sine interesser på næringsområdet på regionalt nivå blir utøvd.	
Karmøy Næringsfond AS	Selskap	Selskapet har en viktig samfunnsfunksjon ved at det skal bidra til å skape nye arbeidsplasser i kommunen og videre bidra til å gi avkastning til eierne.	

Område/hendelse	Aktuell enhet	Oppsummerende beskrivelse	Risiko
Karmsund Havn IKS	Selskap	Karmsund Havn er en viktig næringsaktør i Karmøy kommune.	

Fra arbeidsmøtene med politikerne og administrasjonen ble følgende område/hendelser nevnt som særlig aktuelle for forvaltningsrevisjon:

- ✓ Mangelfullt systematisk vedlikehold og tilhørende vedlikeholdsetterslep
- ✓ Utnyttelse av IKT-system
- ✓ Samspill mellom politikk og administrasjon
- ✓ Rus og psykisk helse
- ✓ Internkontrollsystemet i kommunen
- ✓ Arbeidsmiljø og ytringsklima
- ✓ Haugaland Brann IKS
- ✓ Karmsund Havn IKS

I utkast til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll vil vi, basert på våre analyser og kommunen sine innspill, prioritere hvilke prosjekt som vil være særlig relevante å gjennomføre i perioden.

3. Kommunen sitt eierskap

I dette kapitelet gir vi en oversikt over alle selskapa kommunen har eierskap i.

Kommuneloven § 23-6 og § 24-10 omtaler innsynsretten til kontrollutvalget og revisor. Etter kommuneloven §23-6, første ledd, kan kontrollutvalget og revisor (jmf. §24-10) kreve opplysninger for å gjennomføre kontroll i følgende type selskap:

- a) *interkommunale selskaper etter IKS-loven*
- b) *interkommunale politiske råd*
- c) *kommunale oppgavefelleskap*
- d) *aksjeselskap der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer.*

Kommuneloven § 23-6, femte ledd sier videre at:

Kontrollutvalgets innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser etter første og andre ledd gjelder på tilsvarende måte overfor andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen eller fylkeskommunen. Innsynet og undersøkelsene skal imidlertid bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt.

Selv om det vil være selskapene som er omtalt etter §23-6, første ledd som vil være aktuelle for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, har kontrollutvalget også innsynsrett ovenfor selskap som utfører oppgaver på vegne av kommunen. Dette kan for eksempel være selskap som kommunen eier sammen med private, helt privateide selskap og stiftelser. Kontrollutvalget sin rett til innsyn og undersøkelser i selskap utover § 23-6, omfatter bare det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt. Samtidig vil det være nødvendig at kommunen har inngått en avtale med de aktuelle selskapene om rett til innsyn, for at kontrollutvalget og revisor kan kreve rett til kontroll².

Vi har i den videre beskrivelse skilt mellom de selskapene som er omfattet av kommuneloven § 23-6, første ledd, hvor kontrollutvalget kan kreve de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre sin kontroll – det er disse selskapene som vil være aktuelle for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. I tillegg presenterer vi nøkkeltal fra andre selskap hvor kommunen har eierskap. I samsvar med kommuneloven §23-6, kan kontrollutvalget også gjennomføre undersøkelser i disse selskapene om eventuelle kontrakter med kommunen blir oppfylt.

3.1 Selskap som er omfattet av kommuneloven § 23-6, første ledd

Her følger en oversikt over de interkommunale selskapene og aksjeselskapene som kontrollutvalget har innsynsrett i etter kommuneloven § 23-6, første ledd. Vi presenterer her formålet med selskapet, kommunen sin eierdel og nøkkeltal for eierkapitalandel³, driftsinntekter og årsresultat⁴ for de tre siste årene.

² Tolkingssuttale frå kommunal- og moderniseringsdepartementet, [§ 23-6 : Innsyn og undersøkelser i selskaper o.l.](#), 2020.

³ Egenkapitalandelen viser egenkapital av total kapital i selskapet. Den viser hvor stor del av eiendelene i selskapet som er finansiert med eienkapital, i motsetning til finansiering via lån. Grad av egenkapital er et uttrykk for selskapet sin soliditet.

⁴ Driftsinntekter og årsresultat er oppgitt i hele tusen.

3.1.1 Karmsund Havn IKS

Karmsund Havn IKS			
Selskapsform	IKS		
Stiftelsesår	1992		
Formål	<p>«Planlegge, utbygge og drive havner, samt å trygge ferdselen, på vegne av de kommuner som er deltakere, og ivareta disse kommuners oppgaver, rettigheter og forpliktelser i samsvar med den til enhver tid gjeldene havne- og farvannslovgivning, jft havneloven».</p> <p>Selskapet blir eid sammen med Bokn, Bømlo, Haugesund, Tysvær og Sveio kommune.</p>		
Kommunen sin eierandel	38,46 %		
Ansatte	27		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Eierkapitalandel	20,9 %	23,7 %	23,7 %
Driftsinntekter	Kr. 99 558'	Kr. 93 687'	Kr. 79 387'
Årsresultat	Kr. 12 194'	Kr. 8 636'	Kr. 4 462'

Selskapet har drevet med overskudd de tre siste årene, har god likviditet og lav gjeldsbelastning. Det ble gjennomført eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskapet 2018.

3.1.2 Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS

Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS			
Selskapsform	IKS		
Stiftelsesår	2004		
Formål	<p>«Formålet med selskapet er å tilby sekretariatstjenester til kontrollutvalgene i deltakerkommunene og nærliggende kommuner. Selskapet skal drives i balanse slik at inntekter fra kommunene dekker kostnadene».</p> <p>Selskapet eies sammen med Bokn, Etne, Haugesund, Sauda, Suldal, Sveio, Tysvær, Utsira og Vindafjord kommune.</p>		
Kommunen sin eierandel	35,79 %		
Ansatte	2		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	70,3 %	68,1 %	69 %
Driftsinntekter	Kr. 2 019'	Kr. 1 957'	Kr. 1 864'
Årsresultat	Kr. 65'	Kr. 31'	Kr. 35'

Selskapet har god likviditet og soliditet, og tilfredsstillende lønnsomhet.

3.1.3 Haugaland Kraft AS⁵

Haugaland Kraft AS			
Selskapsform	AS		
Stiftelsesår	1995		
Formål	<p>«Eierskap i selskaper som driver produksjon av fornybar energi, sikker og kostnadseffektiv overføring og omsetning av energi, og som tilbyr sikker og kostnadseffektive bredbåndstjenester, samt hva hermed står i forbindelse, herunder å delta i andre foretak som driver tilsvarende virksomhet. Selskapet skal også ivareta konsern- og hovedkontorfunksjoner.»</p> <p>Selskapet blir eid sammen med Haugesund, Tysvær, Vindafjord, og Sveio kommune. I tillegg er Finnås Kraftlag Sa og Skånevik Ølen Kraftlag AS eiere.</p>		
Kommunen sin eierdel	36,05 %		
Tilsette	430		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitaldel	75,2 %	74,4 %	65,5 %
Driftsinntekter	Kr. 2 652 329'	Kr. 1 583 561'	Kr. 1 956 932'
Årsresultat	Kr. 746 194'	Kr. 273 658'	Kr. 753 361'

Nøkkeltallene som vises her er fra konsernregnskapet til selskapet. Selskapet har god lønnsomhet og soliditet. Samtidig har selskapet noe lav likviditet. Det ble gjennomført en selskapskontroll av eieroppfølging og drift i selskapet i 2015.

Selskapet har følgende datterselskap, som kontrollutvalget også har innsynsrett i:

- ✓ Haugaland Kraft Nett AS
- ✓ Haugaland Kraft Fiber AS
- ✓ Haugaland Kraft Energi AS

⁵ I utgangspunktet er ikke dette selskapet omfattet av selskap som kontrollutvalget har innsynsrett i etter kommuneloven §23-6, da selskapet har flere eiere enn kommunale. I Haugaland Kraft AS sine vedtekter går det fram at kontrollutvalget og revisor i kommuner som eier aksjer i selskapet har rett til å foreta undersøkelser i selskapet.

3.1.4 Kriesesenter Vest IKS

Kriesesenter Vest IKS			
Selskapsform	IKS		
Stiftelsesår	2011		
Formål	<p>«Selskapet skal, på vegne av eierkommunene, sikre etterlevelse av kriesesenterlovas § 2 a), b) og c). Selskapet skal være et rådgivende organ for eierkommunene i etterlevelse av lovens § 2 d). Selskapet har ikke som formål å drive virksomhet som gir utbytte til eierkommune».</p> <p>Selskapet eies sammen med Bokn, Bømlo, Etne, Fitjar, Haugesund, Kvinnherad, Odda, Sauda, Stord, Suldal, Sveio, Tysnes, Tysvær, Utsira, Ullensvang og Vindafjord kommune.</p>		
Kommunen sin eierandel	23,52 %		
Ansatte	30		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig
Driftsinntekter	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig
Årsresultat	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig

Vi har ikke tilgjengelig regnskapsdata for selskapet.

3.1.5 Haugaland Vekst IKS

Haugaland Vekst IKS			
Selskapsform	IKS		
Stiftelsesår	2004		
Formål	<p>«Selskapets formål er å drive regionalt nærings- og utviklingsarbeid. Selskapet skal bidra til økt samhandling, attraktivitet og verdiskaping i regionen. Selskapet kan også yte andre tjenester til deltakerkommunene, evt. tjenester til andre enn deltakerkommunene, under forutsetning av at slik tjenesteyting ikke endrer selskapets status som "offentlig oppdragsgiver"/ leverandør av tjenester i "egenregi", slik at lov om offentlige anskaffelser ikke gjelder i forhold til selskapets tjenesteyting til deltakerkommunene. Pr. i dag antas denne forutsetning å innebære at levering av andre tjenester/tjenester til andre enn deltakerkommuner ikke må overstige 20% av selskapets omsetning.»</p> <p>Selskapet eies med Bokn, Etne, Haugesund, Sauda, Suldal, Sveio, Tysvær, Utsira og Vindafjord kommune samt Rogaland Fylkeskommune.</p>		
Kommunen sin eierandel	9,09 %		
Ansatte	7		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	48,3 %	52,5 %	56,3 %

Driftsinntekter	Kr. 15 647'	Kr. 16 892'	Kr. 16 512'
Årsresultat	Kr. 366'	Kr. 234'	Kr. 346'

Selskapet har stabil drift, med god likviditet og lav gjeldsbelastning.

3.1.6 Haugaland Brann og Redning IKS

Haugaland Brann og Redning IKS			
Selskapsform	IKS		
Stiftelsesår	2017		
Formål	<p>«Selskapets formål er å dekke alle kommunenes plikter, oppgaver og behov i henhold til brann- og eksplosjonsvernlovens krav til kommunene, herunder: ulykke- og katastrofesituasjoner som brann, redning, drukning og akutt forurensing, nødalarmtjenester 110, feiing og tilsyn med fyringsanlegg, arbeide med forebyggende tiltak mot brann og ulykker, søke å selge tjenester knyttet til forebyggende og beredskapsrelaterte tjenester, inngå samarbeidsavtaler med kommuner, andre selskaper og virksomheter. Selskapet kan påta seg andre arbeidsoppgaver eierne og selskapet måtte bli enige om».</p> <p>Selskapet blir eid sammen med Bokn, Etne, Suldal, Sveio, Tysvær, Utsira og Vindafjord kommune. Haugesund kommune er foreløpig formelt medeier i selskapet, men har trukket seg fra samarbeidet.</p>		
Kommunen sin eierandel	37,16 %		
Ansatte	315		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitaldel	1,4 %	83,3 %	N/A
Driftsinntekter	Kr. 3 683'	Kr. 5 000'	N/A
Årsresultat	Kr. – 2 930'	Kr. 4 156'	N/A

Selskapet har lav egenkapitaldel og hadde et negativt årsresultat i 2018.

3.1.7 Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS

Interkommunalt arkiv i Rogaland IKS			
Selskapsform	IKS		
Stiftelsesår	2002		
Formål	<p>«Selskapet skal arbeide for at arkivmaterialet fra deltakerne eller materiale som disse har ansvar for, blir tatt vare på og gjort tilgjengelig for offentlig bruk, forskning og andre administrative, juridiske og kulturelle formål, i samsvar med arkivloven. Selskapet skal tilby depotplass for deltakernes arkivmateriale, samt veilede deltakerne slik at de har tilfredsstillende oppbevaringsforhold for arkivmateriale. Selskapet skal være et arkivfaglig rådgivningsorgan og kompetansesenter for deltakerne, og skal i samråd med deltakerne arbeide for å utvikle effektive og rasjonelle arkivtjenester hos dem.</p> <p>Driften av selskapet skal gå i balanse, det vil si at inntektene fra deltakerne skal dekke selskapets kostander.</p> <p>Selskapet kan etter nærmere vedtak av styret prise visse tjenester og således ha egne inntekter. Tjenestene som kan prises skal i hovedsak være slike som ikke vil bli gitt til alle deltakerne, eller som deltakerne vil ha ulik etterspørsel etter, eller tjenester som faller utenfor selskapets hovedformål.</p> <p>Til gjennomføring av spesielle prosjekt utenom selskapets ordinære arbeidsoppgaver, blir det søkt finansiering mellom deltakerne eller andre som spesielt ønsker prosjektet gjennomført.</p> <p>Selskapet har anledning til å ta på seg konsulentoppdrag for andre, når oppdragsgiver betaler for tjenesten og det ikke går ut over selskapets hovedoppgaver.</p> <p>Definisjonen av formål og ansvarsområde er uttømmende. Styret og representantskapet har ikke myndighet til å fatte vedtak på områder som ikke er nevnt ovenfor».</p> <p>Det ble gjennomført en selskapskontroll av selskapet i 2013.</p> <p>Lønnsomheten er ikke tilfredsstillende, og selskapet har gått i minus de siste to årene. Soliditeten er god.</p>		
Kommunen sin eierandel	10,19 %		
Ansatte	10		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	21 %	66,1 %	88,3 %
Driftsinntekter	Kr. 12 213 000	Kr. 9 343 000	Kr. 6 709 000
Årsresultat	Kr. - 150 000	Kr. - 605 000	Kr. 322 000

Selskapet har hatt lav lønnsomhet og negativt resultat de siste to årene. Soliditeten er god. Det ble gjennomført en selskapskontroll av selskapet i 2013.

3.1.8 Haugaland Næringspark AS

Haugaland Næringspark AS			
Selskapsform	AS		
Stiftelsesår	2001		
Formål	<p>«Selskapets formål er utvikling og salg av 5.000 dekar regulert næringsareal og tilhørende havn lokalisert på Gismarvik i Tysvær kommune, primært for energi- og arealkrevende industri og næringsvirksomhet. Selskapets eiendomsvirksomhet skal bidra til å sikre eksisterende og etablere nye arbeidsplasser, ved å tilrettelegge for nærings synergier i hele regionen. Herunder kunne delta i foretak som driver tilsvarende virksomhet i regionen».</p> <p>Selskapet blir eid sammen med Tysvær, Haugesund, Vindafjord og Bokn kommune.</p>		
Kommunen sin eierandel	46,05 %		
Ansatte	2		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	18,9 %	20,3 %	20 %
Driftsinntekter	Kr. 5 711'	Kr. 12 438'	Kr. 3 964'
Årsresultat	Kr. – 529'	Kr. – 640'	Kr. – 4 105'

Selskapet har god likviditet og soliditet, men svak lønnsomhet de siste årene.

3.1.9 Karmøy Næringsfond AS

Karmøy Næringsfond AS			
Selskapsform	AS		
Stiftelsesår	2018		
Formål	<p>«Å investere i små og mellomstore private virksomheter med den hensikt å vareta og skape nye arbeidsplasser i kommunen og konkurransedyktig avkastning til eierne gjennom utvikling og salg av disse virksomhetene, samt hva hermed står i forbindelse med dette og annen virksomhet».</p>		
Kommunen sin eierandel	100 %		
Ansatte	0		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	100 %	N/A	N/A
Driftsinntekter	Kr. 0	N/A	N/A
Årsresultat	Kr. – 36 000	N/A	N/A

Karmøy Næringsfond AS ble stiftet i 2018.

3.1.10 Opplev Avaldsnes AS

Opplev Avaldsnes AS			
Selskapsform	AS		
Stiftelsesår	1999		
Formål	«Selskapets formål er å formidle lokal kulturhistorie, utvikle historiske attraksjoner og tilby kulturopplevelser av høy kvalitet til lokalbefolkning, tilreisende, turister og historieinteresserte. Selskapet skal vektlegge autentitet og historisk kunnskap, og fremme lokal identitet, og tilrettelegge for rekreasjonsområder og reiselivsutvikling».		
Kommunen sin eierandel	100 %		
Ansatte	18		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	14,2 %	34,6 %	51,2 %
Driftsinntekter	Kr. 7 230'	Kr. 6 767'	Kr. 6 493'
Årsresultat	Kr. – 208'	Kr – 582'	Kr. – 416'

Selskapet har hatt et negativt årsresultat de siste tre årene. Soliditeten til selskapet er tilfredsstillende.

3.1.11 Solstein AS

Solstein AS			
Selskapsform	AS		
Stiftelsesår	1990		
Formål	«Å utvikle mennesker gjennom tiltak som bidrar til at flere får delta i arbeidslivet».		
Kommunen sin eierandel	100 %		
Ansatte	58		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	49,1 %	71,3 %	69,8 %
Driftsinntekter	Kr. 57 967'	Kr. 57 402'	Kr. 53 917'
Årsresultat	Kr. 214'	Kr 1 600'	Kr. 1 143'

Selskapet hadde en svakere lønnsomhet i 2018. Selskapet har god soliditet.

3.1.12 Karmøy Kino AS

Karmøy Kino AS			
Selskapsform	AS		
Stiftelsesår	1967		
Formål	«Kinovirksomhet og annen virksomhet knyttet til dette».		
Kommunen sin eierandel	100 %		
Ansatte	14		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	66,2 %	65,9 %	57,2 %
Driftsinntekter	Kr. 8 133'	Kr. 8 029'	Kr. 8 728'
Årsresultat	Kr. – 127'	Kr. 299'	Kr. 829'

Selskapet hadde et negativt driftsresultat i 2018. Selskapet har god likviditet og soliditet.

3.1.13 Destinasjon Haugesund og Haugalandet AS

Destinasjon Haugesund og Haugalandet AS			
Selskapsform	AS		
Stiftelsesår	2006		
Formål	«Markedsføring av reiselivsbedrifter i regionen og andre aktiviteter som naturlig faller sammen med dette, herunder å delta i andre selskaper med lignende virksomhet, kjøp og salg av aksjer, eller på annen måte gjøre seg interessert i andre foretagender.»		
Kommunen sin eierandel	22,09 %		
Ansatte	9		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	66,2 %	65,9 %	57,2 %
Driftsinntekter	Kr. 7 728'	Kr. 7 621'	Kr. 7 207'
Årsresultat	Kr. – 80'	Kr. – 315'	Kr. 295'

Selskapet har hatt et negativt årsresultat de siste to årene. Soliditeten til selskapet er god.

3.2 Samarbeidsorgan og stiftelser

Kommunen er med i følgende samarbeidsorgan og stiftelser:

- ✓ Friluftsrådet Vest
- ✓ Stiftelsen Maritimt Forum

3.3 Andre selskap hvor kommunen har eierinteresser

Selskap	Driftsinntekter (2018)	Årsresultat (2018)	Kommunens eierandel
Marin Energi Testsenter AS	Kr. 1 002'	Kr. – 574'	8,05 %
Destinasjon Haugesund og Haugalandet AS	Kr. 7 728'	Kr. – 80'	22,09 %
E134 Haukelivegen AS	Kr. 1 214'	Kr. – 195'	2,17 %
HIL-hallen AS	Kr. 1 150'	Kr. 196'	5,00 %
Storhall Karmøy AS	Kr. 6 172'	Kr. 218'	10,00 %
Norsk Bane AS	Kr. 1 924'	Kr. – 69'	0,95 %
Fjord Norge AS	Kr. 41 885'	Kr. 8'	0,24 %
Rogaland Ressurscenter AS	Kr. 4 539'	Kr. 213'	1,7 %
AS Haugaland Industri	Kr. 31 692'	Kr. – 656'	8,29 %
Aski AS	Kr. 36 104'	Kr. – 716'	55,04 %
Musikkselskapet Nordvegen AS	Kr. 5 164'	Kr. – 94'	26,67%

4. Risiko- og vesentlighetsvurdering - av kommunen sin virksomhet

I dette kapitelet presenterer vi identifiserte område/hendelser som er vurdert som er særlig relevante for forvaltningsrevisjon. Det vil si områder hvor det er identifisert risikoer for mangelfull virksomhet og tjenestetilbud. Områdene som blir presentert er vurderte som vesentlige, ved at det er særlig viktige/sentrale områder for kommunen. Risikoene er gruppert i hovedbolkene; operative risikoer, strategiske risikoer og regulatoriske risikoer⁶.

4.1 Strategisk risiko

4.1.1 Kompetanse og rekruttering

Tjenestebehov og ivaretagelse av behovet endrer krav til både kompetanse og sammensettingen av denne. I spørreundersøkelsen KPMG har gjennomført pekes det på at det er manglende kompetanse og gjerne rekrutteringsutfordringer innenfor enkelte tjenesteområder i kommunen. Innenfor helse og omsorg nevnes lege, psykolog, helsesykepleiere og sykepleiere til deler av virksomheten. Det pekes også på at det er manglende kompetanse innenfor teknisk generelt, og at planleggere spesielt er en yrkesgruppe med rekrutteringsutfordringer.

Karmøy kommune har en høy andel av sine ansatte som jobber i deltidsstillinger. Dette gjør at en blir mer sårbar for fravær, og at det kan være en risiko for manglende kontinuitet i tjenestene. I følge administrasjonen jobbes det aktivt med å sikre større grav av heltid.

Endringer i samfunnet fører også til at en må ha en mer endringsdyktig arbeidsstyrke enn tidligere. Dette betyr at kommunen i større grad må bli bedre på å skolere og omskolere sine ansatte. I arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen er det kommet innspill på at ansatte i kommunen ikke blir utnyttet optimalt, ved at ansatte får arbeidsoppgaver de ikke har kompetanse til å gjennomføre.

Manglende kompetanse vil kunne føre til at kommunen ikke får gitt tjenester til sine innbyggere i tilstrekkelig grad.

Risikoen for mangelfull kompetanse er, både i forhold til sannsynlighet og konsekvens, vurdert til å være høy.

4.1.2 Mangelfull måloppnåelse knyttet til miljø og klima

I samfunnet er det et økende fokus på miljø og bærekraftige virksomheter. Det går frem av dokumentanalyser at kommunen tidligere har hatt en manglende systematikk og forankring i klima- og miljøarbeidet. Kommunen har et betydelig høyere CO₂-utslipp knyttet til energibruk enn sammenligningskommunene. Dette forklares i hovedsak med at Karmøy kommune har mer industri og sjøfart, samt en flyplass som blir regnet inn som en del av utslippet.

Fra arbeidsmøte med administrasjonen går det frem at miljø- og klimaarbeid nå er et fokusområde i kommunen, og at det er flere initiativ som nå pågår. Miljø og klima aspektet er blant annet tatt inn som en del av anskaffelsesstrategien gjennom et prosjekt for å øke kompetanse og vektlegging av miljø-

⁶ Risikoer kan være tilhørende flere bolker.

og klimakrav i innkjøp av varer og tjenester. Planen for klima og energi skal rulleres i inneværende periode. Det er utviklet nye mål knyttet til miljø og klima, som kan måles om noen år. Det kan være aktuelt å vurdere måloppnåelse innenfor området noe uti perioden.

Manglende fokus på klima- og miljøutfordringer vil kunne utgjøre en omdømmerisiko for kommunen.

4.1.3 Næringsutvikling

I Karmøy kommune har det vært en utflatende utvikling i folketallet og negativ vekst i enkelte delområder i kommunen. Kommunen og regionen er avhengig av tilflytning for å opprettholde folketallet.

Kommunens planstrategi viser at verdiskapningen i Karmøy kommune isolert viser en vekst de siste åtte år på kun 5 % i privat sektor. Samtidig har Haugalandet som helhet hatt en vekst på 32 %, Bergensregionen på 41 %, og Stavangerregionen på 59 %. Videre viste en analyse⁷ fra 2019 av regionen Haugalandet at Karmøy kommune hadde en negativ score på næringsattraktivitet og bostedsattraktivitet. Rapporten viste videre en negativ utvikling i etableringsfrekvens⁸ i Karmøy kommune fra 2016 til 2018, i 2018 lå denne også noe under landsgjennomsnittet.

Ved pågående arbeid med risiko- og vesentlighetsvurdering er det norske næringslivet rammet av smitteverntiltakene som følger av corona-viruset. Karmøy kommune har et eksportrettet næringsliv, og kan således være i en særlig sårbar situasjon.

Kommunen vedtok "Strategisk Næringsplan" i desember 2017. I arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen er det gitt innspill på at kommunen har hatt utfordringer med å implementere næringsutvikling tilfredsstillende i virksomheten i sin helhet, gjennom planarbeid, tjenestetilbud, forvaltning, etc. Det er også kommet innspill på at det tilrettelegges i for liten grad for etablering av bedrifter i kommunen.

I arbeidsmøte med kontrollutvalget ble det også gitt innspill på at det kunne være interesse for å vurdere nærmere hvordan kommunen arbeider med bærekraftmålene, spesielt opp mot næringslivet. Herunder ble miljø, arbeidskriminalitet og støy nevnt.

Manglende vekst i arbeidsplasser og verdiskapning kan utgjøre en risiko for reduksjon i kommunens skatteinntekter, som igjen kan svekke inntektst grunnlaget og kommunens tjenestetilbud.

4.2 Operativ risiko

4.2.1 Mangelfullt systematisk vedlikehold og tilhørende vedlikeholdsetterslep

Kommunen har et vedlikeholdsetterslep. I følge administrasjonen jobbes det med å få til en systematisk oppfølging av kommunen sin bygningsmasse, og at en skal få status på byggene inn i et digitalisert system. Innenfor helse- og omsorg er det pekt på at mye av bygningsmassen som er i bruk i dag, ikke er tilpasset brukergruppen.

Det er en risiko for at planleggingen og prioriteringen av vedlikehold er mangelfull, dette kan utgjøre en risiko for at standarden på kommunen sine formålsbygg ikke er i samsvar med gjeldende regelverk. Videre kan det utgjøre en økonomisk risiko ettersom manglende vedlikehold kan føre til forringelse av bygningsmassen.

⁷ Telemarkforskning, 2019

⁸ Etableringsfrekvensen er antall nyregistrerte foretak i et år i prosent av antall foretak i begynnelsen av året.

4.2.2 Økonomisk bærekraft

Karmøy kommune har hatt et netto driftsresultat over anbefalt nivå på 1,75 %⁹ fra 2015 til 2019. Kommunen har lavere skatteinntekter enn gjennomsnittet for resten av landet. Ressursbruken til tjenesteproduksjon har vært lavere enn landsgjennomsnittet de siste årene. Samtidig har kommunen en høyere ressursbruk enn det inntektsnivået isolert sett skulle tilsi. Av kommunens budsjettokument går det frem at kommunen har kunnet opprettholde denne tjenesteproduksjonen som følge av lave finansutgifter og relativt høye finansinntekter.

I 2019 hadde kommunen et negativt resultat på driften av tjenestene i sum på 14 millioner, hvorav helse og omsorg hadde det største merforbruket på 20,9 millioner. I 2018 var merforbruket innenfor helse og omsorg 41,7 millioner. Det ble gjennomført en forvaltningsrevisjon om kostnadseffektivitet innenfor pleie og omsorg i Karmøy i 2018, som blant annet gav anbefalinger knyttet til økonomistyringen. Det skal utarbeides nye budsjettmodeller innenfor hjemmetjenester, boliger og institusjoner.

I følge administrasjonen har kommunen hatt flere saker oppe knyttet til langsiktig bærekraftig økonomiforvaltning de siste årene. Det er blant annet vedtatt tre finansielle måltall som skal legges til grunn for kommunens budsjettarbeid. Måltallene er knyttet til netto driftsresultat, lånegjeld i prosent av driftsinntekter og disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter.

Vår vurdering er at Karmøy kommune har en sårbar økonomi, ettersom de har et driftsnivå som ligger over det inntektsnivået skulle tilsi. Samtidig går det frem at dette er et fokusområde i kommunen, og det er iverksatt flere tiltak. Dermed er nettorisikoen vurdert til å være middels.

4.2.3 Utnyttelse av IKT-system

Det skal utarbeides en digitaliseringsstrategi for kommunen, som skal gi arbeidet med digitalisering en bedre systematikk og struktur. I arbeidsmøte med administrasjonen ble det spilt inn at man historisk har kjøpt inn IKT-system for den enkelte sektor, uten å tenke gjennom behovet til kommunen som helhet. Det er nå etablert rutiner for å vurdere system utfra behov. Alle innkjøp av system må være klarert med IT-avdelingen. Samtidig er det en risiko for at systemene ikke blir godt nok utnyttet og at man har system som ikke blir brukt. Administrasjonen vurderer at de har god kontroll på de større systemene, mens det er verre med de mindre systemene. Det ble også stilt spørsmål ved om kommunen vurderer konsekvensene ved å lease system.

Videre ble det spilt inn i arbeidsmøte med kontrollutvalget at opplæringen knyttet til sentrale systemer innenfor helse og omsorg ikke er tilstrekkelig. Mangelfull opplæring vil utgjøre en risiko for at utnyttelsen av systemene vil være mangelfull, noe som igjen kan gi sårbare tjenester.

Etttersom kommunen blir mer digitalisert, vil kommunen også være mer sårbar for svikt i IKT systemene.

Styring og kontroll av IKT var et uprioritert prosjekt i forrige plan for forvaltningsrevisjon. Her ble mangler i kommunikasjonen og lite samordning mellom systemer pekt på som svakheter. Det ble ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på temaet i forrige periode.

4.2.4 Oppfølging av investeringsprosjekter

Kommunen skal gjennomføre flere store investeringsprosjekter i perioden. Det er blant annet lagt opp til store investeringer innenfor vann, avløp og renovasjon og skole. Ettersom det er store og komplekse prosjekt som kan være krevende å styre, er det en iboende risiko for at prosjektene ikke blir levert til avtal tid, kostnad og kvalitet. Mangelfull kontroll med leveranser fra leverandørene til kommunen kan være en annen årsak til risiko.

⁹ Teknisk beregnings utvalg (TBU) anbefaler kommuner et netto driftsresultat over 1,75 %.

Merforbruk i investeringsprosjekt vil også føre til økte driftskostnader for kommunen. Forsinkelser kan føre til at inntektsstrømmen fra investeringen blir forsinket. Dette samt kvalitetsutfordringer kan også gi negative følger for øvrig virksomhet.

4.2.5 Samspill mellom politikk og administrasjon

Administrasjonen og de folkevalgte har ulike roller og ansvar i en kommune og det foreligger en risiko for at en ikke alltid etterlever de ulike rollene og ansvaret. I den nye kommuneloven er det gjort presiseringer som gir et tydeligere skille mellom administrasjonen og folkevalgte.

I arbeidsmøte ble det gitt innspill på at samspill mellom politikk og administrasjon vil kunne være et interessant tema å se nærmere på. Herunder hvordan administrasjonens ressurser benyttes i saksutredninger, om saker er tilstrekkelig utredet og hvordan en jobber med iverksettelse av tiltak. Innenfor området ble også opplæring av nye folkevalgte pekt på som et interessant tema. Det er også kommet innspill på at de politiske beslutningsprosessene i kommunen oppleves som byråkratiske, og åpner for misforståelser og politisk spill, da saksdokumentasjon legges kun fram skriftlig og at det ikke er tradisjon for oppklarende spørsmål for bedre innsikt i de faktiske forhold.

Uklar rolleforståelse mellom administrasjon og folkevalgte og utilstrekkelig utredelse av saker kan redusere kvaliteten i beslutningsprosessene og utgjøre en risiko for at beslutninger blir tatt på mangelfulle grunnlag.

4.2.6 Rus og psykisk helse

Både kontrollutvalget og administrasjonen spilte inn rus og psykisk helse som områder med særlig risiko, knyttet til at dette er områder som går på tvers av sektorer. Administrasjonen pekte spesielt på psykisk helse i forhold til barn og unge – hvor det er flere aktører som gir et tilbud, og at det er krevende å følge opp slike overganger. KPMG har våren 2020 gjennomført en forvaltningsrevisjon om tidlig innsats rettet mot barn og unge i kommunen. Forvaltningsrevisjonen viste at psykisk helse opplevdes å være den mest krevende risikoen blant barn og unge å håndtere for de ansatte i Karmøy kommune og at det manglet hensiktsmessige planer og strategier for å sikre tidlig innsats. Forvaltningsrevisjonen pekte også på at samarbeidet rundt psykisk helse blant barn og unge i for liten grad er satt i system.

Kontrollutvalget er særlig interessert i krysningspunktet mellom rus og psykisk helse. Herunder, hvordan samordningen av tjenestene og om tjenestene fungerer godt nok slik de er innrettet i dag. Rus og psykisk helse lå inne som et prioritert prosjekt i forrige periode. Kontrollutvalget bestilte en prosjektplan for forvaltningsrevisjon om tematikken. KPMG vurderte at på det tidspunktet ville det ikke være formålstjenlig å gjennomføre en forvaltningsrevisjon på tematikken – da det nylig var blitt gjennomført et omfattende tilsyn av fylkesmannen og kommunen hadde også iverksett et omfattende evalueringsarbeid på området. Rusmiddelpolitisk handlingsplan ventes vedtatt i 2020.

Manglende koordinering og helhet i tjenestetilbudet kan utgjøre at personer ikke får et tilstrekkelig tjenestetilbud.

4.2.7 Samhandling mellom tjenestene

Forvaltningsrevisjonen gjennomført innenfor tidlig innsats i 2020 viste at det tverrfaglige samarbeidet innenfor området i for liten grad var satt i system. I spørreundersøkelsen gjennomført i forbindelse med risiko- og vesentlighetsvurderingen ble det gitt innspill på at kommunen sin organisering gir en risiko for manglende helhetlig styring og utnyttelse av kompetanse. Her ble det pekt på at sentral fagkompetanse innen økonomi og jus er fragmentert, og at dette svekker en helhetlig økonomisk styring og mangelfull utnyttelse av juridisk kompetanse. I spørreundersøkelsen ble folkehelsearbeidet videre trukket frem som et område hvor arbeidet ikke er godt nok forankret og gjennomført i kommunen på grunn av manglende tverretattlig samarbeid og kryssende ansvarsområder. I

spørreundersøkelsen ble det også gitt innspill på at systemarbeidet ikke er godt nok forankret i organisasjonen.

Mangelfull koordinering og samhandling i kommunen kan utgjøre en risiko for at kommunens resurser ikke blir utnyttet effektivt, og kan videre påvirke tjenestekvaliteten.

4.3 Regulatorisk risiko

4.3.1 Informasjonssikkerhet og personvern

Digitaliseringen gjør at kommunene i større grad må ha kompetanse og innsikt til å forvalte personvern og informasjonssikkerhet.

I kommunal virksomhet har personvern en høy, iboende risiko, da kommunen håndterer en rekke sensitive personopplysninger om innbyggere og ansatte. Dette stiller krav til at kommunen har et system som ivaretar personvernreglementet, som de ansatte er kjent med og som de etterlever. Kommunen må videre ha kompetanse til å implementere løsninger som tar i vare informasjonssikkerheten. Regelverket stiller strenge krav til kommunene hva gjelder personvern og informasjonssikkerhet.

Det ble gjennomført en forvaltningsrevisjon om personvern i Karmøy kommune i 2019. Denne pekte på flere forbedringsområder i forhold til kommunens internkontrollsystem for personvern, hvor en så konkret på hvordan personvern ble forvaltet innenfor helse og omsorg. I følge administrasjonen er det gjort flere endringer som følger opp anbefalingene fra denne forvaltningsrevisjonen.

Samtidig går det frem av spørreundersøkelsen gjennomført med enhetsledere at det ikke er gode nok system for å ivareta informasjonssikkerheten innenfor enkelte sektorer i kommunen, og at det er en risiko for at sensitiv informasjon ikke blir ivaretatt.

Våren 2020 har kommunen hatt en effektiv digitalisering som følge av utstrakt bruk av hjemmekontor og hjemmeundervisning som følge av corona-viruset og smitteverntiltak. Ettersom digitaliseringsprosessen har blitt gjort svært effektiv, vil det være en iboende risiko for at informasjonssikkerheten ikke er blitt godt nok ivaretatt.

Denne risikoen er vurdert til å være høy, både når det gjelder sannsynlighet og konsekvens. Konsekvensen av mangelfull håndtering av personvern og informasjonssikkerhet er alvorlig.

4.3.2 Internkontrollsystemet i kommunen

I flere av forvaltningsrevisjonene som ble gjennomført i forrige periode ble det vist til at kommunen hadde et forbedringspotensiale knyttet internkontrollsystemet innenfor det reviderte området. I et tilsyn gjennomført av Fylkesmannen innenfor skole ble det også pekt på mangelfullt internkontrollsystem. I spørreundersøkelsen KPMG har gjennomført nevnes også svakheter ved kommunens internkontrollsystem. Herunder pekes det på manglende arbeidsprosesser på overordnet nivå og at man ikke har en overordnet systematikk på informasjonslagring i kommunen.

Karmøy kommune har nylig innført et nytt kvalitetssystem, som blant annet inkluderer nytt system for rapportering av uønskede hendelser/avvik. I arbeidsmøte ble oppfølging av avvik pekt på som et særlig interesse område.

Manglende internkontroll kan utgjøre en risiko for at tjenestene ikke blir gjennomført i samsvar med vedtatte prosedyrer, at avvik ikke blir rapportert/fulgt opp og at arbeidet med kontinuerlig forbedring ikke blir satt i system.

Denne risikoen er vurdert til å være høy, da konsekvensen med et manglende internkontrollsystem er alvorlig og tidligere revisjoner og tilsyn har vist at det er en høy sannsynlighet for mangelfullt system innenfor enkelte områder. Samtidig kan kommunens pågående arbeid redusere denne risikoen.

4.3.3 Arbeidsmiljø og ytringsklima

Det ble gjennomført en forvaltningsrevisjon om varsling i Karmøy i 2017, denne viste at kommunen hadde et forbedringspotensial knyttet til varslingsrutiner og varslingsystem. I følge administrasjonen er dette fulgt opp, og det er gjennomført flere tiltak som følge av revisjonen. En spørreundersøkelse gjennomført i forbindelse med forvaltningsrevisjonen viste at flere av respondentene ikke opplevde en åpenhetskultur i kommunen. Ytringsklima i kommunen var også oppe som tema i arbeidsmøte med kontrollutvalget, hvor et kontrollutvalgsmedlem hadde fått melding fra kommunalt ansatte om at de hadde fått forbud mot å uttale seg i media/sosiale medier.

I spørreundersøkelsen som er gjennomført i forbindelse med risiko- og vesentlighetsvurderingen er det kom innspill på at kommunen ikke er gode nok til å ivareta det psykososiale arbeidsmiljøet ved omstillinger, og at en ikke er tett nok på de som blir berørte i gjennomføringsfasen.

Et arbeidsmiljø som ikke legger opp til et godt ytringsklima utgjør en omdømmerisiko for kommunen, det kan også svekke arbeidsmiljøet og føre til sykefravær og rekrutteringsutfordringer.

4.3.4 Helse, miljø og sikkerhet

I arbeidsmøte kom det innspill på at det systematiske helse, miljø og sikkerhets (HMS) arbeidet i kommunen kan være et forbedringspunkt. Herunder hvordan HMS-arbeidet fungerer, HMS-oppfølgingen av kommunen sine leverandører og videre hvordan oppfølgingen av HMS-handlingsplanen er i praksis.

Utilstrekkelig oppfølging av HMS utgjør en risiko både for de ansatte i kommunen, men også ansatte i kommunen sine leverandører. Samtidig vil det utgjøre en omdømmerisiko for kommunen. Denne risikoen er vurdert som høy.

4.4 Forvaltningsrevisjon i selskap

4.4.1 Haugaland brann og redning IKS

Haugaland Brann har vært i drift siden 2018. Selskapet ivaretar en viktig del av kommunen sine oppgaver ved at de har ansvar for å løse eierkommunenes oppgaver og plikter etter brannvernloven.

Nøkkeltallene til selskapet viser et negativt årsresultat i 2018. Samtidig viser tall fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) at Karmøy kommune i 2019 hadde betydelig høyere utgifter enn KOSTRA-gruppe 13 og landsgjennomsnittet på forebygging og beredskap mot brann og andre ulykker.

Det vil være en risiko for at kommunen har mindre kontroll på oppgaver som er satt ut i egne selskap versus oppgaver i kommunal drift.

4.4.2 Haugaland Næringspark AS

Haugaland Næringspark AS er et ferdigregulert næringsområde. Selskapet skal bidra til å sikre eksisterende og etablere nye arbeidsplasser, og har således en viktig samfunnsfunksjon. I arbeidsmøte ble det diskutert at det kunne være interessant å vurdere hvorvidt etablering av næringsparker bærer med seg avkastning i samsvar med intensjon.

4.4.3 Solstein AS

Selskapet har en viktig samfunnsfunksjon ved at det skal hjelpe mennesker tilbake til arbeidslivet, og å gi permanent jobb til de som faller utenfor det ordinære jobbmarkedet.

5. Risiko- og vesentlighetsvurdering

- av kommunen sitt eierskap

I dette kapitelet presenterer vi identifiserte områder og selskap som er vurdert som særlig relevante for eierskapskontroll. Dette er primært områder/selskap hvor det er identifisert risiko for mangelfull eierstyring fra kommunen, eller hvor eierskapet i seg selv kan utgjøre en risiko.

Karmøy kommune har etablert et eierskapsutvalg (arbeidsutvalg) bestående av ordfører, varaordfører og en representant fra opposisjonspartiene. Rådmannen er sekretariat, representert ved næringssjef. Utvalget drøfter saker som gjelder eierskap i ulike selskap. Den siste eierskapsmeldingen fra Karmøy kommune ble vedtatt i 2013. Kommunen skal revidere eierskapsmeldingen i løpet av 2020.

Nedenfor blir område/risikoer og selskap som er vurdert som særlig relevante for eierskapskontroll presentert.

5.1 Generell eierstyring

Det ble ikke utarbeidet en eierskapsmelding for Karmøy kommune i forrige valgperiode, men den skal revideres i 2020. Karmøy kommune har eierskap i over 20 selskaper, og det er stilt spørsmål ved om kommunen sin kapasitet til eierstyring er tilstrekkelig. Samtidig blir det pekt på at det er gjort forbedringer i eierstyringen de senere årene, bla ved at kommunen har hatt fokus på å sikre en god styresammensetning i selskapene.

I kontrollutvalget ble det stilt særlig spørsmål knyttet til de samfunnsmessige målene med kommunen sine selskap, og oppfølgingen av disse. I følge administrasjonen er de samfunnsmessige målene med selskapene lagt til representantskap og eiere, mens selskapene har ansvar for å drive etter bedriftsøkonomiske måltall.

I flere av selskapene hvor kommunen har eierskap er utvikling av næringsvirksomhet og arbeidsplasser et viktig formål. Mangelfull oppfølging av kommunen sin eierstyring kan utgjøre en risiko for at kommunen har eierskap som ikke gir avkastning i samsvar med intensjon.

5.2 Selskap identifisert for eierskapskontroll

5.2.1 Haugaland Kraft AS

Haugaland Kraft AS er en betydelig næringsaktør i regionen, som historisk har gitt Karmøy kommune høyt utbytte på investert kapital. Investeringen i seg selv innebærer ikke en økonomisk risiko, men formålet bak eierskapet og selskapets vesentlighet tilsier at kommunen bør ha en løpende oppfølging av eierskapet.

5.2.2 Haugaland Vekst IKS

Haugaland Vekst IKS var blant utvalgte selskap for kontroll i forrige plan for selskapskontroll, men kontroll har ikke vært utført hittil. Selskapet fikk endret fokusområde fra 2019, hvor selskapet skal arbeide mer regionalt enn tidligere. Selskapet har en viktig samfunnsfunksjon hva gjelder å drive felles

nærings- og regionalutviklingsarbeid for eierkommunene. Manglende oppfølging av eierinteressene i selskapet kan potensielt påvirke hvordan kommunen sine interesser næringsområdet på regionalt nivå blir utøvd.

5.2.3 Karmøy Næringsfond AS

Karmøy Næringsfond er et relativt nyetablert selskap. Selskapet har en viktig samfunnsfunksjon ved at det skal bidra til å skape nye arbeidsplasser i kommunen og videre bidra til å gi avkastning til eierne.

5.2.4 Karmsund Havn IKS

I arbeidsmøte med kontrollutvalget kom det innspill på at det kunne være interessant å se nærmere på hva som er kommunen sitt formål med eierskapet i Karmsund Hamn, og hvilket samfunnsansvar selskapet har. Det ble gjennomført en eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av selskapet i 2018.

Vedlegg 1 Framgangsmåte og involvering

Teoretisk fundament

Det går fram av kommuneloven § 23-3 og § 23-4 at plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll skal bygge på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunen sin virksomhet, virksomheten i kommunen sine selskap og kommunen sitt eierskap.

I arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen har KPMG vektlagt risiko for avvik med vesentlige sider ved virksomheten og tjenestene til Karmøy kommune, og hvor alvorlige konsekvenser disse avvikene kan få. Begrepene er av KPMG definert slik:

Risiko – handler om å identifisere hvor sannsynlig det er for at den kommunale virksomheten ikke blir utøvd på den måten den skal bli utøvd. Med andre ord risiko for mangelfull virksomhet og tjenestetilbud. Måten virksomheten skal utføres på, er blant annet styrt av:

- ✓ Lovverk og andre reguleringer
- ✓ Formål, vedtak og målsettinger
- ✓ Planverk og strategier
- ✓ Organisering
- ✓ Budsjett

Vesentlighet – handler om å identifisere de viktige/sentrale områdene for kommunen og er særlig knyttet til vurderingen av konsekvensene for kommunen om en gitt risiko inntreffer. Viktige kriterier for vesentlighet er blant annet:

- ✓ Liv og helse
- ✓ Sikring av verdier
- ✓ Brukerperspektivet – rettigheter og oppfylling og kvalitet
- ✓ Kostnadseffektivitet
- ✓ Folkestyret
- ✓ Område med politisk aktualitet
- ✓ Kommunen sin eierdel i selskap
- ✓ Formål med selskapene kommunen har eierskap i
- ✓ Om selskapene kommunen har eierskap i primært er rettet inn mot å løse oppgaver i kommunen/kommunale oppgaver

Risiko- og vesentlighetsvurderingen er fundamentet for de områdene kontrollutvalget og kommunestyret skal prioritere for forvaltningsrevisjon. Derfor har det være særlig viktig å identifisere områder som har en iboende høy risiko, vesentlig grad av uønskede konsekvenser om risikoen inntreffer, og som det potensielt vil være nyttig å gjennomføre revisjon på, sett fra et politisk ståsted, fra administrasjonen sitt ståsted og ut i fra et brukerperspektiv. Dette innebærer at vi i arbeidet har tatt høyde for områder hvor revisjon kan ha verdi for kommunen i et forbedrings- og læringsøyemed og hvor revisjon kan ha forebyggende karakter. Det vil sei at et revisjonsprosjekt ikke bare ser tilbake på

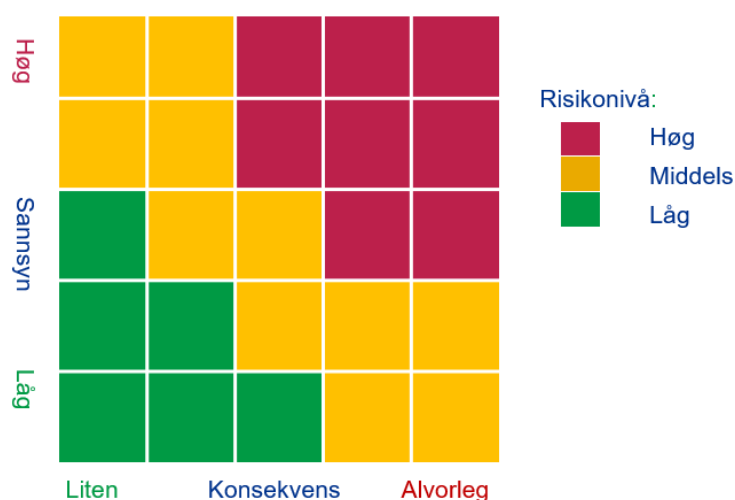
hva som har skjedd, men at en kan gå inn på pågående prosjekt og prosesser hvor revisjonen kan være grunnlag for korrigerende grep.

Skjematisk vil valg av forvaltningsrevisjoner bli et resultat av vurderinger knytt til vesentlighet og risiko som truer virksomheten og tjenestetilbudet - vurderinger som "siler" ut prosjekt i fire overordna steg. Dette kan illustreres slik¹⁰:

Figur 1: Valg av prosjekt for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Analysen av identifiserte områder og risiko er kategorisert i følgende matrise:

Figur 2: Valg av prosjekt for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Prosess

Vi har gjennomført en prosess som har inkludert samspill med ulike deler av kommunen; administrasjon, hovedverneombud og politikere fra kontrollutvalget og kommunestyre. I tillegg har vi sendt ut en kort spørreundersøkelse til seksjonslederne i kommunen.

Arbeidet har vært delt i tre hovedbolker:

1. Kartlegge og forstå kommunen
2. Arbeidsmøte med kommunen for å etablere og verifisere mulige område for forvaltningsrevisjon
3. Dokumentere analysen

Følgende teknikker har vært brukt for å samle inn data:

¹⁰ Dei to siste områda blir teken i vare av kontrollutvalet og kommunestyret.

✓ Dokumentanalyse

KPMG har innhentet og gjennomgått dokumentasjon fra kommunen, blant annet årsmelding, kommuneplan, økonomiplan og årsbudsjett, samt tidligere revisjoner og tilsyn og KOSTRA-statistikk.

✓ Arbeidsmøte og intervju for å identifisere vesentlige risikoer

KPMG har fasilitert to arbeidsmøte for å identifisere vesentlige risikoer. Et arbeidsmøte med kontrollutvalget. Videre har vi hatt et arbeidsmøte med rådmannsgruppa og hovedverneombud. Vi har også hentet innspill fra ordfører og utvalgsledere.

✓ Spørreundersøkelse

Seksjonslederne i kommunen har blitt invitert til å gjennomføre en kort spørreundersøkelse.

✓ Arbeidsmøte for å vurdere de identifiserte risikoene og prioritere prosjekt til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kontakt oss

Harald Sylta

Partner

T +47 40 63 96 66

E harald.sylta@kpmg.no

Bjørge Rabbe Sandven

Manager

T +47 99 39 65 83

E bjorge.sandven@kpmg.no

kpmg.no

Plan for forvaltningsrevisjon

2020-2024
Karmøy kommune

Juni 2020

www.kpmg.no

Forord

Kontrollutvalget i Karmøy kommune gav i møtet 3.12.2019 KPMG oppdraget med å bidra i arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen og plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2020-2024. Planen for forvaltningsrevisjon er fundert i en analyse av risiko- og vesentlighet på forholdene i kommunen. Det blir her lagt fram plan for forvaltningsrevisjon med risiko- og vesentlighetsvurderingen som vedlegg. Planen skal bli vedtatt av kommunestyret.

Formålet med planen er å peke ut områder innenfor virksomheten til Karmøy kommune som skal prioriteres for forvaltningsrevisjon.

Dette er en plan for perioden 2020-2024.

I planen er det foreslått at kommunestyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer og omprioriteringer i planen. Slik tilgang til å delegere går fram av kommuneloven §23-3 om forvaltningsrevisjon¹.

¹ Lov av 22. juni 2018 om kommune og fylkeskommuner.

Innhold

1. Bakgrunn og formål	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Formål	1
1.3 Metode	1
2. Tema for forvaltningsrevisjon	2
2.1 Identifiserte risikoer og aktuelle tema for forvaltningsrevisjon	2
2.2 Prioritering av område for forvaltningsrevisjon	3
Vedlegg 1 Utredning om tema for forvaltningsrevisjon	4
Vedlegg 2 Om forvaltningsrevisjon	8

1. Bakgrunn og formål

1.1 Bakgrunn

Etter § 23.3 andre ledd i kommuneloven skal kontrollutvalget «... *minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.*»

Kontrollutvalget i Karmøy kommune gav i møtet 3.12.2019 KPMG oppdraget med å bidra i arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen og plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

1.2 Formål

Formålet med plan for forvaltningsrevisjon er å presentere områder som kan være aktuelle for forvaltningsrevisjon i planperioden 2020-2024.

1.3 Metode

Som det går fram av kommuneloven § 23-3 skal plan for forvaltningsrevisjon være basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering. Risiko- og vesentlighetsvurderingen for Karmøy kommune er vedlagt og utgjør grunnlaget for denne planen. Beskrivelse av metode for gjennomføring av risiko- og vesentlighetsvurdering går fram av vedlegget.

2. Tema for forvaltningsrevisjon

I dette kapitelet presenterer vi identifiserte områder/hendelser som er vurdert som særlig relevante for forvaltningsrevisjon, hentet fra risiko- og vesentlighetsvurderingen som er gjennomført. Vi presenterer her hvilken tematikk som *kan* være relevant i en forvaltningsrevisjon. Når det gjelder selskapene som er identifisert for forvaltningsrevisjon, så kan det være aktuelt å kombinere forvaltningsrevisjonen med en eierskapskontroll.

2.1 Identifiserte risikoer og aktuelle tema for forvaltningsrevisjon

I denne tabellen oppsummerer vi de identifiserte områdene for forvaltningsrevisjon fra risiko- og vesentlighetsvurderingen. Se også vedlegg 1 for en nærmere beskrivelse av tema som kan være aktuelle for forvaltningsrevisjon.

Område/hendelse	Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon
Kompetanse og rekruttering	<ul style="list-style-type: none"> Hvordan Karmøy kommune arbeider med å sikre riktig kompetanse i organisasjonen generelt, og spesielt innenfor områdene hvor det er særlig rekrutteringsutfordringer. Hvordan kommunen arbeider med å omstille arbeidskraften de har.
Mangelfull måloppnåelse knyttet til miljø og klima	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere kommunen sitt planverk og policyer for miljø- og klimaarbeid. Hvordan kommunen setter mål til miljø og klima, og hvordan de jobber med å oppnå disse målene.
Næringsutvikling	<ul style="list-style-type: none"> Hvordan Karmøy kommune arbeider med næringsutvikling i regionen, hvilke mål som er satt og hvordan dette er implementert i kommunen sin virksomhet som helhet.
Mangelfullt systematisk vedlikehold og tilhørende vedlikeholdsetterslep Økonomisk bærekraft	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere kommunens systematikk og planlegging av vedlikeholdet av bygningsmassen. Hvordan kommunen arbeider med risikoen knyttet til en sårbar økonomi. Vurdere kommunen sine økonomistyringsrutiner - drift og investering. Vurdere oppfølging og etterlevelsen av økonomiske måltall. Gjennomgå kostnadsnivået innenfor enkeltområder.
Utnyttelse av IKT-system	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere hvordan kommunen arbeider helskaplig med digitalisering og innføring av nye IKT-system. Både kommunen sin porteføljestyring, men også enkeltprosjekt - herunder også hvordan kommunen sikrer tilstrekkelig opplæring og utnyttelse av systemene. Vurdere hvordan kommunen sikrer den digitale beredskapen.
Oppfølging av investeringsprosjekt	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere kommunens etablerte systematikk i arbeidet med investeringsprosjekter. Vurdere enkelte av kommunens investeringsprosjekter, om gjennomføring er i samsvar med etablerte standarder for god prosjektstyring og kommunen sine egne systemer.

Område/hendelse	Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon
Samspill mellom politikk og administrasjon	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere i hvilken grad kommunen har etablert tilstrekkelige system som sikrer at beslutningsprosessene foregår i samsvar med delegasjonsreglement, lov og forskrift.
Rus og psykisk helse	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere hvorvidt kommunen sikrer at personer med psykiske plager/lidelser og/eller rusavhengighet får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud. Oppfølging av anbefalinger i forvaltningsrevisjonsrapport tidlig innsats 2020 knyttet til psykisk helse blant barn og unge.
Samhandling mellom tjenestene	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere hvordan samhandling mellom tjenestene og stabsfunksjonene i kommunen som helhet er satt i system, og hvorvidt samhandlingen bidrar til en effektiv utnyttelse av ressursene.
Personvern og informasjonssikkerhet	<ul style="list-style-type: none"> Oppfølging av forvaltningsrevisjonen fra 2019. Vurdere prosessene knyttet til personvern og informasjonssikkerhet ved implementering av nye løsninger. Vurdere om man har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i organisasjonen som skal forvalte løsningene.
Internkontrollsystemet i kommunen	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere overordnede føringer som er etablert for internkontroll i kommunen. Vurdere hvordan internkontrollsystemet fungerer i praksis i enkelte deler av kommunen sin virksomhet.
Arbeidsmiljø og ytringsklima	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere hvordan kommunens ytringsklima oppleves. Oppfølging av forvaltningsrevisjonen om varsling gjennomført i 2016.
Arbeidsmiljø – helse, miljø og sikkerhet (HMS)	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere systematikken i kommunen sitt HMS arbeid. Oppfølging av HMS handlingsplan. Oppfølging av HMS hos kommunen sine leverandører.
Haugaland brann og redning IKS	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere hvordan selskapet etterlever krav i regelverket og fra eierkommunene. Vurderer internkontroll i selskapet generelt, og spesielt i forhold til økonomistyring.
Haugaland næringspark AS	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere hvorvidt etableringen av næringsparken bærer med seg avkastning i samsvar med intensjon.
Solstein AS	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere hvordan selskapet etterlever gjeldende regelverk og rutiner.

2.2 Prioritering av område for forvaltningsrevisjon

Med utgangspunkt i risiko- og vesentlighetsvurderingen prioriterer kommunestyret følgende område for forvaltningsrevisjon i perioden 2020-2024, i prioritert rekkefølge:

Kommunestyret delegerer myndighet til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen, i samsvar med kommuneloven § 23-3.

Vedlegg 1 Utredning om tema for forvaltningsrevisjon

Strategisk risiko

Kompetanse og rekruttering

En forvaltningsrevisjon kan se på hvordan Karmøy kommune arbeider med å sikre riktig kompetanse i organisasjonen generelt, og spesielt innenfor områdene hvor det er særlig rekrutteringsutfordringer. Herunder hvilke tiltak de har iverksatt for å tiltrekke seg arbeidskraft, og hvordan disse tiltakene blir fulgt opp. En forvaltningsrevisjon vil også kunne evaluere hvordan kommunen arbeider med å omstille den arbeidskraften de har, med tiltak for kompetanseutvikling og tiltak knyttet til heltidsstillinger.

Mangelfull måloppnåelse knyttet til miljø og klima

En forvaltningsrevisjon på temaet kan gå gjennom og vurdere kommunen sine planer og policyer for miljø- og klimaarbeid. Herunder hvordan kommunen setter mål knyttet til miljø og klima. Videre kan en forvaltningsrevisjon vurdere hvordan kommunen jobber med å oppnå disse målene.

Næringsutvikling

En forvaltningsrevisjon på temaet kan vurdere hvordan Karmøy kommune arbeider med næringsutvikling i regionen. Herunder hvilke mål som er satt for næringsutvikling, og videre hvordan dette er implementert i kommunens virksomhet som helhet.

Operativ risiko

Mangelfullt systematisk vedlikehold og tilhørende vedlikeholdsetterslep

I en forvaltningsrevisjon kan en vurdere hvorvidt Karmøy kommunens systematikk og planlegging av vedlikeholdet av bygningsmassen er hensiktsmessig. Herunder hvordan kommunen kartlegger og dokumenter vedlikeholdsbehov og videre hvordan prioriteringer av vedlikehold blir foretatt i kommunen.

Økonomisk bærekraft

Tema for forvaltningsrevisjon innenfor området kan være hvordan kommunen som helhet arbeider med risikoen knyttet til å ha en sårbar økonomi, herunder hvilke tiltak som er satt i verk og oppfølgingen av disse. Ettersom kommunen nylig har etablert måltall for økonomistyring kan det være aktuelt at en noe uti perioden vurderer oppfølgingen og etterlevelsen av måltallene. Det kan også være relevant å vurdere i hvilken grad kommunen har etablerte økonomistyringsrutiner som sikrer kommunen oppdatert informasjon om drift og investeringer fortløpende. Det kan være aktuelt å vurdere kostnadsnivået og økonomistyringen innenfor enkeltområder.

Utnyttelse av IKT-system

Tema for forvaltningsrevisjon innenfor området vil kunne være å vurdere hvordan kommunen arbeider helskaplig med digitalisering og innføring av nye IKT-system. Herunder hvordan kommunen arbeider med målsettinger for digitalisering, og videre hvordan initiativene innenfor digitalisering støtter disse målsettingene. Gjennom forvaltningsrevisjon kan man både vurdere kommunen sin porteføljestyling, men også se på enkeltprosjekt. Ved vurdering av enkeltprosjekt vil det kunne være interessant å vurdere hvordan kommunen arbeider med prosjekt fra ide, og videre med fasene prioritering, implementering og gevinstrealisering. Herunder også hvordan kommunen sikrer tilstrekkelig opplæring i systemene og at systemene blir benyttet i samsvar med intensjon. Det kan også være hensiktsmessig å vurdere hvordan kommunen sikrer den digitale beredskapen.

Oppfølging av investeringsprosjekt

En forvaltningsrevisjon som ser på kommunen sin styring av investeringsprosjekt kan vurdere kommunens systematikk i arbeidet med investeringsprosjekter. Videre kan det være aktuelt å gjennomgå enkelte av kommunens investeringsprosjekter for å vurdere om gjennomføring er i samsvar med etablerte standarder for god prosjektstyring og kommunen sine egne systemer.

Samspill mellom politikk og administrasjon

Et forvaltningsrevisjonsprosjekt kan vurdere i hvilken grad kommunen har etablert tilstrekkelige system som sikrer at beslutningsprosessene foregår i samsvar med delegasjonsreglement, lov og forskrift. Herunder kan det være relevant å vurdere hvordan administrasjonens ressurser benyttes i saksutredninger, om saker er tilstrekkelig utredet og hvordan en jobber med iverksettelse av vedtak. En forvaltningsrevisjon kan også vurdere hvordan folkevalgtopplæringen fungerer.

Rus og psykisk helse

En forvaltningsrevisjon innenfor rus og psykiatri kan vurdere hvorvidt kommunen sikrer at personer med psykiske plager/lidelser og/eller rusavhengighet får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud. Herunder vil det være relevant å se på tildeling og samordningen av tjenestene og videre om tjenestene som kommunen tilbyr treffer brukergruppen. Videre kan det være relevant å vurdere hvordan man sikrer at overgangen mellom de ulike etatene i kommunen ivaretar brukerne.

En forvaltningsrevisjon kan også se på oppfølgingen av anbefalinger i forvaltningsrevisjonsrapport tidlig innsats 2020 knyttet til psykisk helse blant barn og unge. I forvaltningsrevisjonen anbefaler vi kommunen å etablere tiltak for å arbeide mer systematisk med psykisk helse blant barn og unge, herunder:

- ✓ Vurdere å etablere et tilbud til 16-17 åringer med lettere psykiske lidelser
- ✓ Prioritere arbeidet med å etablere en tverretattlig forebyggingsplan for barn og unge innen psykisk helse
- ✓ Sørg for at samarbeidet rundt psykisk helse i større grad settes i system

Samhandling mellom tjenestene

En forvaltningsrevisjon kan vurdere hvordan samhandling mellom tjenestene og stabsfunksjonene i kommunen som helhet er satt i system, og hvorvidt samhandlingen bidrar til en effektiv utnyttelse av ressursene. Videre kan en forvaltningsrevisjon gå mer konkret inn på enkelte tjenesteområder for å vurdere samhandlingen i praksis.

Regulatorisk risiko

Personvern og informasjonssikkerhet

Innenfor dette området vil det kunne være hensiktsmessig å gjennomføre en forvaltningsrevisjon som vurderer kommunen sin oppfølging av forvaltningsrevisjonen fra 2019. Videre kan det være formålstjenlig å gå inn i en annen sektor enn helse og omsorg, for å vurdere hvordan personvern og informasjonssikkerhet blir ivaretatt nedover i organisasjonen. For eksempel tar kommunen i bruk nye digitale løsninger innenfor opplæring, og det kan være relevant å vurdere prosessene knyttet til implementering av nye løsninger. Det kan også være relevant å vurdere om en har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i organisasjonen som skal forvalte løsningene.

Internkontrollsystemet i kommunen

En forvaltningsrevisjon på området kan vurdere hvilke overordnede føringer som er etablert for internkontroll i kommunen, herunder føringer for kvalitetssystemet, styrende dokumentasjon og avvikshåndtering. Videre kan det være hensiktsmessig å vurdere hvordan internkontrollsystemet fungerer i praksis i enkelte deler av kommunen sin virksomhet. Her kan det blant annet være aktuelt å vurdere oppfølging og lukking av avvik i praksis, og hvordan dette blir brukt inn i forbedringsarbeidet.

Det kan være hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon på internkontroll noe uti perioden, da kommunen er i prosess knyttet til implementering av nytt kvalitetssystem.

Arbeidsmiljø og ytringsklima

I en forvaltningsrevisjon kan det være aktuelt å vurdere hvordan kommunen arbeider med å sikre et godt ytringsklima og videre hvordan kommunens ytringsklima oppleves. Det kan også være aktuelt å vurdere hvordan kommunen arbeider med å sikre et godt arbeidsmiljø i omstillingsprosesser. Innenfor tematikken kan det også være aktuelt å belyse hvordan kommunen har fulgt opp forvaltningsrevisjonen om varsling som ble gjennomført i 2016.

Helse, miljø og sikkerhet

En forvaltningsrevisjon kan vurdere systematikken i kommunen sitt helse, miljø og sikkerhet (HMS) arbeid, hvordan HMS arbeidet gjennomføres i praksis og oppfølging av kommunens HMS-handlingsplan. Det kan også være aktuelt å vurdere hvordan HMS blir ivaretatt ved oppfølging av kommunen sine leverandører.

Ettersom HMS-handlingsplanen nylig ble vedtatt, kan dette sees på noe uti perioden.

En forvaltningsrevisjon om HMS kan vurderes å sees i sammenheng med temaet over, arbeidsmiljø og ytringsklima.

Forvaltningsrevisjon i selskap

I dette kapitlet presenterer vi selskapene som er vurdert som særlig interessante for forvaltningsrevisjon. Vurderingen er også her basert på risiko og vesentlighet. Det kan vurderes å gjennomføre en eierskapskontroll av selskapet i forbindelse med en eventuell forvaltningsrevisjon.

Haugaland brann og redning IKS

I en forvaltningsrevisjon av Haugaland Brann IKS kan det være relevant å vurdere hvordan selskapet etterlever krav i regelverket og fra eierkommunene. Det kan også være relevant å vurdere selskapets internkontroll generelt, og spesielt i forhold til økonomistyring. Det kan være aktuelt å gjennomføre en forvaltningsrevisjon noe uti perioden, ettersom selskapet er ny-etablert.

Haugaland næringspark AS

En forvaltningsrevisjon av selskapet kan vurdere hvorvidt etableringen av næringsparken bærer med seg avkastning i samsvar med intensjon.

Solstein AS

En forvaltningsrevisjon av selskapet kan vurdere hvordan selskapet driftes, herunder hvordan selskapet etterlever gjeldende regelverk og rutiner. Det kan vurderes å gjennomføre en forvaltningsrevisjon sammen med en eierskapskontroll, for også å vurdere hvordan kommunen følger opp selskapet.

Vedlegg 2

Om forvaltningsrevisjon

Formål med forvaltningsrevisjon

Det går fram av kommuneloven § 23-2 at kontrollutvalget skal se til at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon av kommunen og fylkeskommunen sin virksomhet og av selskap som kommunen har eierinteresser i.

Formålet med forvaltningsrevisjon er å gjennomføre systematiske undersøkelser av den kommunale virksomheten rettet mot økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyret sine vedtak og forutsetninger.

Forvaltningsrevisjoner skal gi kommunestyret relevant informasjon om effekten av offentlige tiltak og skal bidra til å gi kommunestyret et bedre grunnlag for å treffe vedtak, eventuelt endre tidligere vedtak. Forvaltningsrevisjoner skal bidra til en bedre og mer effektiv forvaltning.

Gjennomføring av forvaltningsrevisjoner

Gjennomføring og rapportering av forvaltningsrevisjon skal skje i samsvar med god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standarder på området (NKRF sin RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon).

Forvaltningsrevisjoner kan for eksempel omfatte undersøkelser om:

- a) forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger,
- b) forvaltningen sin ressursbruk og veikemidler er effektive i forhold til målene som er på området,
- c) regelverk blir etterlevd,
- d) forvaltningen sine styringsverktøy og veikemiddel er tjenlige,
- e) beslutningsgrunnet fra administrasjonen til de politiske organ samsvarer med offentlige utredningskrav,
- f) resultat i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyret sine forutsetninger og/eller om resultat for virksomheten er nådd.

Forvaltningsrevisjon kan vinkles ut fra en eller flere analysetyper. Valg av problemstillinger og revisjonskriterier bør sees i sammenheng med hvilke analysetyper som blir valgt i forvaltningsrevisjonsprosjekt. Eksempel på ulike analyser er:

Analysetype	Beskrivelse
Mål- og resultatanalyser	Med fokus m.a. på effekter og virkninger av virksomhet, sett i forhold til formål og målsettinger.
System- og prosessanalyser	Med fokus m.a. på internkontroll, sikkerhetsaspekt, prosessuelle rutiner og prosedyrer (throughput); om disse er tilfredsstillende sett i forhold til krav som gjelder.
Produktivitet og effektivitetsanalyser	Med fokus m.a. på forholdet mellom input og output; forholdet mellom innsatsfaktorer og resultat.
Compliance analyser	Analyser med spesielt fokus på samsvar mellom de facto utføring og pålagte krav/rammevilkår.
Induktive analyser	Analyser med spesielt fokus på opplevde eller potensielle problemområde.

Tabell 1: Eksempel på ulike analyser som kan gjennomføres i forvaltningsrevisjon.

Forvaltningsrevisjon er et egnet virkemiddel for å undersøke alle sider ved kommunal virksomhet.

Kontakt oss

Harald Sylta

Partner

T +47 40 63 96 66

E harald.sylta@kpmg.no

Bjørge Rabbe Sandven

Manager

T +47 99 39 65 83

E bjorge.sandven@kpmg.no

kpmg.no

Plan for eierskapskontroll

2020-2024
Karmøy kommune

Juni 2020

www.kpmg.no

Forord

Kontrollutvalget i Karmøy kommune gav i møtet 3.12.2019 KPMG oppdraget med å bidra i arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurdering og plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2020-2024. Planen for eierskapskontroll er fundert i en analyse av risiko- og vesentlighet på forholdene i kommunen. Det blir her lagt fram plan for eierskapskontroll med risiko- og vesentlighetsvurderingen som vedlegg. Planen skal bli vedtatt av kommunestyret.

Formålet med planen er å peke ut områder innenfor Karmøy kommune sitt eierskap som skal prioriteres for eierskapskontroll.

Dette er en plan for perioden 2020-2024.

I planen er det foreslått at kommunestyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer og omprioriteringer i planen. Slik tilgang til å delegere går fram av kommuneloven §23-4 om forvaltningsrevisjon¹.

¹ Lov av 22. juni 2018 om kommuner og fylkeskommuner.

Innhold

1. Bakgrunn og formål	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Føremål	1
1.3 Metode	1
2. Tema for eigarskapskontroll	2
2.1 Resultat av analyse og arbeidsmøte	2
2.2 Identifiserte selskap og aktuelle tema for eigarskapskontroll	2
2.3 Prioritering av område for eigarskapskontroll	2
Vedlegg 1 Utgreiing tema for eigarskapskontroll	3
Vedlegg 2 Om eigarskapskontroll	4

1. Bakgrunn og formål

1.1 Bakgrunn

Etter § 23-4 andre ledd i kommuneloven skal kontrollutvalget «... *minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.*»

Kontrollutvalget i Karmøy kommune gav i møtet 3.12.2019 KPMG oppdraget med å bidra i arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen og plan for forvaltningsrevisjon eierskapskontroll.

1.2 Formål

Formålet med plan for eierskapskontroll er å prioritere områder som kan være aktuelle for eierskapskontroll i planperioden 2020-2024.

1.3 Metode

Som det går fram av kommuneloven § 23-4 skal plan for forvaltningsrevisjon være basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunen sin virksomhet. Risiko- og vesentlighetsvurderingen for Karmøy kommune er vedlagt planen og utgjør grunnlaget for framlegget av denne planen. Beskrivelsen av metode for gjennomføring av risiko- og vesentlighetsvurderingen går fram av vedlegget.

2. Tema for eierskapskontroll

2.1 Resultat av analyse og arbeidsmøte

Kontrollutvalget har prioritert selskap for eierskapskontroll med grunnlag i en risiko- og vesentlighetsvurdering, som ligger vedlagt. Prioriteringen er blant annet gjort ut fra fire overordnede forutsetninger:

- ✓ Identifisering av selskapsform (AS, IKS, mv.)
- ✓ Eierskap; kommunen sin eierdel i selskap
- ✓ Formål med selskapet
- ✓ Økonomi

2.2 Identifiserte selskap og aktuelle tema for eierskapskontroll

Område/selskap	Aktuelle tema for eierskapskontroll
Generell eierstyring	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan Karmøy som helhet gjennomfører sin eierstyring. • Hvordan kommunen sikrer at selskapene etterlever regelverk og kommunen sine krav til selskapene sitt samfunnsansvar. • Hvordan kommunen generelt følger opp og vurderer at eierskapet gir avkastning i samsvar med intensjon.
Haugaland Kraft AS	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan kommunen følger opp selskapet. • Hvordan kommunen følger opp avkastningen fra selskapet.
Haugaland Vekst IKS	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdere hvordan kommunen sikrer at det regionale næringsarbeidet blir ivaretatt i samsvar med Karmøy sine mål.
Karmøy Næringsfond AS	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdere kommunen sin oppfølging av selskapet, herunder vurdere hvorvidt kommunen har fått på plass en hensiktsmessig styringsstruktur av selskapet.
Karmsund Havn IKS	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomgå kommunen sitt formål med eierskapet i Karmsund Havn og videre hvordan kommunen følger opp selskapet sitt samfunnsansvar.

2.3 Prioritering av område for eierskapskontroll

Med utgangspunkt i risiko- og vesentlighetsvurderingen prioriterer kommunestyret følgende områder for eierskapskontroll i perioden 2020-2024, i prioritert rekkefølge:

Kommunestyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å gjøre endringer i planen, i samsvar med kommuneloven § 23-4.

Vedlegg 1 Utredning av tema for eierskapskontroll

Generell eierstyring

Det kan være relevant å gjennomføre en eierskapskontroll som vurderer hvordan Karmøy som helhet gjennomfører sin eierstyring. Her kan det være hensiktsmessig å gjennomgå hvilke system kommunen har etablert for eierstyring og hvordan dette gjennomføres i praksis. Videre kan det være relevant å se på hvilke prosesser kommunen har etablert opp mot regelverk og etablerte anbefalinger, som styrevalg, likestilling, etc. Videre kan en vurdere hvordan kommunen sikrer at selskapene etterlever regelverk og kommunen sine krav til selskapene sitt samfunnsansvar. En eierskapskontroll kan også vurdere hvordan kommunen generelt følger opp og vurderer at eierskapet gir avkastning i samsvar med intensjon.

Haugaland Kraft AS

En eierskapskontroll av Haugaland Kraft AS kan vurdere hvordan kommunen følger opp selskapet og videre hvordan kommunen følger opp avkastningen fra selskapet.

Haugaland Vekst IKS

En eierskapskontroll kan gjennomføres for å vurdere hvordan kommunen sikrer at det regionale næringsarbeidet blir ivaretatt i samsvar med Karmøy sine mål.

Karmøy Næringsfond AS

En eierskapskontroll kan gjennomføres for å vurdere kommunen sin oppfølging av selskapet, herunder å vurdere hvorvidt kommunen har fått på plass en hensiktsmessig styringsstruktur av selskapet. Dette prosjektet kan være relevant å gjøre noe uti perioden, når selskapet har vært i drift en stund.

Karmsund Havn IKS

En eierskapskontroll kan gjennomføres av Karmsund Havn, hvor en har et særlig fokus på kommunen sitt formål med eierskapet i Karmsund Havn og videre hvordan kommunen følger opp selskapet sitt samfunnsansvar.

Vedlegg 2 Om eierskapskontroll

Formål med eierskapskontroll

Det går frem av kommuneloven § 23-2 at kontrollutvalget blant annet skal se til at det blir gjennomført eierskapskontroll av kommunen sine eierinteresser i selskap.

Formålet med eierskapskontroll er å kontrollere om den som utøver kommunen sine eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyret sine vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Eierskapskontroll skal bidra til å ta i vare kommunen sin kontroll over virksomheter som er organisert i selskap.

I kommuneloven som tredde i kraft høsten 2019 er ikke begrepet «selskapskontroll» videreført. Begrepet «eierskapskontroll» er derimot videreført, med betydningen kontroll av forvaltningen av kommunen sine eierinteresser i selskap. Tidligere var «frivillig/utvidet» forvaltningsrevisjon i selskap omfattet av samme forskrift som eierskapskontroll. I den nye kommuneloven skal derimot forvaltningsrevisjon i selskap inngå i plan for forvaltningsrevisjon.

Gjennomføring av eierskapskontroll

Gjennomføring og rapportering av eierskapskontroll skal skje i forhold til god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standarder på området (NKRF sin veileder i selskapskontroll)².

I følge kommuneloven § 23-6 kan kontrollutvalget kreve de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre sin kontroll fra:

- a) interkommunale selskap etter IKS-loven
- b) interkommunale politiske råd
- c) kommunale oppgavefellesskap
- d) aksjeselskap der kommunen alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskap direkte eller indirekte eier alle aksjer.

Ved gjennomføring av eierskapskontroll vil relevante lover og forskrifter, kommunestyret sine vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring være viktige revisjonskriterier.

² *Veileder i selskapskontroll – med vekt på eierskapskontroll*. Denne er fra høsten 2018, men vil bli oppdatert i samsvar med ny kommunelov.

Kontakt oss

Harald Sylta

Partner

T +47 40 63 96 66

E harald.sylta@kpmg.no

Björg Rabbe Sandven

Manager

T +47 99 39 65 83

E bjorg.sandven@kpmg.no

kpmg.no

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	17.06.20	19/20
Kommunestyret		
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

KOMMENDE ANBUDSPROSESS - VALG AV REVISOR FRA 01.07.21

Sekretariatets innstilling:

Karmøy kontroll og kvalitetsutvalg tar sak om kommende anbudsprosess om levering av revisjonstjenester til Karmøy kommune fra 01.07.21 til orientering.

Saksorientering:

Etter kommuneloven § 24-1 er det kommunestyret *selv*, etter innstilling fra kontrollutvalget, som avgjør om kommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med en annen revisor, dvs at tjenesten blir konkurranseutsatt.

Karmøy kommunestyre vedtok i møtet 01.07.19, sak 75/19 følgende:

Karmøy kommunestyre vedtar å benytte seg av retten til å forlenge avtalen med 1 år med revisjonsselskapet KPMG AS om levering av revisjonstjenester til Karmøy kommune fram til 30.06.21.

Karmøy kommunestyre gir kontrollutvalget fullmakt til å utforme konkurransegrunnlaget og forberede sak om innkjøp av revisjonstjenester i 2020 med virkning fra 01.07.21.

Vedtaket hadde bakgrunn i kommunestyrevedtak i møtet 17.11.15, sak 77/15:

Karmøy kommunestyre velger revisjonsselskapet KPMG AS som kommunen sin revisor fra 01.07.16 til 30.06.20, og med opsjon for kommunen til å forlenge avtalen med 2 år.

Første gang kommunen gikk ut i dette markedet var høsten 2011 da en sak om interkommunalt revisjonssamarbeid mellom Haugaland Kommunerevisjon og Indre Hordaland Revisjonsdistrikt hadde strandet. Anbudsprosessen startet senhøsten 2011, anbudsfrist på nyåret og politisk behandling våren 2012. Selskapet Deloitte AS ble valgt som leverandør og de hadde avtale med kommunen fra 01.07.12 til 30.06.16.

Anbudsprosessen i 2015 hadde oppstart om våren og siste politisk behandling senhøsten 2015. Revisjonsselskapet KPMG AS ble da valgt for 4 år med mulighet for opsjon med 2 år.

Ved begge disse anbudsrundene var det kontrollutvalgene som godkjente konkurransegrunnlaget, uten at kommunestyret direkte hadde delegert oppgaven til utvalget. Ved spørsmål om bruk av opsjon eller ny anbudsrunde i fjor, ble denne fullmakten tatt inn i innstillingen fra kontrollutvalget til kommunestyret.

Konkurransesutsetting

Konkurransesutsetting av tjenester er en omfattende prosess. Konkurransesgrunnlaget og tildelingskriteriene må utarbeides og godkjennes. Anbudet skal så kunngjøres i den nasjonale databasen Doffin og TED, avhengig av EØS-terskelverdi, med rette frister (minimum 45 dager). Tilbudene skal vurderes og innstilling utarbeides og legges fram for kontrollutvalget og deretter kommunestyret. Kontrakt må skrives ut i etterkant, etter at vedtak foreligger, og etter at karenstiden er utløpt.

Normalt vil tidsforløpet ved en slik anbudsprosess være opp til ¾ år. Ved den første anbudsprosessen i 2011-2012 var det oppstart senhøsten 2011, anbudsfrist på nyåret og politisk behandling våren 2012. Ved sist anbudsprosess var det oppstart våren 2015 og politisk behandling senhøsten 2015. Ved skifte av leverandør vil det for selskapene være behov for tid til opp- eller nedbemanning eller omrokking ca. et halvår i forkant av avtalen trer i kraft..

Første gang kommunen gikk ut i markedet hastet det. Den gang ble det lagt opp til en avtaleperiode med 3 år og 1 år opsjon, og opsjonen ble senere benyttet. Den politiske behandlingen av valg av leverandør i 2015 kom midt i overgangen mellom to kommunestyreperioder, dvs. «gammelt» kontrollutvalg og «nytt» kommunestyre.

I nåværende avtale var det lagt inn 4 år og 2 år opsjon. Det skyldes at de innkjøpskyndige ga uttrykk for at revisjonsavtaler kunne strekke seg over flere år enn de normale 4 årene, fordi det er et fast oppdrag til fast pris. Signalene nå er at dersom avtalen også inneholder opsjon på kjøp av forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll, vil dette være et tjenestekjøp og avtaletiden bør da settes maksimalt til 4 år.

De fleste kommuner som har konkurranseutsatt sine revisjonstjenester (rundt. 60 kommuner i 2019), har avtale med samme revisjonsselskap om kjøp av regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. Det har bakgrunn i en synergi/samvirke-effekt som revisorene kan benytte seg av når de legger fram forslag til aktuelle forvaltningsrevisjonsprosjekt. Sekretariatet støtter opp om dette, og vil ikke foreslå endring av denne praksisen.

Sekretariatet, sammen med innkjøpsansvarlig i Haugesund i 2011 og innkjøpsansvarlig i Tysvær i 2015, forberedte sakene til de ti (nå ni) kommunene og kontrollutvalgene gjorde sin innstilling til kommunestyrene, sist altså høsten 2015.

Suldal kommune valgte i 2015 å bli medeier i Rogaland Revisjon IKS, og kjøper dermed **ikke sine** revisjonstjenestene i markedet. Det interkommunale selskapet i sørfylket vant deres tilbud i 2011 og kontrollutvalget innstilte over kommunestyret senere på at kommunen skulle søke om å bli tatt opp som eier i selskapet. I tillegg til sak om godkjenning i representantskapet måtte alle eierkommunene også godkjenne endring i selskapets vedtekter. Rogaland Revisjon IKS eies av 14 kommuner og Rogaland fylkeskommune. Ved inntreden i selskapet var det krav om tilskudd til selskapets eierkapital.

Rogaland Revisjon har satt som visjon: «Vi forbedrer offentlig sektor». Deres formål er å utføre lovpålagte revisjonsoppgaver for eierkommunene. Selskapet utfører i tillegg andre revisjonsoppdrag og gir råd og veiledning til eierkommunene i enkeltsaker. De har pr i dag 24 ansatte, både regnskapsrevisorer og forvaltningsrevisorer.

Anbudet til kommunene kan ikke være felles, fordi loven krever at hvert kommunestyre gjør sitt eget valg av revisor. Av de ni kommunene på Haugalandet har pr i dag fire avtale med KPMG AS (Karmøy, Haugesund, Tysvær, Sauda) og fem kommuner med Deloitte AS (Vindafjord, Sveio, Etne, Bokn, Utsira).

Dersom utvalget ønsker mer informasjon revisjonsselskapene kan dette søkes opp på www.rogaland-revisjon.no, www.deloitte.no og www.kpmg.no.

Rådmannsforumet på Haugalandet skrev i brev av 03.04.19 følgende:

Rådmennene på Haugalandet har drøftet hvorvidt vi ønsker å benytte opsjon på videreføring av regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

KOMMUNER SOM REVIDERES AV DELOITTE

Kommuner som i dag revideres av Deloitte, gjennom avtale utarbeidet av Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS ønsker og å benytte mulighet for opsjon på ett -1-år for regnskaps- og forvaltningsrevisjon.

KOMMUNER SOM REVIDERES AV KPMG

Kommuner som i dag revideres av KPMG, gjennom avtale utarbeidet av Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS, har konkludert med følgende:

Når det gjelder regnskapsrevisjon opplever kommunene revisjonen i det alt vesentligste som tilfredsstillende.

Når det gjelder forvaltningsrevisjon opplever kommunene varierende kvalitet og innretning på denne. Vi har drøftet hvorvidt vi bør ha nytt tilbud for å få en mer tilfredsstillende forvaltningsrevisjon.

Rådmennene på Haugalandet har etter felles drøfting konkludert med at vi ønsker å benytte mulighet for opsjon på ett – 1- år for regnskaps- og forvaltningsrevisjon.

Dette gir bedre tid for å forberede anbudsprosess for ny avtale. Samtidig ønsker vi å gi KPMG mulighet for å gjøre tilpasninger i forvaltningsrevisjonen som gjør at rapportene kan anvendes i utvikling av kommunale tjenester.

De oppdragsansvarlige revisorene innen regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon ble gjort kjent med uttalelsen og med anledning til å komme med tilsvarende. Det ble ikke mottatt.

Sekretariatet støttet forslaget om at opsjonen ble benyttet med 1 år, begrunnet med at oppstart av tilbud ville komme i et valgår med flere oppgaver som registrering og opplæring av nye kontrollutvalgsmedlemmer.

For kommuneadministrasjonen og sekretariatet vil det alltid være en fordel med kontinuitet. Partene vil da være kjent med hverandre og det er etableres rutiner for samarbeidet. Samtidig kan det være bra med skifte av oppdragsansvarlige revisorer år om annet.

Imidlertid er det ikke sagt at det blir skifte av selskap ved hver anbudsrunde, da tjenesten ved konkurranseutsetting ofte bygger på valg av «*det økonomisk mest fordelaktige tilbud*» eller «*beste forhold mellom pris og kvalitet*».

Sekretariatet skrev i opsjonssaken at ny anbudsrunde ville bli igangsatt ved at konkurransegrunnlaget ville bli lagt fram for kontrollutvalgene neste år, dvs. våren 2020 og at anbudsdokumentene lyst ut på forsommeren. Frist for innleverte tilbud ville da bli august og sak for kontrollutvalgene tidlig høst. Videre ville utvalgets innstilling så bli lagt fram for kommunestyret nov./des. 2020 og ny avtale med nåværende eller ny leverandør vil bli gjort gjeldende fra 01.07.21.

Sekretariatet vil i denne saken gjøre oppmerksom på at pga vårens koronapandemi har denne tidsplanen blitt noe forsinket.

Ny framdriftsplan

Sekretariatet ser nå for seg at konkurransegrunnlaget vil bli lagt fram for kontrollutvalgene i august og at anbudsdokumentene blir lyst ut i høst. Frist for innleverte tilbud ville da bli oktober og sak for kontrollutvalgene i november. Videre vil utvalgets innstilling så bli lagt fram for kommunestyret i desember eller på nyåret 2021 og ny avtale med ny (eller tidligere) leverandør vil bli gjort gjeldende fra 01.07.21.

Sekretariatet vil også informere om at den nye revisorloven var forventet ville bli vedtatt av Stortinget før sommeren og satt i kraft i løpet av høsten 2020. Koronapandemien har også medført at Stortingets videre behandling av ny revisorlov er blitt utsatt. Finanskomiteen startet sin behandling av lovproposisjonen tidligere i år. Utsettelsen innebærer antakelig at ny revisorlov tidligst kan settes i kraft fra 1. januar 2021.

Konkurransegrunnlaget har tidligere vært delt i tre deler. Første del omfattet hvilke kvalifikasjonskrav kommunen stiller til de som skulle levere inn anbud. Det viktigste kravet som ble stilt var krav til autorisasjon som revisor, samt at firma som skulle levere inn anbud måtte ha de tekniske, økonomiske og faglige kvalifikasjonene som er nødvendig for å kunne revidere kommunen sine regnskap.

I ny forskrift for kontroll og revisjon § 9 er det bl.a. satt følgende krav:

Kommunestyret og fylkestinget velger hvem som skal være regnskapsrevisor for hver av kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper og årsberetninger.

Den oppdragsansvarlige for regnskapsrevisjon etter kommuneloven skal ha en bachelor- eller mastergrad i regnskap og revisjon i samsvar med Finanstilsynets krav til registrert og statsautorisert revisor gitt med hjemmel i revisorloven, og i tillegg ha tre års praksis fra regnskapsrevisjon.

En person som var oppdragsansvarlig revisor i en kommune eller fylkeskommune 1. juli 2004, kan likevel fortsette som oppdragsansvarlig i den samme kommunen eller fylkeskommunen, selv om personen ikke oppfyller kravet i første punktum.

Tildelingskriteriene ble ved sist anbudsrunde vektet av utvalget følgende:

- ✓ pris (60 %)
- ✓ oppgaveløsning/forståelse av oppdraget/kompetanse/erfaring (40 %)

Fra Rogaland kontrollutvalgssekretariate har vi fått opplyst at anbud på revisjonstjenester for Klepp kommune og Time kommune denne våren har tildelingskriteriene vært følgende:

- ✓ oppgaveløsning/forståelse av oppdraget/kompetanse/erfaring (65 %)
- ✓ pris (35 %)

De har også valgt å sende et felles anbud, dvs at kommunestyrene vil/må velge samme leverandør. Utarbeidelse av konkurransegrunnlaget ble overlatt til sekretariatet og de innkjøpsansvarlige i kommunene, etter at de hadde hatt samtaler med kommuneadministrasjonen og økonomiavdelingene. Sakene er unntatt offentlighet fram til etter at kommunestyrene har gjort vedtak nå i juni (utsatt offentlighet).

Det har videre vært lagt opp til at det skal gis en fast pris på regnskapsrevisjonen med tilhørende attestasjoner, inkludert attestasjon av krav om momskompensasjon. Prisen skulle også inkludere oppmøte i kontrollutvalget og kommunestyret, jfr. kravspesifikasjon. For forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og granskninger har det vært bedt om en timepris som skulle være fast i anbudsperioden innenfor en stipulert timeramme. Denne timerammen har utvalget selv satt.

Nærmere om konkurransegrunnlaget vil komme i egen sak til høsten.

Aksdal, 11.06.20

Toril Hallsjø
Daglig leder/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	17.06.20	19/20
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 17.06.20

Sekretariatets forslag til vedtak:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar referat- og orienteringssakene 29 – 35 til orientering.

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg(vedr kommunestyrevedtak 11.05.20)

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg (vedr Wenche Ytreland)

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg(vedr Thomas Osen Dankertsen)

Vedlegg:

29. Statusoversikt pr. juni 2020
30. Saksprotokoll fra KST-møtte 11.05.20, sak 30/20 – årsmelding 2019
31. Henvendelse til utvalget fra grunneier(e) v/Wenche Ytreland - vederlagskrav mot kommunen og ønske om granskning (div. vedlegg IM)
32. Foreløpig tilbakemelding til grunneier vedr eiendomssak og ønske om granskning
33. Henvendelse/spørsmål til kommunen/utvalget fra grunneier Thomas Osen Dankertsen om eiendom/mer og saksbehandling (div. vedlegg IM)
34. Rrepr. møte i Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS 10.06.20
35. Medlemsinformasjon mai 2020 – fra FKT

Saksorientering

Vedlagt følger de ovenfor opplistede tema, brev, meldinger og lignende til kontrollutvalgets orientering.

Vedr pkt 30

I møtet 11.05.20, i sak 30/20 fattet kommunestyret følgende enstemmige vedtak :

«Kommunestyret ber om at Kontroll- og kvalitetsutvalget gjennomfører forvaltningsrevisjon vedrørende kunnskap om, opplæring i og bruken av kommunens kvalitets- og journalsystem ved våre sykehjem.»

Utvalget må ta standpunkt til om tilleggsforslaget under årsmelding for 2019 skal tas med inn i plan for valtningsrevisjon 202-2024 eller om utvalget vil be revisjonen utarbeide prosjektmandat til neste møtet med dette som tema. Forslag til vedtak vil da kunne være:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg ber revisjonsselskapet KPMG AS om å legge fram prosjektmandat på et prosjekt om kunnskap om, opplæring i og bruken av kommunens kvalitets- og journalsystem ved sykehjemmene til neste møte i august 2020

Vedr pkt 31-32

Utvalget må vurdere om dette er en sak for utvalget, jfr kommuneloven § 23-2.

Henvendelsen har bakgrunn i en eiendomssak fra 2003. Saken fikk dom i jordskifteretten i 2014. Retten fastslo at arealet var sameie og retting av kart/dokument foretatt i 2009 objektivt sett var uriktig. Partene måtte begge bære sine saksomkostninger. Ytreland henvendte seg i 2018 til Karmøy kommune med et erstatningskrav på 400.000 for utlegg knyttet til feilen og rettsakene.

Kommunen har i svar vurdert rettingen, utfra den gangs saksbehandlingsregler, som faglig forvarlig. Det er nå innført nye rutiner. Kravet ble avvist, blant annet på grunn av kravet var foreldet. Det er nå ønske om at kontrollutvalget igangsetter granskning av saken.

Saken har mange vedlegg , som er videresendt til medlemmene etter hvert som de er mottatt.

Utvalget er ikke et klageorgan og skal heller ikke behandle klagesaker. Likevel kan kon utvalget ta med seg slike saker dersom det er andre indikasjoner på at problemstillingene som er tatt opp er å regne som en av flere systemfeil.

Sekretariatet mener saken ikke ligger under utvalget sitt mandat og følgelig må avvises.

Forslag til vedtak vil da være:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar henvendelsen fra Wenche Ytreland til orientering. Saken hører ikke under utvalgets mandat og blir med dette avvist.

Utvalget kan, dersom rådmannen ikke er forberedt seg til å svare på spørsmål fra utvalget til dette møtet, be om at rådmannens skriftlige syn på saken til møtet 26.08.20. Videre kan utvalget også be rådmannen orientere muntlig om saken i møtet.

Forslag til vedtak vil da være:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg ber om rådmannens skriftlige syn på saken fra Wenche Ytreland til møtet 26.08.20. Det skriflilige svaret leveres sekretariatet innen 18.08.20. Kontroll- og kvalitetsutvalget ber også om at rådmannen orienterer muntlig om saken i møtet 26.08.20.

Vedr pkt 33

Utvalget må også her vurdere om dette er en sak for utvalget, jfr kommuneloven § 23-2.

Thomas Osen Dankertsen ringte først i forrige uke og han ble bedt om å henvende seg skriftlig. Vedlagt brev er mottatt i dag 10.06.20 kl 14.39 pr e-post. Det er stilet til Karmøy kommune og sendt til både postmottak og kontrollutvalgssekretariatet. Han har spørsmål knyttet til egen eiendom og tilgrensede eiendommer, sist tilsyn/befaring 02.06.20, sine kjøretøy på eiendom 129/39 og parkering og om uttalelser om han som person.

Utvalget er som nevnt ikke et klageorgan og skal heller ikke behandle klagesaker. Likevel kan kon utvalget ta med seg slike saker dersom det er andre indikasjoner på at problemstillingene som er tatt opp er å regne som en av flere systemfeil.

Sekretariatet mener saken ikke ligger under utvalget sitt mandat og følgelig må avvises.

Forslag til vedtak vil da være:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar henvendelsen fra Thomas Osen Dankertsen til orientering. Saken hører ikke under utvalgets mandat og blir med dette avvist.

Utvalget kan også her, dersom rådmannen ikke er forberedt seg til å svare på spørsmål fra utvalget til dette møtet, be om at rådmannens skriftlige syn på saken til møtet 26.08.20. Videre kan utvalget også be rådmannen orientere muntlig om saken i møtet.

Forslag til vedtak vil da være:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg ber om rådmannens skriftlige syn på saken fra Thomas Osen Dankertsen til møtet 26.08.20. Det skriftlige svaret leveres sekretariatet innen 18.08.20. Kontroll- og kvalitetsutvalget ber også om at rådmannen orienterer muntlig om saken i møtet 26.08.20.

Henvendelsene som er sendt utvalget denne våren omhandler forhold som ligger lang tid tilbake. Det oversendes utrolig mye dokumentasjon som vedlegg og disse vil sprengte et sakskart ved utsendelse. Anførsler/påstander gjelder ansatte som har sluttet eller er gått over i andre stillinger.

Utvalget kan ta henvendelsene med seg som et innspill til de vurderinger som skal legges til grunn for plan for forvaltningsrevisjon, som utvalget er i gang med, og ved bestilling av prosjekt. Utvalget skal ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av folkevalgte organer eller andre kommunale organer, ffr forskrift § 1- rammer for kontrollutvalgets myndighet.

Aksdal, 10.06.20

Toril Hallsjø
Daglig leder/utvalgssekretær

Kontrollutvalget i Karmøy - Statusoversikt juni 2020

Saker fra bestilling til behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget

Forvaltningsrevisjon	Bestilling	Tidsbruk	Status	Ferdig	Merknad
Rapport «Tidlig innsats»	05.02.20, sak 2/20	250 t.	Rapport ferdig	17.06.20, sak	
Nytt prosjekt Journalssystem v/sykehjem?	Høst 2020				
Eierskapskontroll					
Andre saker					
RV- analyse og planarbeid	27.11.19, sak 45/19	140 t	Under arbeid	Våren 2020 Høsten 2020	
Anbud revisjonstjenester	KST 01.07.19		Utsatt	Høst 2020/vår 2021	

Saker under politisk behandling eller til oppfølging i utvalget

Forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll	Bestilt KU/KST	Behandlet/s i KU	Behandlet i KST	Planlagt oppfølging	Merknad
Prosjekt «Tidlig innsats»	05.02.20, sak 2/20	17.06.20, sak xx/20	21.09.20, sak xx/20	2021	
«Oppgaver i forbindelse m/samhandlingsreform»	31.10.18, sak 37 /18	15.05.19, sak 14/19	01.07.19, sak 77/19	Juni/sept. 2020	
«Personvern»	23.01.19, sak 3/19	25.09.19,s sak 36/19	25.11.19, sak 122/19	Høsten 2020	
«Tidlig innsats»	05.02.20, sak 2/20	Mai 2020	Juni 2020	2021	

Avsluttede prosjekter

Forvaltningsrevisjon	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet i KST	Fulgt opp i KU/KST	Merknad
«Oppgaver i forbindelse m/samhandlingsreform»	31.10.18, sak 37 /18	15.05.19, sak 14/19	01.07.19, sak 77/19	17.06.20, sak xx/20	
Andre saker					

SAKSPROTOKOLL - KONTROLL- OG KVALITETSUTVALGETS ÅRSMELDING 2019

Kommunestyret behandlet saken den 11.05.2020, saksnr. 30/20

Behandling:

Medhaug (H) fremmet følgende tilleggsforslag:

«Kommunestyret ber om at Kontroll og kvalitetsutvalget gjennomfører en forvaltningsrevisjon vedrørende kunnskap om, opplæring i og bruken av kommunens kvalitets- og journalsystem ved våre sykehjem.»

Endresen (FRP) fremmet følgende tilleggsforslag:

«Kommunestyret ber Kontroll- og kvalitetsutvalget om snarlig å fremme sak om plan for kommende forvaltnings- og selskapskontroller, med innstilling om rekkefølge på aktuelle prosjekter.»

Votering:

Innstilling med to tilleggsforslag enstemmig vedtatt

Vedtak:

1. Karmøy kommunestyre tar kontrollutvalgets årsmelding for 2019 til orientering.
2. Kommunestyret ber om at Kontroll og kvalitetsutvalget gjennomfører en forvaltningsrevisjon vedrørende kunnskap om, opplæring i og bruken av kommunens kvalitets- og journalsystem ved våre sykehjem.
3. Kommunestyret ber Kontroll- og kvalitetsutvalget om snarlig å fremme sak om plan for kommende forvaltnings- og selskapskontroller, med innstilling om rekkefølge på aktuelle prosjekter.

Vederlagskrav mot Karmøy Kommune!

Avsender Wenche Ytreland <wytreland@gmail.com>

Mottaker post@kontrollutvalgene.no

Dato **Man 25.05.20 20:15**

Granskning av sak i Karmøy Kommune:

Hei!

Se vedlegg:

Opprinnelig eiendom 74/2,16 et sameie, idag delt opp og vi eier 74/16 (et sameiet), og 74/2 eneeier.

Jeg viser til telefonsamtale med Toril Hallsjø forrige uke hvor jeg fikk informasjon om at det skulle holdes møte den 18.juni, og at om jeg sendte inn saksdokument før den 8.juni så blir mailen min tatt opp i møte.

-Dette gjelder sak tilbake i tid.

Jeg og mine medeiere ble mildt sagt frarøvet eiendom!!!

Svein A Ytreland søkte om å dele et felleseie i 2002. Han får totalt avslag fra alle hold. Se vedlegg.

Svein A aksepterer ikke svaret han får, og går videre med saken «i egne hender» sammen med saksbeh A Vedøy og Helge Hustoft samt advokat Didrik Ferkingstad.

De sammen «pønsker» ut om Svein A

«mulig» kan eie felleseiet alene...

Sveins saksbeh kommer med flere forslag,... jeg lurar på om disse er sendt ut i det hele tatt???

Svein A får «tips» om at hvis han kan vise til et dokument som deg står at 74/16(vi) har kun «bruksrett» så må han komme med det...

Det som så skjer bak «lukkede» dører på Karmøy kommune er at A Vedøy med sine medhjelpere «ordner» papirene klare for oppdatering på kart og eierforhold.

-Dette har bare vært en stor tragedie:

Vi, meg og mine to søsken så tilfeldigvis at her var gjort kartforretninger uten at de øvrige eierne ble informert.

Det ble satt i gang en prosess som viste seg skulle bli en mangeårig kamp og et mareritt med kommunen.

Vi prøvde først å få hjelp med div advokater med det var vanskelig for de å sette seg inn i de villedende dokumentene Karmøy Kommune satt med..

Vi fikk god hjelp av andre som, matrikkel i Stavanger og kartverket mm.

Til slutt fikk vi anbefalt Jordskifteretten og

vi tok ut sak mot Svein A og krevde at Karmøy kommune vitnet i retten.

Henrik Møgster vitnet og fortalte hvordan «feilen» var oppstått og sa høyt og tydelig at det som skjedde skulle aldri skjedd:

A Vedøy handlet helt bevisst og brøt sitt ansvar som faglig nemd i Karmøy Kommune.

Vedøy **skrev inn «bruksrett» ? JA, på den opprinnelige søknaden fra 2002, og på skylddelingen og på kart. Disse dokumentene ble så tatt videre i systemet for oppdateringer.**

Tragisk!!!!

Dette la grunnlaget for et mareritt som varte i flere år. Utallige timer nedlagt for å etterforske saken med egne hender.

Utgifter hos advokater og en endeløs egeninnsats er lagt ned i et ANSVAR som egentlig lå hos Karmøy kommune!

Vi krever nå full granskning av HVA som skjedde, og at dette fremkommer i en rapport. Karmøy kommune vet om sine feil derfor mener vi at de skal stå ansvarlig for sine feil og gjøre opp for seg.

Dette har vært et endeløst smertehelvete og det har gått på helsa løs. Om Karmøy kommune kan gi etter for dette vederlagskravet så kan vi få lagt saken bak oss.

Se alle vedlegg:

Jeg sender også begge rettsbøkene (i egen mail).

Vi krever er plaster på såret slik at vi kan legge dette bak oss.

Vårt vederlagskrav var på kr 400 000.- nov 2017.

Det har kommet flere kostnader siden dette kravet, og mange flere timer er lagt ned.

Håper inderlig dere i kontrollutvalget tar tak i dette og hjelper oss ut av denne vonde saken.

Takk

Gi meg en lyd om du skulle trenge flere «bevis». Jeg har mye mer, men sender deg de viktigste her:

Mvh
Wenche Ytreland
Mob 41237099

Sendt fra min iPhone

Videresendt melding:

Fra: Wenche Ytreland <wytreland@gmail.com>

Dato: 25. mai 2020 kl. 19:15:55 CEST

Til: wytreland@gmail.com

Emne: ScanPro 25. mai 2020 18.47

Vedlegg (38 stk)

(Sekretariatet har angitt hva dokumentene gjelder)

- **ScanPro 25. mai 2020 18.47.pdf (~493 KB)** Krav om erstatning til Karmøy Kommune 17.10.18
- **ScanPro 25. mai 2020 18.48.pdf (~548 KB)** –svar fra jur. rådgiver 14.11.18
- **ScanPro 25. mai 2020 18.48 - 1.pdf (~200 KB)** side 2
- **ScanPro 25. mai 2020 18.49.pdf (~564 KB)** krav om erstatning 20.11.18
- **ScanPro 25. mai 2020 18.50.pdf (~228 KB)** side 2
- **ScanPro 25. mai 2020 18.50 - 1.pdf (~649 KB)** Vedlegg til sak i jordskifteretten
- **ScanPro 25. mai 2020 18.51.pdf (~734 KB)** Rekvisisjon av kartforretning 08.02.02
- **ScanPro 25. mai 2020 18.53.pdf (~690 KB)** saksutredning
- **ScanPro 25. mai 2020 18.54.pdf (~621 KB)** side 2
- **ScanPro 25. mai 2020 18.54 - 1.pdf (~363 KB)** tlf samtale 09.02.03
- **ScanPro 25. mai 2020 18.55.pdf (~231 KB)** tlf samtale 28.02.03

- **ScanPro 25. mai 2020 18.55 - 1.pdf** (~391 KB) tlf samtale 14.03.03
- **ScanPro 25. mai 2020 18.56.pdf** (~651 KB) saksframlegg
- **ScanPro 25. mai 2020 18.56 - 1.pdf** (~535 KB) kart 74/2,15
- **ScanPro 25. mai 2020 18.56 - 2.pdf** (~1,5 MB) delingskart
- **ScanPro 25. mai 2020 18.56 - 3.pdf** (~185 KB) saksframlegg i delingssak, gnr 74, bnr 2- 6 Ytreland
- **ScanPro 25. mai 2020 18.57.pdf** (~184 KB) Teknisk hovedutvalg sitt vedtak 21.08.03, sak 126/03
- **ScanPro 25. mai 2020 18.57 - 1.pdf** (~299 KB) melding om politisk vedtak 22.08.03 kartforretning
- **ScanPro 25. mai 2020 18.57 - 2.pdf** (~337 KB) oversendelse av sak til fm 28.08.03
- **ScanPro 25. mai 2020 18.58.pdf** (~219 KB) melding om fm sitt vedtak 30.09.03
- **ScanPro 25. mai 2020 18.58 - 1.pdf** (~263 KB) Møtebok fylkeslandbruksstyret 29.09.03
- **ScanPro 25. mai 2020 18.58 - 2.pdf** (~255 KB) side 2
- **ScanPro 25. mai 2020 18.58 - 3.pdf** (~275 KB) side 3
- **ScanPro 25. mai 2020 18.58 - 4.pdf** (~314 KB) side 4
- **ScanPro 25. mai 2020 18.59.pdf** (~440 KB) saksframlegg 21.08.03
- **ScanPro 25. mai 2020 18.59 - 1.pdf** (~622 KB) side 2
- **ScanPro 25. mai 2020 18.59 - 2.pdf** (~331 KB) side 3
- **ScanPro 25. mai 2020 18.59 - 3.pdf** (~470 KB) Fylkesmannen, landbruksavdelinga
- **ScanPro 25. mai 2020 18.59 - 4.pdf** (~227 KB) Fylkesmannen sitt vedtak 29.09.03
- **ScanPro 25. mai 2020 19.00.pdf** (~241 KB) Siste side
- **ScanPro 25. mai 2020 19.07.pdf** (~971 KB) Skylddelingsforretning 19.mai 1933
- **ScanPro 25. mai 2020 19.07 - 1.pdf** (~668 KB) side 2
- **ScanPro 25. mai 2020 19.07 - 2.pdf** (~533 KB) side 3
- **ScanPro 25. mai 2020 19.07 - 3.pdf** (~527 KB) Kart - Ytraland
- **ScanPro 25. mai 2020 19.08.pdf** (~761 KB) Advokatfirmaet Harris 14.05.2013
- **ScanPro 25. mai 2020 19.08 - 1.pdf** (~427 KB) Side 2
- **ScanPro 25. mai 2020 19.09.pdf** (~633 KB) Kartverket om Økonomisk kartverk 16.09.14
- **ScanPro 25. mai 2020 19.09 - 1.pdf** (~325 KB) side 2

Wenche Ytreland (via e-post wytreland@gmail.com)

Deres ref.	Deres dato	Vår ref.	Dato
	25.05.20	20/189/216/tha	26.05.20

FORELØPIG TILBAKEMELDING - HENVENDELSE TIL KONTROLLUTVALGET

Vi viser til din e-post av 25.05.20 til kontrollutvalgssekretariatet om en eiendomssak fra 2003 som var oppe i jordskifteretten i 2014 og ditt/deres erstatningskrav mot Karmøy kommune fra 2018 med nå ønske om at kontrollutvalget igangsetter granskning av saken.

Det er bare kommunestyret som kan pålegge kontrollutvalget oppgaver. Når det gjelder henvendelser fra andre, må utvalget selv vurdere om utvalget vil behandle henvendelsen eller ikke. Om kontrollutvalget skal behandle en sak, vil være avhengig av om saken ligger innenfor mandatet til kontrollutvalget.

Kontrollutvalgets oppgaver og ansvar er omtalt i kommuneloven § 23-2 og i «*Forskrift om kontrollutvalg og revisjon*». Utvalgets primæroppgaver er å sørge for at kommunen har en forsvarlig regnskapsrevisjon, at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, samt andre oppgaver på et overordnet nivå knyttet til systemkontroll.

Kontrollutvalget skal ikke være et klageorgan for enkeltvedtak (som har sine klageorgan) eller en arena for overprøving av politiske prioriteringer/vedtak som er gjort av kommunens folkevalgte organer, jfr. forskriften § 1. Utvalget har heller ikke myndighet til å fatte vedtak som binder forvaltningen.

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg vil i neste møte **onsdag 17.06.20** få lagt fram din oversendelse under referatsakene. Vedleggene vil ikke bli tatt inn i sakskartet, da de vil skape problemer med utsendelsen, men vil bli videresendt medlemmene. Utvalget vil i møtet drøfte om saken ligger innenfor deres mandat, om den skal avvises eller følges opp. Administrasjonen vil før møtet eller i møtet ha anledning til å komme med sitt syn i saken. I det samme møtet skal plan for forvaltningsrevisjon for de neste fire år diskuteres.

Du vil bli orientert om utfallet av saken når endelig vedtak foreligger. Sakskart og protokoller fra utvalgets møter blir lagt ut på våre nettsider www.kontrollutvalgene.no.

Med hilsen
Toril Hallsjø (sign.)
Daglig leder

Kopi: Karmøy kommune v/postmottak
Utvalgsmedlemmene

Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS – Postboks 57 – 5575 Aksdal – Tlf.: 52 75 73 50
E-mail: post@kontrollutvalgene.no – Web: www.kontrollutvalgene.no

Thomas Osen Dankertsen
Bjørgestien 67
4260 TORVASTAD

10.06.2020

Karmøy Kommune
Rådhuset
Statsråd Vinjes gate 25
4250 KOPERVIK

Orientering vedrørende momenter som ble omtalt under befaringen Den 02.06.2020, samt. Belysning av ulovlige feil og mangler på tilgrensede eiendommer. Orientering om ny valgt plassering av oljeutskiller med skjermingsvegg, Stoppkant for å fysisk hindre at denne kjøres over. Orientering om forhold som foregår og drives på eiendommene rundt 129/39 Spørsmål om lovlighet og godkjenninger.

Viser til befaring den 02.06.2020 på eiendommen 129/39 og har i denne sammenheng noen spørsmål jeg ønsker å stille. I dette dokumentet vises også ny lokasjon for oljeutskiller, da den forrige lokasjonen ble kommentert som ulovlig da denne lokasjon og plassering var for nært eller på grensen, ref. Tildelt tilsynsrapport datert 04.06.2020.

I kart vedlagt dette dokumentet har jeg ført opp noen nummer fra 1 - 6 som påpeker noen faktiske tilfeller som utløser en del spørsmål knyttet til fokuset på minsteavstanden og 4 meters regelen til naboeiendommer.

1. Punkt 1. indikerer ny lokasjon for oljeutskiller, denne lokasjon og plassering er over 4 meter fra nabogrenser, tillater fornuftig føring av rør og rørganger for å oppnå den effekt vi skal forvente av oljeutskilleren som skal ha kapasitet på 6 m³ / 6000 liter eller i arbeidsmengde 6 liter per sekund.

I tillegg planlegges det betongbarriere rundt oljeutskilleren med tett betongstøpt gulv for å hindre og unngå enhver form for forurensing. Barrieren og veggen lages i hullet som graves for oljeutskilleren før dens plassering.

Dette tiltaket med barriere rundt oljeutskilleren er for å vise at miljøet tas på høyt alvor vedrørende installasjonen av oljeutskilleren.

Det gjøres for å vise at jeg, Thomas Osen Dankertsen er på tilbydersiden med å gjennomføre tiltaket med ekstra sikkerhet.

Det må lages en skjerming / betongvegg / fysisk hinder som indikerer at oljeutskilleren IKKE skal kjøres på / belastes. Denne betongvegg er vesentlig viktig.

- Hindre at oljeutskiller ikke kjøres over og belastes, Da det skal være lokk / deksel / stålplate over oljeutskiller som ikke skal belastes.

- Fysisk stoppkant fra gulv / betongdekke som skal forhindre vann fra å renne over kanten.

2. Punkt 2. indikerer opprinnelig plassering av oljeutskilleren, denne plasseringen er i tilsynsrapporten og på befaringen omtalt som ulovlig plassering.

Oljeutskilleren er nå heist ut av hullet slik som Dere har instruert om, da den var å regne som ulovlig plassert.

3. G.nr. 129 B.nr. 34 har i nordre del bygget over grensen og inn på

G. nr. 129 B.nr 39. Dette er også gjort på en oppmålt og koordinert grense.

Dette er å anse som ulovlig. Det er ikke erklæring på dette. Ønsker en forklaring på dette, og en plan på hvordan dette skal tas tak i.

Er dette ulovlig tiltak?

Hvor er godkjenningen på dette bygget?

Hvor er erklæringen og dispensasjonen?

4. G.nr. 129 B.nr. 33 har i østre del et bygg over grensen. Dette bygget er oppført i senere tid. Hvorfor er det bygget over grensen og inn i veien?

Er dette ulovlig tiltak?

Hvor er godkjenningen på dette bygget?

Hvor er erklæringen og dispensasjonen?

Jeg krever denne grenselinjen oppmålt og dokumentert av 129/33

Tiltak i LNF Område.

Det drives næring på eiendommen og adressen.

Foretaket heter Margrethes Catering. Næringen drives i Bjørgestien 60.

Er det godkjent næringsadresse?

Er eiendommen regulert til Næring?

5. G.nr. 129 B.nr. 34 har i vestre del bygget garasje helt i grensen.

Hvor er godkjenningen på dette bygget?

Hvor er erklæringen og dispensasjonen?

Jeg krever denne grenselinjen oppmålt og dokumentert av 129/34.

Tiltak i LNF Område.

6. G.nr. 129 B.nr. 33 har i vestre del et bygg ved grensen.

Er dette ulovlig tiltak?

Hvor er godkjenningen på dette bygget?

Hvor er erklæringen og dispensasjonen?

Jeg krever denne grenselinjen oppmålt og dokumentert av 129/33

Tiltak i LNF Område.

Bjørgestien 66 G.nr. 129 B.nr. 36, Drift og næringsadresse

NOKAS Skadedyrkontroll AS, Forretningsadresse og næringsadresse

Bjørgestien 66

Er denne forretningsadressen og næringsadressen lovlig?

Det drives kontor og leieforhold er opprettet med Nokas Skadedyrkontroll AS.

Næringen drives i Bjørgestien 66. Er eiendommen regulert til næring?

Omregulering bør vurderes for samtlige eiendommer i Bjørgestien.

<https://www.proff.no/nyheter/nokas-skadedyrkontroll-as/torvastad/skadedyrbekjempelse/IF5ERSR01H7-7/>

Vedrørende kjøretøy på eiendommen 129/39 og parkering. Kommentar og orientering.

De store verkstedshallene har vært under stoppet progresjon grunnet grunnundersøkelse og avventing på godkjent tiltaksplan.

Det har fra kommunen sin side blitt gitt instruks om å ikke støpe gulv, og starte på utvidelsen av den søndre hallen på eiendommen som er godkjent med et tilbygg på 60 kvadratmeter, 6 X 10 meter.

I vedtak og dokument fra Miljørådgiver Pernille Iden er nå tiltaksplanen og sluttrapport nå godkjent. Av denne grunn er bygg ikke arbeidet med, i påvente av godkjent plan oversendt fra COWI som kommunen skulle godkjenne.

Dette har tatt 1 år.

Det har vært store økonomiske utgifter og store mengder arbeid tilknyttet grunnundersøkelsen.

Det skal støpes tett betongdekke mellom og i bakkant av hallene som sikrer at kjøretøyene som står utenfor står på tett grunn.

Dette krever å komme i riktig økonomisk posisjon.

Det er etter korrespondanse med flere kommuner ingen begrensning på kjøretøyer på en tomt.

Kjøretøyene skal stilles fint opp og betraktes som et vakkert skue og en fin utstilling for dem som har samme interesse som meg i kjøretøyhistorien og for veteranlastebiler og lastebiler generelt.

Med betongdekke utenfor hallene gjøres det her tiltak andre eiendommer ikke gjør frivillig, på tross av at kjøretøyer på andre LNF eiendommer i området og generelt i landet stilles opp på grusplasser og gruset grunn.

Det er allerede avhendet en rekke kjøretøy, de kjøretøyene som nå står igjen er kjøretøyer med høy affeksjonsverdi for grunneier og eier, Thomas Osen Dankertsen. Flere av kjøretøyene har tilhørt Dankertsens familie i Telemark i en transportbedrift eksisterende der.

Kjøretøyene har hver og en en spesiell historie som betyr mye for eier og grunneier. Det er vist villighet til å avhende mange kjøretøy. Dette er bekreftet med bilder og vrakmeldinger samt direkte salg.

Når hallene er ferdigstilte skal de kjøretøyer det arbeides med, samt som er under pågående restaurering og reparasjon oppbevares innendørs. Kjøretøy som er i presentabel teknisk stand kan stå ute på en fin oppstillingsplass i betong. Kjøretøy som står på fin og hardpakket komprimert grus og asfaltgranulat er ikke å anse som en ulovlighet. Utendørs lagring er å anse som allerede vesentlig begrenset, og vil ytterligere kunne begrenses når søndre hall er utvidet og ferdigattest er innfridd og Utstedt.

Det samme gjelder også når nordre hall er ferdigstilt og fullført med dører.

Samt betongdekke er støpt og oleutskiller er installert.

Nordre hall må også ha ferdigattest.

Med disse hallene vil flere kjøretøy kunne settes inn.

Eiendommen er absolutt stor nok til å kunne ha en stor oppstillingsplass satt i system som ovenfor beskrevet.

Det er tillat å ha utendørs parkering, ref. Andre eiendommer i området og generelt i landet.

Det er vist villvilje fra grunneier Dankertsen til å imøtekomme pålegg etter beste evne.

Uttalelser om Dankertsen, sitert av Malvin Bjorøy

Flere utvalgsmedlemmer har reagert kraftig på Malvin Bjorøy sine gjentatte uttalelser om meg, Thomas Osen Dankertsen.

Det er blandt annet uttalt at jeg er å anse som useriøs, løgner, ikke til å stole på og som en useriøs aktør og person. Jeg er tildelt denne informasjon av 5 - 6 personer i Hovedutvalg Teknisk. Jeg har også selv hørt hans uttalelser om mitt navn.

En slik opptreden har til hensikt å skade mitt navn og mitt omdømme og anses som svært alvorlig. Jeg kjenner meg ikke igjen i denne type utsagn og kommentarer. Slike uttalelser kan påvirke saksbehandlingen og påvirke utfall for saken vesentlig. Jeg kan ikke se hva jeg har gjort som skal forårsake slike skadelige kommentarer fra en offentlig ansatt. Jeg har alltid opptredt høflig og imøtekommende ovenfor kommunen. Jeg kan ikke si at jeg alltid har opplevd høflig og saklig tiltale tilbake fra Kommunen.

Slike uttalelser som Bjorøy har tillat seg å gjøre i plenum i et hovedutvalg har påvirket saken min. Jeg kan ikke se at dette er redelig oppførsel av kommunens Ansatte.

Ønsker en tilbakemelding på hvorfor jeg omtales med slik negativ ordlyd.

Utvalgsmedlemmer har også kommunisert til meg at det er tatt opp en eldre sivil sak om meg fra rundt 2004 / 2005. Denne sivilsaken har vært et vesentlig samtale emne i administrasjonen og i hovedutvalget. Dette er kommunisert til meg fra flere politikere i hovedutvalg teknisk. Jeg ser alvorlig på at noe jeg ikke var skyld i, og som ikke har noe med saken å gjøre dras inn i byggesaken.

Byggesaken skal kun omhandle sak, ikke personlige interesser og historie.

Videre fremdrift på eiendommen 129/39.

1. Prioritere installasjon av oljeutskiller.
2. Støpe gulv i nordre hall.
3. Utvidelse og tilbygg av søndre hall. 6 meter X 10 meter.
4. Støpe betongdekke mellom hallene og på hallenes østre side + Uteareal for nordre hall. I Nord.

Kommunikasjon :

Det ble kommunisert fra Kjell Kristian Mydland på befaring, som også tidligere at kommentarer og orienteringer skulle foregå helst primært skriftlig.

Basert på dette har jeg forholdt meg til å i de siste årene forholde meg per e-post.

Telefonsamtaler er også akseptert, men det ønskes primært skriftlig henvendelse. Dette har jeg, Thomas Osen Dankertsen etterkommet og akseptert.

Jeg benytter telefonhenvendelse dersom det er raske spørsmål jeg ønsker en besvarelse på, dersom den kan gis.

Ønsker en tilbakemelding fra kommunen på de oppstilte spørsmål og orienteringer Som er orientert om i dette dokument.

Med vennlig hilsen

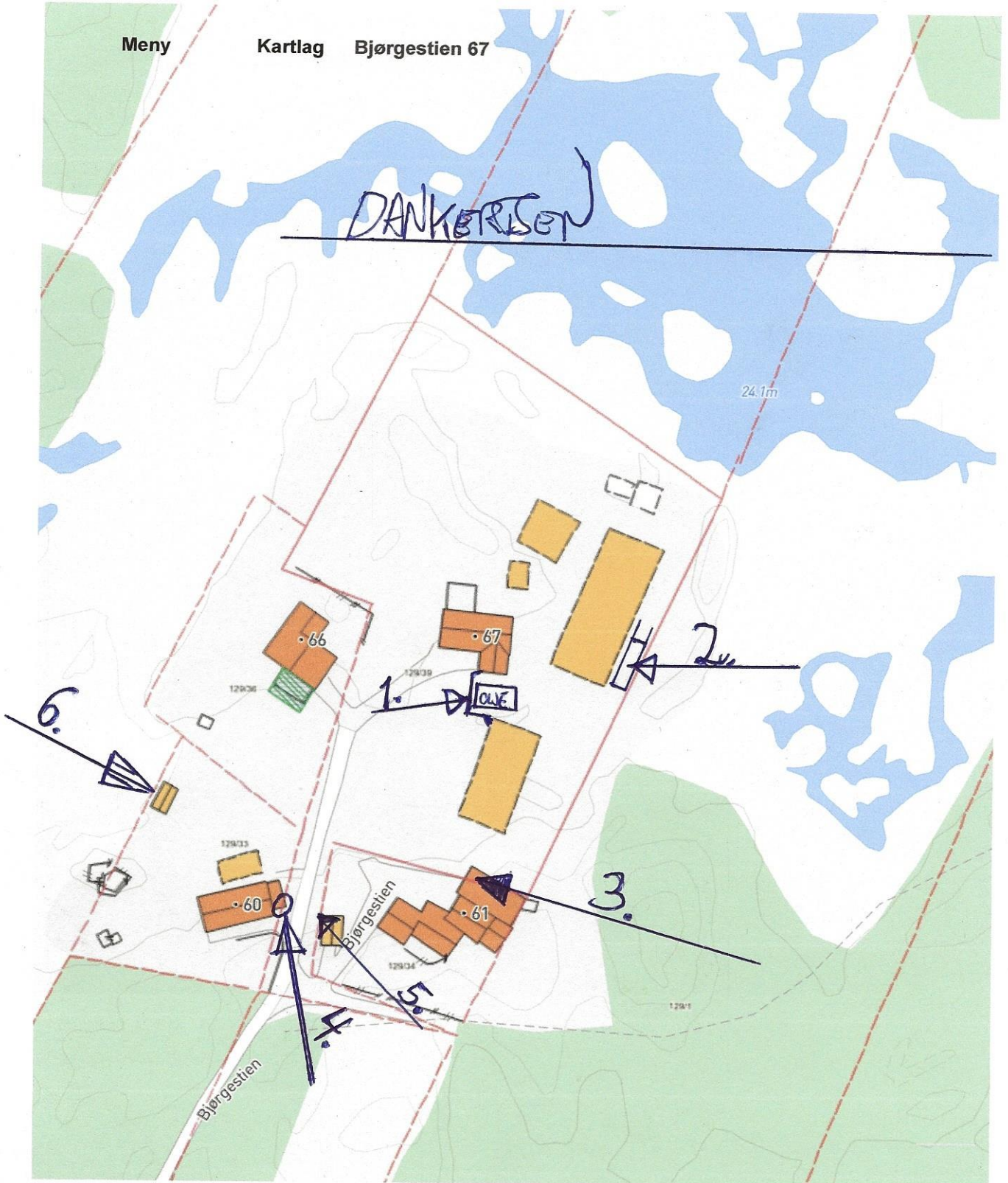
Thomas Osen Dankertsen

Tiltakshaver, ansvarlig søker og grunneier.

Meny

Kartlag Bjørgestien 67

DANKERISEN

SKISSE/SITUASJONSKORT 129/39 MED TILGRENSEDE EIENDOMMER.
 I MAIL FREMKOMMER UTTALELSE FRA 129/39 TIL OPPRISSE
 PUNKTER NR. 1 TIL OG MED 6. MVH. DANKERISEN

30 m

IKAs deltakere og representantskap

Vår ref.
19/520-27/033/7

Deres ref.

Dato:
12.05.2020

Innkalling til representantskapsmøte 10. juni 2020

Representantskapet ved Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS kalles med dette inn til årsmøte onsdag 10. juni kl. 10:00. Møtet gjennomføres digitalt via Microsoft Teams.

Saksliste	
01/20	Godkjenning av møteinnkalling og saksliste
02/20	Valg av leder og nestleder av representantskapet
03/20	Valg av referent og to representanter til å underskrive protokollen
04/20	Godkjenning av regnskap 2019
05/20	Godkjenning av årsmelding 2019
06/20	Godkjenning av budsjett og tilskuddsberegning for 2021
07/20	Godkjenning av økonomiplan for perioden 2021-2024
08/20	Valg av styre for 2020/21
09/20	Valg av valgkomite for 2020/21
10/20	Endring av selskapsavtalen
11/20	Innkomne saker

Saker som ønskes behandlet må være tilsendt administrasjonen innen 26. mai.

For at representantskapet skal være beslutningsdyktig, må minst to tredjedeler av representantene delta. Det er kun valgte representanter eller valgte vararepresentanter som kan delta på møtet. Vennligst gi beskjed snarest mulig om hvem som vil representere kommunen/selskapet på møtet.

Med hilsen

Ole Tom Guse
Representantskapets leder

Tor Ingve Johannessen
Daglig leder

Vedlegg.

Sak 01/20 - Godkjenning av møteinnkalling og saksliste

Ifølge § 9 i selskapsavtalen skal innkalling til ordinært representantskapsmøte skje skriftlig med minst fire ukers varsel. Innkallingen skal også inneholde en saksliste.

Forslag til vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes.

Sak 02/20 - Valg av leder og nestleder av representantskapet

Ifølge § 8 i selskapsavtalen skal representantskapet selv velge sin leder og nestleder. Valgkomiteen har fått i oppdrag å forberede valget og innstillingen følger vedlagt.

Forslag til vedtak:

Valgkomiteens innstilling godkjennes.

Sak 03/20 - Valg av referent og to representanter til å underskrive protokollen

I følge § 9 i selskapsavtalen skal representantskapets leder sørge for at det føres protokoll fra møtene. Protokollen skal signeres av representantskapets leder, og to av representantskapets medlemmer som velges ved møtes begynnelse.

Forslag til vedtak:**Sak 04/20 - Godkjenning av regnskap 2019**

Ifølge § 9 i selskapsavtalen skal regnskapet godkjennes på ordinært representantskapsmøte. Regnskap for 2019 er utarbeidet av regnskapsfører ved ØKO Regnskap og følger vedlagt. Regnskapet er gjort opp med et overskudd på kr. 346 026. Overskuddet overføres til selskapets egenkapital. IKA har ved utgangen av 2019 en egenkapital på kr. 4 804 058. Revisjonsberetning ettersendes.

Vedtak i styret 21.04.20:

Regnskapet ble godkjent uten merknader.

Forslag til vedtak:

Regnskapet godkjennes.

Sak 05/20 - Godkjenning av årsmelding 2019

Ifølge § 9 i selskapsavtalen skal årsmeldingen godkjennes på ordinært representantskapsmøte. Årsmeldingen gir en detaljert oversikt over driften av selskapet i 2019 og følger vedlagt.

Vedtak i styret 21.04.20:

Årsmeldingen ble godkjent uten merknader.

Forslag til vedtak:

Årsmeldingen godkjennes.

Sak 06/20 - Godkjenning av budsjett og tilskuddsberegning for 2021

Ifølge § 9 i selskapsavtalen skal budsjettforutsetninger og –rammer, og tilskuddsberegning godkjennes på ordinært representantskapsmøte. Videre står det i § 2 i at grunnlaget for beregningen av tilskuddet skal være folketallet ved siste årsskifte og en fordelingsnøkkel som blir fastlagt av representantskapet. Budsjett og tilskuddsberegning følger vedlagt.

Vedtak i styret 21.04.20:

Budsjett og tilskuddsberegning for 2021 ble godkjent uten merknader.

Forslag til vedtak:

Budsjett og tilskuddsberegning godkjennes.

Sak 07/20 - Godkjenning av økonomiplan for perioden 2021-2024

Ifølge § 7 i lov om interkommunale selskaper skal representantskapet også godkjenne økonomiplan. Økonomiplan følger vedlagt.

Vedtak i styret 21.04.20:

Økonomiplan ble godkjent uten merknader.

Forslag til vedtak:

Økonomiplanen godkjennes.

Sak 08/20 - Valg av styre for 2020/21

Ifølge § 12 i selskapsavtalen velges styret av representantskapet. To av styremedlemmene er på valg hvert år, i tillegg skal det velges leder og nestleder, og fire nummererte varamedlemmer. Valgkomiteen forbereder valget, jf. § 11 i selskapsavtalen.

Valgkomiteens innstilling følger vedlagt.

Forslag til vedtak i representantskapet:

Valgkomiteens innstilling til styre for 2020/21 godkjennes.

Sak 09/20 - Valg av valgkomite for 2020/21

Ifølge § 11 i selskapsavtalen skal representantskapet velge en valgkomite som forbereder valget av styret. Styret innstiller til valg av valgkomite.

Valgkomiteen har i 2019/20 bestått av: Lin Øiesvold (leder), Rogaland fylkeskommune; May Britt Berg, Karmøy kommune og Reidar Håland, Hå kommune.

Vedtak i styret 21.04.20:

Følgende valgkomite innstilles for perioden 2020/21:

Lin Øiesvold, Rogaland fylkeskommune (leder) – *Gjenvalg*,

Kirsten Hansson, Hjelmeland kommune – *Ny*

Morten Meland, Haugesund kommune – *Ny*

Forslag til vedtak:

Styrets innstilling til valgkomite for 2020/21 godkjennes.

Sak 10/20 – Endring av selskapsavtalen

Ifølge § 4 i lov om interkommunale selskaper, og § 21 i selskapsavtalen, skal endringer i selskapsavtalen som blant annet gjelder selskapets deltakere, eierandeler og størrelsen på representantskapet, vedtas i kommunestyrene eller representantskapene til deltakerne (i tillegg til IKAs representantskap).

Ryfylke Miljøverk IKS (Rymi) oppløses i løpet av 2020 på grunn av kommunereformen, og som en følge av dette må IKAs selskapsavtale endres. Rymi må fjernes som deltaker samtidig som eierandelene og størrelsen på representantskapet må oppdateres. Endringene gjøres i § 2 «Deltakere, eierandel og innskuddsplikt» og § 8 «Representantskapet». Nye eierandeler tar

Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS**Representantskapsmøte 10.06.20****Saksfremlegg**

utgangspunkt i folketall pr. 1. januar 2020 med følgende unntak: Rogaland fylkeskommune får samme eierandel som Sandnes kommune (disse betaler også like mye i tilskudd) og interkommunale selskaper får en eierandel tilsvarende 100 innbyggere. Dette på samme måte som i dagens selskapsavtale. Oppdatert selskapsavtale følger vedlagt.

Vedtak i styret 21.04.20:

De foreslåtte endringene i selskapsavtalen ble godkjent uten merknader.

Forslag til vedtak:

De foreslåtte endringene i selskapsavtalen godkjennes.

Sak 11/20 - Innkomne saker

Frist for innsendelse av saker som ønskes behandlet i representantskapet er 26. mai.

Eventuelle innkomne saker ettersendes.

¹⁹⁹
Fra: Anne-Karin Femanger Pettersen (fkt@fkt.no)

Sendt: 04.05.2020 10:44:53

Til: Forum for Kontroll og Tilsyn

Kopi:

Emne: FKT - medlemsinformasjon mai 2020

Vedlegg: FKT_prot_200428.pdf

Til FKTs medlemmer

Covid-19 viruset og innvirkning på vårens kurs og konferanser

Covid-19 viruset har preget oss alle denne våren. For FKT er konsekvensen avlyste kurs, konferanser og andre arrangementer:

Noter dere allerede nå dato for arrangementene til neste år.

- [Sekretariatskonferansen](#) 24.-25. mars er avlyst. **Neste sekretariatskonferanse er 16.-17. mars 2021 på Lillestrøm**
- [Kontrollutvalgslederskolen](#) 21.-22. april er avlyst. **Vi vurderer utsettelse av kontrollutvalgslederskolen til høsten.** Vi vil holde dere oppdatert.
- [Fagkonferansen](#) 3.- 4. juni er avlyst. **Neste fagkonferanse er 1.-2. juni 2021 i Ålesund**
- [Arrangement under Arendalsuka](#) 11. august er avlyst

Faglig påfyll

Artikler og rapporter:

Vi ønsker å holde våre medlemmer faglig oppdatert til tross for avlyste arrangement. Når vi ikke kan møtes for å dele erfaringer og kunnskap, er det ikke så dumt å skrive.

- [Her kan dere lese en evaluering av valget av kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg](#)
- [Her kan du lese om hvorfor kontroll og tilsyn er blitt så viktig i offentlig styring](#)

Nylige hørings svar fra FKT:

FKT har avgitt hørings svar til NKRF på forslag til revidert standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) og ny standard for eierskapskontroll (RSK 002)

- [Du kan lese vårt hørings svar her](#)

Nylige svar fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet på henvendelser fra medlemmer:

- [NAV-ansatte i kontrollutvalget – valgbarhet og habilitet](#)

Årsmøtet 2020

Det vil avholdes **digitalt årsmøte 3. juni kl. 16.30**. Kontrollutvalgslederne og lederne for sekretariatene vil motta innkalling på e-post senest 14. dag før. De vil også motta informasjon om praktiske forhold ved selve møtet.

- [Du kan lese mer om årsmøtet her](#)

Styret

Styret har bestemt at møtene skal avholdes digitalt ut året som et sparetiltak for å dekke tapte inntekter fra kurs og konferanser.

Protokollen fra styremøte 28. april er lagt ut på [medlemssiden](#) (krever pålogging). Du finner den også vedlagt denne e-posten.

På årsmøtet 3. juni vil nytt styre bli valgt. Fire av seks faste medlemmer i dagens styre er på valg.

Nye medlemmer

Fra årsskiftet og fram til nå har vi rekruttert 22 nye medlemmer. Velkommen tilbake til de nye kommunene som har meldt seg inn igjen etter kommunereformen. Spesielt velkommen ønsker vi helt nye medlemmer. Vi satser på å fortsette rekrutteringen utover året.

Bruk hjemmesiden vår! www.fkt.no Følg oss også på [twitter](#) og [facebook](#) De av dere som ønsker [tilgang til medlemssidene](#) kan sende en e-post til fkt@fkt.no for å få tildelt passord. Dette gjelder alle utvalgsmedlemmer. Send oss gjerne en e-post hvis du har noen gode tips eller hvis det er noe du lurer på.

Vh Anne-Karin Femanger Pettersen

Generalsekretær

Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo | E-post: fkt@fkt.no | Tlf.: 41471166

| www.fkt.no | www.twitter.com/@FKT_no www.facebook.com/FKT.no/

FKT - En møteplass for kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg og deres sekretariat